

OBSAH ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

- 1. Identifikační údaje školy**
- 2. Charakteristika školy**
 - 2.1 Historie školy
 - 2.2 Umístění školy
 - 2.3 Úplnost a velikost školy, vybavení školy
 - 2.4 Podmínky pro hygienické bezpečné vzdělávání školy
 - 2.5 Charakteristika pedagogického sboru
 - 2.6 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce, spolupráce s rodiči a jinými subjekty
 - 2.6.1 Školní tranzitní program
- 3. Charakteristika školního vzdělávacího programu**
 - 3.1 Zaměření školy
 - 3.2 Stěžejní cíle a specifika naší školy
 - 3.3 Prevence rizikových projevů chování
 - 3.4 Enviromentální výchova
 - 3.5 Výchovné a vzdělávací strategie
 - 3.6 Zabezpečení vzdělávání žáků s kombinací postižení
 - 3.7 Začlenění průřezových témat
- 4. Učební plán**
 - 4.1 Tabulace učebního plánu pro žáky se středně těžkým mentálním postižením
 - 4.2 Tabulace učebního plánu pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami
- 5. Učební osnovy pro vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením**
 - 5.1 Jazyková komunikace
 - 5.1.1 Čtení
 - 5.1.2 Psaní
 - 5.1.3 Řečová výchova
 - 5.2 Matematika a její aplikace
 - 5.2.1 Matematika
 - 5.3 Informační a komunikační technologie
 - 5.3.1 Počítače
 - 5.4 Člověk a jeho svět
 - 5.4.1 Věcné učení
 - 5.5 Člověk a společnost
 - 5.5.1 Člověk a společnost
 - 5.6 Člověk a příroda
 - 5.6.1 Člověk a příroda
 - 5.7 Umění a kultura
 - 5.7.1 Hudební výchova
 - 5.7.2 Výtvarná výchova
 - 5.8 Člověk a zdraví
 - 5.8.1 Výchova ke zdraví
 - 5.8.2 Tělesná výchova

5.9 Člověk a svět práce

5.9.1 Pracovní výchova

6. Učební osnovy pro vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

6.1 Člověk a komunikace

6.1.1 Rozumová výchova

6.1.2 Řečová výchova

6.2 Člověk a jeho svět

6.2.1 Smyslová výchova

6.3 Umění a kultura

6.3.1 Hudební výchova

6.3.2 Výtvarná výchova

6.4 Člověk a zdraví

6.4.1 Pohybová výchova

6.4.2 Zdravotní tělesná výchova

6.5 Člověk a svět práce

6.5.1 Pracovní výchova

7. Hodnocení žáků – pravidla pro hodnocení

7.1 Obecné zásady hodnocení žáků na ZŠS

7.2 Podklady pro hodnocení vědomostí a dovedností žáků

7.3 Způsoby hodnocení

7.4 Hodnocení chování žáků

7.5 Hodnocení práce v zájmových útvarech a nepovinných předmětech

7.6 Sebehodnocení

8. Autoevaluace školy

9. Přílohy

Příloha č. 1 – ŠVP pro přípravný stupeň základní školy speciální

1. Identifikační údaje školy

Název ŠVP: **Školní vzdělávací program pro základní školu speciální, č. j. SZS 700/2010**

Tento Školní vzdělávací program vytvořený na základě Rámcově vzdělávacího programu pro základní školu speciální.

Předkladatel:

Název školy: **Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Ústí nad Orlicí**

Adresa ředitelství: Lázeňská 206
562 01 Ústí nad Orlicí
Jméno ředitele: **Mgr. Jana Sejpková**

Telefon: +420 456 523 497
Email: zs.lazne@seznam.cz
www: <http://www.specialnizs-ustino.cz/>

Adresa odloučených pracovišť:

Žampach I, 564 01

Telefon: +420 465 635 214

Email: skola@uspza.cz

Orlickoústecká nemocnice, a.s.; Čs. armády 1076, 562 18 Ústí nad Orlicí

Telefon: +420 465 564 457

Email: skola@uo.hospital.cz

ZŠ Česká Třebová, Náměstí 17. listopadu 2062

Telefon: +420 465 539 115

E-mail: zspr.ceskatrebova@seznam.cz

IZO 600 024 814
IČ 708 44 755

Zřizovatel: **Pardubický kraj Komenského náměstí 125 53211 Pardubice**

Kontakty: **vedoucí odboru OŠMS KrÚ 466026202**

Součásti školy:

Základní škola

Základní škola speciální

Přípravný stupeň při ZŠ speciální

Praktická škola dvouletá

Mateřská škola při zdravotnickém zařízení

Základní škola při zdravotnickém zařízení

Internát

Školní družina

Speciálně pedagogické centrum

Školní jídelna

Koordinátoři ŠVP: Mgr. Kateřina Šimková

Projednáno školskou radou

Razítka a podpis ředitele školy:

2. Charakteristika školy

2.1. Historie školy

Historie školy sahá do válečného roku 1940, kdy začaly fungovat dvě třídy s 26 žáky. Život školy nebyl v době války jednoduchý. Aby bylo možno pořídit vybavení a pomůcky, pořádali učitelé spolu s rodičovským sdružením různé společenské akce. Po válce se škola postupně rozrůstala. V roce 1953 byl při škole zřízen internát. V průběhu let prošla škola několika dostavbami a rekonstrukcemi. Dnes je komplexem 3 propojených budov s velkou školní zahradou a sportovištěm. Součástí školy je internát a školní jídelna. I dnes funguje při škole SRPŠ. Od roku 1993 pracuje při škole Speciálně pedagogické centrum Kamínek.

2.2. Umístění školy

Naše škola se nachází na samém okraji města, na úpatí kopce Andrlův chlum. Je snadno dostupná i pro žáky, kteří do školy dojíždějí vlakem, protože nedaleko je vlaková zastávka a v její blízkosti i autobusová zastávka. Někteří dojíždějící žáci musí docházet z trochu vzdálenějšího autobusového nádraží. Většina žáků používá přechod přes poměrně frekventovanou silnici, který je opatřen semaforem pro chodce. Žáci mohou využít také přechod na světelné křižovatce, případně podchod u další světelné křižovatky.

2.3. Úplnost a velikost školy, vybavení školy

Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola v Ústí nad Orlicí patří k největším v Pardubickém kraji. Je úplná a tvoří ji třídy základní školy, základní školy speciální a praktická škola dvouletá. Odloučeným pracovištěm školy je Domov pod hradem Žampach, pracoviště v České Třebové a Základní škola a mateřská škola při nemocnici v Ústí nad Orlicí. Kapacita školy je zřizovatelem stanovena na 190 žáků, kapacita praktické školy dvouleté na 24 žáků.

Škola sídlí v rekonstruované budově. Zde jsou třídy pro jednotlivé ročníky, odborné učebny, tělocvična, internát, školní družina, knihovna a jídelna. Součástí školy je i Speciálně-pedagogické centrum Kamínek.

U školy je velký sportovní areál, zahrada se školním pozemkem a skleníkem. Budova má bezbariérový vstup. Je opatřena osobním výtahem pro tělesně postižené žáky.

Výuka probíhá v dostatečně velkých a světlých učebnách, které se průběžně modernizují /výměna nábytku, úprava podlah, apod./. Využíváme odbornou pracovnu k výuce hudební výchovy, školní kuchyňku, učebny pro pracovní vyučování a počítačové učebny. Vybudovali jsme keramickou dílnu a muziko-terapeutickou učebnu. V případě příznivého počasí lze výuku realizovat v zahradním altánku. K výuce žáků používáme velké množství učebních pomůcek, které jsou učitelům k dispozici v kabinetech jednotlivých předmětů.

K pohybovým aktivitám využíváme školní tělocvičnu. Protože nemá parametry k provozování všech sportů, probíhá výuka tělesné výchovy i v tělocvičně DDM. Pro žáky pronajímáme také kuželnu, bowling a využíváme místní kluziště, koupaliště a plavecký bazén v Ústí nad Orlicí i České Třebové. Školní hřiště poskytuje rozšíření možností sportovních aktivit během výuky

i ve volném čase žáků a učitelů. Součástí tohoto hřiště je asfaltové hřiště s potahem pro výuku dopravní výchovy a pro bruslení, hřiště s umělohmotným povrchem a strukturované hřiště pro

mladší žáky, děti s ZTP a autisty. Naše škola nabízí velké možnosti ke sportovním aktivitám nejen ve svém okolí, ale při různých sportovních akcích.

Iniciativou školy bylo pro žáky pořízeno sportovní vybavení pro běžecké a sjezdové lyžování, bruslení, cykloturistiku.

Po vyučování je o žáky postaráno ve školní družině.

Žákům i pedagogům je k dispozici Informační centrum, součástí kterého je žakovská a učitelská knihovna. Zde si mohou zapůjčit odbornou i krásnou literaturu, ale i hledat a nacházet informace pomocí internetu.

Jako jediná ZŠ speciální v regionu zabezpečujeme dětem internátní ubytování. Kapacita internátu je 30 míst pro děti v pěkném a moderním prostředí.

V přízemí budovy se nachází prostorná jídelna, která zajišťuje stravování všem zaměstnancům, žákům i celodenní stravování dětem ubytovaným v internátě.

Modernizací prošla školní šatna, která byla vybavena osobními uzamykatelnými skřínkami.

S internátem sousedí i školské poradenské SPC Kamínek, pečující o děti s postižením.

SPC mohou navštěvovat rodiče s dětmi od nejtělejšího věku. V centru pracují speciální pedagožky, logoped, psycholog a sociální pracovníce.

Centrum poskytuje tyto služby:

- poradenství v oblasti rozvoje celé osobnosti klientů
- speciálně pedagogickou péči včetně logopeda
- psychologické poradenství a diagnostiku
- poradenství v sociální oblasti
- pravidelné návštěvy dětí v SPC
- výjezdy pracovníků do rodin
- pomoc učitelům při integraci dětí

Toto zařízení je velmi dobře vybaveno řadou speciálních a kompenzačních pomůcek a umožňuje úzkou spolupráci s pedagogy.

2.4. Podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání školy

Režim zájmového vzdělávání je koncipován v souladu s obecně platnými právními předpisy.

Do zájmového vzdělávání jsou zařazovány odpočinkové činnosti s ohledem na věkové zvláštnosti žáků.

Plnění povinností v oblasti BOZP a PO je prováděno v souladu s obecně platnými právními a technickými předpisy. Metodicky je tato činnost řízena dodavatelsky osobou s příslušnou kvalifikací. Základní pravidla života ŠD jsou dána vnitřním řádem a dalšími pravidly. Ve ŠD vedeme žáky k bezpečnému chování vůči sobě i ostatním. Zaměstnanci i žák školy jsou pravidelně školeni a poučováni v oblasti BOZP a PO o rizicích spojených s jejich činností, o činnosti v případě mimořádných událostí apod. Únikové cesty v objektech školy jsou řádně označeny a každý zaměstnanec má volný přístup k prostředkům první pomoci i k prostředkům pro přivolání záchranné služby, hasičů a dalších složek záchranného systému. Prostory i předměty se zvýšeným rizikem pro žáky jsou řádně označeny a je prováděna jejich pravidelná kontrola z hlediska bezpečnosti. V celém areálu platí zákaz kouření, požívání alkoholu a jiných návykových látek.

2.5. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor naší školy tvoří učitelé základní školy a základní školy speciální, vychovatelé na internátě a ve školní družině, pedagogičtí asistenti. V odůvodněných případech jsou k dispozici osobní asistenti. V současnosti splňují všichni pedagogové kvalifikační předpoklady pro přímou výchovně vzdělávací činnost ve škole.

Na škole dále působí: ředitel školy, zástupce ředitele školy, poradce pro volbu povolání (výchovný poradce), metodik prevence rizikových projevů chování, koordinátor ŠVP, koordinátor-metodik ICT, metodik environmentální výchovy. Při škole je zřízeno speciálně pedagogické centrum, kde působí speciální pedagogové, logoped, psycholog a sociální pracovníce. Ve škole dále pracují správní zaměstnanci.

Všichni pedagogičtí pracovníci využívají nabídek dalšího vzdělávání v CCV Pardubice, NIDV, IPPP Praha a dalších nabídek umožňující rozšíření jejich odbornosti. Nabídek dalšího vzdělávání a školení využívají i správní zaměstnanci naší školy (účetní, mzdová účetní, školník...). Všichni učitelé mají základy práce na počítači, kurz první pomoci. Zaměstnanci školy jsou pravidelně proškolení v oblasti BOZP. Plnění povinností v oblasti BOZP a PO je prováděno v souladu s obecně platnými právními a technickými předpisy.

Charakteristika žáků

Z celkového počtu žáků školy jsou přibližně 2/3 mimo-ústeckých z okolních obcí. Škola poskytuje vzdělání především žákům s mentální retardací a žákům s kombinací vad.

2.6. Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce, spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Naše škola se snaží vést žáky ke zdravému životnímu stylu v přirozených aktivitách. Dlouhodobě nabízíme dětem účast v zájmových kroužcích zaměřených na smysluplné využití volného času (sportovní, turistický, hudební, dramatický), zdokonalování zručnosti a manuálních dovedností (keramický, výtvarný). Žáci se účastní sportovních soutěží a turnajů na okresní, krajské i celostátní úrovni. Zapojujeme se do programu ekologického centra Paleta Pardubice a účastníme se ekologické akce „Den Země“. Naši žáci pravidelně soutěží v Abilympiádě v Jedličkově ústavu v Praze: malování, vyšívání, aranžování, keramika, puzzle a studená kuchyně. Pro žáky osmé a deváté třídy zajišťujeme spolupráci se Střediskem výchovné péče „Mimoza“ na téma: drogy a šikana. Spolupracujeme s Centrem pro zdravotně postižené.

Tradičně se škola prezentuje Dnem rozmanitých činností, který je spojen se Dnem otevřených dveří. Vydáváme školní časopis „Školní plátek“.

Každoročně zajišťujeme pro žáky ozdravný pobyt, lyžařský kurz, zimní pobyt na horách, plavecký výcvik, školní výlety žáků. Tradicí se stalo „Poslední zvonění“, což je slavnostní zakončení školního roku, na kterém se loučíme s vycházejícími žáky.

Dlouhodobé projekty, na jejichž realizaci se podílejí pedagogové i vychovatelé, jsou zaměřeny na prevenci sociálně-patologických jevů, environmentální výchovu, sportovní a pohybové aktivity, hudební a dramatické činnosti, při nichž se naši žáci setkávají se žáky jiných škol či občany města Ústí nad Orlicí. Uskutečnit tyto akce se daří také díky finančním prostředkům, které získáme z dotací města a Pardubického kraje.

Dlouhodobým projektem naší školy je spolupráce se speciální školou pro děti s vadami sluchu z polského města Długopole Zdroj / Specjalny ośrodek, Szkolno – wychowawczy/.

Škola se zapojuje také do projektů v rámci tzv. „Šablon“. Jsme též zapojeni do Tranzitního programu.

2.6.1. Školní tranzitní program

2.6.1.1. Charakteristika ŠTP

Školní tranzitní program představuje soubor služeb, který poskytuje pomoc žákům s mentálním postižením při přechodu ze školy do následujícího života. Souvisí nejen s oblastí pracovního uplatnění, ale také s rozvojem celkové samostatnosti a soběstačnosti v běžných denních činnostech. V rámci tranzitních opatření se uskutečňuje nácvik komunikace, společenského a bezpečného chování. Uplatňuje se motivace vycházející z významu pracovních činností pro volbu povolání a možnosti trávit smysluplně volný čas. Škola realizuje terapeutické aktivity zejména ergoterapii, ale také je začleňována muzikoterapie a další terapie s ohledem na potřeby žáků. Aktivizace k činnostem je uskutečněna za pomoci relaxačních a rehabilitačních aktivit. Přispívá k získávání orientace v nových situacích a ke smysluplnému zhodnocení získaných zkušeností.

Aktivizace žáků probíhá hlavně formou individuálních praxí na běžných pracovištích i ve spolupráci s poskytovateli sociálních služeb a externími zaměstnavateli. Účast v tranzitním programu je individuální a souvisí se schopnostmi a potřebami každého jednotlivce. Uplatňuje se zde individuální i skupinová práce žáků.

Školní tranzitní program je propojen s běžným životem.

2.6.1.2. Tréninkové pracoviště pro tranzitní program

Ergoterapie

Uplatňujeme motivaci vycházející z významu pracovních činností pro volbu povolání a možnosti trávit smysluplně volný čas. Pravidelným každodenním procvičováním v praktických činnostech, názornou ukázkou a manipulací směřujeme žáky k vhodné volbě nakládání s materiály, energiemi, odpady, vodou a jinými látkami s ohledem na životní prostředí. Umožňujeme žákovi pracovat v heterogenní skupině, vedeme je k pochopení dělby práce a motivujeme ho ke kvalitnímu výkonu. U žáka postupně utváříme základní dovednosti jednotlivých pracovních operací.

IT + AV

Umožňujeme žákům získat praktické dovednosti v oblasti využití počítačů a jejich sítí k získávání, zpracovávání a prezentaci informací, ke vzájemné komunikaci s okolím a seberealizaci při zájmových činnostech. Vedeme žáka k rozvíjení znalostí a dovedností práce s počítačem, k používání běžného základního a aplikačního programového vybavení. Žáci se učí využívat možnosti komunikace prostřednictvím výpočetní techniky a prezentovat výsledky své práce prostřednictvím informačních a komunikačních technologií.

Autistická učebna

Uplatňujeme princip diferenciaci a individualizace vzdělávacího programu při organizaci činností, při stanovování obsahu, metod i forem výuky. Umožňujeme žákovi používat potřebné a dostupné kompenzační pomůcky, učebnice a učební pomůcky přizpůsobené jeho individuálním potřebám. Uplatňujeme alternativní formy komunikace. U žáků s poruchou autistického spektra využíváme zásad strukturalizace (dělení prostoru, času), vizualizace a individualizace. V sociální oblasti směřujeme výchovu a vzdělávání na rozvoj mezilidských vztahů, komunikaci a rozvoj spolupráce – rozvoj individuálních dovedností, rozvoj sociálních dovedností a vzájemných vztahů.

Muzikoterapie

Využíváme harmonizujícího vlivu hudby na žáky a rozvíjíme jejich hudební tvořivost a vnímavost k sobě samému i okolnímu světu a přírodním zákonitostem. Ukazujeme žákům hudbu jako přirozenou součást života a důležitý prostředek k uspokojování citových potřeb. Prostřednictvím experimentování se zvuky, tóny, rytmy a poslechu relaxační a muzikoterapeutické hudby uvolňujeme v žákovi napětí – u žáka dochází k uvolňování emočního napětí, celkové relaxaci a harmonizaci.

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Ve škole pracuje dlouhodobě SRPŠ a Školská rada. Vždy začátkem září se s rodiči na plenární schůzi projednávají nejdůležitější opatření k zajištění školního roku. Je to především školní řád, docházka do školní družiny, podmínky stravování a výběr zájmové činnosti. Rovněž je dohodnuta možnost obstarání školních pomůcek pro všechny žáky třídními učiteli. Rodiče se dozví informace

k ozdravnému pobytu, který pravidelně na podzim zajišťujeme. Jsou seznámeni s dalšími důležitými akcemi, které škola pořádá: např. LVVZ, zimní pobyt, plavecký výcvik, soutěže, exkurze, turistický výcvik, cykloturistika, Den rozmanitých činností aj.

Na škole pro děti zajišťujeme distribuci podporovaných mléčných výrobků, ovoce a zeleniny.

Rodiče se mohou informovat o prospěchu a chování svých dětí během roku na třídních schůzkách a také kdykoliv po vzájemné dohodě s vyučujícím. Budeme pokračovat ve čtvrtletních písemných zprávách o prospěchu a chování dítěte pro rodiče. Některých akcí pořádaných pro děti se mohou rodiče i zúčastnit, jako např. Dne otevřených dveří při tradičních Dnech rozmanitých činností nebo vánoční besídky. Rodiče, ale i veřejnost se může o činnosti školy informovat na webových stránkách školy, z příspěvků do Orlických novin, Ústeckých ozvěn a z vysílání kabelové televize OIK.

Zúčastňujeme se některých kulturních a sportovních akcí pořádaných městem – „Ústecké Vánoce“, „Město v pohybu“, spolupracujeme s Domovem důchodců a Domem s pečovatelskou službou,

ČČK, Domem pokojného stáří a Penzionem, kde také probíhají vystoupení souboru Pohoda a Kosáci.

Instituce, s kterými naše škola spolupracuje:

- * Speciálně pedagogické centrum Kamínek
- * Domov pod hradem Žampach
- * Policie České republiky, Městská policie
- * Hasičský záchranný sbor
- * Český červený kříž
- * KrÚ Pardubického kraje
- * MÚ Ústí nad Orlicí
- * Dětská psychiatrická léčebna Opařany, Štemberk a Havlíčkův Brod
- * DDÚ Hradec Králové
- * PPP Ústí nad Orlicí
- * MSDU OS Praha
- * Mimóza /SVP/ Ústí nad Orlicí
- * ČSMPS Praha
- * Pyramida Pardubice
- * Úřad práce Ústí nad Orlicí – kariérové poradenství
- * Centrum pro zdravotně postižené
- * Charita
- * DAP Services a. s. Ostrava
- * NIDV
- * Pedagogické centrum
- * CEDR Ústí nad Orlicí
- * Zahradnictví
- * Farma Lišnice, Libchavy

* Ekola Libchavy

* Ekocentrum Pasíčka

* Paleta Pardubice

Aktuální informace o činnosti školy získají rodiče i veřejnost na oficiálních webových stránk

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

„Vzdělávání v základní škole speciální (ZŠS) navazuje na výchovu v rodině a na předškolní vzdělávání ve speciální mateřské škole nebo na přípravném stupni základní školy speciální. Vzdělávání je přizpůsobeno žákům se sníženou úrovní rozumových schopností, psychických zvláštností, nedostatečnou úrovní koncentrace pozornosti a nízkou úrovní rozvoje volných vlastností. ZŠS se odlišuje od ZŠ organizačními formami vzdělávání a obsahovým zaměřením výuky. Učivo je redukováno na osvojení základních dovedností v jednotlivých vzdělávacích oblastech a oborech, prakticky zaměřených činností a pracovních dovedností. Pro výuku je třeba vytvořit optimální podmínky, které vyžadují klidné, nestresující prostředí poskytující pocit bezpečí a umožňující koncentraci na práci.“

Marie Vítková

3.1. Zaměření školy

Základní škola speciální, pro kterou je tento ŠVP tvořen, poskytuje vzdělávání žákům se středním až hlubokým mentálním postižením v kombinaci s tělesnými či smyslovými vadami, vadami řeči nebo v kombinaci s poruchami autistického spektra. Oborem vzdělání základní škola speciální žáci dosahují stupně vzdělávání „základy vzdělání“. V souladu se školským zákonem vychází ŠVP naší školy z Rámcového vzdělávacího programu pro základní školu speciální (dále jen RVP ZŠS). Vzdělávání dle RVP ZŠS je rozděleno podle stupně mentálního postižení žáků na:

- I. Díl – Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením
- II. Díl – vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Hlavním a dlouhodobým cílem naší školy je rozvíjet osobnost každého žáka se speciálními vzdělávacími potřebami a poskytnout mu komplexní výchovně vzdělávací péči, tak aby získal kvalitní základy všeobecného vzdělání. Tyto kvalitní základy vzdělání vytvoří žákovi další možnosti pro dlouhodobé vzdělávání, rozvíjení dovednosti komunikace mezi lidmi, schopnosti přizpůsobit se, ale i další široké uplatnění na trhu práce a uplatnění v životě vůbec.

3.2. Stěžejní cíle a specifika naší školy

Stěžejním cílem základní školy speciální je poskytnout *komplexní výchovně vzdělávací péči žákům se speciálními vzdělávacími potřebami* - všeobecné základy vzdělání žákům se středním, těžkým, hlubokým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami, PAS. Snažíme se zpřístupnit vzdělávání všem žákům vytvářením vhodných podmínek pro vzdělávání žáků s různým rozsahem postižení, zejména využíváním všech dostupných metodických postupů, způsobů výuky i moderními didaktickými pomůckami. Naše škola využívá i péče osobních asistentů, asistentů pedagoga, ale i asistentů pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním.

Žákům je poskytována dostatečně široká a odborná komplexní péče s využitím reedukačních a kompenzačních metod, prostřednictvím kterých je umožněno kompenzovat důsledky znevýhodnění žáků.

V rámci výchovně vzdělávací činnosti žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami uplatňují pedagogičtí pracovníci i některé *metody pedagogické rehabilitace*. Jedná se zejména o polohování, stimulaci cíleným polohováním, metody bazální stimulace, cvičení stability, cvičení orofaciální oblasti, dotekovou terapii, míčkovou masáž, cvičení na rehabilitačním míči, stimulaci v míčkovém bazénu, vertikalizace, nácvik lezení a chůze, prvky relaxačních technik, ale i rozvíjení motoriky ruky, nácvik úchopů apod.

Naše škola si klade především tyto prioritní cíle při výchovně a vzdělávání žáků:

- rozvíjet u žáka jeho osobnost a individualitu, jeho potenciál, učit ho vědomostem a dovednostem, které mu usnadní a zpestří jeho budoucí život
- preferovat u žáka individuální přístup na základně jeho zvláštností a potřeb (to umožňuje zejména nižší počet žáků ve třídách, ale i pomoc vychovatelů, asistentů pedagoga, osobních asistentů)
- rozvíjet u žáka v maximální míře jeho osobní kompetence, podporovat jeho zájmy
- dávat žákovi prostor pro seberealizaci, pomoci najít žákovi cestu k určité míře sebeurčení, podporovat u žáka zdravé sebevědomí, vědomí vlastní užitečnosti
- utvářet pozitivní vztah k současnému i budoucímu vzdělávání
- budovat respekt ke kulturním, fyzickým i psychickým odlišnostem ostatních spolužáků, spoluobčanů; rozvíjet vyvážené a adekvátní mezilidské vztahy
- rozvíjet u žáka šetrný a ohleduplný přístup k životnímu prostředí
- v maximální možné míře připravit žáka pro samostatný praktický život; u žáků s nízkou nebo žádnou možností pracovního uplatnění se snažíme najít alternativní možnosti životní seberealizace

K tomu abychom mohli těchto výchovně vzdělávacích cílů dosáhnout je potřeba vytvářet celkové *pozitivní klima školy*, na kterém se podílí jak sám žák, tak i pedagogové a rodiče. Aby pozitivní klima školy mohlo dobře fungovat je nutná vzájemná spolupráce těchto tří „složek“ podílejících se na výchově a vzdělávání žáka.

Ze strany žáka se jedná zejména o přijímání pedagoga jako autority, ale i jako partnera při výchově a vzdělávání. Žák by se neměl bát otevřeně vyjádřit svůj názor, nebát se týmové spolupráce a vzájemné pomoci.

Ze strany pedagogů je kladen důraz na:

- profesní připravenost
- spolupráci s odborníky a ostatními institucemi
- vytváření vstřícného a podnětného zázemí jak při školní tak i mimoškolní práci
- vytváření vhodných podmínek pro žáky s různým typem postižení
- individuální přístup k žákům
- vztah k rodičům žáků jako k rovnocenným partnerům → harmonizace vztahu rodiny i školy

Rodiče by pak měli pro pozitivní klima školy zejména respektovat pedagoga jako rovnocenného partnera a poradce při výchově a vzdělávání. Dále by pak měli vytvářet pro své děti vhodné sociokulturní a podnětné zázemí jako základ pro školní činnost a vzdělávání.

3.3.Prevence rizikových projevů chování

Vychází z konkrétních podmínek školy a pomáhá zachycovat rizikové faktory v chování žáků, vychovává žáky k zdravému životnímu stylu a vede k rozvoji osobnostních rysů dětí, je při ní uplatňována řada forem a metod působení na jednotlivce i skupiny dětí.

Pomoc v případě jakýchkoliv problémů mohou žáci kdykoliv vyhledat u školního metodika prevence, výchovného poradce nebo u svých třídních učitelů. Také rodiče mají možnost obrátit se s dotazy, informacemi nebo žádostmi o pomoc na tyto pedagogy.

Škola si také stanovila určitá pravidla chování, která jsou zakotvena ve školním řádu naší školy.

3.4.Environmentální výchova

Základní nástrojem EVVO na naší škole je roční program přizpůsobený, jak aktuálním možnostem, tak i místním i regionálním podmínkám, který vypracovává pověřený školní koordinátor.

EVVO na naší škole je zaměřena zejména na:

- možnosti uplatnění EVVO v jednotlivých předmětech, s přihlédnutím k individuálním možnostem a schopnostem jednotlivců,
- způsoby přístupu ke zkoumání a uvědomování si vztahů člověka a prostředí a významu udržitelnosti rozvoje,
- spolupráce školy s rodinou a ostatními subjekty při utváření správných postojů k životnímu prostředí,
- celoškolské aktivity zaměřené k environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě,
- spolupráce školy s dalšími školami /vzájemné předávání zkušeností/,
- kontakty školy s nevládními organizacemi zaměřenými na ekologickou výchovu,
- další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti EVVO,
- zabezpečení postupné ekologizace provozu školy / šetření energií, třídění odpadů, péče o zeleň atd./.

3.5. Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie na úrovni školy jsou postupy, kterými pedagog podporuje utváření klíčových kompetencí žáků. Klíčové kompetence mají žáků pomáhat při získávání základů všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v praktickém životě.

Kompetence k učení by měly žákům umožnit, aby si osvojili strategii učení a motivovali je k dalšímu celoživotnímu učení. Kompetence k řešení problémů by měly žáky podněcovat právě k řešení problémů samotných, k samostatnému a tvořivému myšlení, logickému uvažování. Kompetence komunikativní by měly rozvíjet u žáků schopnost všestranné a účinné komunikace jak verbálními tak neverbálními prostředky. Kompetence sociální a personální by měly u žáků rozvíjet schopnost spolupráce, respekt k práci vlastní i k práci druhých. Kompetence občanské by měly žáka seznamovat jak uplatnit svá práva, plnit své povinnosti a chovat se jako svobodná a zodpovědná osobnost. Kompetence pracovní by měly žákům pomáhat poznávat a rozvíjet své schopnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti v životě, při profesní orientaci.

Profil žáka se středně těžkým mentálním postižením

Ve školním vzdělávacím programu směřujeme k tomu, aby absolventem naší školy byl žák, který se dokáže orientovat v běžných životních situacích a své vědomosti i dovednosti bude schopen aplikovat v praxi. Absolvent naší školy ovládá základy trivie (čtení, psaní, počítání) dle svých možností. Přiměřenou formou komunikuje se svým okolím a je schopen využívat různé způsoby komunikace tak, aby se svým okolím uměl spolupracovat a dokázal mu porozumět. Má osvojeny základní společenské návyky, je schopný reagovat na změny kolem sebe. V případě nesnáží ví, kam se obrátit o pomoc. Orientuje se v základních rodinných vztazích. Zvládá sebeobsluhu a má vytvořeny základní hygienické návyky. Dokáže vyjádřit své potřeby po stránce materiální i sociální. Dle svých možností ovládá základy práce s informační technikou. Chceme, aby se stal člověkem tolerantním, respektujícím potřeby a zájmy druhých, který akceptuje mravní a morální zákony společnosti, ve které žije.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE, VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE – vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením

1. KOMPETENCE K UČENÍ

Na konci základního vzdělávání žák v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí
<ul style="list-style-type: none"> • má osvojeny základy čtení, psaní, počítání a umí je využít ke svému rozvoji 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vytvářením vhodných podmínek a volbou odpovídajících metod umožňujeme žákům plnění základů trivie
<ul style="list-style-type: none"> • umí využívat učební materiály, pomůcky a učebnice 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zařazováním různých činností individuálních i skupinových podněcujeme žáky k využívání dostupných názorných pomůcek, práce s učebnicemi, učebními texty, pracovními listy a pracovními sešity
<ul style="list-style-type: none"> • trénuje koncentraci na učení, chápe návykové stereotypy učení a snaží se je dodržovat 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ volbou efektivních způsobů vedoucích ke zpracování informací seznamujeme žáky s formami učení
<ul style="list-style-type: none"> • zajímá se o nové poznatky, k dalšímu učení je motivován pochvalou 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ motivací k učení vysvětlujeme jeho smysl a cíl, podněcujeme k touze po nových informacích, podporujeme sebehodnocení žáka
<ul style="list-style-type: none"> • umí využít symboly, znaky a termíny a procvičuje je v každodenních situacích 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ navozením konkrétních situací pro práci s daty dbáme na jejich správné vyhodnocování; podporujeme samostatnost a tvořivost
<ul style="list-style-type: none"> • zvládá základy práce s počítačem 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ poskytováním dostatečných příležitostí pro práci s PC, procvičujeme vyhledávání potřebných informací, využíváme didaktické hry a výukové programy na PC
<ul style="list-style-type: none"> • v praktických situacích dokáže využít nabyté znalosti a dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ navozováním různých situací, zapojováním do praktického života umožňujeme žákům využít nabyté znalosti a dovednosti; diskutujeme, kriticky posuzujeme a vyvozujeme závěry, hodnotíme žákův pokrok

2. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Na konci základního vzdělávání žák v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí
<ul style="list-style-type: none">• zvládá řešení problémových situací	<ul style="list-style-type: none">➤ navozením různých situací nabízíme žákům cvičení a úkoly vycházející z reálného života, které vedou k samostatnému uvažování a řešení problémů
<ul style="list-style-type: none">• využívá získaných zkušeností a s využitím nápodoby řeší známé a opakující se situace	<ul style="list-style-type: none">➤ vytvářením problémových úloh seznamujeme žáky s volbou vhodných způsobů řešení opakujících se situací, podněcujeme žáky využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých řešení
<ul style="list-style-type: none">• rozpoznává problémové situace a snaží se je řešit	<ul style="list-style-type: none">➤ reakcí na nejrůznější problematické situace ve škole i mimo ni, se zaměřujeme na podporu vlastního úsudku žáků, směřujeme žáky k zamyšlení, jak by se některým problémům dalo předcházet
<ul style="list-style-type: none">• dokáže se smířit s neúspěchem a nezdarem při řešení problémů	<ul style="list-style-type: none">➤ pochvalou a kladným hodnocením povzbuzujeme žáky, hodnotíme kladně i dílčí úspěchy, nabízíme jiné cesty postupů a vytváříme algoritmy řešení
<ul style="list-style-type: none">• o pomoc při řešení problémů se obrací na kompetentní osobu	<ul style="list-style-type: none">➤ vedením dialogu a příkladným chováním podporujeme vzájemnou důvěru učitele a žáka, týmovou spolupráci při řešení problémů

3. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Na konci základního vzdělávání žák v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí
<ul style="list-style-type: none"> • je schopen komunikovat s okolím 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ navozováním různých situací nacvičujeme komunikaci, dialogem rozvíjíme u žáků slovní zásobu, seznamujeme je se základy etikety v komunikaci
<ul style="list-style-type: none"> • chápe jednoduchá sdělení a umí na ně reagovat 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zjednodušeným slovním pokynem, názorem a vlastním prožitkem se snažíme u žáků o pochopení zadaného úkolu nebo problému
<ul style="list-style-type: none"> • umí adekvátně vyjádřit své nálady, pocity, potřeby 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vytvářením vhodných podmínek (vypravování, kresba, dramatizace...) umožňujeme žákům vyjádřit jejich prožívání
<ul style="list-style-type: none"> • rozumí jednoduchým běžně užívaným textům, obrazovým materiálům a záznamům 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ předkládáním obrazových materiálů, jednoduchých textů a různých záznamů trénujeme u žáků porozumění těmto materiálům
<ul style="list-style-type: none"> • osvojuje si jednoduchou formu písemné komunikace 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nácvikem psacího a tiskacího písma procvičujeme sdělování a přijímání informací písemnou formou
<ul style="list-style-type: none"> • dokáže sdělit své názory, postoje a potřeby; adekvátně obhajuje svůj názor 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ poskytováním dostatečného množství příležitostí, umožňujeme žákům vyjádřit svůj názor a obhájit jej vhodným způsobem
<ul style="list-style-type: none"> • ke komunikaci využívá běžné, podpůrné, alternativní a informační komunikační prostředky 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ užíváním různých komunikačních prostředků povzbuzujeme žáky ke komunikaci
<ul style="list-style-type: none"> • v praxi uplatňuje získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných k začlenění do společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zapojováním žáků do veřejného života (výstavy, vystoupení, soutěže...) podporujeme jejich integraci; nácvikem sociálních situací připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi; umožňujeme žákům prezentaci výsledků své práce

4. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Na konci základního vzdělávání žák v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí
<ul style="list-style-type: none">• orientuje se ve vztazích mezi lidmi	<ul style="list-style-type: none">➤ účastí na školních i mimoškolních akcích podporujeme spolupráci s vrstevníky i dospělými a jejich vzájemnou interakci; spoluprací s rodiči (zákonnými zástupci) přispíváme k utváření kladných vztahů v rodině
<ul style="list-style-type: none">• vyzná se v prostředí ve kterém žije (zná svou adresu, místo bydliště, cestu do školy...)	<ul style="list-style-type: none">➤ vytvářením modelových situací (zařazování vycházek, exkurzí, pobytů...) procvičujeme orientaci v okolí a upevňujeme kladný vztah k místu i prostředí, ve kterém žáci žijí
<ul style="list-style-type: none">• účastní se jednoduchých sociálních aktivit	<ul style="list-style-type: none">➤ nácvikem běžných sociálních činností seznamujeme žáka s životními situacemi a rozvíjíme jeho sociální dovednosti
<ul style="list-style-type: none">• v praxi dokáže správně využít návyky společenského chování	<ul style="list-style-type: none">➤ praktickými činnostmi, modelovými situacemi a nápodobou trénujeme návyky správného chování ve společnosti; důsledně vyžadujeme dodržování dohodnutých pravidel (školní řád)
<ul style="list-style-type: none">• je schopen navázat a udržet vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi	<ul style="list-style-type: none">➤ praktickými činnostmi a modelovými situacemi rozvíjíme pozitivní vztahy mezi vrstevníky, toleranci k okolí; podporujeme respekt k práci vlastní i druhých
<ul style="list-style-type: none">• chápe, co je rizikové a nevhodné chování a jaké důsledky z něj vyplývají	<ul style="list-style-type: none">➤ využitím názorných prostředků demonstrujeme škodlivost rizikových projevů chování a jejich důsledky
<ul style="list-style-type: none">• dokáže rozpoznat nebezpečí fyzického i psychického zneužívání vlastní osoby	<ul style="list-style-type: none">➤ prostřednictvím společných diskuzí, řízených přednášek a instruktážních filmů zpřístupňujeme žákům informace o možném riziku zneužívání vlastní osoby
<ul style="list-style-type: none">• využívá sebedůvěry při sebe prezentaci v cizím prostředí	<ul style="list-style-type: none">➤ povzbuzením a pochvalou motivujeme žáky k získávání sebedůvěry a jejímu využívání v neznámém prostředí

5. KOMPETENCE OBČANSKÉ

Na konci základního vzdělávání žák v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí
<ul style="list-style-type: none">• zapojuje se do společnosti prostřednictvím osvojených návyků a dovedností	<ul style="list-style-type: none">➤ zapojováním žáků do různorodých aktivit podporujeme jejich začlenění do společnosti, vzbuzujeme v žácích úctu ke kulturnímu dědictví a národním tradicím
<ul style="list-style-type: none">• má základní informace o elementárních občanských právech a povinnostech	<ul style="list-style-type: none">➤ prostřednictvím modelových situací, didaktických her a vlastních prožitků seznamujeme žáky se základními právy a povinnostmi občana České republiky
<ul style="list-style-type: none">• řídí se základními pravidly soužití a společenskými normami	<ul style="list-style-type: none">➤ různorodými aktivitami osvojujeme u žáků vhodné způsoby chování a jednání na veřejnosti; seznamujeme žáky s pravidly soužití etnických skupin
<ul style="list-style-type: none">• zná zásady zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí	<ul style="list-style-type: none">➤ vysvětlováním, praktickými činnostmi a formou didaktických her směřujeme žáky k uvědomění si vlastní zodpovědnosti za sebe, své zdraví a život a za životní prostředí
<ul style="list-style-type: none">• v krizových situacích a v situacích ohrožujících zdraví a život člověka dovede adekvátně reagovat na pokyny kompetentních osob	<ul style="list-style-type: none">➤ vypravováním za podpory vizuálních materiálů, formou didaktických her a navozením modelových situací předkládáme žákům možnosti řešení a zvládnutí krizových situací i pod vedením kompetentní osoby

6. KOMPETENCE PRACOVNÍ

Na konci základního vzdělávání žák v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí
<ul style="list-style-type: none">• má zautomatizované hygienické návyky, je schopen sebeobsluhy	<ul style="list-style-type: none">➤ pravidelným procvičováním, formou didaktických her, nápodobou a navozováním modelových situací motivujeme žáky k samostatnosti při hygieně a sebeobsluze
<ul style="list-style-type: none">• je schopen využít pracovních dovedností při provádění jednoduchých pracovních činností	<ul style="list-style-type: none">➤ na základě praktických činností, nápodoby a vysvětlení procvičujeme v praxi jednoduché pracovní činnosti a tím vytváříme u žáků pozitivní vztah k práci
<ul style="list-style-type: none">• na základě pokynů zvládne splnit zadané úkoly a je schopen pracovat podle naučeného pracovního postupu	<ul style="list-style-type: none">➤ předkládáním dostatečného množství příležitostí umožňujeme žákům zvládnutí jednoduchých pracovních postupů; nabízíme pomoc při volbě povolání
<ul style="list-style-type: none">• koncentruje se na pracovní výkon a dokáže vytrvat při jeho provádění	<ul style="list-style-type: none">➤ praktickými činnostmi, aktivitami a motivací povzbuzujeme žáky ke koncentraci pozornosti, vytrvalosti při plnění zadaného úkolu
<ul style="list-style-type: none">• uznává pracovní pravidla v kolektivu a svými pracovními výkony ovlivňuje kvalitu týmové práce	<ul style="list-style-type: none">➤ různorodými pracovními činnostmi a motivací posilujeme kladný vztah a úctu k práci své i druhých
<ul style="list-style-type: none">• akceptuje jakékoliv hodnocení vykonané práce	<ul style="list-style-type: none">➤ opakovaným vysvětlováním a názorným porovnáváním prací žáků trénujeme toleranci ke sdělenému hodnocení
<ul style="list-style-type: none">• uplatňuje pravidla bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech	<ul style="list-style-type: none">➤ prostřednictvím slovních a názorných pokynů seznamujeme žáky s pravidly BOZP a ochrany životního prostředí; při pracovních činnostech nepřetržitě dohlížíme na dodržování vymezených pravidel v různém prostředí (tělocvična, hřiště, dílna, cvičná kuchyň, školní pozemek...)

Profil žáka s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

„Žáci s těžkým mentálním postižením vykazují často poruchy motoriky, poruchy komunikačních schopností a další zdravotní omezení, takže je nutné, aby se vzdělávali na základě speciálně upraveného vzdělávacího programu. Vzdělávání má nejen jiný obsah, odlišné metody práce, ale vyžaduje i speciálně upravené podmínky. Pro vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením je charakteristické individualizované vzdělávání. Při vzdělávání se využívají alternativní a augmentativní komunikační systémy. Vzdělávání je doplněno rehabilitační tělesnou výchovou a relaxačními činnostmi. Vzdělávání žáků vyžaduje intenzivní rehabilitační péči, využívání alternativních a augmentativních systémů komunikace, rehabilitační tělesnou výchovu a relaxační činnosti, individualizované vyučování, vhodné prostorové a materiální podmínky a vhodné metody a postupy práce.“

Marie Vítková

-
U žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami nelze předpokládat dosažení cílů základního vzdělávání. Vzdělávání komplikuje nízká míra rozvinutí psychických funkcí, zejména pozornosti, paměti, ale i volných vlastností potřebných k systematickému osvojování učiva.

Absolvent dle svých možností:

- rozpozná nejbližší a známé osoby, uplatňuje pro něj dosažitelné komunikační dovednosti při soužití s okolím
- je schopen se orientovat ve svém nejbližším známém prostředí a spolupracovat s blízkými osobami
- má zautomatizované základy osobní hygieny a nejjednodušší úkony sebeobsluhy

KLÍČOVÉ KOMPETENCE, VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE – vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

1. KOMPETENCE K UČENÍ

Na konci základního vzdělávání žák v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí
<ul style="list-style-type: none"> • je schopen pochopit jednoduché pojmy, znaky a symboly, a snaží se jich využít v praktickém životě 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prostřednictvím přiřazování, třídění a výběru na pokyn seznamujeme žáka s pojmy znaky a symboly, navozením konkrétních situací podporujeme samostatnost a tvořivost
<ul style="list-style-type: none"> • rozezná a rozumí základním znakům a symbolům používaných v AAK 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zařazováním prostředků AAK (reálné předměty, fotografie, obrázky, piktogramy...) trénujeme jejich používání a propojování v reálných životních situacích
<ul style="list-style-type: none"> • rozeznává tiskací písmena 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ využíváním strukturovaných úkolů (třídění, přiřazování), názorných pomůcek, maket, činnostního učení, globálního čtení, sociálního čtení umožňujeme žákům rozeznávat tiskací písmena
<ul style="list-style-type: none"> • dokáže napodobit předváděné pohyby a činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zařazováním pohybových her, tělovýchovných chviliek, vizuomotorických cvičení a multisenzorickým přístupem k žákům rozvíjíme a zdokonalujeme jejich psychomotorické dovednosti
<ul style="list-style-type: none"> • umí využívat didaktické pomůcky a materiály 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zařazováním různých činností individuálních i skupinových podněcujeme žáky k využívání dostupných i námi vytvořených názorných pomůcek a materiálů

2. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Na konci základního vzdělávání žák v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí
• snaží se řešit známé situace na základě nápodoby či opakování	➤ poskytujeme žákům nabídku podnětů a úkolů tak, aby se dokázali orientovat při plnění úkolu a řešení známých situací; naučené postupy přenášíme do dalších životních situací ve spolupráci s rodinou
• snaží se porozumět jednoduchým pokynům a plnit je	➤ využíváním vizuální podpory, používáním jednoduchých vět a stručných pokynů rozvíjíme porozumění řeči
• je schopen se orientovat ve svém nejbližším známém prostředí	➤ zrakovou podporou a opakováním známých situací trénujeme u žáků orientaci ve svém nejbližším známém prostředí; manipulací, hrou a činnostním učením vytváříme u žáků představy o základních prostorových pojmech
• dokáže se orientovat v časovém režimu dne	➤ dodržováním každodenních rituálů vytváříme u žáků povědomí o časové struktuře dne (strukturovaný režim dne přizpůsobujeme schopnostem žáků); strukturovaný režim dne podporujeme využíváním akustických signálů i vizuálních symbolů
• snaží se překonávat pocity strachu	➤ navozováním zátěžových situací trénujeme překonávání stresových situací, pocitu strachu, podporujeme snazší navázání kontaktu, pocitu bezpečí a jistoty

3. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Na konci základního vzdělávání žák v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznává nejbližší a známé osoby a dokáže se s nimi dorozumět jakoukoliv formou komunikace 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prostřednictvím praktických nácviků, přiřazováním a výběrem na pokyn procvičujeme poznávání osob v nejbližším prostředí ve skutečnosti i na fotografiích; využíváním verbálních i neverbálních prostředků komunikace komunikujeme s žáky podle jejich individuální komunikační úrovně, podle potřeby zařazujeme prostředky AAK
<ul style="list-style-type: none"> • dokáže reagovat na své jméno 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ častým oslovováním žáka, využíváním didaktických her podněcujeme u žáků reakci na jeho jméno, vzájemnou komunikaci
<ul style="list-style-type: none"> • vnímá jednoduché pokyny a dokáže na ně reagovat, vyjadřovat souhlas či nesouhlas 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ záměrně využíváme a navozujeme situace které vybízejí žáka ke spontánní komunikaci nejen mezi žákem a dospělými, ale i mezi vrstevníky; zařazováním her, činností a fázových cvičení zaměřených na rozvoj funkcí komunikace trénujeme reakci na jednoduché pokyny
<ul style="list-style-type: none"> • různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vytvářením vhodných podmínek umožňujeme žákům vyjádřit jejich prožívání, potřeby, pocity a nálady
<ul style="list-style-type: none"> • dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav adekvátním způsobem 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zařazováním rituálů na přivítání a rozloučení se se žákem podněcujeme reakci na pozdrav vhodným způsobem

4. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Na konci základního vzdělávání žák v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí
<ul style="list-style-type: none"> prostřednictvím svého těla si uvědomuje svoji osobu 	<ul style="list-style-type: none"> zařazujeme napodobování pohybu i rytmické prvky s hrou na tělo a tím podporujeme vnímání jednotlivých částí těla, tělesné schema; prostřednictvím somatických, vibračních a vestibulárních podnětů, využitím bazální stimulace utváříme u žáků vědomí vlastní osoby
<ul style="list-style-type: none"> pozná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí 	<ul style="list-style-type: none"> přiřazováním fotografií, pojmenováním a přímou interakcí podporujeme poznávání členů rodiny a osob z nejbližšího okolí žáků
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje osoby různého pohlaví 	<ul style="list-style-type: none"> využíváním didaktických pomůcek, upozorňováním na charakteristické znaky pohlaví seznamujeme žáky s rozdílností pohlaví (chlapec-dívka, muž-žena); v oblasti sexuální výchovy úzce spolupracujeme s rodinou; podporujeme rozvoj hry jako prevenci autostimulací
<ul style="list-style-type: none"> dokáže navázat kontakt a zvládá adekvátní dorozumívání se s okolím 	<ul style="list-style-type: none"> praktickými činnostmi a modelovými situacemi rozvíjíme navazování sociálních kontaktů; formou ranních komunikačních činností cíleně rozvíjíme adekvátní se dorozumívání s okolím, odstraňujeme nevhodné projevy chování
<ul style="list-style-type: none"> spolupracuje se svými spolužáky i učiteli 	<ul style="list-style-type: none"> formou komunikačních her cíleně procvičujeme poznávání spolužáků a učitelů, nacvičujeme sociální komunikaci (pozdrav, poděkování, prosba, oslovení) verbálně i s využitím prvků AAK
<ul style="list-style-type: none"> dokáže se chovat k cizím lidem zdrženlivě 	<ul style="list-style-type: none"> Prostřednictvím společných diskuzí, komunikačních her, instruktážních filmů i pohádek zpřístupňujeme žákům informace o možném zneužívání vlastní osoby

5. KOMPETENCE PRACOVNÍ

Na konci základního vzdělávání žák v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí
<ul style="list-style-type: none">• má zautomatizované základy osobní hygieny a nejjednodušší úkony sebeobsluhy	<ul style="list-style-type: none">➤ pravidelným procvičováním, formou didaktických her, navozováním modelových situací, nápodobou a fyzickým vedením, využíváním procesuálních schémat trénujeme u žáků základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti
<ul style="list-style-type: none">• zná a umí používat předměty denní potřeby	<ul style="list-style-type: none">➤ praktickou manipulací, činnostním učením, přiřazováním, tříděním, výběrem na slovní pokyn zpřístupňujeme žákům předměty denní potřeby a seznamujeme je s jejich funkcí; procvičujeme se žáky používání předmětů denní potřeby v praktických situacích
<ul style="list-style-type: none">• rozpozná předměty různých tvarů a velikostí, uchopuje je a dokáže s nimi účelně manipulovat	<ul style="list-style-type: none">➤ praktickými senzomotorickými činnostmi a aktivitami rozvíjíme u žáků různé úchopy, manipulaci s předměty, vizuomotorickou koordinaci; používáním předmětů různých tvarů, velikostí a materiálů rozvíjíme taktilně-kinestetické vnímání
<ul style="list-style-type: none">• při práci s různými materiály využívá jednoduché pracovní techniky	<ul style="list-style-type: none">➤ využíváním procesuálních schémat, strukturovaných úloh, názoru, nápodoby a vysvětlení podporujeme u žáků samostatnost při plnění jednoduchých základních pracovních technik; tyto dovednosti uplatňujeme při práci s různým materiálem a v různém prostředí
<ul style="list-style-type: none">• podílí se na jednoduchých praktických činnostech	<ul style="list-style-type: none">➤ pravidelným každodenním procvičováním a předkládáním dostatečného množství příležitostí umožňujeme žákům podílet se na jednoduchých praktických činnostech

3.6. Zabezpečení vzdělávání žáků s kombinací postižení

Pro potřeby edukace se žáci s více vadami charakterizují podle Věstníku MŠMT č. 8/1997, č. j. 25602/97-22 takto:

„Za postiženého více vadami se považuje dítě, resp. žák postižený současně dvěma nebo více na sobě kauzálně nezávislými druhy postižení, z nichž každé by jej vzhledem k hloubce a důsledkům opravňovalo k zařazení do speciální školy příslušného typu. Za provedení speciálně pedagogické diagnostiky odpovídá speciálně pedagogické centrum (případně pedagogicko psychologická poradna), zařazené do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení MŠMT ČR.“

Pro potřeby resortu školství je členění dětí a žáků s více vadami následující:

- 1. skupina v níž je společným znakem mentální retardace – ta je potom nejdůležitějším faktorem při určování nejvýše dosažitelného stupně vzdělání, je dominantní při výběru školy, vzdělávacího zařízení*
- 2. kombinace vad tělesných, smyslových a vad řeči, specifická skupina hluchoslepi*
- 3. děti a žáci s diagnózou autismu a autistickými rysy*

U žáků s kombinovaným postižením (mentálním postižením a dalším zdravotním postižením – tělesným, zrakovým, sluchovým, těžkými vadami řeči a autismem) je třeba uplatňovat při vzdělávání speciálně pedagogické postupy a alternativní metody výuky. Tyto metody nacházejí uplatnění zejména při rozvíjení rozumových schopností, orientačních dovedností, zlepšování sociální komunikace, sebeobsluhy a dalších dovedností potřebných k úspěšné integraci do společnosti. Vzdělávání těchto žáků vyžaduje odbornou připravenost pedagogických pracovníků, podnětné a vstřícné školní prostředí a využití všech podpůrných opatření.

Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb a posuzování možností jednotlivých žáků poskytují, se souhlasem rodičů nebo zákonných zástupců žáka, pomoc školská poradenská zařízení (pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra).

Ve vzdělávání se zaměřujeme na tyto **priority**:

- poskytujeme maximální možnou speciálně pedagogickou podporu
- ve vzdělávání se zaměřujeme na kompenzaci handicapu, překonání problémů, které způsobuje kombinované postižení
- umožňujeme maximální možný kontakt s většinovou populací, spolupracujeme se školami v regionu (pravidelné návštěvy, pořádání společných kulturních a sportovních akcí), pořádáme dny otevřených dveří a informujeme veřejnost o našich aktivitách pomocí hromadných vzdělávacích prostředků, vlastních internetových stránek
- snažíme se o maximální zařazení žáka s kombinovaným postižením do života společnosti - žák by měl být co možná nejsamostatnější a nezávislý, pomocí pracovního vyučování a dalších předmětů podporujeme budoucí profesionální orientaci
- poskytujeme maximální motivaci k dalšímu celoživotní vzdělávání a sebevzdělávání
- podporujeme multidisciplinární spolupráci s dalšími odborníky a školskými poradenskými zařízeními (spolupráce na IVP, konzultace výjimek ve vzdělávání a užití specifických didaktických prostředků)
- úzce spolupracujeme s rodinami žáků a dohlížíme na propojení školního vzdělávání a práce v domácím prostředí

3.7. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou začleněna integrací obsahu jednotlivých tematických okruhů průřezového tématu do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu. Všechna průřezová témata jsou zpracovaná do samostatných tabulek, kde je respektováno rozdělení do tematických okruhů.

V tabulkách: (1. Osobnostní a sociální výchova, 2. Multikulturní výchova, 3. Environmentální výchova) je také uvedeno, ve kterém ročníku je průřezové téma realizováno. V učebních osnovách vyučovacích předmětů jsou uvedeny tematické okruhy průřezových témat (např. ve vyučovacím předmětu Člověk a společnost v období 7. - 10. ročník je začleněno průřezové téma Multikulturní výchova – Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost)

Témata jsou v předmětech realizována různými metodami a formami práce.

Legenda k tabulkám:

Čt – čtení

Ps – psaní

Řv – řečová výchova

Ma – matematika

Vu – věcné učení

Čp – člověk a příroda

Čs – člověk a společnost

Vz – výchova ke zdraví

Po – počítače

Hv – hudební výchova

Vv – výtvarná výchova

Tv – tělesná výchova

Přehled zařazení jednotlivých průřezových témat v předmětech:

• **Osobnostní a sociální výchova**

OSOBNOSTNÍ ROZVOJ

Tématický okruh	1. stupeň		2. stupeň	
	1.-3. ročník	4.-6. ročník	7.-8. ročník	9.-10. ročník
Rozvoj schopností poznávání	Čt,Ps,Řv, Ma, Vu, Hv, Vv, Pv, Tv	Čt, Ps, Řv, Ma, Po, Hv, Vv, Pv, Tv	Čt, Ps, Ma, Po, Čp, Hv, Vv, Pv, Tv	Čt, Ma, Po, Čp, hv, Vv, Vz, Pv, Tv
Sebezpoznání a sebepojetí	Ma, Vu, Hv, Vv, Pv, Tv	Řv, Po, Hv, Vv, Pv, Tv	Řv, Po, Hv, Vv, Pv, Tv	Řv, Po, Hv, Vv, Vz, Pv, Tv
Seberegulace a sebeorganizace	Řv, Vu, Pv, Tv	Ma, Pv, Tv	Čs, Pv, Tv	Čs, Vz, Pv, Tv
Psychohygienu	Ps, Ma, Hv, Vv, Pv, Tv	Řv, Ma, Vu, Hv, Vv, Pv, Tv	Čs, Hv, Vv, Pv, Tv	Čs, Hv, Vv, Vz, Pv, Tv

SOCIÁLNÍ ROZVOJ

Tématický okruh	1. stupeň		2. stupeň	
	1.-3. ročník	4.-6. ročník	7.-8. ročník	9.-10. ročník
Poznávací schopnosti	Čt, Vu, Hv, Vv, Pv, Tv	Ma, Po, Hv, Vv, Pv, Tv	Čt, Po, Hv, Vv, Pv, Tv	Čt, Po, Hv, Vv, Vz, Pv, Tv
Mezilidské vztahy	Čt, Vu, Hv, Vv, Pv, Tv	Čt, Ma, Po, Hv, Vv, Pv, Tv	Čt, Ma, Po, Čs, Hv, Vv, Pv, Tv	Čt, Ma, Po, Čs, Hv, Vv, Vz, Pv, Tv
Komunikace	Čt, Řv, Vu, Hv, Vv, Pv, Tv	Čt, Ps, Řv, Po, Vu, Hv, Vv, Pv, Tv	Čt, Ps, Řv, Ma, Po, Čs, Hv, Vv, Pv, Tv	Čt, Ps, Řv, Ma, Po, Čs, Hv, Vv, Vz, Pv, Tv
Spolupráce a soutěživost	Hv, Vv, Tv	Čt, Ma, Po, Vv, Tv	Čt, Ma, Po, Čs, Hv, Vv, Tv	Čt, Ma, Po, Čs, Hv, Vv, Vz, Tv

MORÁLNÍ ROZVOJ

Tématický okruh	1. stupeň		2. stupeň	
	1.-3. ročník	4.-6. ročník	7.-8. ročník	9.-10. ročník
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Pv, Tv	Vu, Pv, Tv	Ps, Pv, Tv	Ps, Vz, Pv, Tv
Hodnoty, postoje, praktická etika	Vv, Tv	Vu, Vv, Pv, Tv	Ma, Vv, Pv, Tv	Ma, Vv, Vz, Pv, Tv

- **Multikulturní výchova**

Tématický okruh	1. stupeň		2. stupeň	
	1.-3. ročník	4.-6. ročník	7.-8. ročník	9.-10. ročník
Kulturní rozdíly	Hv, Vv, Pv	Po, Vu, Hv, Vv, Pv	Ma, Po, Čs, Hv, Vv, Pv	Ma, Po, Čs, Hv, Vv, Pv
Lidské vztahy	Řv, Vu, Hv, Vv, Pv	Řv, Po, Vu, Hv, Vv, Pv	Řv, Ma, Po, Čs, Hv, Vv, Pv, Tv	Řv, ma, Po, Čs, Hv, Vv, Pv, Tv
Etnický původ	Vv	Vu, Vv	Čs, Čp, Vv	Čs, Čp, Vv

- **Environmentální výchova**

Tématický okruh	1. stupeň		2. stupeň	
	1.-3. ročník	4.-6. ročník	7.-8. ročník	9.-10. ročník
Ekosystémy	Vv, Pv	Vu, Vv, Pv	Čp, Vv, Pv	Čp, Vv, Pv
Základní podmínky života	Vv	Vu, Vv	Čp, Vv	Čp, Vv
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Pv	Vu, Pv	Čp, Pv	Ps, Čp, Pv
Vztah člověka k prostředí	Vu, Vv, Pv, Tv	Vu, Vv, Pv, Tv	Čp, Vv, Pv, Tv	Ps, Čp, Vv, Pv, Tv

4. Učební plán

4.1. Tabulace učebního plánu pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

vzdělávací oblasti	vzdělávací obory	názvy předmětů	I. stupeň						II. stupeň				I.st./II.st.
			1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r	10.r	
JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	čtení	čtení	3	3	3	3	2+1	2+1	3	3	3	3	16+2/12+0
	psaní	psaní	2	2	2	2	1+1	1+1	2	2	2	1+1	10+2/7+1
	řečová výchova	řečová výchova	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	12+0/4+0
MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	matematika	matematika	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	3	3	3	3	12+6/12+0
ICT	ICT	počítače					1	1	1	1	1	1	2+0/4+0
ČLOVĚK A JEHO SVĚT		věcné učení	3	3	3	3	2	2					16+0/0
ČLOVĚK A SPOLEČNOST		člověk a společnost							2	2	2	2	0/8+0
ČLOVĚK A PŘÍRODA		člověk a příroda							3	3	3	3	0/12+0
UMĚNÍ A KULTURA	hudební výchova	hudební výchova	2	2	2	2	2	2	1+1	1+1	1+1	1+1	12+0/4+4
	výtvarná výchova	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1+1	1+1	1+1	1+1	6+0/4+4
ČLOVĚK A ZDRAVÍ	výchova ke zdraví	výchova ke zdraví									1	1	0/2+0
	tělesná výchova	tělesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	18+0/12+0
ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE		pracovní výchova	3	3	3	3	4	5	5+1	5+1	6	6	21+0/22+2
CELKOVÁ POVINNÁ ČAS.DOTACE			22	22	22	22	23	24	28	28	29	29	135/114
z toho disponibilních hodin			1	1	1	1	3	3	3	3	2	3	10//11

Poznámky k učebnímu plánu:

- Průřezová témata a jejich tematické okruhy jsou obsaženy ve výstupech konkrétních předmětů.
- Předměty speciálně pedagogické péče, které jsou vyučovány individuálně jsou vyučovány nad rámec učebnímu plánu.
- Vyučovací předměty Čtení, Psaní, Řečová výchova byly vytvořeny ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace. Vzdělávací obsah těchto předmětů je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání. Předmět Čtení je posílen v 5. a 6. ročníku o 1 disponibilní hodinu. Předmět Psaní je posílen v 5., 6. a 10. ročníku o 1 disponibilní hodinu.
- Vyučovací předmět Matematika byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Vzdělávací obsah tohoto předmětu je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání. Předmět Matematika je v 1.-6. ročníku posílen o 1 disponibilní hodinu.
- Vyučovací předmět Počítače byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie. Na prvním stupni je vyučován v 5. a 6. ročníku.
- Vyučovací předmět Věcné učení byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Vzdělávací obsah tohoto předmětu je realizován ve všech ročnících na prvním stupni.
- Vyučovací předměty Hudební výchova a Výtvarná výchova byly vytvořeny ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vzdělávací obsah těchto předmětů je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání. Předmět Hudební výchova a Výtvarná výchova je posílen v 7. - 10. ročníku o 1 disponibilní hodinu.
- Vyučovací předmět Pracovní výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Vzdělávací obsah tohoto předmětu je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání. Předmět Pracovní výchova je v 7. a 8. ročníku posílen o 1 disponibilní hodinu.

4.2. Tabulace učebního plánu pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

vzdělávací oblasti	vzdělávací obory	názvy předmětů	I.stupeň						II.stupeň				I.st/II.st
			1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r	10.r	
ČLOVĚK A KOMUNIKACE	rozumová výchova	Rozumová výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	18/12
	řečová výchova	Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	12/8
ČLOVĚK A JEHO SVĚT	smyslová výchova	Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4+	4+	4+	4+	4+	24+1/ 16+4
UMĚNÍ A KULTURA	hudební výchova	Hudební výchova	1+	1+	1+	1+	1+	1	1	1	1	1	6+5/4
	výtvarná výchova	Výtvarná výchova	1+	1+	1+	1+	1+	1	1	1	1	1	6+5/4
ČLOVĚK A ZDRAVÍ	pohybová výchova	Pohybová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	12/8
	zdravotní tělesná výchova	Zdravotní tělesná výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	24/16
ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	pracovní výchova	Pracovní výchova	2	2	2	2	2	2+	2+	2+	2+	2+	12+1/ 8+4
CELKOVÁ POVINNÁ ČASOVÁ DOTACE			21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	126/ 84
z toho disponibilních hodin			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	12/8

Poznámky k učebnímu plánu:

- Vyučovací předmět Smyslová výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Vzdělávací obsah tohoto předmětu je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání. Předmět Smyslová výchova je v 6. – 10. ročníku posílen o 1 disponibilní hodinu
- Vyučovací předměty Hudební výchova a Výtvarná výchova byly vytvořeny ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vzdělávací obsah těchto předmětů je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání. Předmět Hudební výchova a Výtvarná výchova je posílen v 1. – 5. ročníku o 1 disponibilní hodinu.
- Vyučovací předmět Pracovní výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Vzdělávací obsah tohoto předmětu je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání. Předmět Pracovní výchova je v 6. – 10. ročníku posílen o 1 disponibilní hodinu.
- U vyučovacího předmětu Zdravotní tělesná výchova se může zařadit jako alternativa Rehabilitační tělesná výchova se stejnou hodinovou dotací
- Jednotlivé předměty vyučujeme buď samostatně nebo je spojujeme do vyučovacích bloků. Rozsah výuky, spojování předmětů do bloků závisí na aktuálním zdravotním a psychickém stavu žáků.
- Předměty speciálně pedagogické péče, které jsou vyučovány individuálně jsou vyučovány nad rámec učebního plánu.

5. Učební osnovy pro vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením

Učební osnovy jsou vypracovány dle I. dílu RVP pro základní školu speciální.

Vzdělávací činnosti u žáků se středně těžkým mentálním postižením jsou zaměřeny na rozvíjení rozumových schopností a osvojování přiměřených poznatků, na vypěstování návyků sebeobsluhy, vytváření dovedností používat předměty denní potřeby a vykonávat jednoduché pracovní činnosti. Rozvíjení duševních i tělesných schopností žáků je založené na důsledném respektování jejich individuálních zvláštností.

Pro vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením je třeba vytvořit optimální podmínky, které vyžadují především přátelskou atmosféru, klidné a nestresující prostředí poskytující pocit jistoty a bezpečí a umožňující koncentraci na práci. Uspokojováním nejen základních potřeb, ale i potřeb psychických a sociálních je dán předpoklad úspěšného vývoje tak, aby v rámci svých možností žáci dosáhli cílů základního vzdělávání.

Ve vhodně upravených podmínkách a při odborné speciálně pedagogické péči jsou žáci schopni osvojit si základy vzdělání.

Zpracovaný **obsah vzdělávacích předmětů** na úrovni ŠVP je základem pro vypracování **tematických plánů pro jednotlivé ročníky**. Učivo je redukováno na osvojení základních a prakticky zaměřených vědomostí a dovedností v jednotlivých vzdělávacích oborech, předmětech.

5.1 Jazyková komunikace

5.1.1 Čtení

Vzdělávací oblast: **Jazyková komunikace**

Vzdělávací obor: **Čtení**

Název předmětu: **Čtení**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Čtení byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace. Žáci si postupně osvojí písmena, slova a věty, což vede k rozvoji čtecích dovedností, vnímání obsahu čteného textu a čtení snadného krátkého textu s porozuměním. Čtení je jeden z nejdůležitějších zdrojů informací, proto je úkolem výuky tohoto předmětu povzbuzovat zájem žáků o čtení.

Cílové zaměření předmětu

- rozvíjení řečových schopností a myšlení
- srozumitelné vyjadřování ústní i písemnou formou
- komunikace a dorozumívání v běžných situacích (kultivovaný projev)
- osvojení techniky čtení, výchova ke čtenářské gramotnosti
- získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu
- důraz na praktické dovednosti
- zvládnutí orientace v jednoduchých textech
- povzbuzování a probouzení zájmu o čtení
- rozvíjení schopnosti reprodukovat snadný krátký text

Začlenění průřezových témat

V předmětu Čtení je začleněno průřezové téma Osobnostní a sociální výchova..

Osobnostní a sociální výchova

Tematický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Tematický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov; cvičení pozorování ; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); a rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Čtení vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1. – 6. ročník: 3 vyučovací hodiny týdně (z toho v 5. a 6. ročníku je výuka rozšířena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace)
- 7. – 10. ročník: 3 vyučovací hodiny týdně

Forma vyučovacího předmětu

Vyučovací metody vychází z didaktických zásad – názornosti, přiměřenosti a posloupnosti. Při výuce čtení využíváme analyticko-syntetické metody, globální metody a také sociálního čtení. Metoda je volena vzhledem ke schopnostem žáka, přiměřeně jeho postižení.

Velmi důležitou etapou je příprava na čtení. Rozvíjíme sluchové vnímání a fonemický sluch, smyslové vnímání, jemnou motoriku. Provádíme dechová cvičení, rytmizaci. Při vyvození jednotlivých písmen využíváme názor (obrázky, konkrétní předměty) a dále jednoduchá říkadla, znázornění písmen (pohybově, modelování písmen, apod.). Žáci si postupně osvojují všechna velká a malá písmena tiskací abecedy, a také čtení psacích písmen ve slabikách a slovech. Součástí výuky čtení jsou cvičení zaměřená na vnímání obsahu čteného textu.

U žáků na druhém stupni rozvíjíme čtecí dovednosti s akcentem na správnost, přesnost a pohotovost čtení, čtení s porozuměním a zapamatováním obsahu.

Formy práce volíme s ohledem na věk žáků a celkovou mentální úroveň. Žáci pracují individuálně i frontálně. Čtení procvičujeme několikrát týdně.

Výuka probíhá většinou ve třídách. V letním období může být k výuce využít i školní altán. Během školního roku žáci navštěvují různá divadelní a filmová představení. Mají možnost využívat školní knihovnu.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka Čtení přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Čtení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- využíváme vhodné a odpovídající způsoby, metody, používáme učebnice, čítanky, didaktické materiály ⇒ **žák se seznamuje s metodami nácviku čtení, používá vhodné a přiměřené učební a didaktické materiály, postupně si osvojuje základy čtení, které využívá ke svému vzdělávání**
- nabízíme činnosti (individuální i skupinové) rozvíjející a podporující čtenářské dovednosti, vybíráme vhodné texty, přiměřené čtenářským schopnostem žáků ⇒ **žák je schopen pracovat samostatně i ve skupině**
- pro efektivní učení vybíráme vhodné způsoby, metody a strategie, klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem ⇒ **žák dodržuje návykové stereotypy při nacvičování čtení, snaží se o koncentraci a porozumění čtenému textu**
- pochvalou a vhodnou motivací vzbuzujeme u žáků zájem o čtení a chuť číst ⇒ **žák rozvíjí čtenářské dovednosti a využívá je ke svému vzdělávání**
- umožňujeme žákům vyhledávat a třídit informace, efektivně je využívat v procesu čtení, podporujeme samostatnost a tvořivost ⇒ **žák realizuje své vlastní nápady, čtenářské dovednosti využívá v každodenních situacích**
- efektivitu učení zvyšujeme používáním výpočetní techniky ⇒ **žák ovládá způsoby práce na PC, dokáže vyhledávat potřebné informace**
- umožňujeme získávané znalosti a dovednosti aplikovat do praktického života – zadáváme žákům zajímavé úkoly, navozujeme různé situace, posuzujeme výkony, hodnotíme pokrok, umožňujeme prožít úspěch ⇒ **žák dokáže využít čtenářské schopnosti v praktických situacích**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Čtení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- poskytujeme žákům širokou nabídku cvičení, modelových situací a úkolů vycházejících z reálného života, dbáme na to, aby žáci využívali vlastní úsudek při řešení problému ⇒ **žák se díky čtenářským dovednostem orientuje v dané problematice, dokáže zadané úkoly reálně řešit**
- vytváříme příležitosti, při kterých seznamujeme žáky s vhodným způsobem řešení, podporujeme jejich samostatné uvažování, společně promýšlíme a plánujeme způsoby řešení ⇒ **žák využívá získané**

zkušenosti a vlastní úsudek při řešení známých opakujících se situací, dokáže vyhledávat, třídit a vhodně využívat informace z různých zdrojů

- sledujeme čtenářské pokroky a úroveň čtenářských dovedností žáků, hodnotíme kladně i dílčí úspěch, povzbuzením a pochvalou motivujeme žáky k dalším výkonům a podněcujeme chuť číst ⇒ **žák je motivován povzbuzením a pochvalou k dalším čtenářským výkonům**
- zadáváním úkolů ve dvojici či skupině podporujeme týmovou spolupráci a hledání společných způsobů řešení, podporujeme vzájemnou důvěru učitele a žáka ⇒ **žák využívá svých čtenářských dovedností a poznatků při řešení úkolu, v případě neznalosti se dokáže obrátit na kompetentní osobu**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Čtení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- v předmětu čtení poskytujeme žákům dostatek prostoru ke komunikaci, motivujeme žáky a podněcujeme v nich chuť komunikovat, klademe důraz na „kulturní úroveň“ mluvního projevu ⇒ **žák dokáže komunikovat přiměřeným způsobem se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo ni**
- používáme jednoduché slovní pokyny, kratší, dobře srozumitelné texty, obrazový materiál k lepšímu a snadnějšímu pochopení zadaného úkolu ⇒ **žák chápe jednoduchá sdělení, rozumí čtenému textu, dokáže adekvátně reagovat**
- předkládáním vhodných textů přiměřených čtenářským dovednostem žáků trénujeme porozumění čtenému textu, schopnost reprodukovat čtený text ⇒ **žák rozumí čtenému textu, dokáže jej reprodukovat**
- nabízíme žákům texty psané tiskacím i psacím písmem, trénujeme čtení těchto textů ⇒ **žák si osvojuje čtení tiskacího i psacího písma**
- navozováním modelových situací, pomocí dramatizace poskytujeme žákům příležitost vyjádřit svůj názor a prožitek ⇒ **žák dokáže sdělit své názory, postoje, potřeby**
- nácvikem vystoupení pro veřejnost, zapojováním žáků do veřejného života podporujeme a umožňujeme prezentovat výsledky jejich práce ⇒ **žák prezentuje získané dovednosti před veřejností, využívá je k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Čtení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- prostřednictvím společenských akcí ve škole i mimo ni rozvíjíme vzájemnou interakci a spolupráci, seznamujeme žáky se základy etiky a diplomacie ⇒ **žák se dokáže orientovat ve vztazích mezi lidmi**
- do výuky čtení zařazujeme metody skupinové práce, podněcujeme žáky ke spolupráci se spolužáky, k přiměřenému rozdělení dílčích úkolů a rolí, společnému plánování a hodnocení výsledků ⇒ **žák je schopen přijímat rozličné role při skupinové práci a respektovat spolužáky, vrstevníky**
- pochvalou, kladným hodnocením, povzbuzením oceňujeme u žáků snahu, přiměřeně hodnotíme výsledky jejich práce, podporujeme sebedůvěru a samostatný rozvoj ⇒ **žák je schopen přijmout jakékoliv hodnocení**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Čtení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- prostřednictvím četby, dramatizace, didaktických her, navozováním modelových situací podporujeme u žáků dodržování pravidel pro soužití ve společnosti, podněcujeme úctu ke kulturnímu dědictví a národním tradicím ⇒ **žák chápe a dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití; uvědomuje si význam kulturního a historického dědictví naší země, poznává národní zvyky a tradice**
- četbou článků v tisku, knihách pro děti a mládež, encyklopediích seznamujeme žáky s právy a povinnostmi občana ČR ⇒ **žák má základní informace o právech a povinnostech občana ČR**
- obrazovým materiálem, vhodnými texty, formou didaktických her směřujeme žáky k sebeúctě, úctě k ostatním, zodpovědnosti za zdraví, život a životní prostředí ⇒ **žák zná zásady zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Čtení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- nácvikem, procvičováním, opakováním a nápodobou podporujeme u žáků samostatnost při dodržování hygienických návyků při čtení (vzdálenost očí od textu, úprava textu, osvětlení, správné sezení....) ⇒ **žák pracuje podle naučeného pracovního postupu, dodržuje hygienické návyky**
- častým střídáním činností, předkládáním zajímavých úkolů, zařazováním týmové i individuální práce podněcujeme žáky k soustředění a vytrvalosti ⇒ **žák je schopen soustředit se na výkon a vytrvat při jeho plnění**
- porovnáváním, vysvětlováním, předkládáním různých výsledků práce trénujeme u žáků toleranci ke sdělenému hodnocení ⇒ **žák je schopen akceptovat jakékoliv hodnocení své práce**

PŘEDMĚT: ČTENÍ

OBDOBÍ: 1. – 3. ročník

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet a zpřesňovat zrakové a sluchové vnímání formou průpravných diferenciacních cvičení a her - navazovat oční kontakt s osobou. - nacvičit správné dýchání, rytmus řeči - zjišťovat vyjadřovací schopnosti žáků - seznámit žáky s leporely a knihami, motivovat ke čtení - umět pozdravit, poprosit, poděkovat 	<ul style="list-style-type: none"> - diferenciacní cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání - základy techniky mluveného projevu - motivace ke čtení 	<p>Hudební výchova Psaní Řečová výchova</p>
<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se na stránce i řádku 	<ul style="list-style-type: none"> - udržovat oční kontakt s obrázkem – využít ukazování prstem - číst obrázky zleva doprava v řádku - orientovat se na řádku i na stránce - provádět diferenciacní cvičení (předmět-předmět, předmět-obrázek, obrázek-obrázek) 	<ul style="list-style-type: none"> - čtení obrázků - diferenciacní cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání 	<p>Řečová výchova</p>
<ul style="list-style-type: none"> - tvořit věty podle obrázků 	<ul style="list-style-type: none"> - porozumět a zapamatovat si pojmy (vyhledávat obrázky na pokyn, pojmenovat obrázky) - seznámit se, chápat a osvojit si pojmy globálního čtení - postupně oddělovat slova od obrázků – globální čtení 	<ul style="list-style-type: none"> - tvoření jednoduchých vět - globální čtení – přípravná etapa 	<p>Psaní Řečová výchova</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - tvořit věty pomocí obrázků – vizualizace - chápat obsah vět - graficky znázornit slova ve větě - rozvíjet fonemický sluch - vyvodit hlásku a písmeno A, a, I, i a chápat jeho funkci spojky mezi obrázky 		
<p>- číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dělit slova na slabiky s užitím říkanek a rozpočítadel - postupně vyvodit hlásky a písmena M, m, V, v, E, e, O, o, U, u, L, l - vyvodit první hlásku ve slově - rozumět pojmům písmeno, slovo - skládat slabiky z probraných písmen - číst otevřené slabiky z již probraných písmen - číst dvojslabičná slova z otevřených slabik - skládat slova ze slabik - číst psací písmena a psané slabiky - porozumět nápisům ve svém okolí (sociální čtení) 	<ul style="list-style-type: none"> - vyvozování hlásek a písmen, analyticko – syntetické činnosti, dělení a skládání slov - čtení písmen, slabik - rytmizace říkadel, vytleskávání - alternativní způsoby čtení – sociální čtení, globální čtení 	<p>Psaní Řečová výchova Hudební výchova</p>
<p>- chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - chápat obsah vět - graficky znázornit slova ve větě - číst krátké věty doplněné obrázkem - naslouchat čteným říkankám, pohádkám - nacvičovat jednoduché říkanky 	<ul style="list-style-type: none"> - pojem věta - čtení obrázků, slabik, slov, poslech pohádek, veršů a říkadel - globální čtení – etapa vlastního čtení 	<p>Psaní Řečová výchova Hudební výchova</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - reprodukovat a jednoduše zdramatizovat krátké pohádky - pracovat se slovy, tvořit jednoduché věty – globální čtení 		
--	---	--	--

Průřezová témata:

V předmětu čtení, v období 1.-3. ročník je začleněno:

průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova:**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov; cvičení pozorování ; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>Žák by měl:</p> <p>- zvládat čtení probraných tiskacích a psacích písmen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - upevnit čtení probraných tiskacích a psacích písmen - umět číst jednoslabičná slova s uzavřenou slabikou – mám, sám, tam - osvojit a upevnit hlásky a písmena t, T, y, Y, s, S, j, J, p, P, n, N, š, Š, d, D, z, Z, k, K - číst dvojslabičná a tříslabičná slova s otevřenými slabikami - číst zavřené slabiky na konci slova. - diferencovat postavení hlásky ve slově - rozeznat a pojmenovat počáteční písmeno ve slově - tvořit slova začínající nebo obsahující danou hlásku (např. slovní fotbal, vymyšlení slov s písmeny, hry s písmeny) - postupně osvojit a upevnit hlásky a písmena b, B, c, C, r, R, č, Č, h, H, ou, ž, Ž - číst dvojslabičná a víceslabičná slova s otevřenými i uzavřenými slabikami na konci 	<ul style="list-style-type: none"> - vyvozování hlásek a písmen, čtení slabik, slov - rozvoj fonemického sluchu - dělení a skládání slov 	<p>Psaní</p> <p>Řečová výchova</p> <p>Hudební výchova</p>

<p>- rozlišit stejně znějící slova různého významu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět rozlišit slova stejného i opačného významu - umět rozlišit význam slov stejně znějících - rozšiřovat slovní zásobu (pomocí obrázků, předmětů, situací) 	<p>- naslouchání – koncentrační cvičení</p>	<p>Psaní Řečová výchova</p>
<p>- orientovat se ve větě</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dokázat graficky znázornit větu - rozpoznat začátek a konec věty - určit počet slov ve větě - samostatně tvořit větu spojením dvou slov - vyhledávat písmena a známá slova ve větě - skládat slova ze slabik - vědět, že věta začíná velkým písmenem 	<p>- tvoření jednoduchých vět, čtení jednoduchých vět, dělení a skládání slov</p>	<p>Psaní Řečová výchova</p>
<p>- číst s porozuměním jednoduché věty</p>	<ul style="list-style-type: none"> - plynule číst slabiky a slova s porozuměním - číst krátké věty s obrázkem - tvořit věty podle diktátu - číst snadné věty s porozuměním - orientovat se ve větě tichým čtením - procvičovat a rozšiřovat slovní zásobu, přikládat slova k obrázkům – globální čtení - rozvíjet sociální čtení 	<p>- analyticko-syntetické činnosti, čtení jednoduchých vět - globální čtení – etapa dalšího čtení a procvičování - sociální čtení</p>	<p>Psaní Řečová výchova Věcné učení</p>
<p>- umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodných otázek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět naslouchat čtenému textu (příběhy, pohádky) - porozumět textu 	<p>- naslouchání – koncentrační cvičení, poslech pohádek - vyprávění</p>	<p>Řečová výchova</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - převyprávět text podle ilustrací - převyprávět text podle otázek - dokázat se koncentrovat, poslouchat a plnit pokyny - vyjadřovat se v jednoduchých větách - seznamovat se s literaturou pro děti a mládež - prohlížet a číst dětské časopisy 	- práce s dětskou knihou, časopisem	
- přednášet krátké říkanky a básničky	<ul style="list-style-type: none"> - pokusit se recitovat jednoduché verše a říkadla - učit se zpaměti básničky přiměřené věku a schopnostem - dbát na správné dýchání, rytmus řeči 	<ul style="list-style-type: none"> - naslouchání – poslech veršů a říkadel - recitace básně 	<p>Řečová výchova</p> <p>Hudební výchova</p>

Průřezová témata:

V předmětu čtení, v období 4. – 6. ročník je začleněno:

průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova:**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování

Sociální rozvoj

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč zvuků a slov; cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); a rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

PŘEDMĚT: ČTENÍ

OBDOBÍ: 7. – 8. ročník

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>Žák by měl:</p> <p>- číst všechna tiskací i psací písmena</p>	<ul style="list-style-type: none"> - postupně osvojovat a upevňovat hlásky a písmena f, F, g, G, ř, Ř, ch, Ch - číst slova se souhláskovými skupinami v různé obtížnosti - číst slova se skupinami di,ti,ni, dě, tě, ně, bě, pě, vě mě - doplňovat chybějící písmena do slov - opakovat a upevňovat čtenářské dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s textem – prohlubování čtenářských dovedností 	<p>Psaní</p> <p>Řečová výchova</p>
<p>- zvládat čtení krátkého jednoduchého textu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - číst slova, věty a obsahově přiměřené snadné texty - číst jednoduché texty s porozuměním - číst slova a slabiky, která žáci sami píšou - číst leporela a dětské knihy, dětské časopisy jednoduchého obsahu - dramatizovat jednoduché příběhy - číst o tradicích a zvycích 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s textem – prohlubování čtenářských dovedností, tiché čtení s porozuměním; obrázkové knihy, noviny, časopisy - globální čtení, sociální čtení 	<p>Psaní</p> <p>Člověk a společnost</p>
<p>- orientovat se ve čteném textu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se ve větě tichým čtením - orientovat se v textu, umět text reprodukovat pomocí obrázků nebo otázek - orientovat se v textu tichým čtením - naslouchat vyprávěnému textu (učitelem, z CD přehrávače) 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s textem – prohlubování čtenářských dovedností, tiché čtení s porozuměním; obrázkové knihy, noviny, časopisy, návody s obrázky k použití výrobků a k činnostem 	

	- pracovat s výukovými programy na PC	- poslech a reprodukce – poslech příběhů, pohádek, reprodukce přečteného	Počítače
- přednášet říkanky a básničky	- číst krátké básničky a říkanky - učit se je zpaměti	- základní literární pojmy – říkanka, báseň, básník, spisovatel, kniha, čtenář - poslech a reprodukce –recitace, dramatizace	Řečová výchova Hudební výchova

Průřezová témata:

V předmětu čtení, v období 7. – 8. ročník je začleněno:

průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč zvuků a slov; cvičení pozorování ; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); a rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>Žák by měl:</p> <p>- zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text</p>	<ul style="list-style-type: none"> - číst knížky pro děti a mládež. - reprodukovat text s akcentem na čtení s porozuměním - číst obrázkové knihy, encyklopedie - číst nápisy na obalech různých výrobků, nápisy na obchodech, názvy ulic ve městě, mapu, plán města, kalendáře - číst časopisy a denní tisk - číst kuchařské knih - orientovat se v textu tichým čtením 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s textem – prohlubování čtenářských dovedností, tiché čtení s porozuměním; obrázkové knihy, noviny, časopisy, návody s obrázky k použití výrobků a k činnostem - sociální čtení. - globální čtení 	<p>Člověk a společnost, člověk a příroda</p> <p>Člověk a svět práce</p>
<p>- přednášet říkanky a básničky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nacvičovat říkanky a básničky - nacvičovat přednes básní zpaměti - pokusit se o výraznější přednes - získat přehled o základních literárních pojmech (rozpočítadlo, hádanka, říkadlo, pohádka, pověst, kniha, spisovatel, divadlo, film, herec...) - poznat rozdíly mezi prózou a poezií 	<ul style="list-style-type: none"> - základní literární pojmy – rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, pověst, básník, spisovatel, kniha, čtenář, divadlo, film, herec - poslech a reprodukce - recitace, dramatizace 	<p>Řečová výchova</p> <p>Hudební výchova</p>
<p>- získat pozitivní vztah k literatuře</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se s literaturou pro děti a mládež - číst knížky pro děti a mládež. - číst obrázkové knihy, encyklopedie - prohlížet a číst časopisy a denní tisk 	<ul style="list-style-type: none"> - literární druhy – literatura pro děti a mládež - práce s textem – obrázkové knihy, noviny, časopisy 	<p>Člověk a příroda, člověk a společnost</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - provádět dramaturgii jednoduchých příběhů - poslouchat vyprávění, CD - vyhledávat informace na PC 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech a reprodukce – poslech příběhů, pohádek, reprodukce přečteného, recitace, dramatizace, využití PC 	Počítače
<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků 	<ul style="list-style-type: none"> - číst návody k různým činnostem a návody k použití na obalech výrobků - číst a vyhledat informace v kalendáři, katalogu, mapě... - vyhledávat informace na PC 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s textem – návody s obrázky k použití výrobků a k činnostem - poslech a reprodukce – využití PC 	Člověk a společnost, člověk a příroda Počítače

Průřezová témata:

V předmětu čtení, v období 9.-10. ročník je začleněno:

průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova:**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov; cvičení pozorování ; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); a rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se).

5.1.2 Psaní

Vzdělávací oblast: **Jazyková komunikace**

Vzdělávací obor: **Psaní**

Název předmětu: **Psaní**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Psaní byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace. U žáků se postupně rozvíjí grafická dovednost, jejich jemná motorika i grafomotorika. Zároveň se stimuluje myšlení žáků. Rozvoj grafických dovedností, zvyšování rychlosti a kvality písma a praktické využívání všech získaných dovedností umožňuje žákům jednoduchou písemnou komunikaci.

Cílové zaměření předmětu

- rozvíjení grafických dovedností a myšlení
- rozvíjení jemné motoriky a grafomotoriky
- srozumitelné vyjadřování ústní i písemnou formou
- jednoduchá písemná komunikace
- osvojování techniky psaní
- zvyšování rychlosti a kvality písma
- zvládání opisu jednoduchého textu, psaní krátkých slov, psaní slov podle diktátu
- praktické využívání získané dovednosti psaní

Začlenění průřezových témat

V předmětu Psaní jsou začleněna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova.

Osobnostní a sociální výchova

Tematický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému

Tematický okruh: Sociální rozvoj

Komunikace – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Tematický okruh: Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

Environmentální výchova

Tematický okruh: *Lidské aktivity a problémy životního prostředí* - odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny)

Tematický okruh: *Vztah člověka k prostředí* - naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání)

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Psaní vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1. – 6. ročník: 2 hodiny týdně (z toho v 5. a 6. ročníku je výuka rozšířena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace)
- 7. – 10. ročník: 2 hodiny týdně (z toho v 10. ročníku je výuka rozšířena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace)

Forma vyučovacího předmětu

Vyučovací metody vychází z didaktických zásad – názornosti, přiměřenost, uvědomělosti, trvalosti a poslušnosti. Při výuce psaní využíváme analyticko-syntetické metody. Metoda je volena vzhledem ke schopnostem žáka, přiměřeně jeho postižení.

Velmi důležitou etapou je příprava na psaní. Rozvíjíme grafické dovednosti, jemnou motoriku a grafomotoriku, stimulujeme myšlení žáků. Důležitou součástí přípravy na psaní jsou uvolňovací cvičení. K těmto cvičením využíváme zahradního altánku (velké formáty papíru), psaní do písku, práce s pískovničkou ve třídě. Grafické vyjádření doprovázíme rytmickými říkadly. Nácvik jednotlivých písmen probíhá souběžně s vyvozováním hlásek ve čtení. Při vyvození jednotlivých písmen využíváme názor (obrázky, konkrétní předměty) a dále jednoduchá říkadla. Žáci si postupně osvojují všechna malá a velká psací písmena a učí se je spojovat do slabik a slov. Součástí výuky psaní je i výuka psaní tiskacích písmen s využitím hůlkové písanky.

U žáků na druhém stupni rozvíjíme především kvalitu a rychlost psaní a zaměřujeme se na praktické využívání psaní.

Formy práce volíme s ohledem na věk žáků a celkovou mentální úroveň. Žáci pracují individuálně i frontálně.

Výuka probíhá většinou ve třídách. Pro výuku využíváme výukové programy na PC a také pracujeme s interaktivní tabulí. V letním období může být k výuce využit i školní altán, pískoviště, prostory určené pro psaní a kreslení křídou.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka psaní přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Psaní jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- využíváme výškově nastavitelné stoly a židle, dostatečné osvětlení, rozličné velikosti ploch, různé druhy psacích a kreslicích pomůcek ⇒ **žák ovládá základy psaní a používá psaní ke svému vzdělávání**
- využíváme pískovničku, grafomotorická cvičení, šablony, pracovní sešity, pracovní listy, písanky ⇒ **žák pracuje s učebními materiály a pomůckami**

- zařazujeme didaktické hry, uvolnění, relaxaci, procvičování jemné motoriky ⇒ **žák dodržuje návykové stereotypy, snaží se o koncentraci na učení**
- používáme pochvaly, drobné odměny ⇒ **žák je motivován k dalšímu učení**
- spojujeme nácvik psaní se situacemi v praktickém životě ⇒ **žák používá symboly, znaky v každodenních situacích**
- využíváme počítačovou učebnu, počítač s dotykovou obrazovkou, se speciálně upravenou klávesnicí ⇒ **žák ovládá elementární způsoby práce s počítačem**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Psaní jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- využíváme pochvaly, kladného hodnocení k povzbuzení a motivaci žáků ⇒ **žák se nenechá odradit při řešení problému nezdarem, pokračuje aktivním a vhodným způsobem v práci i po neúspěšném řešení problému**
- na modelových situacích rozvíjíme řešení problému, hovoříme s žákem, navozujeme atmosféru důvěry ⇒ **žák formuje žádost o pomoc a ví, na koho se může obrátit o pomoc při řešení**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Psaní jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- komunikativní dovednosti podporujeme sdělováním vlastních zkušeností, formami společenského styku, pojmenováváním jevů a věcí ⇒ **žák komunikuje s okolím přiměřeně svým schopnostem**
- vhodnými úkoly procvičujeme sdělování a přijímání informací písemnou formou ⇒ **žák zvládá jednoduchou formu písemné komunikace s využitím psacího a tiskacího písma**
- umožňujeme žákům prezentaci výsledků své práce ⇒ **žák uplatňuje komunikační dovednosti k začlenění do společnosti**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Psaní jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- procvičujeme orientaci v okolí ⇒ **žák zná svoji adresu, adresu školy**
- vedeme žáky pochvalou a motivací ke zvyšování sebedůvěry ⇒ **žák se umí prezentovat v cizím prostředí**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Psaní jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- začleňujeme žáky do společnosti, zapojujeme je do aktivit spojených s běžným životem ⇒ **žák využívá získané dovednosti a návyky k zapojení se do společnosti**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Psaní jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- vyprávěním, procvičováním, opakováním, nácvikem podněcujeme žáky k samostatnosti a dodržování hygienických návyků ⇒ **žák uplatňuje základní hygienické návyky a pracuje podle naučeného pracovního postupu**

- předkládáním zajímavých úkolů a střídáním různých činností a aktivit povzbuzujeme žáky k vytrvalosti a pozornosti ⇒ **žák se soustředí na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění**
- porovnáváním, vysvětlováním, předkládáním různých výsledků práce nacvičujeme toleranci žáků k hodnocení ⇒ **žák přijímá posouzení výsledku své práce**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>Žák by měl:</p> <p>- dodržovat správné držení psacího náčiní</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cvičit hrubou motoriku, provádět uvolňovací cvičení - cvičit jemnou motoriku, tvořit špetku, cvičit dlaň a prsty obou rukou - provádět masáž, automasáž. - nacvičit správné držení psacího náčiní, správné sezení při psaní (pravidelně kontrolovat správné držení) - přebírat, navlékat korále - provádět grafomotorická cvičení: čmárat, kroužit, psát vodorovné a svislé čáry, horní a dolní oblouk, smyčky, ovály, vlnovky, horní a dolní zátrh 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení psychomotorických schopností, jemné motoriky - uvolňovací cvičení, rozvíjení grafomotoriky a pohybové koordinace 	Čtení
<p>- vyvodit písmena podle obrázků</p>	<ul style="list-style-type: none"> - modelovat vyvozovaná písmena, sestavovat je z drobného materiálu. - obtahovat probíraná písmena. - postupně vyvozovat písmena e, i, m, l, u, v, o, a podle obrázku 	<ul style="list-style-type: none"> - rozeznávání hlásek a písmen hra s písmeny 	Výtvarná výchova Člověk a svět práce

<p>- odlišovat délku samohlásek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat samohlásky e – é, i – í, u, ů, a – á (využití rytmizace, kostky s písmeny) - procvičovat délku samohlásek diktátem 	<ul style="list-style-type: none"> - rozeznávání délky hlásek a písmen 	<p>čtení</p>
<p>- psát velká hůlková písmena</p>	<ul style="list-style-type: none"> - modelovat vyvozovaná písmena, sestavovat je z drobného materiálu. - obtahovat probíraná písmena. - postupně nacvičovat hůlková písmena dle obtížnosti – hůlková písanka 	<ul style="list-style-type: none"> - psaní hůlkového písma 	<p>Výtvarná výchova Člověk a svět práce</p>
<p>- psát a spojovat písmena a tvořit slabiky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nacvičovat psaní písmen e, i, m, M, l u v, o, O, a, A - psaní slabik s procvičenými písmeny /me, mi, mu, mo, ma, le, li, lu, lo, la/ - nacvičovat psaní s použitím rytmických říkadel, popř. hudebního doprovodu 	<ul style="list-style-type: none"> - psaní psacího písma, slabiky, alternativní nácvik psaní grafomotorická cvičení, rytmizace 	<p>Hudební výchova Čtení</p>
<p>- zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat správné sezení a držení psacího náčiní. - využívat prstové gymnastiky. - zvládat cvičení levoprávé orientace – řadit drobné předměty, písmena do řádku. - orientovat se v pojmech nahoře, dole, vlevo, vpravo. - psát zleva doprava, používat liniatury. 	<ul style="list-style-type: none"> - směrová orientace, orientace na řádku a na stránce, základní hygienické návyky při psaní 	<p>Čtení Tělesná výchova</p>

<p>- <i>napsat hůlkovým písmem své jméno</i></p>	<p>- sestavovat své jméno z drobného materiálu, modelovat... - psát vlastní jméno hůlkovým písmem (návčik podpisu)</p>	<p>- psaní hůlkového písma</p>	<p>Člověk a svět práce</p>
--	--	--------------------------------	----------------------------

Průřezová témata

V předmětu psaní, 1. – 3. ročník je začleněno:

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

Psychohygiena - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>Žák by měl:</p> <p>- psát písmena, která umí číst</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cvičit jemnou motoriku, provádět uvolňovací cvičení - cvičit grafomotoriku, aktuálně zařazovat procvičování potřebných grafických prvků. - postupně nacvičovat písmena, která se žáci učí číst /V, t, y, s, j, n, p, n, š, d, z, k, ž, b, c, r, č, h, ou, C, Č, l, N, Ž/ - procvičovat a zdokonalovat naučená písmena (hry s písmeny, doplňovačky, skládanky, jednotažky) 	<ul style="list-style-type: none"> - rozeznávání hlásek a písmen - grafomotorika - hry s písmeny 	Čtení
<p>- opisovat a přepisovat slabiky a jednoduchá slova</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opisovat a přepisovat slabiky a slova se snadným hláskovým složením - psát slovní spojení, která dítě zná a již čte. - zvládnout opis jednoduchého textu. - psát větná spojení, procvičovat obtížnější. 	<ul style="list-style-type: none"> - opis a přepis, psaní slov i podle nápodědy, psaní krátkých slovních spojení 	Čtení
<p>- ovládat psaní hůlkového písma</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zvládnout hůlkovou písanku - průběžně procvičovat a opakovat psaní hůlkového písma. - orientovat se a psát na klávesnici PC. - zvládnout opis jednoduchého textu. - psát větná spojení, procvičovat obtížnější. 	<ul style="list-style-type: none"> - psaní hůlkového písma 	<p>Čtení</p> <p>Počítače</p>

- psát písmena a slabiky podle diktátu	- zvládat diktát nových a již procvičených písmen a slabik s těmito písmeny.	- psaní psacího písma, slabiky, slova	
- opsat číslice	- zvládat psaní číslic 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 - orientovat se a psát číslice na klávesnici PC. - procvičovat potřebné grafické prvky.	- psaní číslic	Matematika Počítače

Průřezová témata:

V předmětu psaní, 4. – 6. ročník je začleněno:

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

Sociální rozvoj

Komunikace – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>Žák by měl:</p> <p>- dbát na čitelný písemný projev</p>	<ul style="list-style-type: none"> - docvičit psaní malých písmen f, g, ch, ř - nacvičit a psát velká písmena U, E, J, H, K, P, B, R, Ř, T, F, S, Š, L, D, G, CH - zdokonalovat psaní velkých písmen ve vlastních jménech. - nacvičit správný tvar a velikost písma - ovládat klávesnici na počítači - vyhledávat a psát písmena - individuálně provádět uvolňovací cvičení a opakovat grafické prvky. - zdokonalovat psaní číslic. 	<ul style="list-style-type: none"> - psaní psacích písmen úprava psaného textu - psaní na PC - hry s písmeny (dopřovačky, tajenky) 	<p>Čtení</p> <p>Počítače</p> <p>Matematika</p>
<p>- psát slabiky a jednoduchá slova i podle diktátu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - upevňovat pracovní rituál psaní. - psát diktát snadných dvouslabičných slov - psát snadná slova podle diktátu - psát krátké věty podle diktátu - procvičovat psaní písmen, slov, jednoduchých vět hůlkovým písmem (i podle diktátu) 	<ul style="list-style-type: none"> - diktát slov a krátkých vět - psaní hůlkového písma 	

<p>- opsat slova a jednoduché věty</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opisovat a přepisovat slova, která žáci čtou - docvičovat obtížné spoje - opakovat velká písmena - opisovat a přepisovat snadné věty - seznámit se s běžnými písemnostmi (dopis, přání, vzkaz) - psát jméno, příjmení, adresu, datum narození. 	<ul style="list-style-type: none"> - opis a přepis slov – převedení tištěných písmen do psané podoby, přepisování slov, vět 	
---	---	--	--

Průřezová témata:

V předmětu psaní, 7. – 8. ročník je začleněno:

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

Sociální rozvoj

Komunikace – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednost pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>Žák by měl:</p> <p>- napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - psát na počítači - opisovat podle předlohy - naučit se samostatně psát podle zadání, diktátu - být schopen vést deník (čtenářský) 	<ul style="list-style-type: none"> - psaní pomocí PC - opis slov - úprava psaného textu 	<p>Počítače</p> <p>Čtení</p>
<p>- přepsat krátký jednoduchý text</p>	<ul style="list-style-type: none"> - přepisovat zadané texty do sešitu nebo PC - upevňovat psaní jednotlivých písmen (podle potřeby zařazovat grafomotorická cvičení, docvičování grafických prvků), psacího a hůlkového písma. 	<ul style="list-style-type: none"> - převedení tištěných písmen do psané podoby – řepisování jednoduchých textů 	<p>Počítače</p>
<p>- podepsat se psacím písmem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - psát jména a příjmení - umět se podepsat 	<ul style="list-style-type: none"> - psaní psacích písmen, úprava psaného textu - podpis 	
<p>- napsat nebo opsat běžné písemnosti – adresu, přání, dopis podle vzoru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - psát adresy, pohlednice, dopisy, psát nápisy pod obrázky - vyplnit jednoduchý dotazník - seznámit se s běžnými písemnostmi (úřední tiskopisy, přihláška) - naučit se hospodárně využívat papír, tiskopisy apod. (třídění odpadu) 	<ul style="list-style-type: none"> - úprava psaného textu psaní adresy, krátké korespondence - sociální čtení - psaní na PC 	<p>Počítače</p> <p>Člověk a společnost</p> <p>Člověk a příroda</p>

	- uplatňovat znalost hůlkového písma v rámci sociálního čtení. - samostatně psát na PC (vyplňovat různé údaje)		Pracovní výchova
- psaní číslic i podle nápovědy	- psát všechny číslice bez předlohy - psát číslice kombinované s textem.	- psaní číslic	Matematiku

Průřezová témata:

V předmětu psaní, 9. – 10. ročník je začleněno:

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**

Sociální rozvoj

Komunikace: dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů

Průřezové téma **Environmentální výchova**

Lidské aktivity a problémy životního prostředí - odpady a hospodaření s odpady

Vztah člověka k prostředí - naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání)

. 1. 3. Řečová výchova

Vzdělávací oblast: **Jazyková komunikace**

Vzdělávací obor: **Řečová výchova**

Název předmětu: **Řečová výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Řečová výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace. Cílem řečové výchovy je naučit žáky správně a srozumitelně se vyjadřovat, což je předpokladem funkčního dorozumívání s okolím a úspěšné sociální integrace. Do hodin řečové výchovy je zařazena i logopedická péče. Ta významně ovlivňuje proces zdokonalování mluvních dovedností po stránce obsahové i formální. Stimuluje nerozvinuté nebo opožděné řečové funkce a koriguje vadné řečové funkce. Řečová výchova zahrnuje jak rozvíjení verbální komunikace, tak i rozvoj komunikace neverbální (řeč těla, alternativní a augmentativní komunikace). Úkolem řečové výchovy je podněcovat žáky ke spontánnímu mluvení a chuti k mluvení, zdokonalovat mluvní pohotovost, rozvíjet smyslové vnímání, slovní zásobu, zlepšovat výslovnost.

Cílové zaměření předmětu

- rozvíjení verbálních i neverbálních komunikačních dovedností
- srozumitelné vyjadřování a kultivovaný projev ve společnosti
- důraz na péči o jazyk a řeč
- provádění logopedické péče
- rozvíjení schopnosti dorozumívání v běžných komunikačních situacích
- prohlubování vzájemné komunikace mezi spolužáky, mezi žákem a učitelem
- povzbuzování zájmu o řeč
- rozvíjení schopnosti reprodukce a dramatizace textu

Začlenění průřezových témat

V předmětu Řečová výchova jsou začleněna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova a Multikulturní výchova.

Osobnostní a sociální výchova

Tematický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování

Sebepoznání a sebepojetí – moje vztahy k druhým lidem

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání

Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému

Tematický okruh: Sociální rozvoj

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Multikulturní výchova

Tematický okruh: *Lidské vztahy* - uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku a s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Řečová výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1.– 6. ročník: 2 hodiny týdně
- 7. – 10. ročníku: 1 hodina týdně

Předmět není posílen o disponibilní časovou dotaci.

Forma vyučovacího předmětu

Vyučovací metody vycházejí zejména z didaktických zásad přiměřenosti, posloupnosti a individuálního přístupu ke každému žákovi, zásady názornosti. Důležité je i optimální prostředí, ovzduší důvěry a pohody, správný řečový vzor. U žáků je při výuce využívána zejména herní forma výuky. Hra přirozeně stimuluje proces mluvení a komunikace. Prostřednictvím hraček a obrázků učíme žáky chápat souvislosti a význam slov, vyjadřovat myšlenky, obohacovat slovní zásobu.

Organizační formy výuky úzce souvisejí s aktuální úrovní řečových schopností a samozřejmě s typem handicapu. Důležité je i to, zda má žák potřebu konkrétní řečové dovednosti rozvíjet. Podle typu handicapu je možné u žáků i snížení úrovně řečových schopností, a díky tomu i nutnosti využívat alternativní a augmentativní komunikaci; spojit řeč s pohybem, gesty nebo mimikou.

Řečová výchova v sobě zahrnuje logopedickou péči, která je prováděna buď individuálně nebo skupinově.

Při individuální logopedické péči se jedná zejména o diagnostickou činnost, edukaci a následnou reedukaci, rozvoj fonemického sluchu, motorických dovedností apod.

Skupinová logopedická péče je prováděna buď ve skupině asi 2 -3 žáků nebo s celým kolektivem třídy. Procvičuje se zejména jemná motorika; pohybové dovednosti s mluvním doprovodem;

gymnastika mluvidel; dechová, sluchová, artikulační, rytmizační cvičení; modelové komunikační situace apod.

Pokud je učitelem ve třídě zjištěna závažnější vada výslovnosti, je konzultována kvalifikovaným odborným pracovištěm (SPC).

Řečová výchova se neomezuje pouze na hodinovou dotaci předmětu, ale prolíná do všech předmětů ZŠ speciální do veškeré žákovy činnosti ve škole.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka řečové výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- využíváním hodných pomůcek a navozováním vhodných podmínek umožňujeme žákům zvládat základy čtení, psaní ⇒ **žák si osvojuje základy čtení, psaní potřebné k dovednostem v řečové výchově**
- využíváme pracovní sešity, pracovní listy a různé pomůcky pro řečovou výchovu (knížky, cd, dvd apod.) ⇒ **žák používá pracovní sešity, pracovní listy a vhodné pomůcky**
- zařazujeme různé didaktické hry, každodenní motivací žáka podněcujeme k touze po nových informacích ⇒ **žák se zajímá o nové poznatky, rozšiřuje si slovní zásobu**
- pomocí různých obrázků, dějových obrázků, dvd apod. se snažíme žáky vyprovokovat ke spontánnímu mluvnímu projevu ⇒ **žák se aktivně zapojuje do hodin řečové výchovy (popis činností, popis obrázků, vyprávění shlednutého příběhu apod.)**
- didaktickými hrami, tréninkem paměti a společnými cvičeními seznamujeme žáky s různými formami učení ⇒ **žák obohacuje a rozšiřuje svoji slovní zásobu, upevňuje význam pojmů**
- navozením dialogu a předkládáním různých komunikačních situací umožňujeme žákům zdokonalovat své verbální schopnosti ⇒ **žák je schopen zapojit se do dialogu, v každodenních situacích využívá získané komunikační dovednosti**
- využíváme didaktické hry a výukové programy na PC (pro čtení, logopedické...) ⇒ **žák pracuje s výukovými programy**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- vhodnou motivací, pochvalou a individuálním přístupem ke každému žákovi podporujeme u žáků, aby se nenechali odradit neúspěchem; hledáme vhodné způsoby komunikace pro každého žáka; snažíme se zlepšovat žákovu výslovnost ⇒ **žák využívá získané komunikační zkušenosti v sociálních situacích, dokáže řešit problémové situace a nenechá se odradit neúspěchem**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- navozováním různých komunikačních situací, námětovou hrou, dramatizací, dialogem pomáháme rozvíjet u žáků jejich slovní zásobu, podporujeme projevy neverbální komunikace ⇒ **žák je schopen jakkoliv komunikovat s okolím**
- seznamováním s prvky alternativních komunikačních systémů povzbuzujeme žáky ke komunikaci s okolím ⇒ **žák pomocí alternativních prvků komunikace vylepšuje své komunikační schopnosti a komunikaci s okolím**
- komunikativní dovednosti podporujeme denním kontaktem s vrstevníky i dospělými, předkládáním obrazových materiálů, jednoduchých textů, navozováním různých komunikačních situací, dialogem... ⇒ **žák komunikuje všemi dostupnými komunikačními prostředky**
- jednoduchými slovními pokyny, užitím názoru, dramatizací, námětovou hrou podněcujeme žáky k pochopení zadaného problému ⇒ **žák chápe jednoduchá sdělení a adekvátně na ně reaguje**
- vypravováním, dramatizací, hrou umožňujeme žákům vyjádřit jejich prožívání a komunikační schopnosti ⇒ **žák umí vyjádřit své nálady, pocity, potřeby v různých komunikačních situacích**
- grafomotorickými cvičeními, nacvičováním základů psacího i tiskacího písma procvičujeme sdělování a komunikaci písemnou formou ⇒ **žák je schopen v rámci svých možností a schopností komunikovat písemnou formou**
- dialogem, vzájemnou komunikací mezi vrstevníky, hrou umožňujeme žákům vyjádřit svůj názor a obhájit jej jakýmkoliv vhodným způsobem ⇒ **žák se snaží sdělit své názory a adekvátně je obhájit**
- zapojováním žáků do veřejných vystoupení, soutěží a společenských akcí podporujeme jejich verbální i neverbální komunikaci, připravujeme žáky na komunikaci s lidmi mimo rodinu a školu ⇒ **žák v praxi uplatňuje získané komunikační dovednosti v sociální interakci**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- účastí na školní akcích (recitační soutěž, dramatická představení, účast na školních besídkách a akademiích) podporujeme komunikaci s vrstevníky i dospělými ⇒ **žák se účastní školních akcí a tím si rozvíjí své komunikační dovednosti**
- zařazováním různých tematických celků, dialogů, hry procvičujeme orientaci v okolí ⇒ **žák se vyzná v prostředí, kde žije, nebojí se a je schopen jakkoliv komunikovat**
- zdokonalováním mluvní pohotovosti žáka (i jeho neverbální složky řeči), modelovými komunikačními situacemi rozvíjíme pozitivní vztahy, komunikaci mezi vrstevníky ⇒ **žák je schopen navázat a udržet kontakt, vztahy s vrstevníky**
- praktickými činnostmi, modelovými komunikačními situacemi, nápodobou trénujeme návyky slušného společenského chování ⇒ **dokáže správně využít návyky společenského chování (umět poprosit, poděkovat, atd.)**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zapojováním žáků do pravidelných řečových cvičení, komunikace, dialogu podporujeme jejich začlenění do společnosti, jejich společenské uplatnění ⇒ **žák se vhodným způsobem zapojuje do společnosti**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- na základě nápodoby, námětové hry a vzájemné komunikace procvičujeme v praxi jednoduché pracovní činnosti a tím vytváříme pozitivní vztah k práci, komunikaci ⇒ **žák získává komunikační dovednosti díky praktickým činnostem, vytváří si pozitivní vztah k práci**
- předkládáním dostatečného množství komunikačních příležitostí, sociálních kontaktů umožňujeme žákům zvládnutí jednoduchých pracovních postupů (zvládnutí dějových posloupností, obrázků....) ⇒ **žák na základě pokynů zvládá splnit zadané úkoly, je schopen pracovat podle naučeného pracovního postupu**
- vhodnou motivací povzbuzujeme žáky ke koncentraci pozornosti, vytrvalosti při plnění zadaného úkolu ⇒ **žák je dle svých možností schopen vést dialog, rozhovor; koncentrovat se na pracovní výkon, vytrvat při jeho plnění**
- povzbudivými slovy, kladným hodnocením, opakovaným vysvětlováním trénujeme u žáků toleranci k jakémukoliv hodnocení vykonané práce ⇒ **žák je schopen tolerovat hodnocení vykonané práce**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- popsat jednoduché obrázky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v obrázku, vypravovat podle obrázku - vhodně reagovat na mluvený podnět - zvládat průpravná cvičení na rozvoj a vylepšení výslovnosti (náprava řeči), na zlepšení motoriky jazyka, oromotorická cvičení - seznámit se s knihou, leporelem 	<ul style="list-style-type: none"> - výslovnost - popisy obrázků - edukace a reedukace řeči - práce s knihou 	<p>Čtení Věcné učení</p>

<p>- odpovídat na otázky slovem, větou</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet mluvní pohotovost v různých sociálních situacích - cvičit základní formy společenského styku (pozdravit, poprosit, poděkovat) - rozvíjet slovní zásobu - správně vyslovovat, napravovat špatnou výslovnost - provádět gymnastiku mluvidel - mít osvojenou správnou techniku stavby věty - umět správně vystačit s dechem a hlasem při konverzaci, provádět dechová cvičení - nacvičit správné tempo řeči - naučit se správně využívat různých druhů alternativní komunikace, piktogramy 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních situacích - alternativní a augmentativní způsoby komunikace - dechová, hlasová a artikulační cvičení - didaktické a společenské hry 	<p>Čtení Hudební výchova</p>
<p>- dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet sluchové vnímání (diferenciace hlásek ve slově) - provádět cvičení na zlepšení fonemického sluchu - snažit se soustředit na jednoduchý poslech (cvičit schopnost koncentrovat se na poslech) - dokázat sledovat děj příběhu - naučit se zacházet s knihou 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení fonemického sluchu - poslech předčítaného textu 	<p>Čtení</p>

<p>- reprodukovat krátký text podle otázek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet sluchové vnímání - umět rozpoznat hlavní děj nebo myšlenku textu - orientovat se v textu - umět správně reagovat na zadanou otázku - zdokonalovat techniku čtení a výslovnosti - reprodukovat pohádku, příběh podle obrázku 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech předčítaného textu - přednes, vyprávění, říkanky, krátké básničky - jednoduché příběhy 	<p>Čtení</p>
<p>- reprodukovat jednoduché říkanky a básničky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět využít zvukové prostředky řeči (tempo, melodie) - umět správně dýchat a artikulovat - rozvíjet kulturu svého mluveného projevu - hledat rýmy a snažit se veršovat text - zdramatizovat a rytmicky doprovodit jednoduché říkanky a básně - umět přednést jednoduchou říkanku nebo básně 	<ul style="list-style-type: none"> - reprodukce a dramaturgie, říkanky, básničky - přednes - výslovnost, intonace - rýmování a rytmizace 	<p>Čtení Hudební výchova</p>

Průřezová témata:

V předmětu řečová výchova, v období 1.-3. ročník je začleněno :

průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova:**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání

Sociální rozvoj

Komunikace – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Průřezové téma **Multikulturní výchova**

Lidské vztahy - uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- zvládat slovní formy společenského styku-pozdrav, prosba, poděkování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - osvojit si jak jednat s dospělým (kultura mluveného projevu, pozdravit, poprosit, poděkovat...) - osvojit si prvky alternativní a augmentativní komunikace, naučit se tyto prvky komunikace používat v praxi - procvičovat konverzační cvičení - vhodně formulovat větu 	<ul style="list-style-type: none"> - jednání s dospělým - rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních situacích, alternativní a augmentativní způsoby komunikace - výslovnost, intonace 	Věcné učení
<p>- popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v obrázku, zadaném úkolu - dokázat rozlišit podstatné věci - správně pojmenovat postavy, předměty za pomoci doprovodných otázek - správně tvořit věty - vyprávět o známých osobách, předmětech 	<ul style="list-style-type: none"> - popisy obrázků - vyprávění - postavení slov ve větě 	Čtení

<p>- vyprávět jednoduchý příběh podle otázek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zvládat orientaci v obrázku, obrázcích - správně pojmenovat postavy, předměty, děj - nalézat vztahy a souvislosti v obrázku - dokázat vyjádřit dějovou posloupnost podle obrázku - dokázat odlišit podstatné věci od nepodstatných - hledat rozdíly v obrázcích - rozvíjet příběh podle své fantazie - vyprávět o zvycích, tradicích 	<ul style="list-style-type: none"> - popisy obrázků, dějové obrázky - přednes, vyprávění 	<p>Čtení Věcné učení</p>
<p>- domluvit se v běžných situacích</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vhodně reagovat na mluvený podnět - vědět jak komunikovat s dospělým, cvičit pravidla dialogu - umět se zeptat na důležité informace, rozvíjet dorozumívání s okolím - rozvíjet kulturu mluveného projevu v konverzačních cvičeních i v běžném životě - zdokonalovat a vylepšovat výslovnost, správně artikulovat 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj komunikace - výslovnost, intonace, rytmižace - dechová, hlasová a artikulační cvičení 	<p>Věcné učení Hudební výchova</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - dokázat sledovat děj (filmu, divadelního představení,...) 	<ul style="list-style-type: none"> - reprodukce a dramatizace, jednoduché příběhy 	<p>Čtení</p>

<p>- vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle návodných otázek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zapamatovat si významné události z děje, postavy v ději - podle návodných otázek vhodně odpovědět na otázku týkající se filmu, divadelního představení... - rozvíjet mluvní pohotovost - snažit se vyprávět na zadané téma 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech předčítaného textu - divadelní, filmové představení 	
<p>- reprodukovat krátké texty podle jednoduché osnovy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - soustředit se a vnímat čtený text - dokázat se orientovat v jednoduché osnově - dokázat reprodukovat obsah textu (převyprávět jej podle osnovy) - zapamatovat si důležité informace v textu - rozvíjet svoji fantazii - dokončit vypravovaný příběh (podle pravdy/podle své fantazie) 	<ul style="list-style-type: none"> - reprodukce a dramaturgie, říkanky, básničky, jednoduché příběhy - výslovnost, intonace - přednes, vyprávění 	Čtení
<p>- dramaturgizovat jednoduchý krátký příběh z oblasti, která je žákům blízká</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dokázat zdramaturgizovat příběh na základě předčítaného textu - umět vyjádřit vlastní pocit z příběhu - umět se soustředit na práci - spolupracovat v týmu se spolužáky i učitelem, dokázat pracovat i samostatně 	<ul style="list-style-type: none"> - reprodukce a dramaturgie - poslech předčítaného textu 	Čtení

Průřezová témata:

V předmětu řečová výchova, 4. – 6. ročník je zařazeno:

Průřezové téma *Osobnostní a sociální výchova*

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování

Sebepoznání a sebepojetí – moje vztahy k druhým lidem

Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému

Sociální rozvoj

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Průřezové téma *Multikulturní výchova*

Lidské vztahy - uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- <i>dosáhnout srozumitelného mluveného projevu, širší slovní zásoby, snažit se o zřetelnou výslovnost</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet mluvní pohotovost, individuální slovní zásobu - rozvíjet výslovnost artikulačními cvičeními - umět se soustředit na svůj projev - mít osvojenou správnou techniku dýchání, intonace, výslovnosti - provádět gymnastiku mluvidel, dechová cvičení 	<ul style="list-style-type: none"> - rozšiřování slovní zásoby - základy techniky mluveného projevu – správné dýchání, výslovnost, intonace, rytmizace 	<p>Čtení Hudební výchova</p>
<p>- <i>používat věty se správnými gramatickými strukturami</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - osvojit si správnou výslovnost hlásek - provádět logopedická cvičení (náprava vadné výslovnosti jednotlivých hlásek) - rozvíjet sluchové vnímání – diferenciaci hlásek ve slově - rozlišovat druhy vět, jejich intonaci - dodržovat pořádek slov ve větě - osvojit si správnou stavbu věty (umět vytvořit větu) - osvojit si vykání, tykání, jednání s dospělou osobou 	<ul style="list-style-type: none"> - edukace a reedukace řeči, rozvíjení fonemického sluchu - výslovnost, intonace 	<p>Čtení</p>

<p>- dbát na kulturu mluvního projevu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zvládat komunikaci s dospělou osobou - umět dodržovat pravidla komunikace (pozdravit, poprosit, poděkovat, nechat mluvit dospělého....) - trénovat konverzaci v konverzačních cvičeních - znát pravidlo otázka/odpověď – správná tvorba otázky a odpovědi - využívat si alternativní způsoby komunikace (práce s obrázky, komunikační knihou, VOKS, piktogramy...) 	<ul style="list-style-type: none"> - základní komunikační pravidlo, konverzační cvičení, tvorba otázek a odpovědí - alternativní způsoby komunikace 	<p>Věcné učení Čtení</p>
<p>- komunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Respektovat základní pravidla komunikace - volit vhodný způsob mluvy (dospělý x dítě) - být schopen komunikovat na zadané téma – zdokonalovat techniku mluveného projevu - umět se domluvit v běžných denních situacích (zeptat se na cestu, komunikovat v obchodě apod.) - rozvíjet schopnost vyjádřit vlastní potřebu - umět využívat alternativní způsoby komunikace (VOKS,obrázky, fotografie, piktogramy...) 	<ul style="list-style-type: none"> - základní komunikační pravidla, konverzační cvičení, tvorba otázek a odpovědí - alternativní způsoby komunikace 	<p>Čtení</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - zdokonalovat komunikační schopnosti čtením 		
<p><i>- popsat děje, jevy a osoby na obrázcích</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v obrázku - správně pojmenovat osoby, předměty, děje, jevy na obrázku - dokázat odlišit podstatné od nepodstatného - rozvíjet příběh z obrázku podle své fantazie (vyprávění) - dokončit děj, příběh na obrázku - na otázku k obrázku umět vytvořit odpověď - umět vhodně odpovědět celou větou - určovat posloupnosti děje v dějových obrázcích 	<ul style="list-style-type: none"> - rozšiřování slovní zásoby - tvorba otázek a odpovědí - dějové obrázky, posloupnost děje 	<p>Čtení Věcné učení</p>
<p><i>- vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - dokázat vyprávět vlastní zážitky - rozvíjet fantazii - umět vyjádřit a popsat své pocity z vyprávění, svých zážitků - umět se vyjadřovat mimikou i gesty - zkusit dokončit příběh svého kamaráda podle své fantazie 	<ul style="list-style-type: none"> - základy techniky mluveného projevu - mimojazykové prostředky řeči – mimika, gesta - vyprávění 	

<p>- převyprávět vyslechnutý, přiměřeně náročný příběh, divadelní nebo filmové představení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vnímat text - dokázat sledovat děj příběhu (divadelní nebo filmové představení) - zapamatovat si významné události a postavy v ději - vhodně odpovědět na otázku týkající se děje - umět vyjádřit vlastní pocity z příběhu - samostatně reprodukovat obsah - rozvíjet mluvní pohotovost a slovní zásobu - rozvíjet fantazii 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení fonemického sluhu - konverzační cvičení - rozšiřování slovní zásoby 	<p>Čtení</p>
<p>- drammatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vnímat text příběhu, pohádky - zapamatovat si významné události a postavy jako vodítka pro následné vypravování a drammatizaci - umět si udělat osnovu příběhu pro vypravování nebo drammatizaci - rozvíjet fantazii - využívat pro drammatizaci mimiku a gesta - samostatně zdrammatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku - naučit se spolupracovat se spolužáky 	<ul style="list-style-type: none"> - rozšiřování slovní zásoby, základní techniky mluveného projevu – správné dýchání, výslovnost, intonace, rytmičace - mimojazykové prostředky řeči – mimika, gesta 	<p>Čtení Hudební výchova</p>

Průřezová témata:

V předmětu řečová výchova, 7. – 10. ročník je zařazeno:

Průřezové téma: **Osobnostní a sociální výchova**

Osobnostní rozvoj

Sebepoznání a sebepojetí – moje vztahy k druhým lidem

Sociální rozvoj

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Multikulturní výchova

Lidské vztahy - uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti

Individuální logopedická péče

Charakteristika

Individuální logopedická péče je určena pro žáky s narušenou komunikační schopností a je zaměřena zejména na prevenci logopedických vad. Reedukační péčí směřujeme k odstraňování nebo k částečné eliminaci obtíží zejména v oblasti verbální řeči jako prostředku dorozumívání, vzdělávání a úspěšné sociální integrace. Depistáž i vedení reedukačních jednotek zajišťujeme odborným pracovníkem, tj. speciální pedagog – logoped. Logopedickou prevenci pak provádí logopedický asistent s příslušným vzděláním.

Zařazení žáka do logopedické péče provádíme na základě depistážní činnosti logopeda a souhlasu rodičů, jimž současně nabízíme odbornou konzultaci nebo přímé zapojení do reedukační péče v rámci působnosti SPC při našem školském zařízení.

Dle individuálních potřeb žáků spolupracuje logoped, logopedický asistent s ostatními učiteli.

Pokud žák navštěvuje logopedickou ambulanci při zdravotnickém zařízení, žádá logoped písemné vyjádření příslušného klinického logopeda ke koordinované reedukační péči či ke společným konzultacím.

S žákem pracuje logoped, logopedický asistent individuálně. Uplatňuje aktivizující metody, pracuje s písni, básni, říkadly, využívá rytmické nástroje a pomůcky reedukačního charakteru.

Cílové zaměření:

- Logopedická prevence, stimulace řečového vývoje
- Rozvíjení komunikačních dovedností, rozvoj spontánní řeči
- Nácvik alternativní a augmentativní komunikace
- Rozvíjení slovní zásoby pasivní i aktivní
- Rozvíjení fonemického sluchu, porozumění řeči
- Rozvíjení hrubé a jemné motoriky, grafomotoriky
- Rozvíjení oromotoriky
- Rozvíjení zrakové a sluchové percepce
- Rozvíjení řeči pomocí kolektivních her
- Rozvíjení napodobovacích schopností

Časová dotace

Individuální logopedická péče je prováděna individuálně na základě doporučení odborníka a to nad rámec učebního plánu.

Dotace určená k realizaci logopedické péče vyjadřuje aktuální potřebu odborné péče vzhledem k počtu žáků, u nichž se výše uvedené obtíže vyskytují.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

- Prostřednictvím různých zaměstnání podporujeme rozvoj kognitivních procesů, směřujeme ke zdokonalování verbálního projevu, jenž se jeví jako předpoklad osvojování si poznatků, rozšiřování slovní zásoby.

Kompetence k řešení problému:

- Ve většině případů seznamujeme žáky, proč jsou zařazeni do ILP a jak společně můžeme obtíže odstranit nebo zmírnit
- Vhodnou motivací podporujeme vlastní aktivitu žáka při vlastním reedukačním cvičení

Kompetence komunikativní a sociální:

- Reedukací komunikačních obtíží směřujeme ke zvyšování především srozumitelnosti řeči, k rozšiřování slovní zásoby
- Vhodně volenými úkoly umožňujeme praktický nácvik forem společenského styku s úmyslem zajistit podmínky pro úspěšnou sociální integraci
- Nacvičujeme neverbální komunikaci pomocí obrázků, předmětů, piktogramů, fotografií

Kompetence pracovní:

- Společnou reedukační činností posilujeme osobnostní vlastnosti potřebné k překonávání překážek (volní vlastnosti), plnění předsevzatého úkolu po dílčích krocích (práce podle sestaveného plánu), smysl pro zodpovědnost (procvičování při domácí přípravě)
- Cvičením jemné motoriky podporujeme manuální zručnost včetně grafomotoriky
- V logopedické péči u mentálně postižených je velmi důležitá včasná diagnostika a co nejdříve zahájit ovlivňování vývoje řeči žáka.

Zásady logopedické péče u mentálně postižených:

- Zásada imitace přirozeného vývoje řeči – musíme zjistit, na jakém vývojovém stupni řeči se žák nachází a od tohoto stadia pokračovat ve stimulaci vývoje řeči
- Důležité je vědět, jaký je u MR věk verbální, není rozhodující věk chronologický. Proto se v počátcích práce nesoustředujeme na výslovnost, ale snažíme se rozvíjet aktivní i pasivní slovní zásobu
- Zásada výstavby řeči MR žáků – postup od tvorby hlasu, přes významové zvuky (onomatopoe) k tvorbě pojmů
- Rozvíjíme motoriku (hrubou, jemnou, grafomotorikyu), sluchové vnímání, fonematický sluch (cvičení artikulačních orgánů- masáže, hlazení)
- Stimulace vývoje řeči spojením hudby, zpěvu a pohybu
- Zásada názornosti – používáme obrázky, názorné pomůcky
- Poskytujeme žákům řečový vzor – klidná, srozumitelná mluva, v odpovídajícím tempu
- Při práci s MR žáky se musíme přizpůsobit individuálním potřebám, zájmům, citům
- Musíme provokovat žáky k řeči

Zásady logopedické intervence (převzato dle Seemana):

- zásada krátkodobého cvičení
- zásada minimální akce
- zásada využití sluchové kontroly
- zásada používání pomocných hlásek
- nová hláska je vyvozována individuálně
- postupujeme od snadnějšího ke složitějšímu
- hlásku neopravujeme, ale vyvozujeme novou

- trvale posilujeme sebedůvěru žáka
- využíváme multisenzoriální přístup
- spolupracujeme s odborníky, rodiči apod.

5. 2 Matematika a její aplikace

5. 2. 1 Matematika

Vzdělávací oblast: **Matematika a její aplikace**

Vzdělávací obor: **Matematika**

Název předmětu: **Matematika**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Matematika byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace, která je založena na praktických činnostech a dovednostech, které žáci nejčastěji využijí v běžném životě, posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci se seznamují se základními matematickými pojmy, symboly, postupy a způsoby jejich užití. Učí se používat matematické pomůcky včetně kalkulačtoru. Matematika prolíná celým základním vzděláním, učí žáky dovednostem a činnostem využitelným v praktickém životě. Důležitou součástí matematického vzdělávání je osvojení dovedností z geometrie. Žáci poznávají základní geometrické tvary a tělesa, učí se pečlivosti a přesnosti při měření.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Matematika a její aplikace** je rozdělen na tematické okruhy:

- *Řazení a třídění předmětů*
- *Čísla a početní operace*
- *Závislosti, vztahy a práce s daty*
- *Základy geometrie*

Tematický okruh *Řazení a třídění předmětů* se zařazuje na prvním stupni základního vzdělávání. Žáci se učí tvořit skupiny podle velikosti, řadit předměty podle určitých vlastností a společných jevů. Rozvíjí si prostorovou a směrovou orientaci, logické myšlení a paměť, učí se chápat a osvojovat si kvantitativní vztahy.

Tematický okruh *Čísla a početní operace* je zařazen na 1. stupni i na 2. stupni. Žáci se postupně seznamují s reálnými čísly, osvojují si rozklad čísel, vytváří si konkrétní představu o číslech, osvojují si postupy základních matematických operací. Jedná se především o sčítání, odčítání, násobení. Získané dovednosti jsou procvičovány a upevňovány při manipulaci s mincemi a bankovkami.

V tematickém okruhu *Závislosti, vztahy a práce s daty* se žáci učí třídění a seskupování dat podle určitých kritérií, jejich vzájemných souvislostí a závislostí. Osvojují si základy měření, seznamují se s časovými souvislostmi, určují čas, učí se základní jednotky délky, hmotnosti a obsahu.

V tematickém okruhu *Základy geometrie* žáci rozeznávají a pojmenovávají základní geometrické útvary, poznávají geometrická tělesa, která se vyskytují v jejich okolí. Učí se zacházet s geometrickými pomůckami

Cílové zaměření předmětu

- osvojování a chápání matematických postupů, zvládnutí základních matematických dovedností
- rozvíjení paměti a logického myšlení prostřednictvím matematických operací
- používání matematických symbolů
- rozvíjení samostatnosti, vytrvalosti a koncentrace pozornosti
- vytváření prostorové představivosti
- uplatnění matematických znalostí a dovedností v běžném životě (měření, porovnávání velikostí, manipulace s penězi)
- rozvíjení spolupráce při společném řešení stanovených úkolů
- zdokonalování grafického projevu a základních rýsovacích dovedností

Začlenění průřezových témat

V předmětu Matematika jsou začleněna průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova.

Osobnostní a sociální výchova

Tematický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – moje vztahy k druhým lidem

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání

Psychohygiena – dovednosti zvládnání stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

Tematický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, řešení konfliktů, vysvětlování, žádost apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Tematický okruh: Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování; dovednosti rozhodování v problematycznych situacích všedního dne

Multikulturní výchova

Tematický okruh: *Kulturní rozdíly* – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti

Tematický okruh: *Lidské vztahy* – uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku a s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Matematika vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1. – 6. ročník: 2 hodiny týdně (v těchto ročnících je výuka rozšířena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace)
- 7. – 10. ročník: 3 hodiny týdně

Forma vyučovacího předmětu

Vyučovací metody vycházejí z didaktických zásad názornosti, přiměřenosti, posloupnosti a individuálního přístupu ke každému žákovi. Metoda je volena vzhledem ke schopnostem žáka, přiměřeně jeho postižení.

Formy práce volíme s ohledem na věk žáků a celkovou mentální úroveň. Žáci pracují individuálně i frontálně.

Výuka probíhá většinou ve třídách, ale také využíváme výukové programy na PC a interaktivní tabuli. V letním období může být k výuce využit i školní altán.

Matematika se neomezuje pouze na časovou dotaci předmětu, ale prolíná i celým základním vzděláváním.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka matematiky přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Matematika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- používáme názorné matematické pomůcky, učebnice, učební texty, pracovní listy a pracovní sešity ⇒ **žák využívá názorné matematické pomůcky, učebnice, učební texty, pracovní listy a pracovní sešity**
- předkládáme nejúčinnější způsoby vedoucí ke zpracování matematických úkolů, seznamujeme žáky se způsoby učení ⇒ **žák se snaží o koncentraci na učení, dodržuje návykové stereotypy učení**
- k učení motivujeme pochvalou, snažíme se o reálné sebehodnocení žáka ⇒ **žák má zájem o získání nových poznatků, chápe pochvalu jako motivaci k učení**
- při pracovních matematických činnostech navozujeme konkrétní příklady pro práci s daty, vyžadujeme samostatnost, cílem je správné vyhodnocení ⇒ **žák používá symboly, znaky, termíny a umí je použít v konkrétním početním úkolu**
- žáci mají dostatek příležitostí pro práci s PC, využíváme výukové matematické programy, řešíme konkrétní praktické situace ⇒ **žák pracuje s výukovými matematickými programy na PC**
- předkládáním různých praktických početních situací a jejich společným řešením reálně posuzujeme a vyvozujeme závěry ⇒ **žák využívá získané znalosti a dovednosti v praktických početních situacích**

Kompetence k řešení problému

Na úrovni předmětu Matematika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- záměrně zadáváme cvičení a úkoly z reálného života, zjišťujeme schopnost samostatného uvažování a řešení problémů ⇒ **žák řeší problémové situace přiměřeně svým schopnostem**
- nabízíme různé způsoby řešení matematických situací, podporujeme samostatnost při řešení úloh a příkladů ⇒ **žák řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby i vlastních zkušeností**
- neustálým povzbuzováním a to i v případě neúspěchu, navrhuje vhodné postupy při řešení matematických úloh ⇒ **žák pokračuje aktivním a vhodným způsobem v práci i po neúspěšném řešení problémů**
- stále zlepšujeme vzájemný vztah učitele a žáka, týmovou spolupráci a schopnost žáka požádat o pomoc při řešení matematických úloh ⇒ **žák jakkoliv formuluje žádost o pomoc a ví, na koho se má obrátit v případě nesnáží při řešení matematických úloh**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Matematika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- záměrným navozováním situací vyžadujících logické myšlení rozvíjíme u žáků schopnost dorozumět se s okolím, řešit matematický problém ⇒ **žák řeší problémové matematické situace přiměřeně svým schopnostem**
- neustálým procvičováním matematických úloh se snažíme u žáků o pochopení zadaného úkolu ⇒ **žák řeší známé a opakující se úkoly na základě učitelova vysvětlení a vlastních schopností**
- vytvářením vhodných podmínek (praktické matematické úlohy ze života, návštěva a hra na obchod...) umožňujeme žákům vlastní prožitky teoretických poznatků ⇒ **žák umí využít své znalosti i v různých navozených situacích, vyřeší problémovou situaci**
- předkládáním různých matematických pomůcek trénujeme u žáků porozumění daného početního úkolu, geometrické úlohy ⇒ **žák umí při řešení problému používat různé matematické pomůcky.**
- poskytováním dostatečného množství příležitostí pro vlastní realizaci žáka umožňujeme žákům obhájit svůj způsob řešení daných matematických úloh ⇒ **žák dokáže sdělit své názory, obhájit své jednání při daných matematických procesech**
- předkládáním různých alternativních a augmentativních komunikačních prostředků umožňujeme žákům komunikovat ⇒ **žák využívá alternativní, augmentativní komunikační prostředky za účelem zkvalitnění komunikace při matematice**
- zapojováním žáků do běžného života (matematické soutěže, setkávání se se žáky jiných škol...) umožňujeme žákům prezentaci výsledků své práce ⇒ **žák se podle svých schopností účastní matematických soutěží, snaží se svými dovednostmi vyrovnat žákům z jiných škol**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Matematika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- podporujeme účast žáků na různých akcích s matematickou tematikou, snažíme se i o aktivní zájem rodičů při přípravě žáků na tyto akce ⇒ **žák se účastní různých akcí s matematickou tematikou, uvědomuje si hodnotu své osobnosti**
- nácvikem běžných sociálních situací (chování a řešení praktických situací v obchodě, na úřadě, zakoupení jízdenky...) u žáka budujeme schopnost zvládat tyto situace ⇒ **žák umí reagovat na daný problém**
- u žáků rozvíjíme kladné vztahy mezi vrstevníky, schopnost respektovat spolužákovo řešení matematického úkolu, ale umět si obhájit i své vlastní řešení ⇒ **žák je schopen komunikovat a vést diskuzi s ostatními při řešení matematického úkolu**
- špatným řešením matematického úkolu vysvětlujeme žákům důsledky tohoto řešení (chybná manipulace s penězi, neznalost platidel, neznalost ceny zboží...) ⇒ **žák chápe dopady špatného řešení matematického úkolu**
- povzbuzením a pochvalou podporujeme sebedůvěru, jistotu při řešení matematických úkolů ve známém i neznámém prostředí ⇒ **žák umí reagovat a řešit matematické úkoly ve známém i neznámém prostředí**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Matematika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- vysvětlováním, praktickými činnostmi a formou matematických a didaktických her pěstujeme u žáků odpovědnost za sebe, své zdraví a za životní prostředí ⇒ **žák zná své možnosti a důsledky svého jednání**
- předkládáme žákům možnosti řešení a zvládání krizových situací a vytváříme u nich ochotu vyslechnout a přijmout řešení problému i pod vedením kompetentní osoby ⇒ **žák je ochoten podřídit se pokynům kompetentní osoby**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Matematika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- na základě praktických činností, nápodoby, vysvětlení procvičujeme v praxi jednoduché pracovní matematické úlohy a tím vytváříme u žáků pozitivní vztah k práci ⇒ **žák využívá matematické dovednosti při jednoduchých pracovních činnostech**
- předkládáním dostatečného množství příležitostí zaměřených na zvládání matematických úloh umožňujeme žákům poznat a zvládat reálný život, nabízíme pomoc při volbě povolání ⇒ **žák pracuje podle naučeného pracovního postupu, podle pokynů plní zadané matematické úkoly**
- praktickými matematickými činnostmi, aktivitami a motivací povzbuzujeme žáky ke koncentraci pozornosti, vytrvalosti při plnění zadaného úkolu ⇒ **žák zvládá koncentraci na pracovní výkon a dokáže vytrvat při jeho provádění**
- snažíme se u žáků vytvářet kladný vztah i úctu k práci své i druhých ⇒ **žák rozumí pracovním pravidlům v kolektivu**
- neustálým vysvětlováním a porovnáváním vyřešených matematických úloh trénujeme u žáků toleranci ke sdělenému hodnocení ⇒ **žák umí přijmout hodnocení za vyřešený matematický úkol**

PŘEDMĚT: MATEMATIKA

OBDOBÍ: 1. – 3. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>ŘAZENÍ A TRÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ <i>Žák by měl:</i> - orientovat se v pojmech všechno – nic, hodně – málo, malý – velký, dlouhý – krátký, stejně – více – méně, široký – úzký</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientace v daných pojmech - třídit předměty podle určených kritérií - tvořit skupiny předmětů podle dané vlastnosti - naučit se rozlišovat velikost (délku) předmětů (dlouhý, krátký) - manipulovat s předměty, řadit je dle dané vlastnosti (malý, velký, krátký....) - porovnávat skupiny prvků (pojmy stejně, více, méně, hodně, málo, nic) 	<ul style="list-style-type: none"> - orientace v pojmech - tvoření skupin prvků - třídění podle různých kritérií - porovnávání prvků 	<p>Pracovní výchova</p> <p>Výtvarná výchova</p> <p>Věcné učení</p>
<p>- orientovat se v prostoru – nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahore – dole</p>	<ul style="list-style-type: none"> -praktickou činností se naučit zvládat základní orientaci v prostoru -naučit se umístit předměty v prostoru (na, nad, pod, za, před...) -naučit se směřovat předměty (dopředu, dozadu, nahoru, dolů) 	<ul style="list-style-type: none"> - orientace v pojmech - orientace v prostoru 	<p>Tělesná výchova</p> <p>Věcné učení</p>
<p>- řadit předměty zleva doprava</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v pojmech vpravo, vlevo -podle pokynů řadit předměty zleva doprava -jmenovat předměty jdoucí zleva doprava 	<ul style="list-style-type: none"> - orientace v pojmech - pravolevá orientace 	<p>Čtení</p> <p>Pracovní výchova</p>

<p>- <i>třídít předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu</i></p>	<p>- třídít předměty podle určených kritérií - pokusit se o klasifikaci předmětů dle jejich vlastností - tvořit skupiny předmětů podle dané vlastnosti - procvičovat získané dovednosti na konkrétních předmětech</p>	<p>- třídění předmětů dle kritérií</p>	<p>Pracovní výchova</p>
<p>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE <i>Žák by měl:</i> - <i>číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10</i></p>	<p>- seznámit se s pojmem číslo, číslice - číst čísla daného oboru - umět určit počet prvků daného oboru (přiřadit číslo k danému počtu a naopak) - porovnávat dvě čísla na základě jejich znázornění - naučit se psát jednotlivé číslice - seznámit se s číslem nula</p>	<p>- pojem číslo, číslice - čtení a psaní čísel - určování počtu prvků - porovnávání čísel - numerace do 10 - seznámení s nulou</p>	<p>Čtení Psaní Věcné učení Hudební výchova</p>
<p>- <i>orientovat se v číselné řadě 1 až 10</i></p>	<p>- naučit se jmenovat a číst číslice v číselné řadě - na základně názoru se orientovat v číselné řadě - orientovat se v číselné řadě vzestupné a sestupné - dokázat vřadit chybějící číslo do číselné řady - seznámit se s řadovými číslovkami</p>	<p>- číselná řada – orientace - řadové číslovky</p>	<p>Čtení Tělesná výchova</p>
<p>- <i>sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5</i></p>	<p>- naučit se pracovat s názorem (předměty, počítadlo, prsty...) - vyvozovat příklady sčítání pomocí spojky „a“ (+), odčítání pomocí</p>	<p>- sčítání, odčítání v oboru do 5 - matematické značky</p>	<p>Pracovní výchova</p>

	<p>slůvka „bez“ (-), znaménko = číst jako „je, jsou“</p> <ul style="list-style-type: none"> - naučit se sčítat a odčítat v daném oboru s využitím názoru - seznámit se se zápisem příkladu (diktát příkladů) 		psaní
- znát matematické pojmy +,-,= a umět je zapsat	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s matematickými značkami, naučit se je číst - používat při práci matematické značky, dokázat je správně zapsat - doplňovat značky do schématu 	- matematické značky a jejich používání	psaní
- umět rozklad čísel v oboru do 5	<ul style="list-style-type: none"> - dokázat znázornit rozklad pomocí názoru - umět rozkládat množství dokreslováním - umět zapsat rozklad pomocí čísel 	- rozklad čísel v daném oboru	Výtvarná výchova psaní
- psát číslice 1-5 i podle diktátu	<ul style="list-style-type: none"> - psát správně číslice v daném oboru - zvládnout psaní číslic podle diktátu 	<ul style="list-style-type: none"> - psaní číslic - diktát 	psaní
<p>ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, dohromady, vpředu, vzadu 	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s pojmy a umět je používat - dané výrazy umět prakticky využít - podle daných výrazů umět rozmístit předměty v prostoru 	<ul style="list-style-type: none"> - úlohy na orientaci v prostoru a čase - manipulační činnosti 	Věcné učení
- modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek	- umisťovat správně předměty na lavici, v prostoru třídy apod.	- modelové situace	Pracovní výchova

<p>- doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10</p>	<p>- doplňovat počet prvků skupiny - doplňovat řadu čísel v oboru do 10 vzestupně i sestupně - doplnit schéma pro rozklad čísel s názorem - doplňovat sčítání v tabulce - doplňovat odčítání v tabulce</p>	<p>- doplňování jednoduchých tabulek, schémat, posloupností</p>	
<p>- uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi</p>	<p>- poznat mince 1,2,5,10 Kč - provádět jednoduché nákupy v ceně do 10 Kč - vracet peníze při nákupu do 10 Kč</p>	<p>- používání mincí do 10 Kč</p>	<p>psaní</p>
<p>ZÁKLADY GEOMETRIE Žák by měl: - poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník)</p>	<p>- poznat a pojmenovat základní geometrické tvary - vybrat ze skupiny geometrických prvků daný tvar - naučit se manipulovat s geometrickými tvary (skládanky, zábavné hry, sestavování obrázků...)</p>	<p>- základní geometrické tvary: čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník</p>	<p>Výtvarná výchova</p>
<p>- rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech</p>	<p>- správně určovat geometrické tvary na okolních předmětech (ve třídě, na ulici) - pro určování a rozlišování geometrických tvarů využít stavebnic, her, skládanek...</p>	<p>- základní geometrické tvary - práce se stavebnicí</p>	<p>Pracovní výchova Věcné učení</p>
<p>- porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší – delší</p>	<p>- naučit se rozlišovat délku předmětů (dlouhý, krátký) - porovnávat délku předmětů (kratší, delší...)</p>	<p>- pojmy krátký, dlouhý</p>	<p>Pracovní výchova</p>

Průřezová témata

V předmětu Matematika, v 1. – 3. ročníku je začleněno:

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – moje vztahy k druhým lidem

Psychohygiena – dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

PŘEDMĚT: MATEMATIKA

OBDOBÍ: 4. – 6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>ŘAZENÍ A TRÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ <i>Žák by měl:</i> - <i>orientovat se v pojmech větší – menší, kratší – delší, širší – užší</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v pojmech - rozeznávat velikost předmětů - měření a porovnávání velikosti, délky, šířky 	<ul style="list-style-type: none"> - řazení předmětů podle dané vlastností - rozeznávání velikosti předmětů 	<p>Pracovní výchova</p> <p>Výtvarná výchova</p>
<p>- <i>rozlišovat vlevo – vpravo, uprostřed</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět umístit předměty v prostoru (vpravo, vlevo, uprostřed) - procvičovat pravolevou orientaci - umístit předměty podle směru (nalevo od, napravo od...) - směřovat předměty (doprava, doleva, do středu...) 	<ul style="list-style-type: none"> - pravolevá orientace - prostorová orientace 	<p>Věcné učení</p> <p>Tělesná výchova</p> <p>Počítače</p> <p>Pracovní výchova</p>
<p>- <i>orientovat se na ploše</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -umět se orientovat na ploše, dokázat popsat polohu předmětu, osoby (vedle, nad, pod, uprostřed, uvnitř, na kraji, na konci...) -procvičovat prostorovou a pravolevou orientaci 	<ul style="list-style-type: none"> - orientace na ploše 	<p>Pracovní výchova</p> <p>Tělesná výchova</p>
<p>- <i>porovnávat množství a tvořit skupiny o daném počtu prvků</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -umět přiřadit počet k dané skupině prvků a naopak -umět porovnávat množství prvků ve skupinách -tvořit skupiny prvků o daném počtu 	<ul style="list-style-type: none"> - skupiny prvků, porovnávání množství 	<p>Pracovní výchova</p>

<p><i>- třídit předměty podle pořadí ve skupinách</i></p>	<p>-umět roztřídit předměty podle pokynů učitele -dokázat vybrat předměty podle pořadí -klasifikovat předměty dle jedné nebo více vlastností</p>	<p>- třídění a výběr předmětů</p>	<p>Řečová výchova Pracovní výchova</p>
<p><i>- přiřazovat předměty podle číselné řady</i></p>	<p>-umět se orientovat v číselné řadě daného oboru vzestupně i sestupně -orientovat se v číslovkách řadových a umět je prakticky použít -přiřadit určitý počet předmětů k danému číslu</p>	<p>- číselné řady</p>	<p>Pracovní výchova</p>
<p>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE Žák by měl: <i>- číst, psát a porovnávat čísla v oboru do 20 i na číselné ose, numerace do 100</i></p>	<p>- číst čísla daného oboru - umět určit počet prvků daného oboru (přiřadit číslo k danému počtu a naopak) - porovnávat dvě čísla na základě jejich znázornění - umět vyznačit čísla daného oboru na číselné ose, umět je i následně porovnat - naučit se psát jednotlivé číslice - naučit se numeraci do 100, seznámit se s desítkovou soustavou (počítání po desítkách)</p>	<p>- čtení a psaní čísel v daném oboru - porovnávání čísel - číselná osa - numerace do 100 (desítková soustava)</p>	<p>Čtení Psaní Počítače psaní</p>
<p><i>- umět rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku</i></p>	<p>-dokázat znázornit rozklad pomocí názoru -umět rozkládat množství dokreslováním</p>	<p>- rozklad čísel v daném oboru bez přechodu přes desítku</p>	<p>Pracovní výchova psaní</p>

	-umět zapsat rozklad pomocí čísel v daném oboru bez přechodu přes desítku		
- sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku	- naučit se sčítat a odčítat skupiny prvků v daném oboru - naučit se sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku - zvládnout početní operace s nulou	- sčítání a odčítání v daném oboru - řadové číslovky	Počítače Hudební výchova
- psát čísla do 100	- umět přečíst i zapsat čísla v oboru do 100 - zvládnout psát čísla daného oboru podle diktátu - naučit se doplňovat čísla do číselné řady	- obor přirozených čísel do 100	Čtení Psaní Řečová výchova počítače
- zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku	- naučit se sčítat a odčítat jednoduché příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku s využitím názoru (ústně i písemně)	- jednoduché sčítání a odčítání v oboru do 100	počítače
- zapsat jednoduché příklady v oboru do 20 podle diktátu	- správně zapsat jednoduché příklady v oboru do 20, i podle diktátu	- diktát jednoduchých příkladů	psaní
- řešit jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20	- dokázat názorně zobrazit reálnou situaci slovní úlohy - řešit a využívat matematických poznatků při řešení slovní úlohy (sčítání a odčítání) - řešit jednoduché slovní úlohy s platidly	- jednoduché slovní úlohy praktického života - používání bankovek při manipulaci	Věcné učení
- umět použít kalkulaátor	- seznámit se s kalkulaátorem a jeho využitím	- seznámení se s kalkulaátorem	

	- umět prakticky využívat kalkulátor při řešení matematických úloh		
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY Žák by měl: - používat výrazy vpravo-vlevo	- umět určit a umístit předměty, osoby podle nápovědy - procvičovat pravolevou orientaci - umět směřovat předměty, osoby doprava, doleva	- úlohy na orientaci v prostoru, pravolevou orientaci	Věcné učení
- rozlišovat pojmy rok, měsíc, den	- naučit se rozlišovat pojmy rok, měsíc, den - umět vyjádřit den, měsíc a rok číslicí - procvičovat si řadové číslovky	- den, měsíc, rok - číslovky řadové	Věcné učení psaní
- určit čas s přesností na celé hodiny	- orientovat se obecně v čase (ráno, poledne, večer) - naučit se určovat čas s přesností na celé hodiny - podle pokynů učitele umět nastavit ručičky cvičných hodin	- práce s hodinami - jednotky času	počítače
- znát základní jednotky délky a hmotnosti – metr, kilogram	- seznámit se a znát jednotky délky a hmotnosti - osvojit si vztahy mezi jednotkami - praktickými činnostmi získávat zkušenosti s měřením a vážením	- jednotky hmotnosti, délky	počítače
- doplňovat jednoduché tabulky posloupnosti čísel do 20	- umět doplňovat chybějící údaje do tabulek posloupnosti čísel v oboru do 20	- doplňování jednoduchých tabulek	psaní

<p><i>- uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi</i></p>	<p>- seznámit se s hodnotou jednotlivých bankovek a mincí - provádět matematické operace pomocí peněz - využívat znalostí při běžných malých nákupech</p>	<p>- používání mincí do 20 Kč</p>	<p>Věcné učení</p>
<p>ZÁKLADY GEOMETRIE Žák by měl: <i>- kreslit křivé a přímé čáry</i></p>	<p>- umět rozlišit křivou a přímou čáru - naučit se kreslit křivé čáry - dokázat narýsovat přímé čáry za pomoci pravítka</p>	<p>- křivé a přímé čáry - rýsování</p>	<p>Výtvarná výchova</p>
<p><i>- poznat rozdíl mezi čarou a přímkou</i></p>	<p>- znát rozdíl mezi čarou a přímkou - naučit se rýsovat přímkou, umět je označit</p>	<p>- přímkou, jejich značení - rýsování</p>	
<p><i>- používat pravítko při rýsování přímek</i></p>	<p>- zvládat používání pravítka při rýsování</p>	<p>- používání pravítka</p>	
<p><i>- změřit délku předmětu</i></p>	<p>- seznámit se s různými druhy měřidel (jejich využitím) - orientovat se v délkových mírách (metr, decimetr, centimetr, milimetr) - dokázat změřit různé předměty - používat při měření různá délková měřidla a délky porovnávat</p>	<p>- porovnávání délky předmětu - měření pomocí různých délkových měřidel</p>	<p>psaní</p>

Průřezová témata

V předmětu Matematika, v 4. – 6. ročníku je začleněno:

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání

Psychohygiena – dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace)

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE <i>Žák by měl:</i> - psát, číst a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1000 po 100</p>	<ul style="list-style-type: none"> - číst čísla daného oboru - umět určit počet prvků daného oboru (přiřadit číslo k danému počtu a naopak) - porovnávat dvě čísla na základě jejich znázornění - umět vyznačit čísla daného oboru na číselné ose, umět je i následně porovnat - naučit se psát jednotlivé číslice - naučit se počítat v oboru do 100 po jednotkách, umět desítkovou soustavou (počítání po desítkách) - seznámit se s přirozenými čísly v oboru do 1000 (naučit se stovkovou soustavu) - umět přečíst i zapsat čísla v oboru do 1000 	<ul style="list-style-type: none"> - psaní, čtení čísel do 1000 - obor přirozených čísel do 1000, - číselná řada, číselná osa 	<p>Psaní čtení</p>
<p>- orientovat se na číselné ose</p>	<ul style="list-style-type: none"> -naučit se orientovat na číselné ose do 100 (po jednotkách i desítkách) -naučit se orientovat na číselné ose do 1000 po stovkách -umět doplnit chybějící čísla do číselné osy -znát číslovky řadové 	<p>- číselná osa (do 100, 1000)</p>	<p>počítače</p>

<p>- sčítat a odčítat písemně dvojciferná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - naučit se přičítat jednociferné číslo k dvoucifernému bez přechodu přes desítku (50+2) - naučit se odčítat jednociferné číslo od dvouciferného bez přechodu přes desítku (56-2) - naučit se sčítat dvě dvouciferná čísla bez přechodu přes desítku (53+20, 53+21) písemně i z paměti - naučit se odčítat dvouciferná čísla bez přechodu přes desítku (96-30, 96-31) písemně i z paměti - procvičovat sčítání a odčítání písemně i z paměti 	<p>- sčítání a odčítání čísel v daném oboru písemně i z paměti</p>	<p>psaní</p>
<p>- používat násobkové řady 2,5,10 s pomocí tabulky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s násobkovými řadami 2, 5, 10 (za pomoci tabulky) - počítat s názorem příklady násobení - dokázat samostatně zapsat příklady násobení - využít násobení v jednoduchých slovních úlohách 	<p>- násobení čísel 2,5,10 - jednoduché slovní úlohy</p>	<p>psaní</p>
<p>- umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět správný zápis slovní úlohy - pochopit jednoduchou slovní úlohu a umět ji správně vyřešit - umět aplikovat početní příklady v praxi - seznámit se s hodnotou dopisních známek 	<p>- slovní úlohy</p>	<p>Psaní</p> <p>Člověk a společnost</p>
<p>- pracovat s kalkulaátorem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - naučit se pracovat s kalkulaátorem a jeho obsluhou - umět používat kalkulaátor v praxi 	<p>práce s kalkulaátorem</p>	

<p>ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY Žák by měl:</p> <p>- znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času, objemu</p>	<p>- seznámit se se základními jednotkami délky, hmotnosti, času a objemu</p> <p>- znát a užívat dané jednotky</p> <p>- osvojit si vztahy mezi jednotkami</p> <p>- dané jednotky využívat při praktických činnostech (vážení, měření osob a předmětů, určování času...)</p>	<p>- jednotky délky, času, hmotnosti, objemu a jejich praktické využití</p>	<p>Tělesná výchova</p> <p>Člověk a společnost</p> <p>Pracovní výchova</p>
<p>- zvládat početní úkony s penězi</p>	<p>- orientovat se v hodnotách mincí a bankovek</p> <p>- naučit se manipulovat s penězi</p> <p>- provádět jednoduché nákupy, umět si nachystat (spočítat) patřičný obnos peněz</p>	<p>- manipulace s penězi</p>	<p>Člověk a společnost</p> <p>Pracovní výchova</p>
<p>- orientovat se v čase, určit čas s přesností na půlhodiny</p>	<p>- prakticky se seznámit s pojmem polovina, čtvrtina</p> <p>- orientovat se v čase</p> <p>- určovat čas na půlhodiny, čtvrt hodiny</p> <p>- seznámit se a znát časovou terminologii (hodina, půlhodina, čtvrt hodina, minuty...)</p> <p>- seznámit se s digitálním zápisem času (převedení digitálního času na analogové hodiny a naopak)</p> <p>- názorná ukázka digitálního času (užívání digitálních hodinek)</p> <p>- naučit se prakticky využívat budík</p>	<p>- orientace v čase, časové terminologii</p> <p>- digitální zápis času</p>	<p>Počítače</p> <p>psaní</p>

<p>- <i>doplňovat údaje v jednoduché tabulce</i></p>	<p>- seznámit se s jednoduchou tabulkou, orientovat se v jejich údajích - dokázat v tabulce vyhledat a rozřídít jednotlivá data - vyhledávat v tabulce údaje, umět je prakticky využít (tabulky násobení a sčítání, jízdní řády apod.)</p>	<p>- tabulky</p>	<p>Psaní Člověk a společnost počítače</p>
<p>ZÁKLADY GEOMETRIE</p> <p><i>Žák by měl:</i> - <i>umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami</i></p>	<p>- používat rýsovací pomůcky a potřeby (trojúhelník s ryskou, dlouhé pravítko, úhloměr, kružítko) - zvládat narýsovat jednoduché konstrukce pomocí těchto pomůcek</p>	<p>- rýsování</p>	
<p>- <i>používat základní geometrické pojmy</i></p>	<p>- seznámit se a poznat základní geometrické pojmy - znát útvary v rovině, osvojit si jejich konstrukci</p>	<p>- geometrické pojmy</p>	<p>počítače</p>
<p>- <i>znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary</i></p>	<p>- umět rýsovat přímky, polopřímky a úsečky, správně je označit (vyznačování bodů) - naučit se rýsovat kružnici, trojúhelník, čtverec, obdélník (tyto útvary správně popsat – vrcholy, strany)</p>	<p>- rovinné útvary – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník</p>	
<p>- <i>rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit</i></p>	<p>- umět rozeznat přímku, polopřímku, úsečku - tyto útvary umět správně narýsovat a označit</p>	<p>- přímka, polopřímka, úsečka (rýsování, označení)</p>	

	- rozeznat přímky různoběžné a rovnoběžné		
- měřit a porovnávat délku úsečky	- dokázat odhadnout délku úsečky - měřit délky úseček s přesností na cm, mm - umět zapsat rozměr úsečky - umět porovnávat délky úseček	- měření a porovnávání délky úseček	psaní
- poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa	- poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa - určovat geometrická tělesa ze stavebnice	- prostorové útvary – krychle, koule, válec, kvádr	Pracovní výchova

Průřezová témata

V předmětu Matematika, v 7. – 10. ročníku je začleněno:

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sociální rozvoj

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, řešení konfliktů, vysvětlování, žádost apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování; dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

Průřezové téma **Multikulturní výchova**

Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti

Lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

5.3 Informační a komunikační technologie

5.3.1 Počítače

Vzdělávací oblast: **Informační a komunikační technologie**

Vzdělávací obor: **Informační a komunikační technologie**

Název předmětu: **Počítače**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Počítače je svým obsahem zaměřen na získávání samostatných praktických dovedností při práci s osobním počítačem a vybranými výukovými a vzdělávacími programy. Do této oblasti je také zahrnuto osvojení práce s ostatní výpočetní technikou a komunikačními prostředky. Nedílnou součástí tohoto předmětu je práce s internetem a jeho využití v praktickém životě.

Cílové zaměření předmětu

- žáci si osvojí základní znalost a dovednost práce s počítačem a možnosti výpočetní techniky
- vede žáky k získání základní dovednosti v oblasti informační gramotnosti
- rozvoj samostatného myšlení, postřehu a koncentrace
- zdokonalování a rozvíjení jemné motoriky
- povzbuzuje žáky k zapojování více smyslů a k rozvoji estetického cítění
- vyhledávání potřebných informací
- komunikace a předávání informací prostřednictvím výpočetní techniky
- upozornění o nevhodném obsahu vyskytujícím se na internetu

Začlenění průřezových témat

V předmětu Počítače jsou začleněna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova a Multikulturní výchova.

Osobnostní a sociální výchova

Tématický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí: já jako zdroj informací o sobě; moje vztahy k druhým lidem

Tématický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti: vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy; respekt, podpora, pomoc

Komunikace: řeč prostředí vytvářeného člověkem; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)

Spolupráce soutěživost: rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.)

Multikulturní výchova

Kulturní rozdíly: jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti)

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Počítače vyučujeme v 5.-10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 5. - 6. ročník: 1 vyučovací hodina týdně
- 7. - 10. ročník: 1 vyučovací hodina týdně

Forma vyučovacího předmětu

Výuka bude probíhat s ohledem na specifické vzdělávací potřeby žáků individuální formou, nebo skupinovou s individualizovaným přístupem. Při výuce bude využito metody demonstrace, výkladu a aktivizace žáků. V 5. - 6. ročníku se žáci obecně seznámí s výpočetní technikou. Výuka je zaměřena na osvojení si základních funkcí počítače, s využitím zábavných výukových programů. Žáci získají první znalosti práce s textovým editorem s přihlédnutím k individuálním možnostem žáka. Stejně tak získají povědomí o bezpečnosti práce s počítači.

V 7. - 10. ročníku pracují žáci se softwarovým vybavením počítače, s přídatnými zařízeními a jinou komunikační technologií. Prohlubují si a rozšiřují znalosti práce s PC, seznamují se s možnostmi a využitím internetu.

Výuka bude probíhat ve třídách u počítačů vybavených podle ICT standardu, nebo v počítačové učebně, popřípadě ve třídě vybavené interaktivní tabulí.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka předmětu Počítače přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Počítače jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- s pomocí výukových programů procvičujeme s žáky osvojené trivium a nové poznatky ⇒ **žák se seznamuje se základy trivia a umí je využívat ke svému rozvoji**

- využíváme odborných textů a učebnic pro práci s počítačem ⇒ **žák umí využívat učební materiály pro výuku ICT**
- poskytováním dostatečných příležitostí pro práci s PC, procvičujeme vyhledávání potřebných informací; častým procvičováním seznamujeme se znalostí práce s textovým editorem; ⇒ **žák zvládá základní obsluhu počítače**
- podporujeme žáky v samostatnosti při vyhledávání informací na internetu ⇒ **žák dokáže využít nabyté znalosti a dovednosti v praktických situacích**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Počítače jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- formou praktických cvičení seznamujeme žáky s řešením problémů programového charakteru ⇒ **žák rozpoznává problémové situace a snaží se je řešit**
- využíváme modelové situace při řešení problémů při práci s počítačem ⇒ **žák dokáže samostatně uvažovat a řešit reálné problémy; o pomoc při řešení problému se obrací na kompetentní osobu**
- formou didaktických her a výukových programů seznamujeme žáky s řešením problémů každodenního života ⇒ **žák řeší nejrůznější problematické situace; některým problémům dokáže předcházet; dokáže se smířit s neúspěchem a nezdarem při řešení problémů**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Počítače jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- využíváme nejrůznějších forem komunikace na PC ⇒ **žák je schopen komunikovat s okolím pomocí počítače**
- seznamujeme žáky s textovým editorem tak aby se naučili vytvářet jednoduché dokumenty potřebné v běžném životě ⇒ **žák si osvojuje jednu z forem písemné komunikace**
- formou her a modelových situací umožňujeme osvojit si dovednosti práce s mobilním telefonem ⇒ **žák dokáže manipulovat s mobilním telefonem; chápe jednoduchá sdělení a umí na ně reagovat**
nácvikem sociálních situací získávají žáci povědomí o nástrahách elektronické komunikace a nezbytnosti mezilidské komunikace ⇒ **žák v praxi uplatňuje získané komunikační dovednosti k vytváření sociálních vztahů**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Počítače jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- praktickými činnostmi a modelovými situacemi rozvíjíme u žáků vzájemnou spolupráci při řešení různých úkolů ⇒ **žák je schopen týmové spolupráce**
- formou výukových programů seznamujeme žáky s životními situacemi a rozvíjíme jejich sociální dovednosti ⇒ **žák se účastní jednoduchých sociálních aktivit**
- prostřednictvím přednášek a instruktážních filmů seznamujeme žáky s informacemi o možném riziku zneužití vlastní osoby v internetových sociálních sítích ⇒ **žák chápe, co je rizikové a nevhodné při sociální komunikaci na internetu a jaké důsledky z toho vyplývají**
- formou řešení samostatných úkolů a následné pochvaly rozvíjíme u žáků zdravé sebevědomí, seberealizaci a pocit uspokojení ⇒ **žák využívá sebedůvěry při sebe prezentaci**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Počítače jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- vyhledáváním informací na internetových stránkách seznamujeme žáky s kulturním dědictvím a tradicemi ⇒ **žák má povědomí o kulturním dědictví a tradicích**
- vyhledáváním informací o etnických skupinách na webových stránkách seznamujeme žáky s kulturou etnických skupin ⇒ **žák má povědomí o etnických skupinách**
- s využitím speciálních výukových programů si žáci osvojují poznatky o zdraví, životním prostředí a důležitosti ekologie ⇒ **žák zná zásady zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Počítače jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- motivujeme žáky k efektivnímu využívání výpočetní techniky při řešení problémů ⇒ **žák na základě pokynů zvládne splnit zadané úkoly**
- prostřednictvím slovních a názorných pokynů seznamujeme žáky s bezpečnostními pravidly práce s výpočetní technikou ⇒ **žák uplatňuje pravidla bezpečnosti, ochrany zdraví a hygieny práce**
- prostřednictvím výpočetní techniky nabízíme žákům možnost získávat informace o výběru povolání ⇒ **žák je schopen orientovat se při výběru povolání, dalšího profesního uplatnění**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>Žák by měl:</p> <p>- zvládat základní obsluhu počítače (zapnutí, vypnutí, práce s myší)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poučit se o bezpečnostních a hygienických zásadách práce s počítačem (umístění počítače v místnosti, zraková hygiena, správné sezení) - seznámit se s základními součástmi počítače (monitor, klávesnice, myš) - Názorně ukázat jednotlivé části počítače a jejich funkce (počítačová skříň, klávesnice, myš, monitor, cd rom, usb) - zapnout počítač pomocí tlačítka a seznámit se s přihlášením do systému - naučit se správným postupem vypnout počítač, popř. ho restartovat, - osvojit funkci tlačítek ENTER, BACKSPACE, SPACE, DELETE na klávesnici - osvojit si práci s myší (ovládání kurzoru na ploše, pohyb nahoru, dolů, do stran, práce s pravým i levým tlačítkem) 	<ul style="list-style-type: none"> - monitor, klávesnice, myš, základy obsluhy počítače. - základy obsluhy počítače 	<p>Výchova ke zdraví</p>

<p>- pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynu</p>	<p>- názorně vysvětlit rozdíl software (programového vybavení) a hardware (technického vybavení) - uvědomovat si rozdíl programového (software) a technického vybavení počítače(hardware) - provádět motorická cvičení pro pohyb myši formou zábavných počítačových her, uvědomit si funkci levého a pravého tlačítka myši a posuvného kolečka. - seznámit se a pracovat s jednoduchými výukovými programy (Alík, Médá apod.) - ovládat výukové a herní programy pomocí kurzorových tlačítek na klávesnici.</p>	<p>- software počítače (textový editor, herní a zábavné výukové programy)</p>	<p>Čtení Psaní Věcné učení Matematika</p>
<p>- zvládat psaní známých písmen na klávesnici</p>	<p>- objasnit funkce klávesnice - orientovat se na klávesnici. - nácvik ovládní šipek pomocí výukových her - psát písmena velká i malá, jednoduchá slova, krátké věty - pracovat s numerickou klávesnicí(výukové matematické programy)</p>	<p>- software počítače(textový editor, herní a zábavné výukové programy)</p>	<p>Čtení Psaní Matematika Věcné učení</p>

<p>- <i> dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou</i></p>	<p>- uvědomovat si a dodržovat základní bezpečnostní pravidla a zásady při práci s počítačem. - seznámit se s prevencí zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky</p>	<p>- zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky</p>	<p>Výchova ke zdraví</p>
---	--	--	--------------------------

V předmětu Počítače, v období 5. – 6. ročník je začleněno:

Osobnostní a sociální výchova

Tématický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepečení: já jako zdroj informací o sobě; moje vztahy k druhým lidem

Tématický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti: vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy; respekt, podpora, pomoc

Komunikace: řeč prostředí vytvářeného člověkem; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)

Spolupráce soutěživost: rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.)

Multikulturní výchova

Kulturní rozdíly: jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>Žák by měl:</p> <p>- zvládat psaní jednoduchých slov, krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - napsat text podle předlohy - znát ovládání velkých písmen- tlačítka SHIFT, BACKSPACE, CAPS LOCK, DELETE. - ovládat jednoduché formátování textu- uložení, kopírování, barva textu. - seznámit se s přídatnými zařízeními počítače, jejich účelem, použitím a obsluhou tiskárny - provádět motorická cvičení s myší, pracovat s myší v textu - pracovat s kurzorovými šipkami 	<ul style="list-style-type: none"> - základní funkce textového a grafického editoru. Přídatná zařízení počítače, jejich účel, použití a obsluha tiskárny. 	<p>Čtení Psaní Výtvarná výchova Matematika</p>
<p>- zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zvládat jednoduchou úpravu obrázku v grafickém editoru. - osvojit si základní symboly operačního systému (tlačítka start, ikony jednotlivých programů) - pracovat se symboly alternativní komunikace ve speciálně zaměřených výukových programech (práce s obrázky, piktogramy- přiřazování, třídění, rozlišování) 	<ul style="list-style-type: none"> - výukové a herní programy, symboly alternativní komunikace na počítači. 	<p>Matematika Čtení Psaní</p>

	- být schopen samostatně otevřít výukový program na ploše, nastavit a ovládat hru, ukončit program.		
- vyhledávat informace na internetu podle pokynů.	- otevřít internetový prohlížeč na ploše - orientovat se v okně internetového prohlížeče(ovládací tlačítka na panelu nástrojů-zpět, vpřed, zastavit, aktualizovat, domů) -zadávat adresu webových stránek do adresního řádku vyhledávače.	- možnosti vyhledávání informací pomocí internetu.	Čtení Psaní Člověk a společnost Člověk a příroda Pracovní výchova Tělesná výchova Hudební výchova Výchova ke zdraví
- dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou.	- uvědomovat si a dodržovat bezpečnostní pravidla práce s počítačem. - řídit se pravidly prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky	- bezpečnost práce při zacházení s PC	Výchova ke zdraví Člověk a společnost
- zvládá základní funkce mobilního telefonu- přijetí hovoru, popřípadě zprávy SMS	- pracovat s mobilním telefonem. - přijmout a ukončit hovor. - napsat zprávu SMS a odeslat ji, přijmout zprávu SMS - je schopen přidat kontakt do seznamu kontaktů.	- základní způsoby elektronické komunikace.	Člověk a společnost

V předmětu Počítače, v období 7. - 8. ročník je začleněno:

Osobnostní a sociální výchova

Tématický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí: já jako zdroj informací o sobě; moje vztahy k druhým lidem

Tématický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti: vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy; respekt, podpora, pomoc

Komunikace: řeč prostředí vytvářeného člověkem; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)

Spolupráce soutěživost: rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.)

Multikulturní výchova

Kulturní rozdíly: jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>Žák by měl:</p> <p>- zvládnutí psaní jednoduchých slov, krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - napsat jednoduchý text dle předlohy - zvládat jednoduché formátování textu (kopírování, velikost, barva, uložení a vkládání obrázku do textu). - umět připravit jednoduchý dokument pro tisk - rozeznávat grafický a textový editor. - orientovat se v jednoduchém grafickém editoru, formátování obrázku- uložení, kopírování. - pracovat na základní úrovni s přídatnými zařízeními (tiskárna, reproduktory, digitální fotoaparát) - orientovat se v základních symbolech alternativní komunikace 	<ul style="list-style-type: none"> - základní funkce textového editoru a grafického editoru. přídatná zařízení počítače, jejich účel, použití obsluha tiskárny. 	<p>Čtení</p> <p>Psaní</p>
<p>- zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pracovat s výukovými a herními programy na počítači či interaktivní tabuli. - je schopen vyhledat na internetu výukové a herní programy. - ovládat nastavení her a výukových programů. 	<ul style="list-style-type: none"> - výukové a herní programy, symboly alternativní komunikace na počítači. 	<p>Matematika</p> <p>Čtení</p> <p>Psaní</p> <p>Výtvarná výchova</p>

- vyhledávat informace na internetu podle pokynů.	- s pomocí učitele vyhledat jednoduché informace na internetu. - - znát internetové vyhledávače (seznam.cz, centrum.cz, atlas.cz, google) - je schopen zadat klíčová slova pro vyhledávání na českých internetových portálech (hyperlinky) - stahovat obrázky, hudbu z internetu	- možnosti vyhledávání informací pomocí internetu.	Čtení Psaní Člověk a společnost Člověk a příroda Pracovní výchova Tělesná výchova Hudební výchova Výchova ke zdraví
- dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou.	- řídit se zásadami práce s výpočetní technikou, dodržovat bezpečnost. - dodržovat pravidla prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky	- bezpečnostní pravidla pro užívání PC -výukové a herní programy	Výchova ke zdraví

<p>- zvládat základní funkce mobilního telefonu- přijetí hovoru, případně zprávy SMS.</p>	<p>- přijmout hovor na mobilním telefonu, vyhledat kontakt, psát SMS zprávy a odeslat. - umět vyhledat a zavolat na nejpoužívanější telefonní čísla (rodiče...) - orientovat se ve formátu mailové adresy - založit emailovou schránku. - pracovat s e-mailovou schránkou (odeslání jednoduché e-mailové zprávy)</p>	<p>- základní způsoby elektronické komunikace, mobilní telefon, e-mail.</p>	<p>Řečová výchova Čtení Psaní</p>
--	--	---	---

V předmětu Počítače, v období 9. – 10. ročník je začleněno:

Osobnostní a sociální výchova

Tématický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí: já jako zdroj informací o sobě; moje vztahy k druhým lidem

Tématický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti: vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy; respekt, podpora, pomoc

Komunikace: řeč prostředí vytvářeného člověkem; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)

Spolupráce soutěživost: rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.)

Multikulturní výchova

Kulturní rozdíly: jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti)

5.4 Člověk a jeho svět

5.4.1 Věcné učení

Vzdělávací oblast: **Člověk a jeho svět**

Vzdělávací obor: **Člověk a jeho svět**

Název předmětu: **Věcné učení**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Věcné učení byl vytvořen ze stejnojmenné vzdělávací oblasti. Věcné učení má nezastupitelné postavení, rozsah učiva působí na žáka všestranně a formuje jeho osobnost. Předmět rozvíjí žákovy smyslové vnímání a rozumové schopnosti, obohacuje slovní zásobu, kultivuje vyjadřování, vede k samostatnosti v tvořivých činnostech, ovlivňuje jeho jednání a chování. Žák získává poznatky o okolním světě, životě ve společnosti, o živé a neživé přírodě. Učí se správně pojmenovávat předměty, jevy a situace na základě pozorování a vlastních praktických dovedností. Získané dovednosti a poznatky se učí uplatňovat a rozšiřovat ve svém životě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět** je rozdělen na tematické okruhy:

- *Místo kde žijeme*
- *Lidé kolem nás*
- *Lidé a čas*
- *Rozmanitosti přírody*
- *Člověk a jeho zdraví*

Tematický okruh *Místo kde žijeme* – žáci se učí poznávat nejbližší okolí, orientovat se v něm a cítit se bezpečně. Postupně poznávají okolí místa bydliště, školy, regionu a dále své znalosti rozšiřují o důležitá místa v obci, regionu, zemi.

Tematický okruh *Lidé kolem nás* – žáci se učí základním způsobům společenského chování a jednání. Při praktických činnostech se učí vzájemně spolupracovat se spolužáky. Učí se reagovat v krizových situacích a při setkání s neznámými lidmi.

Tematický okruh *Lidé a čas* – žáci se učí orientaci v čase a jeho určování, rozlišování děje v minulosti a budoucnosti. Prakticky poznávají způsob života v nejbližším okolí a historii regionu a památek.

Tematický okruh *Rozmanitosti přírody* – v průběhu roku žáci pozorují a poznávají přírodu a její změny v ročních obdobích. Vytvářejí si vztah k přírodě a vytváří povědomí o důležitosti ochrany životního prostředí.

Tematický okruh *Člověk a jeho zdraví* – žáci poznávají sami sebe prostřednictvím svého těla. Učí se dodržovat hygienické návyky, zvládat sebeobslužné činnosti podle svých možností. Učí se pečovat o své zdraví, co mu prospívá a co ho poškozuje.

Cílové zaměření předmětu

- osvojení a zdokonalování hygienických a sebeobslužných návyků
- upevňování pravidel slušného chování a jednání, pozitivních mezilidských vztahů
- vytváření citového vztahu k místu, kde žijeme a jeho poznávání
- rozvíjení myšlení, vyjadřování a obohacování slovní zásoby pojmenováváním věcí, jevů a dějů
- porozumění významu věcí a jejich vlastností, vzájemných vztahů a souvislostí
- správné nazývání předmětů, činností, poznatků a zkušeností z každodenního života
- formování pozitivního vztahu k živé i neživé přírodě
- utváření zásad zdravého životního stylu a správné chování v situacích ohrožujících bezpečnost a zdraví

Začlenění průřezových témat

V předmětu Věcné učení jsou začleněna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Enviromentální výchova a Multikulturní výchova.

Osobnostní a sociální výchova

Tematický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; moje tělo

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

Psychohygienu – dovednosti zvládnání stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

Tematický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Tematický okruh: Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

Multikulturní výchova

Tematický okruh: *Kulturní rozdíly* – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Tematický okruh: *Lidské vztahy* – udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti

Tematický okruh: *Etnický původ* – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života

Environmentální výchova

Tematický okruh: *Ekosystémy* – les (les v našem prostředí, význam lesa), pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí), vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)

Tematický okruh: *Základní podmínky života* – voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda), ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší), půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí)

Tematický okruh: *Lidské aktivity a problémy životního prostředí* – odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, ochrana přírody při masových sportovních akcích); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit)

Tematický okruh: *Vztah člověka k prostředí* – náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Věcné učení vyučujeme v 1. – 6. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1.- 4. ročník: 3 hodiny týdně
- 5.- 6. ročník: 2 hodiny týdně

Předmět není posílen o disponibilní časovou dotací.

Forma vyučovacího předmětu

Prvořadým principem při výuce je přirozené aktivní učení, je uplatněn individuální přístup, zásady názornosti, posloupnosti a přiměřenosti. Navozováním různých situací a praktickými činnostmi žáci získávají zkušenosti. Vyučování probíhá i mimo školu, aby žáci poznali různé podoby kulturního a společenského života. Veškeré činnosti by měli žáci zvládat za pomoci konkrétních věcí v jejich přirozeném prostředí. Nedílnou součástí výuky jsou vycházky, pozorování přírody věcí a jevů, práce na školním pozemku. Bezprostřední setkání s realitou obohacuje poznání, ale vytváří navíc postoje a učí chápat životní souvislosti jevů. Při výběru didaktických metod učitel respektuje míru postižení, stupeň mentální úrovně a také věkové zvláštnosti. Při výuce je využito prvků konstruktivní pedagogiky, sociálního učení, skupinového vyučování, globální metody, simulačních her... Důležité je též využívání nejrůznějších didaktických a kompenzačních pomůcek, encyklopedií, audiovizuální techniky, interaktivní tabule...

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka předmětu Věcné učení přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Věcné učení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- využíváme dostupné názorné pomůcky, učební materiály, pracovní listy a sešity a tím začleňujeme žáka do činností individuálních, párových i skupinové práce ⇒ **žák pracuje s pomůckami, učebnicemi, pracovními sešity a listy a to samostatně i ve skupinách**
- volíme didaktické hry a další formy učení tak, aby zpracovávání informací bylo co nejefektivnější ⇒ **žák se snaží dodržovat správné návykové stereotypy učení a trénuje koncentraci na učení**
- nabízíme konkrétní situace pro práci s daty a motivujeme žáka k samostatnosti a tvořivosti ⇒ **žák zná symboly, znaky a termíny a zvládá jejich využití v každodenních situacích**
- zařazujeme práci s PC, kde využíváme výukové programy ⇒ **žák umí pracovat s PC a ovládá výukové programy obohacující výuku**
- umožňujeme žákům využít nabyté znalosti v praktických situacích ⇒ **žák umí uplatnit získané teoretické poznatky v praxi**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Věcné učení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- navozujeme problémové situace, rozvíjíme samostatnost při řešení problémů a podporujeme aktivitu při objevování různých řešení ⇒ **žák trénuje rozpoznávání a zvládání problémových situací pomocí nápodoby a nabytých dovedností. Umí využít získané zkušenosti**
- chválíme a kladně hodnotíme i dílčí úspěchy a podporujeme tak překonávání případného neúspěchu při řešení problémových situací. Povzbuzujeme žáky k aktivitě při hledání nových řešení ⇒ **žák se snaží smířovat s nezdarem, aktivně spolupracuje a pokračuje v řešení problému jinou cestou postupu**
- prohlubujeme důvěru žáků v učitele i vzájemnou důvěru mezi spolužáky a trénujeme samostatnost i týmovou spolupráci při řešení problémů ⇒ **žák se v případě nouze dokáže s důvěrou obrátit na kompetentní osobu**
- posilujeme vlastní úsudek žáků a jejich sebehodnocení ⇒ **žák dokáže posoudit své jednání a uvědomuje si jeho důsledky v rámci svých možností**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Věcné učení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- rozvíjíme aktivní i pasivní slovní zásobu s využitím obrazového materiálu. Používáme učebnice, pracovní sešity a listy, tématické i dějové obrázky, komunikační tabulky a knihy, různé audio nahrávky... ⇒ **žák komunikuje s okolím v rámci svých schopností, popř. používá komunikační knihy**
- zaměřujeme se na to, aby žáci porozuměli slovním pokynům a splnili zadané úkoly ⇒ **žák rozumí jednoduchým sdělením a reaguje na ně v rámci svých možností**

- vhodným způsobem umožňujeme žákům vyjádřit své pocity, nálady, potřeby a názory ⇒ **žák dokáže sdělit svá prožívání a názory a adekvátně je obhajuje**
- zařazujeme práci s obrazovými materiály, texty a různými záznamy a cvičíme jejich porozumění ⇒ **žák se podle svých schopností umí orientovat v těchto materiálech a rozumí jim**
- procvičujeme přijímání i sdělování informací písemnou formou. Využíváme psací i tiskací písmo ⇒ **žák ovládá jednoduchou formu písemné komunikace**
- používáme různé druhy komunikace – běžné, podpůrné, alternativní, a informační komunikační prostředky ⇒ **žák komunikuje s okolím v rámci svých schopností. Pokud je to potřeba, využívá náhradní komunikaci**
- podporujeme zapojování žáků do společenského života, navštěvujeme výstavy, vystoupení, soutěže, exkurze apod., umožňujeme žákům prezentaci jejich práce ⇒ **žák dokáže využít získané komunikační dovednosti v praxi na těchto akcích, nákupech, při cestování...Zvládá poprosit, poděkovat, pozdravit, sdělit informaci...**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Věcné učení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- vhodnou motivací a formou didaktických her a skupinových prací podporujeme kladné vztahy s vrstevníky i dospělými, rozvíjíme spolupráci mezi spolužáky ⇒ **žák se orientuje se vztazích mezi lidmi a spolupracuje s vrstevníky**
- zařazováním vycházek, exkurzí apod. procvičujeme orientaci v prostředí, ve kterém žáci bydlí, chodí do školy, seznamujeme je s dopravní výchovou a trénujeme bezpečný pohyb v silničním provozu ⇒ **žák se vyzná ve svém okolí, trefí do školy, do blízkého obchodu, zná své bydliště, v rámci svých možností se řídí pravidly silničního provozu zaměřené zvláště na chodce**
- využitím modelových situací a slovními pokyny upevňujeme správné návyky chování ve společnosti a dbáme na dodržování dohodnutých pravidel ⇒ **žák zná základní pravidla slušného (společenského) chování a jedná podle nich**
- podporujeme pozitivní vztahy mezi spolužáky a posilujeme tak vzájemnou toleranci mezi žáky a respekt k vlastní práci i práci druhých ⇒ **žák respektuje druhé lidi, dokáže navázat a udržet vztah s vrstevníky**
- kladným hodnocením a pochvalou motivujeme žáky k sebedůvěře a formou didaktických her procvičujeme využití ji při sebezprezentaci ⇒ **žák si dokáže věřit a v rámci svých možností umí využít své klady**
- využíváme názorné ukázky, diskuze, řízené přednášky a instruktážní filmy k demonstraci škodlivosti rizikových projevů chování i s jejich důsledky a zpřístupňujeme tak informace o možném riziku zneužívání vlastní osoby ⇒ **žák chápe, co je rizikové chování a uvědomuje si jeho dopad, dokáže poznat nebezpečí zneužití své osoby**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Věcné učení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- navštěvujeme různé společenské a sportovní aktivity a zapojujeme tak žáky do společnosti a zaměřujeme se na dodržování základních společenských norem, osobním příkladem v žácích pěstujeme úctu k národním tradicím a kulturnímu dědictví, zařazujeme modelové situace a didaktické hry a seznamujeme žáky se základními právy a povinnostmi občana ČR ⇒ **žák dodržuje společenské normy a řídí se základními pravidly soužití. Zná základní občanská práva a povinnosti**

- vysvětlováním, osobním příkladem a využitím didaktických her ukazujeme žákům význam zdravého životního stylu, směřujeme žáky k uvědomění si zodpovědnosti za své zdraví i za životní prostředí, zařazujeme např. dramatizaci, návštěvu zdravotnického zařízení, praktické třídění odpadu a vycházky do lesa ⇒ **žák dodržuje zásady zdravého životního stylu, chrání své zdraví a životní prostředí**
- uplatňujeme modelové situace, didaktické hry a konkrétní praktické ukázky k seznámení žáků se zvládnutím krizových situací a poskytnutí první pomoci, předkládáme možnosti řešení, nabízíme dostatečné množství praktického procvičování těchto situací ⇒ **žák dokáže reagovat na pokyny kompetentních osob při řešení krizových situací a situací ohrožujících zdraví a život člověka**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Věcné učení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- pravidelným nácvikem, opakovaným tréninkem a důsledností dbáme na dodržování hygienických návyků, udržování čistoty ve třídě a škole ⇒ **žák je v rámci svých možností schopen sebeobsluhy a má osvojeny hygienické návyky**
- předkládáme a procvičujeme různorodé jednoduché pracovní činnosti (domácí práce i práce na zahradě) a vhodnou motivací a pochvalou posilujeme kladný vztah k práci ⇒ **žák zvládá jednoduché pracovní činnosti v rámci svých možností, dokáže pracovat podle naučeného pracovního postupu samostatně nebo podle pokynů**
- umožňujeme dostatečné množství pracovních příležitostí a motivujeme k vytrvalosti a koncentraci při plnění úkolu; posilujeme úctu k práci své i druhých a vysvětlováním a povzbuzováním trénujeme toleranci ke sdělenému hodnocení ⇒ **žák vydrží koncentrovaně pracovat a dokáže přijmout hodnocení výsledku své práce**
- seznamujeme žáky s pravidly BOZP a s důsledností slovními i názornými pokyny vyžadujeme jejich dodržování a to na všech pracovištích ⇒ **žák zná pravidla BOZP a dokáže se jimi řídit**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
MÍSTO, KDE ŽIJEME Žák by měl: - znát název své obce a adresu bydliště	- znát své jméno a adresu bydliště - vědět, v jaké obci/městě bydlí	- domov a jeho okolí, adresa bydliště	Řečová výchova
- zvládnout orientaci v okolí svého bydliště, v budově školy a jejím okolí	- orientovat se ve škole, v okolí školy a domova. - znát svůj dům, byt a jeho nejbližší okolí - zvládnout bezpečnost při cestě do školy a zpět - popsat cestu do školy a zpět	- orientace v okolí bydliště, cesta do školy - bezpečnost při cestě do školy a zpět - dům, byt	Čtení
- poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí (domov, třída, škola)	- poznávat a pojmenovávat předměty a činnosti, s nimiž se žáci setkávají ve třídě, škole a doma. - pojmenovat školní pomůcky a vybavení třídy. - správně používat pomůcky, správně s nimi zacházet - znát a dodržovat školní řád. - zvládat základní společenské návyky ve škole (pozdrav, prosba, poděkování) - popsat byt (kuchyň, koupelna, pokoj, toaleta) a jeho zařízení (nábytek a vybavení).	- škola, prostředí školy, život ve škole a jejím okolí	Pracovní výchova Výtvarná výchova Hudební výchova Řečová výchova Čtení Matematika

	<ul style="list-style-type: none"> - pojmenovat a postupně rozvíjet práce spojené s chodem domácnosti - nacvičovat nakupování v obchodě - pojmenovat zboží, potraviny, peníze a další - vhodně se chovat při nakupování 		
- ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy	<ul style="list-style-type: none"> - osvojovat a upevňovat základy dopravní výchovy a bezpečného chování v silničním provozu - rozlišovat základní dopravní prostředky 	- bezpečnost, základy dopravní výchovy	
LIDÉ KOLEM NÁS <i>Žák by měl:</i> - znát rodinné příslušníky, rozlišovat jejich stáří (starý, mladý, starší, mladší) a blízké příbuzenské vztahy	<ul style="list-style-type: none"> - znát datum a místo svého narození - znát jména sourozenců a nejbližších příbuzných (babička, děda, strýc, teta), spolubydlících a vychovatelů na internátě nebo v ÚSP - rozlišovat stáří členů rodiny (starý, mladý, starší, mladší) - porozumět vztahům mezi členy rodiny - znát sociální role členů rodiny - upevňovat vhodné chování k rodičům, sourozencům a příbuzným, při návštěvě 	<ul style="list-style-type: none"> - rodina a společnost, role členů rodiny, příbuzenské vztahy, mezilidské vztahy - základní pravidla společenského chování 	Výtvarná výchova Řečová výchova
- znát jména spolužáků a svých učitelů	<ul style="list-style-type: none"> - pamatovat si jména a příjmení žáků a učitelů 		Řečová výchova

- mít osvojené základy společenského chování- umět pozdravit, poprosit, poděkovat	- ovládat základní návyky společenského chování ve škole a mimo školu (pozdrav, prosba, poděkování atd.)		
- poznávat a pojmenovat různé lidské činnosti	-rozlišovat a pojmenovat lidské činnosti, různé profese - poznávat a zdokonalovat pracovní činnosti	- pracovní činnosti	Pracovní výchova
- vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi	- pečovat o své osobní bezpečí a umět zvládat vhodné chování při mimořádných situacích - umět přiměřeně reagovat při setkání s cizími lidmi (internetové seznamování, seznamování na ulici apod.)	- osobní bezpečí, chování v krizových situacích	
LIDÉ A ČAS Žák by měl: - zvládnout jednoduchou orientaci v čase (ráno, poledne, večer)	- orientovat se v čase – ráno, poledne, večer den, noc, dny, týden, roční období apod.	- orientace v čase, určování času, den, týden, měsíce, rok	Řečová výchova Matematika
- znát dny v týdnu	- umět vyjmenovat dny v týdnu - orientovat se ve dnech v týdnu	- kalendář, týden, dny v týdnu	
- znát rozvržení svých denních činností	- dodržovat vhodný denní režim - dokázat dobře rozvrhnout sled denních činností - rozlišit děj minulý, přítomný a budoucí (včera, dnes, zítra) - dokázat rozlišit čas k práci a odpočinku	- rozvržení denních činností	Čtení

<p>- rozlišit roční období podle charakteristických znaků</p>	<p>- poznávat známé tradice a lidové zvyky. - rozlišovat změny v přírodě podle ročních období - znát a časově zařadit Vánoce a Velikonoce, případně další svátky, zvyky a tradice</p>	<p>- roční období</p>	<p>Čtení Hudební výchova Řečová výchova Výtvarná výchova Pracovní výchova</p>
<p>ROZMANITOST PŘÍRODY Žák by měl: - popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</p>	<p>- pozorovat a chápat změny v přírodě a počasí. - Rozlišit a popsat roční období (jaro, léto, podzim, zima)</p>	<p>- příroda v ročních obdobích</p>	<p>Pracovní výchova Čtení Řečová výchova Hudební výchova</p>
<p>- poznat nejběžnější druhy domácích zvířat</p>	<p>- znát a pojmenovat běžné druhy domácích zvířat a jejich mláďat - poznávat jejich chování a péči o ně</p>	<p>- chování živočichů, péče o zvířata a ptáky</p>	<p>Hudební výchova</p>
<p>- pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny</p>	<p>- rozeznávat běžné druhy ovoce a zeleniny - poznávat jednoduché sezónní práce na zahradě a na poli</p>	<p>- ovoce, zelenina, sezónní práce na zahradě a na poli</p>	<p>Pracovní výchova Výtvarná výchova</p>
<p>- popsat počasí podle obrázku (déšť, sníh, bouřku, vítr)</p>	<p>- určovat počasí – teplo, zima, déšť, sníh, vítr, slunce, mrak, bouřka - ovládat základní pojmy označující sledované předměty a jevy</p>	<p>- znaky ročních období</p>	<p>Řečová výchova Hudební výchova Pracovní výchova</p>
<p>- znát základní zásady pobytu v přírodě</p>	<p>- při vycházkách do přírody upevňovat základní zásady pobytu v přírodě. - umět se chovat v přírodě, třídit odpad</p>	<p>- chování v přírodě - třídění odpadu</p>	<p>Tělesná výchova</p>

	- zkoumat ohleduplné chování lidí k přírodě		
ČLOVĚK A ZDRAVÍ Žák by měl: - dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsluhu	- ovládat zásady osobní hygieny a stolování - zdokonalovat sebeobslužné činnosti - oblékat se vzhledem k ročnímu období a teplotě - chránit se před sluncem a mrazem - poznávat, jak se zdravě stravovat, co není zdravé	- péče o zdraví, zdravá výživa, denní režim, zdravá strava a pitný režim, osobní hygiena	Pracovní výchova Tělesná výchova
- pojmenovat hlavní části lidského těla	- pojmenovávat jednotlivé části těla (hlava, ruce, nohy, krk atd.) - rozlišovat zdraví a nemoc (bolení hlavy, v krku, teplota, léky) - vědět jak se chovat v nemocnici, co nemocnice přináší	- lidské tělo, části lidského těla, nemoc	Hudební výchova Tělesná výchova Matematika
- dokázat upozornit na své zdravotní potíže	- rozpoznat tělesný stav bolesti - dokázat sdělit své zdravotní obtíže a pocity, upozornit na zdravotní potíže spolužáka - pečovat o své zdraví a bezpečnost	- sdělení potíží, ochrana sebe a svého těla před obtěžováním a zneužíváním	Čtení Řečová výchova

<p>- vědět o zásadách bezpečného chování při hrách, na výletech a při koupání</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - upozornit na nevhodné a nebezpečné chování - bezpečně se pohybovat v silničním provozu (na chodníku, vozovce, přechodu pro chodce), při hrách, výletech a koupání - upevňovat vhodné chování před cizími lidmi - dokázat požádat druhého o pomoc - seznámit se se zásadami první pomoci a umět ji poskytovat - být seznámen s nebezpečím návykových látek (alkohol, drogy, cigarety) - prevence 	<ul style="list-style-type: none"> - osobní bezpečí, bezpečné chování v silničním provozu - prevence rizikových projevů chování - první pomoc 	<p>Tělesná výchova</p>
--	---	--	------------------------

Průřezová témata:

V předmětu věcné učení, 1. – 3. ročník je začleněno:

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; moje tělo

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání, organizace vlastního času

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

Komunikace – řeč těla; cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování), komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Průřezové téma **Multikulturní výchova:**

Lidské vztahy – udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)

Průřezové téma **Environmentální výchova:**

Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
MÍSTO, KDE ŽIJEME Žák by měl: - popsat cestu do školy podle otázek	- znát domov a nejbližší okolí, adresu svého bydliště - umět popsat cestu do školy - upřesňovat a prohlubovat znalosti o okolí svého bydliště a školy	- orientace v okolí bydliště - adresa bydliště	Matematika Řečová výchova Psaní Čtení Výtvarná výchova
- znát nejbližší důležitá místa v okolí školy a bydliště	- seznamovat se s kulturními a historickými zajímavostmi města a jeho okolí - navštívit a poznat důležitá místa a instituce v okolí školy a bydliště - poznávat zvláštnosti regionu, umět ho popsat a charakterizovat - seznamovat se s významnými událostmi regionu - seznámit se s okolní krajinou a širším okolím (místní oblast, region)	- kulturní a historické zajímavosti v nejbližším okolí - obec (město), místní oblast, region - důležitá místa a instituce v obci a jejím okolí	Hudební výchova Řečová výchova
- sdělit poznatky a zážitky z výletu a vlastních cest	- umět vyprávět poznatky a zážitky z výletů a cest - pozorovat změny v krajině, v ročních obdobích	- okolní krajina (místní oblast, region), charakteristické znaky krajiny v ročních obdobích, regionální zvláštnosti	

<p>- dodržovat zásady bezpečnosti při hrách</p>	<p>- upevňovat zásady bezpečnosti při hrách a výletech, vycházkách a sportu</p>	<p>- bezpečnost, základy dopravní výchovy</p>	<p>Tělesná výchova</p>
<p>LIDÉ KOLEM NÁS Žák by měl: - dodržovat pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády</p>	<p>- průběžně opakovat – znalost svého jména a příjmení, jmen spolužáků a osob ve třídě, spolubydlících a vychovatelů - znát členy rodiny a jejich jména, sociální role - prohlubovat a upevňovat pravidla společenského chování (pozdrav, poděkování, prosba...) - zvládat chování v různých sociálních situacích (např. při návštěvě) - znát a dodržovat školní řád - porozumět příbuzenským vztahům a rolím členů rodiny - znát a dodržovat pravidla pro soužití (v rodině, ve škole, mezi spolužáky) - umět pomoci ostatním - rozvíjet kladné mezilidské vztahy (chování k lidem v blízkém okolí – rodina, škola, ÚSP)</p>	<p>- rodina a společnost, role členů rodiny, příbuzenské vztahy - mezilidské vztahy, základní pravidla společenského chování - školní řád</p>	<p>Čtení Výtvarná výchova Řečová výchova Hudební výchova</p>
<p>- projevovat toleranci k odlišnostem spolužáků</p>	<p>- tolerovat přirozené odlišnosti spolužáků, jejich přednosti a nedostatky</p>	<p>- mezilidské vztahy, základní pravidla společenského chování</p>	<p>Výtvarná výchova Čtení</p>

<p>- pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět rozlišit a pojmenovat lidské činnosti a profese - rozšiřovat poznatky o pracovních činnostech a povoláních 	<p>- pracovní činnosti</p>	<p>Pracovní výchova Řečová výchova</p>
<p>- rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dokázat rozlišit nežádoucí formy chování - snažit se rozpoznat rizikové prostředí - vyvarovat se nevhodného a protiprávního chování a jednání (krádež, šikana, zneužívání, týrání...) - seznámit se s postihy za nevhodné chování - naučit se a umět reagovat v krizových situacích, zajistit osobní bezpečí - umět přiměřeně reagovat v případě setkání s cizími lidmi 	<p>- nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy a jejich prevence, protiprávní jednání a jeho postih (krádež, šikana, zneužívání, týrání)</p>	<p>Řečová výchova</p>
<p>- vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zvládat chování v případě ohrožení (požár, úraz, dopravní nehoda) - zapamatovat si a umět zavolat na důležitá telefonní čísla - pečovat o osobní bezpečí a bezpečí druhých 	<p>- osobní bezpečí, důležitá telefonní čísla</p>	<p>Matematika</p>
<p>- reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p>	<ul style="list-style-type: none"> - trénovat chování v krizových situacích (ohrožení rizikovými projevy chování, ohrožení života, majetku, dopravní nehodě) 	<p>- situace hromadného ohrožení, chování v krizových situacích, chování při požáru, při vyhlášení poplachu, při dopravní nehodě</p>	

<p>LIDÉ A ČAS žák by měl: - poznat, kolik je hodin (celé hodiny)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v čase (hodina, části dne, den, týden, měsíc, roční období, rok) - orientovat se v ciferníku hodin, poznat velkou a malou ručičku - umět určovat celé hodiny a půlhodiny - orientovat se v poznávání čtvrt hodiny a třičtvrtě hodiny - vědět, jak a čím se měří čas 	<ul style="list-style-type: none"> - orientace v čase, určování času 	<p>Řečová výchova Matematika</p>
<p>- rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (včera, dnes, zítra)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - chápat časovou posloupnost (minulost, současnost, budoucnost, včera, dnes, zítra) - orientovat se v kalendáři (znát dny, měsíce) - umět seřadit dějové obrázky 	<ul style="list-style-type: none"> - naše země v dávných dobách, způsob života v pravěku 	<p>Matematika Řečová výchova</p>
<p>- znát roční období a měsíce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vytvořit kalendář na celý rok - vyjmenovat měsíce a roční období 	<ul style="list-style-type: none"> - roční období, den, týden, měsíce, rok, kalendář 	<p>Matematika Řečová výchova</p>
<p>- porovnat rozdíly mezi současným způsobem života a života v minulosti podle obrázků</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznat a umět popsat způsob života v minulosti podle obrázků - porovnávat rozdíly ve způsobu života (zvyky a tradice v současnosti a v minulosti) 	<ul style="list-style-type: none"> - současnost a minulost v našem životě (rozdíly ve způsobu života) 	<p>Čtení</p>

<p>- seznámit se s významnými událostmi a pověstmi, které se vztahují k regionu nebo kraji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznávat historii, památky a pověsti našeho regionu a ČR - seznámit se s významnými svátky - poznávat a dodržovat tradice a lidové zvyky. - prohlubovat poznatky o kulturních, historických památkách a významných událostech regionu (regionální pověsti) 	<ul style="list-style-type: none"> - významné historické objekty v regionu a ČR, regionální pověsti, tradiční lidové svátky 	<p>Hudební výchova</p>
<p>ROZMANITOST PŘÍRODY Žák by měl: - poznat nejběžnější volně žijící zvířata</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát domácí zvířata a jejich mláďata (potrava a chování během roku) - získávat vědomosti o volně žijících zvířatech (potrava a chování během roku) - získávat zkušenosti jak pečovat o zvířata (domácí zvířata, zimní příkrmování zvěře a ptáků). 	<ul style="list-style-type: none"> - chování živočichů, péče o zvířata a ptáky 	<p>Výtvarná výchova Hudební výchova</p>
<p>- poznat rozdíly mezi stromy a keři</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznat rozdíl mezi stromem a keřem - rozšiřovat poznatky o keřích, stromech, rostlinách, ovoci a zelenině 	<ul style="list-style-type: none"> - stromy a keře 	<p>Pracovní výchova</p>
<p>- rozlišit listnaté a jehličnaté stromy</p>	<ul style="list-style-type: none"> -umět popsat strom jehličnatý, les (ekosystém les) - umět popsat strom listnatý a ovocné stromy (jejich plody) - získávat zkušenosti a dovednosti při sezónních pracích na zahradě a na poli. - pečovat o školní pozemek 	<ul style="list-style-type: none"> - ovocné, okrasné, listnaté, jehličnaté - sezónní práce na zahradě a na poli, les 	<p>Čtení Řečová výchova Pracovní výchova</p>

<p>- vědět o škodlivých vlivech na přírodní prostředí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dbát základních pravidel ochrany přírody a životního prostředí. - třídit odpad. - mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka. 	<p>- ochrana přírody, péče o životní prostředí</p>	
<p>- znát základní pravidla ochrany přírody a životního prostředí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - v přírodě se chovat podle ekologických zásad – znát základní pravidla chování - uplatňovat zásady bezpečného chování v přírodě 	<p>- chování v přírodě</p>	<p>Tělesná výchova</p>
<p>ČLOVĚK A ZDRAVÍ Žák by měl: - uplatňovat hygienické návyky, sebeobslužné dovednosti a zásady zdravé výživy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát zásady osobní hygieny - zdokonalovat své hygienické návyky - zvládat stolování a sebeobslužné činnosti - pečovat o své zdraví, zuby, nehty, vlasy, úpravu zevnějšku. - vědět, jak se zdravě stravovat a dodržovat pitný režim, životosprávu. 	<p>- péče o zdraví, zdravá strava a pitný režim, osobní hygiena</p>	<p>Řečová výchova Pracovní výchova Tělesná výchova</p>

<p>- dokázat sdělit a popsat své zdravotní obtíže</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prohlubovat poznatky o lidském těle. - pojmenovat části lidského těla. - znát jednotlivé lidské orgány - vhodným oblékáním předcházet onemocnění. - vědět, jak chránit smysly (zrak, sluch) - včas rozpoznat příznaky nemoci (bolesti hlavy, v krku, teplota, nevolnost) a upozornit na ně. - seznamovat se s názvy běžných onemocnění - umět se vhodně chovat u lékaře a spolupracovat s ním - v době nemoci dodržovat léčebný režim 	<p>- nemoc, sdělení potíží, chování v době nemoci</p>	<p>Čtení Hudební výchova Tělesná výchova</p>
<p>- vědět, na koho se obrátit o pomoc</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vědět, koho požádat o pomoc - svým vhodným chováním předcházet obtěžování a zneužívání 	<p>- ochrana sebe a svého těla před obtěžováním a zneužíváním</p>	
<p>- zvládnout ošetření drobného poranění</p>	<ul style="list-style-type: none"> - získávat zkušenosti s první pomocí, umět ošetřit drobná poranění - navštívit zdravotnické zařízení, nemocnici a lékárnu - chápat škodlivost návykových látek - dodržovat zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných 	<ul style="list-style-type: none"> - ošetření drobných poranění - osobní bezpečí, preventivní chování, zneužívání návykových látek 	<p>Pracovní výchova Tělesná výchova</p>

<p>- <i>uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - dbát osobního bezpečí správným chováním v silničním provozu - předvídá, co může být v jeho okolí nebezpečné, nebezpečí se snaží vyhýbat - znát dopravní značky pro chodce a cyklisty - vhodně se chovat v dopravních prostředcích 	<p>- bezpečné chování v silničním provozu</p>	<p>Matematika</p>
<p>- <i>reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - trénovat chování při mimořádných událostech - adekvátně reagovat na pokyny dospělých 	<p>- chování při mimořádných událostech</p>	

Průřezová témata:

V předmětu věcné učení, 4. - 6. ročník je začleněno:

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Psychohygiena – dovednosti zvládání stresových situací; hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

Komunikace – řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

Průřezové téma Multikulturní výchova

Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Lidské vztahy - význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; vztahy mezi kulturami

Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života

Průřezové téma Environmentální výchova

Ekosystémy – les (les v našem prostředí, význam lesa), pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí), vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)

Základní podmínky života – voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda), ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší), půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí – odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, ochrana přírody při masových sportovních akcích); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit)

Vztah člověka k prostředí – náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

5 Člověk a společnost

5.5.1 Člověk a společnost

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**

Vzdělávací obor: **Člověk a společnost**

Název předmětu: **Člověk a společnost**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Člověk a společnost* byl vytvořen ze stejnojmenné vzdělávací oblasti. Žáci si zde postupně osvojují poznatky z historie společnosti, učí se chápat význam společenských vztahů, dozvídají se o základních lidských právech a povinnostech. Kromě toho předmět zdůrazňuje důležitost vzdělávání a práce jako součásti života člověka.

Naučit se správnému chování ve společnosti je pro člověka s mentálním postižením jednou z nejdůležitějších dovedností. Nejen proto je předmět *Člověk a společnost* pro žáky základní školy speciální nezbytný.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a společnost** zahrnuje tematické okruhy:

- Historie našeho národa
- Člověk ve společnosti
- Poznatky o společnosti
- Péče o občana

Cílové zaměření předmětu

- podporuje žáky v získávání základních poznatků o minulosti a současnosti naší země
- vede je k poznávání změny způsobu života lidí v průběhu historie
- seznamuje žáky s historickými a kulturními památkami v nejbližším okolí
- učí žáky zvládat přiměřeně náročné situace běžného života
- vede žáky ke správnému společenskému chování, soužití s ostatními lidmi a pozitivním mezilidským vztahům
- učí je vyjadřovat vlastní myšlenky, postoje a potřeby, nacházet svou roli ve společnosti
- vede žáky k úctě k vlastnímu národu i jiným národům a etnikům
- podporovat u nich respekt ke kulturním, náboženským a jiným odlišnostem lidí, skupin a různých společenství
- pomáhá žákům pochopit práva a povinnosti občanů, rozpoznat protiprávní jednání a uvědomovat si jeho důsledky

Začlenění průřezových témat

V předmětu Člověk a společnost jsou začleněna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova a Multikulturní výchova.

Osobnostní a sociální výchova

Tematický okruh: Osobnostní rozvoj

*Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebeovládání; organizace vlastního času
Psychohygiena - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému;*

dovednosti zvládnutí stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

Tematický okruh: Sociální rozvoj

*Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc
Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov; cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba)*

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Multikulturní výchova

Tematický okruh: Kulturní rozdíly - jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování

zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Tematický okruh: Lidské vztahy - právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní

vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo

generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); důležitost integrace jedince v rodinných,

vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální

normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Tematický okruh: Etnický původ - rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět *Člověk a společnost* vyučujeme v 7. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 7. – 10. ročník: 2 vyučovací hodiny týdně
Předmět není posílen o disponibilní časovou dotaci.

Forma vyučovacího předmětu

Kromě klasických vyučovacích metod jako je vyprávění, rozhovor či práce s knihou, využíváme v předmětu *Člověk a společnost* zejména pracovní metody výuky. Mezi ně patří například navštěvování společenských akcí. Některých společenských akcí se žáci aktivně účastní - vystupují na představeních, přehlídkách, soutěžích.

Prostřednictvím názorných učebních pomůcek se žáci učí o životě člověka od pravěku po současnost, o významných osobnostech českých dějin. Mezilidské vztahy a vztahy v rodině učíme žáky chápat především pomocí sociálního čtení a sociálního učení. Z jednoduchých příběhů se žáci učí znát, jaké chování je správné a jaké je nepřijatelné. Informace o evropské unii, českém státu nebo právech a povinnostech občanů ČR a EU získáváme mj. z obrázkových knih, encyklopedií, internetu. V tématickém okruhu *Péče občana* využíváme opět zejména metodu sociálního učení.

Při výuce žáci pracují jak individuálně, tak ve skupinách. K tomu mají k dispozici interaktivní tabule, počítače, nebo zahradní altán. Výuka je samozřejmě přizpůsobena schopnostem žáků s mentálním postižením.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka předmětu *Člověk a společnost* přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu *Člověk a společnost* jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- navozováním her a praktických činností uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce ⇒ **žák v praktických situacích dokáže využít svoje získané dovednosti a znalosti**
- pomocí různých činností podněcujeme žáky k využívání různorodých pomůcek, jako jsou učební texty, pracovní listy, pracovní sešity ⇒ **žák používá ke svému vzdělávání učební materiály a pomůcky**
- přirozeným způsobem vštěpujeme žákovi různé typy a formy vzdělávání, jenž je přirozené naší společnosti ⇒ **žák chápe svojí roli studenta, ovládá stereotypy učení a snaží se je dodržovat**

- častým navštěvováním učebny výpočetní techniky poskytujeme žákům příležitost pro práci na PC ⇒ **žák zvládá manipulaci s počítačem, užívá je v běžném životě, ve volnu, ke studiu apod.**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Člověk a společnost jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- navozujeme hry zaměřené na řešení situací, na které žák sám stačí, řešení problému v individuální rovině, v případě s pomocí dospělého ⇒ **žák se snaží samostatně vyřešit vzniklý problém, zvládá řešení problému** (spor mezi přáteli, ztráta orientace v cizím prostředí, nehoda, volání na tísňové linky apod.)
- podněcujeme žáky ke všímání si dění a problémů v bezprostředním okolí ⇒ **žák zvládá řešit problém týkající se jeho okolí a správně na něj reaguje** (rasismus, vandalismus, ekologie..)
- zkoušením, experimentem, pokusy, prožitkem nabízíme žákům přirozenou cestou vyřešit problém ⇒ **žák přirozeným procesem nalezne řešení problému** (praxe v terénu, výlety, soutěže...)
- povzbudivými slovy, kladným hodnocením motivujeme žáky, hodnotíme dílčí úspěchy, vytváříme různé cesty postupů a algoritmy řešení ⇒ **žák se umí postavit k úspěchu či nezdaru**
- komunikací mezi učitelem a žákem podporujeme vzájemnou důvěru, týmovou spolupráci při řešení problému ⇒ **žák se při řešení problému obrací na kompetentní osobu**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Člověk a společnost jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- hravou formou nacvičujeme komunikaci; kolokviem mezi žáky, vedením diskuzí seznamujeme žáky se základními pravidly společenského chování ⇒ **žák je schopen komunikovat s okolím** (znalost verbální, neverbální komunikace, umění komunikovat – nekřičet, neskákat do řeči, mluvit z očí do očí...)
- zaujmutí názoru, postoje a jednoduchými slovními pokyny trénujeme a snažíme se u žáků o pochopení zadaného úkolu ⇒ **žák zvládá sdělit svůj názor a reaguje na podněty**
- využitím informativních a komunikativních prostředků, se kterými se běžně žák setkává v reálném životě podporujeme chuť komunikovat ⇒ **žák využívá běžné, podpůrné, alternativní prostředky** (knížky, encyklopedie, jízdni řády, počítač)
- integrujeme žáky do běžného života ⇒ **žák se prezentuje na veřejnosti, uplatňuje své dovednosti** (soutěže, výstavy, galerie, muzea, reprezentace se zájmovými kroužky)

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu *Člověk a společnost* jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- školními i mimoškolními akcemi napomáháme spolupráci se spolužáky a pedagogy, velký důraz klademe na spolupráci s rodiči ⇒ **žák je schopen orientace ve vztazích mezi lidmi**
- formou vycházek, pobytů, zájezdů a přednášek seznamujeme žáky s okolím a klademe důraz na kladný vztah k místu i prostředí, ve kterém žáci žijí ⇒ **žák zná svojí adresu, místo, bydliště, cestu do školy...**
- napodobujeme modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází žák ve svém okolí ⇒ **žák dokáže správně využít návyky společenského chování**
- rozvíjíme ohleduplnost a citlivost k druhým, pomoc slabším, rozpoznání nevhodného chování ve škole, ve skupině, ve společnosti, informujeme o možném riziku zneužívání vlastní osoby ⇒ **žák navazuje a udržuje vztahy s kamarády, respektuje druhé lidi a chápe co je rizikové a nevhodné chování a vyplývající důsledky a rozpozná nebezpečí zneužívání vlastní osoby**
- motivujeme žáky pochvalou, povzbuzením, získáváním sebedůvěry ⇒ **žák zvládá využívat sebedůvěru při sebeprezentaci v cizím prostředí**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu *Člověk a společnost* jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- seznamujeme žáka s novými termíny, symboly, znaky, které jsou důležitými elementy pro náš život ⇒ **žák se umí orientovat ve svém životě, okolí, zná svojí pozici, ví, kde žije (znát státní symboly, prezidenta republiky, historii...)**
- prostřednictvím různorodých aktivit podporujeme jejich začlenění do společnosti a pomáháme vytvářet úctu ke kulturnímu dědictví a národním tradicím ⇒ **žák si osvojuje návyky a dovednosti přirozené pro naši společnost**
- pomocí didaktických her seznamujeme žáky se základními právy a povinnostmi občana ČR ⇒ **žák zná a respektuje základní práva a povinnosti občana ČR**
- navozováním modelových situacích vytváříme vhodné způsoby pravidel soužití s jinými etnickými národnostmi, respektování jejich tradic a zvyků ⇒ **žák se řídí základními pravidly soužití a společenskými normami**
- snažíme se žáky podněcovat k vyjádření vlastní myšlenky, nacházet svojí roli ve společnosti, uvědomovat si vlastní zodpovědnost za sebe, své zdraví a za životní prostředí ⇒ **žák se umí orientovat v zásadách zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu *Člověk a společnost* jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- *modelovými situacemi a didaktickými hrami, procvičováním, nápodobou trénujeme u žáků samostatnost a sebeobsluhu ⇒ žák plně zvládá hygienické návyky, je schopen sebeobsluhy*
- *pomocí praktických činností, procvičováním a nápodobou vytváříme pozitivní vztah k práci ⇒ žák využívá pracovní dovednosti při provádění jednotlivých pracovních činností*
- *žákům usnadňujeme správný výběr povolání a nabízíme jim širokou škálu pracovních možností dle jejich vědomostí ⇒ žák zvládá plnit zadané úkoly a pracuje podle naučeného pracovního postupu*
- *vhodnými aktivitami a motivací koncentrujeme pozornost žáka, trénujeme vytrvalost při plnění zadaného úkolu ⇒ žák je vytrvalý a koncentrovaný na pracovní výkon*
- *správnou motivací navozujeme u žáků respekt, kladný vztah a úctu k práci své i druhých ⇒ žák se řídí pracovními pravidly v kolektivu a svými výkony ovlivňuje kvalitu týmové práce)*
- *seznamujeme žáky s ochranou životního prostředí (třídění odpadu, ekologie apod.), pravidly BOZP a dohlížíme na dodržování určených pravidel v různém prostředí ⇒ žák dodržuje vymezená pravidla BOZP, pravidla při pracovních činnostech*

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>Historie našeho národa: - <i>poznat rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí</i></p>	- dokázat jednoduše popsat život v pravěku - dovést jednoduše popsat pravěkého člověka, jeho život - naše země v pravěku - dokázat srovnat způsob života pravěkých a současných lidí, jejich života	- pravěk, život v pravěku	Čtení Počítače Člověk a příroda
- <i>mít základní poznatky z období počátku českého státu</i>	- seznámit se s příchodem Slovanů a počátky českého státu - znát pověst o vzniku českého státu - seznámit se s některými pověstmi a bájemi (Staré pověsti české) - mít přehled o životě ve středověku - znát některé významné osobnosti českých dějin - seznámit se s některými významnými středověkými památkami	- Slované, středověk - první státní útvary na našem území - pověsti a báje	Člověk a příroda čtení počítače
- <i>vědět o význačných osobnostech našich dějin</i>	- znát některé význačné osobnosti spojené s významnými historickými událostmi našich dějin (Cyril a Metoděj, Svatý Václav, Přemyslovci, Karel IV., Jan Hus, Jan Žižka, J.A.Komenský, Marie	- významné osobnosti našich dějin	Hudební výchova matematika

	Terezie, František Palacký, T.G.Masaryk, Václav Havel)		
- mít představu o významných historických událostech v naší zemi	<ul style="list-style-type: none"> - mít přehled o stručném vývoji českého státu od dob jeho vzniku do období vzniku republiky (nástup Habsburků, Osvícenství, Národní obrození, Československá republika) - seznámit se s významnými událostmi 20. století v naší zemi (1. a 2. světová válka, poválečný vývoj v Československu, Pražské jaro 1968, období normalizace, Listopad 1989 a jeho význam) - znát vývoj po listopadu 1989 (vznik České republiky, vstup ČR do EU) 	<ul style="list-style-type: none"> - vývoj českého státu do r.1918 - vznik československého státu, první prezident T. G. Masaryk - světové války, jejich důsledky - vznik samostatné České republiky; vstup ČR do EU 	<ul style="list-style-type: none"> Čtení Psaní Počítače Hudební výchova Matematika Člověk a příroda
Člověk ve společnosti: - mít základní informace o otázkách rodinného života a rozlišovat postavení a role rodinných příslušníků	<ul style="list-style-type: none"> - znát členy své rodiny (i širší rodiny), jejich postavení a role - vědět, jaké jsou povinnosti členů rodiny (doma, v zaměstnání, ve škole...) - seznámit se s rodinnými tradicemi a zvyky - být informován o významu odpovědnosti rodičů za výchovu dětí, a o péči o děti bez rodiny - znát povinnosti a práva žáků 	<ul style="list-style-type: none"> - rodina, funkce a struktura rodiny, odpovědnost rodičů za výchovu dětí; - škola, práva a povinnosti žáků 	<ul style="list-style-type: none"> čtení

<p>- respektovat pravidla společenského soužití</p>	<p>- znát a řídit se pravidly společenského chování - znát postavení a role žen a mužů ve společnosti - vědět, jak se chovat v různých sociálních situacích (chování k rodičům a rodinným příslušníkům, ve škole, na veřejnosti...)</p>	<p>- mezilidské vztahy ve společnosti, základní pravidla společenského chování - mezilidská komunikace; úcta k člověku - rovnoprávné postavení žen a mužů</p>	<p>Řečová výchova Tělesná výchova</p>
<p>- uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišit projevy nepřiměřeného chování</p>	<p>- vědět, jak se chovat ke členům rodiny; ke spolužákům a učitelům; k lidem se zdravotním znevýhodněním - umět rozlišit a ovládat projevy nepřiměřeného chování, agresivity</p>	<p>- vztahy k lidem - nepřiměřené chování, agresivita</p>	<p>Tělesná výchova</p>
<p>- znát hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a být ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům</p>	<p>- znát své spolužáky a kamarády, umět vysvětlit svůj vztah k nim - naučit se přiměřeně projevovat svůj vztah k lidem blízkým, k lidem cizím - být ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům</p>	<p>- vztahy k lidem</p>	<p>Řečová výchova</p>
<p>- vědět o nebezpečí rasismu a projevech vandalismu</p>	<p>- seznámit se s pojmy a projevy rasismu a vandalismu - rozeznat rozdíly mezi etnickými skupinami - umět se chovat k lidem jiného etnika či barvy pleti</p>	<p>- rasismus, vandalismus - rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin</p>	<p>Řečová výchova Čtení</p>

<p><i>- tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s pojmem minoritní skupina - naučit se tolerovat názory a zájmy minoritních skupin - seznámit se s některými zvyky a obyčeji minoritních skupin 	<ul style="list-style-type: none"> - minoritní skupiny - zvyky a obyčeje 	<p>Čtení Počítače</p>
<p>Poznatky o společnosti: <i>- znát symboly našeho státu a jeho hlavní představitele</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - vědět, kdo je prezidentem republiky, znát státní symboly - seznámit se s vládními institucemi ČR (vláda, ministerstva, parlament, senát) - vědět, co je státní občanství 	<ul style="list-style-type: none"> - prezident republiky - státní orgány a instituce - státní občanství - státní symboly 	<p>Počítače</p>
<p><i>- být seznámen se základními právy a povinnostmi občanů</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát základní práva a povinnosti občana našeho státu (Ústava ČR) - seznámit se s právy dítěte a jejich ochranou - být informován o rodinném právu (Zákon o rodině) 	<ul style="list-style-type: none"> - základní lidská práva - práva dítěte a jejich ochrana - rodinné právo 	<p>Čtení</p>
<p><i>- uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát pojem právo, povinnost - být seznámen s činností policie a soudů - vědět, co jsou právní dokumenty občana - znát druhy a postihy protiprávního jednání (lhaní, krádeže, zneužívání, šikana, diskriminace, týrání...) - vědět o existenci šikany na školách, o důsledcích takového chování 	<ul style="list-style-type: none"> - člověk a právo, práva a povinnosti občana - policie, soudy; právní dokumenty občana - druhy a postihy protiprávního jednání - trestná činnost mládeže, týrané dítě, zneužívané dítě; šikana; diskriminace 	<p>Počítače Čtení</p>

	- jednoduše popsat důsledky přestupku nebo trestného činu		
- <i>být seznámen s právy občanů ČR v rámci EU</i>	- vědět co je Evropská unie, seznámit se se státy EU - být informován o postavení ČR v EU - seznámit se s právy občanů ČR v rámci EU	- Evropská unie a její státy - evropská integrace; postavení ČR v rámci EU	Počítače Čtení
Péče o občana: - <i>dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu</i>	- naučit se starat o své osobní záležitosti sám - v případě potřeby umět požádat o radu a pomoc; vědět na koho se v různých situacích obrátit (vyřízení občanského průkazu, podpory v nezaměstnanosti, žádosti o zaměstnání...) - znát důležitost vzdělání, práce a zaměstnání - znát význam práce, zaměstnání v souvislosti s penězi - seznámit se s hospodařením s penězi - s pomocí učitele si vybrat možnost dalšího vzdělávání, vyplnit přihlášku	- instituce, orgány státní správy (úřady) - pracovní uplatnění, kvalifikace, rekvalifikace; - nezaměstnanost, pracovní úřady; finanční podpora v nezaměstnanosti - peníze a jejich funkce; hospodaření s penězi - vzdělávání v ČR, právo na vzdělání, význam vzdělání, příprava pro profesní uplatnění	Psaní Matematika

<p>- rozeznat nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy</p>	<p>- vědět, co jsou sociálně patologické jevy, znát jejich důsledky - znát možnosti prevence soc.pat.jevů - být seznámen s možnostmi využívání volného času - naučit se smysluplně využívat svůj volný čas, umět si vybrat přiměřenou aktivitu - znát nebezpečí v případě nevhodného využívání volného času (drogy, alkohol, kouření...)</p>	<p>- sociálně patologické jevy - člověk a volný čas, volnočasové aktivity (kultura, sport,) - nevhodné využívání volného času; ohrožení sociálně patologickými jevy; nebezpečí drog</p>	<p>Výchova ke zdraví Tělesná výchova</p>
<p>- vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany - využívat, v případě potřeby, služeb pomáhajících organizací</p>	<p>- získat přehled o orgánech a institucích zdravotní a sociální péče, pomáhajících organizací - mít základní informace o tom, co je zdravotní péče, kde ji hledat - být seznámen se systémem sociální péče - vědět o nutnosti zdravotního a sociálního pojištění</p>	<p>- systém zdravotní a sociální péče, - zdravotní a sociální pojištění; sociální zabezpečení - orgány a instituce zdravotní a sociální péče; pomáhající organizace</p>	<p>Výchova ke zdraví</p>
<p>- mít osvojeny nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí</p>	<p>- vědět, jak se chovat a postupovat v případě mimořádných událostí (požár, povodeň...) - znát důležitá telefonní čísla (150, 155, 158, 112) - umět zavolat záchrannou zdravotnickou službu, policii, hasiče a rozeznat, v jakém případě je to nezbytné - v případě nutnosti umět využít znalosti první pomoci</p>	<p>- důležitá telefonní čísla - první pomoc</p>	<p>Počítače Matematika Tělesná výchova Člověk a příroda</p>

Průřezová témata:

V předmětu Člověk a společnost, v období 7. – 10. ročník je začleněno:

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

Psychohygiena - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov; cvičení pozorování ; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Průřezové téma Multikulturní výchova

Kulturní rozdíly - jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Lidské vztahy - právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; osobní přispění k zapojení žáků

z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Etnický původ - rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života

5. 6 Člověk a příroda

5. 6. 1 Člověk a příroda

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**

Vzdělávací obor: **Člověk a příroda**

Název předmětu: **Člověk a příroda**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Člověk a příroda byl vytvořen ze stejnojmenné vzdělávací oblasti. Žáci si postupně osvojují základní poznatky z fyziky, chemie, přírodopisu a zeměpisu. Žáci se zde učí poznávat přírodu a její zákonitosti. Tyto znalosti jsou nezbytné pro každodenní praktický život, proto také považujeme předmět Člověk a příroda za nezbytnou součást školního vzdělávacího programu.

Cílové zaměření předmětu

- rozvíjí u žáků schopnost vnímat přírodní zákonitosti a získané poznatky využívat v praxi
- seznamuje žáky s příčinami přírodních jevů
- vede je k vnímání vztahů a souvislostí mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou
- podporuje žáky v chování pro ochranu životního prostředí
- pomáhá jim získávat praktické zkušenosti s přírodními i umělými látkami a materiály
- seznamuje žáky se základními poznatky o planetě Zemi, o existenci jiných planet a vesmíru
- podporuje je v získávání a využívání dovedností v situacích ohrožujících život, zdraví, životní prostředí nebo majetek

Začlenění průřezových témat

V předmětu Člověk a příroda jsou začleněna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Enviromentální výchova a Multikulturní výchova.

Osobnostní a sociální výchova

Tematický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Enviromentální výchova

Tematický okruh: *Ekosystémy* - les (les v našem prostředí, význam lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhá odlišnost, význam pro biosféru); lidské sídlo - město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace

na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Tematický okruh: *Základní podmínky života* - voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda); ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší); půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí); ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy; energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, vlivy na prostředí, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

Tematický okruh: *Lidské aktivity a problémy životního prostředí* - zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam vlivu dopravy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž); průmysl a životní prostředí (vliv průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, ochrana přírody při masových sportovních akcích); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit)

Tematický okruh: *Vztah člověka k prostředí* - naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Multikulturní výchova

Tematický okruh: *Etnický původ* - rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Člověk a příroda vyučujeme v 7. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 7. – 10. ročník: 3 vyučovací hodiny týdně

Forma vyučovacího předmětu

Vyučovací metody předmětu Člověk a příroda vychází z didaktických zásad – názornosti, přiměřenosti a poslušnosti. Při výuce využíváme zejména metod pozorování, předvádění a práce s knihou. Metody jsou vždy voleny vzhledem ke schopnostem žáka, přiměřeně jeho postižení.

Pro získávání poznatků z fyziky využíváme zejména praktické ukázky fyzikálních jevů, pokusy, popis; žáci se učí mj. i bezpečné práci s elektrickými spotřebiči. Učivo související s chemií se úzce prolíná s environmentální výchovou, čehož využíváme nejen při výuce ve třídě, ale i při akcích zaměřených na tematiku ochrany životního prostředí (neméně důležitou součástí poznatků z chemie jsou akce prevence rizikových jevů). Stejně je to s poznatky z přírodopisu. Klíčovou součástí výuky jsou vycházky do přírody, lesa či na školní pozemek, kde žáci sledují život živočichů i rostlin. Poznatky ze

zeměpisu, získávají žáci především v učebnicích, knihách a encyklopediích, ale i na výletech na zajímavá místa České republiky, kterých se v každém školní roce koná několik.

Jak bylo zmíněno, výuka probíhá jak ve třídách, tak venku, pro výuku ale využíváme i výukové programy na PC a interaktivní tabuli.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka v předmětu Člověk a příroda přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Člověk a příroda jsou pro utváření rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- nabízíme zajímavé jednoduché didaktické materiály podporující v žácích zájem o probírané téma ⇒ **žák využívá základy čtení, psaní a počítání ke svému rozvoji**
- používáme pracovní sešity, učebnice, atlasy, mapy, encyklopedie a další učební pomůcky ⇒ **žák umí využívat učební materiály a učebnice**
- zařazujeme časté pobyty v přírodě, motivujeme k zájmu o získávání nových poznatků ⇒ **žák se zajímá o nové poznatky, je motivován k dalšímu učení**
- využíváme přírodovědné programy na PC a internet ⇒ **žák provádí jednoduché práce s počítačem**
- pořádáme exkurze; teoretické poznatky využíváme při pracovních činnostech ⇒ **žák dokáže využít nabyté vědomosti v praktických situacích**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Člověk a příroda jsou pro utváření rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zařazujeme modelové situace, praktické ukázky učiva a pokusy (provádí i sami žáci) ⇒ **žák se učí zvládat problémové situace**
- osobní účastí žáků na pokusech a jiných praktických činnostech jim dáváme příležitost učit se zvládat neúspěch ⇒ **žák se umí smířit s neúspěchem při řešení problémů**
- umožňujeme a podporujeme žádosti žáků o pomoc při řešení problémových úkolů ⇒ **žák ví, koho požádat o pomoc při řešení problémů**
- často zařazujeme praktické úlohy, jež se žáci učí samostatně řešit a tak i rozpoznat jejich obtížnost ⇒ **žák rozpozná problémovou situaci a snaží se ji řešit**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Člověk a příroda jsou pro utváření rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- každodenním dialogem rozvíjíme schopnost komunikace ⇒ **žák umí, v rámci svých schopností, komunikovat s okolím**
- rozvíjení komunikace podporujeme jednoduchými slovními pokyny a názorem (fotografie, obrázky, sociální učení...) ⇒ **žák rozumí jednoduchým sdělením a přiměřeně na ně reaguje**
- poskytujeme příležitosti k vyjádření vlastních potřeb, upravujeme formu vyjádření ⇒ **žák umí přiměřeně vyjádřit svoje potřeby**

- k výuce využíváme jednoduché texty, mapy, obrazy, videonahrávky a další názorné materiály, vysvětlením přispíváme k jejich porozumění ⇒ **žák rozumí obrazovým materiálům a jednoduchým textům**
- vybízíme žáky ke komunikaci všemi dostupnými prostředky ⇒ **žák ke komunikaci využívá běžné i alternativní dorozumívací prostředky**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Člověk a příroda jsou pro utváření rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- častým zařazováním vycházek procvičujeme orientaci v okolí školy ve městě ⇒ **žák se orientuje v blízkém i vzdálenějším okolí školy**
- prací ve skupinách rozvíjíme sociální dovednosti ⇒ **žáci se účastní různých sociálních aktivit**
- zařazováním modelových situací, praktických činností a účastí na společenských akcích procvičujeme s žáky základy společenského chování ⇒ **žák správně využívá návyky vhodného společenského chování**
- navozováním různých sociálních situací vedeme k uvědomění si nebezpečí rizikového chování ⇒ **žák chápe, co je rizikové chování a jaké jsou jeho důsledky**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Člověk a příroda jsou pro utváření rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- poskytujeme příležitosti k účasti na různých společenských akcích ⇒ **žák se zapojuje do společenských aktivit**
- neustálým opakováním a navozováním různých sociálních situací vštěpujeme společenská pravidla ⇒ **žák se řídí základními společenskými normami**
- účastníme se akcí zaměřených na ochranu životního prostředí, využíváme didaktické hry k osvojení zásad zdravého životního stylu ⇒ **žák má osvojeny základní poznatky o zdravém životním stylu a ochraně životního prostředí**
- formou modelových situací a sociálním učením procvičujeme adekvátní reakce na krizové situace ⇒ **žák umí adekvátně reagovat v krizových situacích, dovede se řídit pokyny kompetentních osob**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Člověk a příroda jsou pro utváření rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- využíváme didaktických her a nápodoby k upevnování správných hygienických a sebeobslužných návyků ⇒ **žák má v rámci svých motorických schopností zautomatizovány sebeobslužné a hygienické návyky**
- zařazujeme pracovní činnosti, v nichž využíváme nabyté pracovní dovednosti a motivujeme k pozitivnímu vztahu k práci ⇒ **žák dokáže za pomoci pedagoga využívat pracovní dovednosti při praktických činnostech**
- pracujeme ve skupinách dle jasně stanovených pravidel, vlastním prožitkem žáka posilujeme jeho úctu k práci druhých ⇒ **žák umí pracovat v kolektivu, svým výkonem ovlivňuje kvalitu společně vykonané práce**

- podrobným zhodnocením vykonaného úkolu a vzájemným hodnocením výkonu spolužáků vytváříme toleranci ke sdělenému hodnocení ⇒ **žák umí přijmout kladné i záporné hodnocení své práce**
- využíváme různých názorných prostředků (didaktické hry, modelové situace, obrázky...) k demonstraci důležitosti dodržování zásad bezpečnosti, nastavujeme jasná pravidla a nepřetržitě dohlížíme na jejich dodržování ⇒ **žák při práci uplatňuje pravidla BOZP, hygienická pravidla a zásady ochrany životního prostředí**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>Žák by měl:</p> <p><u>Základní poznatky z fyziky:</u> <i>- poznat, zda je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu</i></p>	<p>- určit, zda je těleso v klidu či pohybu</p>	<p>- pohyby těles, pohyb a klid těles</p>	
<p><i>- rozeznat zdroje tepla</i></p>	<p>- určit zdroje tepla, zvuku; světla</p>	<p>- jednoduché stroje a jejich užití v praxi</p>	
<p><i>- rozpoznat jednotlivá skupenství</i></p>	<p>- rozpoznat skupenství látek (pevné, kapalné, plynné) - znát přeměny skupenství (tání, tuhnutí, vypařování) - znát bod varu, bod mrazu (seznámení s teploměrem) - využívat poznatky v praktickém životě</p>	<p>- základní fyzikální vlastnosti látek - přeměny skupenství, tání a tuhnutí; teplota varu kapaliny</p>	
<p><i>- rozeznat zdroje zvuku</i> <i>- vědět o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka</i></p>	<p>- znát zdroje zvuku (lidský hlas, hudební nástroje, telefon apod.) - seznámit se se šířením zvuku (ozvěna) - vědět, jak může hluk, či radioaktivita ovlivnit lidské zdraví a životní prostředí</p>	<p>- zdroje zvuku; ozvěna; hudební nástroje; škodlivost nadměrného hluku</p>	<p>Hudební výchova</p>

<p><i>- být informován o zdrojích elektrického proudu</i> <i>- znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji</i></p>	<p>- znát druhy energie (větrná, sluneční...) - vědět, co je elektrický proud, kde jsou jeho zdroje - být informován o možnosti úrazu elektrickým proudem, znát základy první pomoci - v praxi dbát zásad bezpečnosti při práci s elektrickými spotřebiči - znát jednoduché stroje, umět je použít v praxi</p>	<p>- druhy energie; elektrická energie; jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením - elektrické spotřebiče, dodržování pravidel bezpečné práce s elektrickými přístroji - první pomoc</p>	<p>Výchova ke zdraví Čtení</p>
<p><i>- rozpoznat zdroje světla</i></p>	<p>- znát zdroje světla (sluneční energie, elektrická energie, oheň) - seznámit se s funkcí lidského oka (barevné vidění) - seznámit se s optickými přístroji a jejich využitím (zrcadla, brýle, dalekohled, lupa, fotoaparát...)</p>	<p>- zdroje světla; využití zrcadel; praktické využití optických přístrojů</p>	
<p><i>- být seznámen s pohyby planety Země a jejich důsledky; střídání dne a noci, ročních období</i></p>	<p>- popsat pohyb planety Země - znát důsledky tohoto pohybu (střídání dne a noci, ročních období)</p>	<p>- pohyb Země kolem své osy a kolem Slunce; měsíční fáze</p>	
<p><u>Základní poznatky z chemie:</u> <i>- rozlišit základní vlastnosti látek – rozpustné, nerozpustné</i></p>	<p>- seznámit se se základními poznatky z chemie (vlastnosti látek) - umět rozlišit látky rozpustné a nerozpustné - být informován o vlivu hustoty látek na jejich vlastnosti</p>	<p>- vlastnosti látek, hustota, rozpustnost - vliv teploty a míchání na rychlost rozpouštění pevné látky</p>	

<p>- rozlišovat druhy vody – pitná, užitková, odpadní</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát význam vody pro člověka - zrakem rozpoznat čistotu vody (voda říční, voda z vodovodu apod.) - rozlišit druhy vody (pitná, užitková, odpadní) - seznámit se s ochranou a péčí o vodní zdroje (udržování čistoty vody, ochrana před znečištěním...) 	<ul style="list-style-type: none"> - voda; voda v přírodě; pitná a užitková voda, odpadní vody, čistota vody 	
<p>- vědět o kyslíku jako složce vzduchu a jeho nezbytnosti pro život člověka, zvířat i rostlin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se se složkami vzduchu (kyslík, oxid uhličitý) - být informován o významu kyslíku pro lidský organismus a život vůbec - seznámit se s ochranou a péčí o ovzduší 	<ul style="list-style-type: none"> - vzduch, kyslík jako jedna ze složek vzduchu; čistota ovzduší, smog 	
<p>- vědět o znečištění vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí – továrny, auta</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ve svém okolí dokázat určit zdroje znečištění ovzduší a vody; vědět, jak k němu dochází - umět třídit odpad; být informován o způsobu jeho likvidace 	<ul style="list-style-type: none"> - paliva, ropa, uhlí, zemní plyn; příklady využití - plasty, použití, likvidace 	

<p>- poznat, podle etikety, chemické výrobky používané v domácnosti a bezpečně s nimi pracovat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát značení nebezpečných chemikálií a jeho význam - vědět o využití chemikálií v běžném životě - znát pravidla bezpečné práce s chemikáliemi - znát první pomoc při zasažení chemikáliemi (popálení, poleptání) - být seznámen s nebezpečím úniku chemických látek (např. ekologické katastrofy) - seznámit se stavebními materiály a jejich užitím v praxi (cement, vápno, sádra...) - znát zásady bezpečné práce se stavebními materiály (první pomoc) 	<ul style="list-style-type: none"> - nebezpečné látky a přípravky, značení a užívání běžných chemikálií, hořlavin (symboly) - zásady bezpečné práce s chemickými přípravky a hořlavinami v běžném životě - první pomoc při popálení nebo poleptání - mimořádné události, úniky nebezpečných látek, havárie chemických provozů, ekologické katastrofy - stavební pojiva, cement, vápno, sádra; užití v praxi; bezpečnost při práci 	<p>Čtení Výchova ke zdraví Pracovní výchova</p>
<p>- získat základní vědomosti o léčivech a návykových látkách</p>	<ul style="list-style-type: none"> - mít přehled o základních léčivech (zdroje vitamínů, léčiva, léčivé rostliny...) - být informován o významu zdravého životního stylu (denní režim, zdravá strava, sport...) - znát některé návykové látky (alkohol, cigarety, drogy) - znát nebezpečí užívání návykových látek 	<ul style="list-style-type: none"> - bílkoviny; tuky; sacharidy; vitaminy a jejich zdroje; vliv na zdraví člověka - léčiva a návykové látky 	<p>Výchova ke zdraví</p>
<p><u>Základní poznatky z přírodopisu:</u> - získat základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období</p>	<ul style="list-style-type: none"> - určit roční období a dokázat jej popsat - znát změny v přírodě během jednotlivých ročních období (koloběh přírody) 	<ul style="list-style-type: none"> - roční období - počasí 	<p>Řečová výchova</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v čase (kalendář, hodiny) 		
<p><i>- vědět o způsobu péče o rostliny a o zvířata během roku</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - vědět, jak pečovat o běžně se vyskytující rostliny (strom, keř, bylina) - znát stavbu těla rostlin (kořen, stonek, list, květ, plod) - znát funkci rostlin - naučit se pečovat o živočichy v průběhu roku (domácí a volně žijící zvířata) - být seznámen s významem rostlin a živočichů pro člověka, pro přírodu - být informován o ochraně rostlin a živočichů (chráněné druhy) 	<ul style="list-style-type: none"> - stavba, tvar a funkce rostlin - význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod) - domácí a volně žijící zvířata a péče o ně - význam rostlin, živočichů a jejich ochrana 	Pracovní výchova
<p><i>- poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznat základní druhy jedlých a jedovatých hub - seznámit se stavbou těla hub - být obeznámen se zásadami sběru hub vzhledem k životnímu prostředí - znát první pomoc při otravě jedovatými houbami 	<ul style="list-style-type: none"> - houby jedlé a jedovaté - základní stavba hub - zásady sběru - konzumace a první pomoc při otravě houbami 	Výchova ke zdraví
<p><i>- vědět o významu hospodářsky důležitých rostlin a jejich pěstování</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozeznat jednotlivé druhy hospodářských rostlin - znát význam hospodářsky důležitých plodin - seznámit se základy jejich pěstování 	<ul style="list-style-type: none"> - druhy hospodářských rostlin - využití hospodářsky významných plodin 	Pracovní výchova

<p>- znát vybrané zástupce rostlin a živočichů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznat a rozlišit běžné druhy rostlin v okolí školy a bydliště - na obrázku i v praxi určit vybrané zástupce rostlin (znát vybrané zástupce chráněných, léčivých a jedovatých rostlin) - znát významné zástupce vybraných skupin živočichů podle životního prostředí (voda, vzduch, země) - znát hospodářsky významné druhy živočichů 	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání běžných druhů a vybraných zástupců rostlin - významní zástupci vybraných skupin živočichů podle životního prostředí (voda, vzduch, země) - plody jedovatých rostlin - léčivé rostliny 	<p>Hudební výchova Výtvarná výchova</p>
<p>- znát význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pojmenovat a znát základní druhy jehličnatých a listnatých stromů (les listnatý, jehličnatý, smíšený) - pojmenovat a znát lesní rostliny, plody a houby - seznámit se s významem lesa a jeho ochranou - znát zásady chování v přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> - jehličnaté a listnaté stromy - druhy lesa - lesní rostliny, plody a houby - ochrana přírody 	
<p>- znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat, vědět o základních životních funkcích</p>	<ul style="list-style-type: none"> - určit a pojmenovat části lidského těla a lidské orgány; - znát základní funkce lidského těla (orgánové soustavy, soustavy hybného aparátu) - znát základy první pomoci 	<ul style="list-style-type: none"> - stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla - první pomoc 	<p>Výchova ke zdraví Hudební výchova</p>

<p><i>- vědět, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují</i></p>	<p>- vědět, jak a proč pečovat o životní prostředí - vědět, co je chráněné území, umět se v takové oblasti chovat - chápat, proč je nezbytné chránit ohrožené rostliny a živočichy</p>	<p>- rozšíření, význam a ochrana ohrožených druhů živočichů a rostlin - chráněná území</p>	
<p><i>- dodržovat základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody</i></p>	<p>- seznámit se s pravidly bezpečného chování při poznávání přírody - při pohybu v přírodě dbát o své zdraví a zdraví svých spolužáků (prevence úrazů)</p>	<p>- pravidla bezpečnosti při pohybu v přírodě</p>	<p>Tělesná výchova</p>
<p><i>- vědět, jak chránit přírodu na úrovni jedince</i></p>	<p>- praktickou činností si vytvářet kladný vztah k přírodě a k místu, kde žije</p>	<p>- ochrana přírody a životního prostředí - vztah člověka k přírodě</p>	
<p><u>Základní poznatky ze zeměpisu:</u> <i>- orientovat se na mapě podle barev, rozlišit vodstvo, horstvo, nížiny</i></p>	<p>- seznámit se s mapou, plánem - znát barvy používané v mapě, vědět co znamenají (rozlišit vodstvo, horstvo, nížiny) - být seznámen se základními značkami na mapě (státní hranice, silnice, železnice, město...) - naučit se určovat základní světové strany - naučit se pracovat se zeměpisným atlasem (vyhledávat světadíly, moře, oceány, státy...)</p>	<p>- mapa, plán - orientace na mapě podle barev - mapové značky - světové strany - zeměpisný atlas (světadíly, moře, oceány)</p>	

<p>- najít na mapě zeměpisnou polohu České republiky a její sousední státy, vědět, co jsou státní hranice</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na mapě najít Českou republiku - umět určit polohu ČR - vědět, co je státní hranice - ukázat hranice ČR - vyjmenovat a ukázat sousední státy ČR - seznámit se se státy Evropské unie 	<ul style="list-style-type: none"> - Česká republika, zeměpisná poloha, členitost - státní hranice - sousední státy - státy Evropské unie 	
<p>- vyhledat na mapě České republiky kraj (region) podle bydliště nebo místa školy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět vyhledat oblast (kraj) svého bydliště - podle mapy vyhledat zajímavosti regionu, města - podle významných míst na mapě se orientovat v oblasti svého bydliště (využití mapových značek) - vyjmenovat oblasti České republiky, přibližně ukázat jejich hranice na mapě 	<ul style="list-style-type: none"> - kraj, město, místní region - zajímavosti regionu - regiony ČR 	<p>Čtení Psaní Počítače</p>
<p>- orientovat se na mapě města podle významných bodů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na mapě vyhledat určené město - seznámit se a naučit se orientovat v plánu města (významné body v plánu města) 	<ul style="list-style-type: none"> - mapa, plán města - práce s plánem města 	<p>Počítače</p>
<p>- vědět o druzích a způsobech dopravy v regionu, na území ČR, do zahraničí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát druhy dopravy - znát možné způsoby dopravy v místě bydliště - podle mapových značek umět vyhledat možnosti dopravy v regionu, místě bydliště, na území ČR... - orientovat se ve způsobech dopravy v České republice, v zahraničí 	<ul style="list-style-type: none"> - druhy dopravy - možnosti dopravy v ČR 	<p>Počítače</p>

<p>- vědět o přírodních zvláštnostech a kulturních zajímavostech svého regionu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát přírodní zajímavosti regionu, dokázat je ukázat na mapě - vědět o kulturních zajímavostech v místě svého bydliště, regionu - seznámit se s regionálními pověstmi a pohádkami vztahujícími se ke kulturním zajímavostem - chovat se ohleduplně a šetrně při návštěvě přírodních a kulturních památek 	<p>- přírodní a kulturní zajímavosti regionu</p>	<p>Člověk a společnost Počítače</p>
<p>- uplatňovat v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě - adekvátně jednat při nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života</p>	<ul style="list-style-type: none"> - s pomocí učitele se orientovat v mapě při pohybu a pobytu ve volné přírodě - naučit se dodržovat zásady bezpečného pohybu v přírodě (chodit po vyznačených trasách...) - naučit se dodržovat zásady bezpečného pobytu v přírodě (rozdělávání ohně) - být obeznámen s jednáním a chováním v případě ohrožení, nebezpečí (pokud zabloudíme, při napadení zvířetem apod.) - vědět, co je živelná pohroma a jak se v jejím případě zachovat 	<ul style="list-style-type: none"> - orientace v mapě - zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě - ochrana člověka při ohrožení zdraví a života, živelní pohromy; chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom 	<p>Tělesná výchova Výchova ke zdraví Řečová výchova</p>

Průřezová témata

V předmětu Člověk a příroda, v období 7. – 10. ročník je začleněno:

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Průřezové téma Enviromentální výchova

Ekosystémy - les (les v našem prostředí, význam lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru); lidské sídlo - město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Základní podmínky života - voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda); ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší); půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí); ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy; energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, vlivy na prostředí, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí - zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam vlivu dopravy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž); průmysl a životní prostředí (vliv průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, ochrana přírody při masových sportovních akcích); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit)

Vztah člověka k prostředí - naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Průřezové téma Multikulturní výchova

Etnický původ - rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života

5. 7 Umění a kultura

5. 7. 1 Hudební výchova

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**

Vzdělávací obor: **Hudební výchova**

Název předmětu: **Hudební výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Hudební výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti Umění a kultura. Základem výuky je vlastní prožitek žáků. Žáci si postupně osvojí jednoduché písničky, říkanky, tanečky, učí se vyjadřovat hudbu pohybem a utváří si kladný vztah k hudbě, rozvíjí se jejich hudebnost. Hudební výchova je jedním z neúčinnějších prostředků rozvíjení emocionality a kultivace osobnosti žáka. Podporujeme žáky v jejich hudebním vyjadřování, experimentování s hudbou, učení se vnímat ji a porozumět jí. Plní také funkce psychoterapeutické – pomáhá žákům ke koncentraci pozornosti a k překonávání únavy. Hudební činnosti se podílejí na regulaci emocí a napětí, přispívají k celkové relaxaci. Hudební výchova je realizována ve všech ročnících a má úzkou vazbu ke všem předmětům.

Cílové zaměření předmětu

- rozvíjení a využívání tvůrčích schopností a dovedností
- rozvíjení kladného vztahu k umění a jeho vnímání
- utváření estetického cítění a vnímání okolního prostředí
- výchova ke kultivovanému vystupování a utváření sebedůvěry
- poznání, že umění a kultura obohacují život každého člověka
- seznamování se s národní kulturou, jejími duchovními hodnotami a vědomím, že je třeba ji chránit
- obeznámení se s kulturou okolních národů a jiných etnik
- povzbuzování a probouzení zájmu o čtení
- rozvíjení schopnosti reprodukovat snadný krátký text

Začlenění průřezových témat

V předmětu Hudební výchova jsou začleněna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova a Multikulturní výchova.

Osobnostní a sociální výchova

Tematický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění;

Sebepoznání a sebepojetí – moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

Psychohygiena – dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace)

Tematický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.)

Multikulturní výchova

Tematický okruh: *Kulturní rozdíly* – respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců, nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Tematický okruh: *Lidské vztahy* – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Hudební výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1. – 6. ročník: 2 vyučovací hodiny týdně
- 7. – 10. ročník: 2 vyučovací hodiny týdně (z toho v 7. – 10. ročníku je výuka rozšířena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace)

Forma vyučovacího předmětu

Vyučovací metody vychází z didaktických zásad – názornosti, přiměřenosti a posloupnosti. Metoda je volena vzhledem ke schopnostem žáka, přiměřeně jeho postižení.

Velmi důležitou etapou je příprava na hudební výchovu. Rozvíjíme sluchové vnímání a fonemický sluch, smyslové vnímání, jemnou motoriku. Provádíme dechová cvičení, rytmizaci. Při vyvození jednotlivých písní využíváme názor (obrázky, konkrétní předměty) a dále jednoduchá říkadla, znázornění písní (pohybově, modelování obsahu, apod.). Žáci si postupně osvojují hudební dovednosti: rytmické, sluchové, pěvecké; poznávají hudební nástroje a objevují relaxaci při hudbě. Součástí hudební výuky jsou cvičení zaměřená na vnímání obsahu zpívaného či poslouchaného textu.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních (práce s hlasem, rozvoj pěveckého a mluvního projevu), instrumentálních (hra na různé hudební nástroje), hudebně pohybových (tanec, jednoduchý pohyb), a poslechových činností (aktivní vnímání hudby) k porozumění hudbě a k hudebnímu umění. Žák se učí vnímat hudbu jako svébytný prostředek komunikace. Hudební činnosti rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka a vedou k rozvoji jeho hudebních schopností, které se projevují hudebními dovednostmi. Zpěv by se měl stát přirozenou potřebou pro vyjádření emocí žáka.

Formy práce volíme s ohledem na věk žáků a celkovou mentální úroveň. Žáci pracují individuálně i frontálně. Výuka probíhá většinou ve třídách, hudebně nebo muzikoterapeutické učebně. V letním období může být k výuce využit i školní altán či zahrada školy. Své hudební dovednosti mohou žáci prezentovat na různých školních akcích. Pro výuku využíváme množství zpěvníků a obrazových materiálů, nahrávek na nejrůznějších nosičích. Při výuce používáme širokou škálu hudebních nástrojů (v temperovaném nebo přirozeném ladění; rytmické a perkusní; lidové, etnické aj.). Během školního roku žáci navštěvují různá divadelní, filmová a hudební (taneční) představení.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka hudební výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- používáme obrazový materiál, zástupné předměty či gesta pro znázornění předmětů, činností a vlastností v hudební oblasti ⇒ **žák rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům**
- znázorňujeme obsah textů písní ⇒ **žák se orientuje v textu a chápe jeho obsah**
- provádíme přiřazování a výběr, dbáme na užívání správné terminologie a symboliky - **žák používá pojmy, znaky a symboly**
- zařazujeme manipulaci s nástroji, vokalizaci a rytmické vyjadřování pomocí těla ⇒ **žák napodobuje předvedené pohyby a činnosti**
- přizpůsobujeme nástroje dle individuálních možností žáka, podporujeme manipulaci i experimentování ⇒ **žák správně používá učební pomůcky**
- využíváme individuální, skupinovou (skupinový zpěv) práci se žáky ⇒ **žák zpívá a hraje sólově či sborově**
- rozlišujeme výšku tónů, tempo, dynamické změny, hudební nástroje, vokální a instrumentální hudbu ⇒ **žák se seznamuje s výškou tónů, tempem, dynamickými změnami, hudebními nástroji, vokální a instrumentální hudbou**
- rozvíjíme intonační dovednost a rytmickou přesnost ⇒ **žák zpívá intonačně a rytmicky podle svých schopností**

Kompetence k řešení problémů:

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- dodržujeme strukturu hudebních činností ⇒ **žák zvládá známé situace na základě nápodoby či opakování**
- využíváme hudebních výrazových prostředků (rytmus, melodie, tempo) při komunikaci se žáky ⇒ **žák chápe jednoduché příkazy a plní je**
- zařazujeme písně a poslech s nejrůznější tematikou, poznávání hlasů a zvuků ⇒ **žák se orientuje v okolním prostředí**
- využíváme hudební a rytmické nástroje k realizaci rituálů pro zahájení činnosti a ukončení hudební činnosti ⇒ **žák se orientuje v čase**
- prostřednictvím experimentování se zvuky, tóny, rytmy a poslechu relaxační a muzikoterapeutické hudby uvolňujeme v žákovi napětí ⇒ **u žáka dochází k uvolňování emočního napětí, celkové relaxaci a harmonizaci**

Kompetence komunikativní:

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zařazujeme písně a hudebně pohybové hry s využitím jmen žáků a učitelů, podporujeme kooperaci při výměně nástrojů a výběru písní ⇒ **žák poznává známé osoby, dorozumívá se s nimi a reaguje na své jméno**
- rytmizováním a melodizováním, přiřazováním a výběrem se zrakovou podporou umožňujeme žákům reagovat na pokyny učitele ⇒ **žák reaguje na jednotlivé pokyny**
- využíváme dechová a fonační cvičení; hudebně pohybové hry ⇒ **žák rozvíjí své verbální vyjadřování, reakci na pozdrav**
- zařazujeme poslechové skladby s různým emočním laděním a spojujeme je s vizuálním nebo motorickým symbolem ⇒ **žák je schopen vyjádřit své emoční ladění**
- pracujeme se žáky v komunikativním kruhu ⇒ **žáci se vzájemně oceňují, povzbuzují**
- využíváme improvizaci, intuitivní zpěv a tanec ⇒ **žák dokáže vyjádřit své emoce a realizovat se**

Kompetence sociální a personální:

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- využíváme dechová, rezonanční a rytmicko pohybová cvičení i s prvky muzikoterapie ⇒ **žák si uvědomuje vlastní osobu prostřednictvím svého těla**
- hudebními prostředky zajišťujeme atmosféru bezpečí a jistoty ⇒ **žák navazuje kontakt s okolím a adekvátně reaguje vůči svým spolužákům a učitelům**
- trénujeme u žáků vzájemné naslouchání a povzbuzování ⇒ **žák pracuje ve dvojicích a skupinách**

Kompetence občanské:

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- dbáme na využívání osvojených návyků a hudebních dovedností při hudebních činnostech ⇒ **žák se zapojuje do společnosti (školní akce, vystoupení aj.), prezentuje se při žákovských vystoupeních**
- zvyšujeme sebedůvěru žáků a motivaci k učení pozitivním hodnocením ⇒ **žák dokáže přiměřeně ohodnotit vykonané činnosti**

Kompetence pracovní:

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- přiřazováním, výběrem, experimentováním a hrou na hudební a rytmické nástroje procvičujeme hudební činnosti ⇒ **žák využívá své znalosti při hudebních činnostech**
- rozvíjíme správné držení a manipulaci s hudebními nástroji ⇒ **žák umí používat hudebními nástroje**
- žáci se podílejí na výrobě nejjednodušších hudebních nástrojů (bubínky, chrastítka, strunné nástroje apod.) ⇒ **žák dokáže zhotovit nejjednodušší hudební nástroje**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat</p>	<p>- nacvičovat a zvládnout správné držení těla při dýchání</p> <p>- naučit se pravidelně dýchat, provádět dechová cvičení (foukání do papírových kuliček, peříček...)</p> <p>- snažit se o srozumitelnou výslovnost při zpěvu (slova, slovní spojení a říkadla)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dechová cvičení - rezonanční cvičení - fonační cvičení a vokalizace - artikulovaný zpěv 	<p>Čtení</p> <p>Řečová výchova</p> <p>Tělesná výchova</p>
<p>- zpívat jednoduché melodie či písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem</p>	<p>- seznámit se s hrou na tělo (tleskání, pleskání, dupání)</p> <p>- zpívat lidové a umělé písně přiměřené rozsahu a obsahu</p> <p>- seznámit se s písněmi zaměřenými na roční období, svátky (koledy)</p> <p>- naučit se při zpěvu vnímat hudební doprovod, zpěv učitele</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zpěv lidových a umělých písní přiměřené rozsahu - hra na tělo - rytmus a pohyb - činnosti na uvolňování mluvidel - fonační a intonační cvičení (napodobování hlasů a zvuků) - cvičení správného držení těla a hlavy při zpěvu - zpěv nebo vokalizace písní - intuitivní zpěv 	<p>Věcné učení</p> <p>Tělesná výchova</p>
<p>- užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřené svým schopnostem a dovednostem</p>	<p>- užívat různé hudební nástroje při hudebních aktivitách</p> <p>- seznámit se a hrát na nástroje Orffova instrumentáře (hůlky, bubínek, tamburína, triangel)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hra na jednoduché nástroje - nástroje Orfeova instrumentáře - volné experimentování se zvuky 	

	<ul style="list-style-type: none"> - využívat další předměty jako hudební nástroje (misky, vařečky, pokličky...) 	<ul style="list-style-type: none"> - hra na nástroje vlastní výroby - intuitivní hra na nástroje 	
<ul style="list-style-type: none"> - vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehudební i hudební zvuky 	<ul style="list-style-type: none"> - naučit se rozlišovat zvuky (zvonek, bubínek, hudební nástroj: klavír, kytara, flétna, triangl) - pochopit a interpretovat rytmus podle koordinace motorické, zrakové a sluchové - naučit se rozlišovat sílu zvuku (potichu/nahlas) 	<ul style="list-style-type: none"> - zvuky hudebních nástrojů - rozpoznání tempa a rytmu, síly zvuku - poznávání a označování nástrojů 	
<ul style="list-style-type: none"> - soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby 	<ul style="list-style-type: none"> - naučit se soustředit na poslech - poslouchat melodie a skladby určené dětem - snažit se rozpoznat melodie dětských písní (písně beze slov) - poslouchat krátké skladby a snažit se rozlišit jejich náladu (smutná, veselá skladba) - naučit se relaxovat při hudbě 	<ul style="list-style-type: none"> - zvuk hudebních nástrojů - melodie a skladby určené dětem - hudebně relaxační techniky - poslech živé hudby a zvuků - prožitková relaxace 	Tělesná výchova
<ul style="list-style-type: none"> - reagovat pohybem na hudbu 	<ul style="list-style-type: none"> - pohybovat se podle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, běh v různém tempu...) - spontánně reagovat pohybem na hudbu (improvizace) - pochodovat podle hudebního doprovodu - znát pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami 	<ul style="list-style-type: none"> - pochod podle hudebního doprovodu - pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami - improvizace - intuitivní tanec (vyjadřování rytmu melodie, emocí pohybem celého těla) - jednoduché tanečky 	Tělesná výchova

Průřezová témata:

V předmětu hudební výchova, v 1. – 3. ročníku jsou zařazena průřezová témata:

Průřezové téma *Osobnostní a sociální výchova:*

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání : cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, moje vztahy k druhým lidem

Psychohygienu: dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění, relaxace)

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti: vzájemné poznávání se ve třídě

Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, respekt

Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů

Spolupráce a soutěživost: rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor...)

Průřezové téma *Multikulturní výchova:*

Kulturní rozdíly: respektování zvláštností různých etnik

Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- zpívat písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem</p>	<p>- zpívat lidové a umělé písně přiměřeného rozsahu s doprovodem hudebního nástroje</p> <p>- zpívat písně s aktuální tematikou (roční období, svátky)</p> <p>- upevňovat pěvecké návyky</p> <p>- snažit se o zpěv písně přiměřené hlasovému rozsah</p>	<p>- zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu</p> <p>- intuitivní zpěv</p>	
<p>- správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší vyslovování při zpěvu i při rytmicizaci říkadel</p>	<p>- provádět dechová, sluchová a hlasová cvičení</p> <p>- provádět rytmicizaci jednoduchých slovních spojení a říkadel</p> <p>- provádět rytmická cvičení (vytleskávání...)</p> <p>- zřetelně vyslovovat texty písní a říkadel</p> <p>- správně držet tělo při dýchání</p>	<p>- dechová, sluchová a hlasová cvičení</p> <p>- rytmická cvičení</p> <p>- fonační a intonační cvičení</p>	<p>Čtení</p> <p>Řečová výchova</p>
<p>- poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách</p>	<p>- znát a rozlišit zvuky a názvy hudebních nástrojů (klavír, flétna, housle, kytara)</p> <p>- poznat jednotlivé hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách</p> <p>- hrát na jednoduché nástroje, na nástroje Orffova instrumentáře</p>	<p>- hra na jednoduché nástroje</p> <p>- nástroje Orfeova instrumentáře</p> <p>- zvuky hudebních nástrojů</p> <p>- intuitivní hra na nástroje</p>	<p>Věcné učení</p>

	- zdokonalovat doprovod na rytmické nástroje		
- rozlišit hudební a nehudební zvuk, mluvený a zpívaný hlas, rozeznat tóny: krátké-dlouhé, vyšší, nižší	- uvědomovat si odlišnost tónů podle výšky, síly, délky tónu - rozeznat zvuk hudebních nástrojů - seznámit se s druhy zpěvních hlasů - rozpoznat tempo a rytmus - rozlišit zvuk hudební a nehudební - rozlišit zvuk mluveného a zpívaného hlasu	- rozpoznání tempa a rytmu, síly, výšky zvuku - rozpoznání druhů zvuků - hudební nástroje - zpěvní hlasy	
- soustředit se na poslech jednoduchých skladeb	- poslouchat melodie a skladby určené dětem (dětské a pohádkové písně) - soustředit se na poslech hudby známých skladatelů - poslouchat relaxační hudbu, provádět hudebně relaxační techniky - poslouchat hudbu různých žánrů - navštívit hudební představení (koncert, besídka...)	- zvuk hudebních nástrojů - melodie a skladby určené dětem - hudebně relaxační techniky - hudební žánry (reprodukováná hudba) - hudební představení - prožitková relaxace - poslech živé hudby	
- propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční kroky	- pochodovat podle hudebního doprovodu - spontánně se pohybovat podle hudby (improvizace) - nacvičovat pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami - zvládnout jednoduché dětské tanečky, taneční hry	- pochod podle hudebního doprovodu - pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami - improvizace - dětské tanečky a hry - intuitivní tanec	Tělesná výchova

Průřezová témata:

V předmětu hudební výchova, v 4. - 6. ročníku jsou zařazena průřezová témata:

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova:**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání : cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, moje vztahy k druhým lidem

Psychohygienu: dovednosti zvládnání stresových situací (uvolnění, relaxace)

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti: vzájemné poznávání se ve třídě

Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, respekt

Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů

Spolupráce a soutěživost: rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor...)

Průřezové téma **Multikulturní výchova:**

Kulturní rozdíly: respektování zvláštností různých etnik

Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správně dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu</p>	<p>- snažit se o zřetelnou výslovnost a správné dýchání</p> <p>- provádět dechová, řečová, sluchová a hlasová cvičení</p> <p>- upevňovat správné pěvecké návyky</p> <p>- užívat rytmická cvičení a rytmizaci říkadel</p>	<p>- upevňování správných pěveckých návyků,</p> <p>- dechová, řečová, sluchová a hlasová cvičení</p> <p>- rytmická cvičení a rytmizace říkadel</p> <p>- intuitivní zpěv</p>	<p>Řečová výchova</p> <p>Čtení</p>
<p>- interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové a umělé písně</p>	<p>- provádět hru na tělo</p> <p>- seznámit se s hudebními pojmy, notami, notovou osnovou a hudebním klíčem</p> <p>- procvičovat hudební pojmy</p> <p>- zpívat lidové i umělé písně v rozsahu jedné oktávy s doprovodem hudebních nástrojů (kytara, klavír, flétna)</p> <p>- zpívat umělé písně (trampské, populární...)</p> <p>- zpívat písně s aktuální tematikou (roční období, svátky)</p> <p>- rozvíjet hudební paměť</p>	<p>- lidové i umělé písně</p> <p>- seznámení s hudebními pojmy (nota, notová osnova, hudební klíč)</p> <p>- hra na tělo</p>	<p>Výtvarná výchova</p> <p>Tělesná výchova</p>
<p>- doprovázet podle svých schopností a dovedností písně na rytmické hudební nástroje</p>	<p>- rozpoznat zvuky jednotlivých hudebních nástrojů</p> <p>- vytvářet hudební doprovody na různé hudební nástroje</p>	<p>- hudební doprovody</p> <p>- nástroje Orffova instrumentáře</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> - užívat nástroje Orffova instrumentáře - seznámit se se základy hry na zobcovou flétnu 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznání zvuků vybraných hudebních nástrojů - zobcová flétna - intuitivní hra na nástroje 	
<p>- soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s významnými hudebními skladateli - poslouchat písně a skladby různých hudebních žánrů a vybraných ukázek našich i zahraničních skladatelů a interpretů - seznámit se se státní hymnou - navštívit hudební představení (koncert, besídka...) 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech písní a skladeb různých hudebních žánrů a vybraných ukázek našich i zahraničních skladatelů a interpretů - hudební skladatelé - státní hymna - hudební představení - prožitková relaxace - poslech živé hudby 	Člověk a společnost
<p>- zvládnout základní kroky jednoduchého tance</p>	<ul style="list-style-type: none"> - improvizovat pohyb podle hudby - znát základní taneční kroky jednoduchých tanců (mazurka, polkový krok...) - provádět hudebně pohybové hry - zařazovat relaxační techniky 	<ul style="list-style-type: none"> - improvizace - hudebně pohybové hry - základní taneční kroky - relaxační techniky - intuitivní tanec 	Tělesná výchova

Průřezová témata:

V předmětu hudební výchova, v 7. - 10. ročníku jsou zařazena průřezová témata:

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova:

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání : cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, moje vztahy k druhým lidem

Psychohygienu: dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění, relaxace)

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti: vzájemné poznávání se ve třídě

Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, respekt

Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů

Spolupráce a soutěživost: rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor...)

Průřezové téma Multikulturní výchova:

Kulturní rozdíly: respektování zvláštností různých etnik

Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost

. 7. 2 Výtvarná výchova

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**

Vzdělávací obor: **Výtvarná výchova**

Název předmětu: **Výtvarná výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vzdělávání v tomto předmětu směřuje k podchycení a rozvoji zájmu žáků o výtvarné umění, vede je k chápání uměleckého procesu jako způsobu vyjádření vlastních pocitů, prožitků nebo jako způsob komunikace. Žáci si osvojují základní pojmy a prostředky používané ve výtvarném umění, seznamují se s materiály, nástroji a technikami. Učí se vnímat výtvarné dílo a respektovat různý způsob jeho utváření.

Cílové zaměření předmětu

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarnou výchovu
- učí využívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky pro vyjádření svého citění a vnímání
- vede k porozumění základním pojmům ve výtvarné výchově
- seznamuje se způsoby použití různých výtvarných technik
- vede žáky k učení se prostřednictvím vlastní tvorby

Začlenění průřezových témat

V předmětu výtvarná výchova jsou začleněna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova, Environmentální výchova

Osobnostní a sociální výchova

Tématický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění-relaxace)

Tématický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, cvičení pozorování, komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Tématický okruh: Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření podvědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování

Multikulturní výchova

Tématický okruh: *Kulturní rozdíly*

Jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Tématický okruh: *Lidské vztahy*

Právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami.

Tématický okruh: *Etnický původ*

Rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života.

Environmentální výchova

Tématický okruh: *Ekosystémy*

Les (les v našem prostředí, význam lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje; moře; lidské sídlo – město – vesnice; kulturní krajina (ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Tématický okruh: *Základní podmínky života*

Voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda); ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší); půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí)

Tématický okruh: *Vztah člověka k prostředí*

Naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce, zajišťování ochrany životního prostředí v obci); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Výtvarná výchova vyučujeme v 1.-10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1. - 6. ročník: 1 vyučovací hodina týdně
- 7. – 10. ročník: 2 vyučovací hodiny týdně (v 7. – 10. ročníku výuka rozšířena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace)

Forma vyučovacího předmětu

Vyučovací metody vychází z didaktických zásad – názornosti, přiměřenosti a posloupnosti. Výuka výtvarné výchovy umožňuje žákům poznávat svět umění a kultury prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formujícího výtvarného myšlení. Žáci se seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky výtvarného umění, učí se s nimi tvořivě pracovat a užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby.

Výtvarná výchova pracuje s prostředky a technikami, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup dítěte vychází z porovnání jeho dosavadní a aktuální zkušenosti a uplatňuje osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výuka výtvarné výchovy probíhá v kmenových třídách, výtvarné dílně, keramické dílně, v terénu, nebo ve speciálních zařízeních (muzeum, galerie, výstavní sály...) či v prostorech školy (instalace a prezentace výrobků)

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka výtvarné výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- v žácích podněcujeme rozvoj výtvarného a estetického cítění ⇒ **žák využívá názorné výtvarné pomůcky, přírodniny, obrázky, repliky, kalendáře**
- různou individuální i skupinovou činností podporujeme žáka k využívání názorných pomůcek a k dodržování navykých stereotypů při vlastní tvorbě ⇒ **žák umí využívat výtvarné techniky a výtvarné materiály**
- k tvorbě motivujeme pochvalou, snažíme se o reálné sebehodnocení ⇒ **žák chápe pochvalu jako motivaci k výtvarnému sebevyjádření, má zájem o nové postupy a techniky**
- při různých praktických výtvarných činnostech a společné tvorbě využíváme žákovi nabyté znalosti a dovednosti ⇒ **žák umí vytvořit podle svých schopností a dovedností z různých materiálů obrázky, upomínkové předměty, koláže, dárečky**

Kompetence k řešení problému

Na úrovni předmětu Výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy.

- zadáváme témata z reálného života, zjišťujeme schopnost samostatné tvořivosti a využívání technik při vlastní tvorbě ⇒ **žák maluje přiměřeně ke svým schopnostem a dovednostem**
- nabízíme různé výtvarné techniky, podporujeme samostatnost při ztvárnění zadaného tématu ⇒ **žák tvoří známé a opakující se úkoly na základě získané nápodoby a vlastních zkušeností**
- pochvalou a kladným hodnocením povzbuzujeme žáka i v případě neúspěchu, volíme vhodné postupy při výtvarné činnosti ⇒ **žák tvoří aktivním a vhodným stylem v práci i po předešlé neúspěšné výtvarné činnosti**
- prohlubujeme vztah žáka k učiteli, schopnost žáka požádat o pomoc ⇒ **žák podle svých schopností vyjádří žádost o pomoc a ví, na koho se má obrátit v případě realizace výtvarného zadání**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- rozvíjíme u žáků schopnost dorozumět se s okolím, společným dialogem nad uměleckým dílem rozvíjíme u žáka slovní zásobu, seznamujeme se základy slušné komunikace ⇒ **žák se dorozumí s okolím, má základy slušného chování**
- slovním pokynem a jasným názorem se snažíme o co největší pochopení zadané výtvarné práce ⇒ **žák pochopí jednoduché pokyny nutné pro zadanou činnost a umí na ně adekvátně reagovat**
- navozováním podmínek při práci umožňujeme žákům při výtvarných pracích vyjádřit prožívání ⇒ **žák zvládá podle svých možností a schopností vyjádřit své nálady, pocity, potřeby**
- předkládáním různých výtvarných pomůcek trénujeme pochopení zadaného úkolu ⇒ **žák zvládá při tvorbě výtvarného díla používat různé pomůcky**
- navozováním vhodných příležitostí pro vlastní realizaci poskytujeme žákům obhájit svůj způsob ztvárnění zadaného úkolu ⇒ **žák umí sdělit své názory, obhájit své pracovní postupy a zvolené materiály**
- zapojováním žáků do běžného života /výstavy výtvarných prací, výtvarné soutěže, pracovní dílny/ umožňuje žákům prezentaci výsledků své práce ⇒ **žák podle svých možností a schopností se účastní výtvarných soutěží a snaží se vyrovnat žákům z jiných škol**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- podporujeme účast žáků na výtvarných akcích, snažíme se o spolupráci s rodiči(zákonnými zástupci) ⇒ **žák si při účasti na různých akcích uvědomuje hodnotu své osobnosti**
- při modelových situacích (vycházkách, pobytech) vytváříme kladný vztah k místu a prostředí, kde žáci pobývají ⇒ **žák je schopen komunikovat s ostatními lidmi a umí osobitě reagovat**
- praktickými činnostmi podporujeme respekt k práci vlastní i druhých, podporujeme pozitivní vztahy mezi vrstevníky ⇒ **žák je schopen respektovat druhé lidi a jejich pracovní výsledky**
- pochvalou a povzbuzením podporujeme sebedůvěru při výtvarných činnostech na známé či neznámé téma ⇒ **žák zvládá výtvarně tvořit v jakémkoliv prostředí, které ho obklopuje**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- vytváříme u žáků kladný vztah ke kulturnímu dědictví a národním tradicím ⇒ **vhodnými motivačními a názornými prostředky přibližujeme kulturní památky, které žák může svými smysli vnímat**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- na základě nápodoby, praktických činností, procvičování realizujeme jednoduché pracovní výtvarné činnosti a tím vytváříme u žáků kladný vztah k práci ⇒ **žák využívá svých schopností a dovedností při jednoduchých výtvarných činnostech**
- předkládáním dostatečného množství výtvarných témat umožňujeme žákům zvládnutí jednoduchých výtvarných činností ⇒ **žák na základě pokynů zvládne splnit požadované úkoly a je schopen tvořit podle naučeného pracovního postupu**
- praktickými výtvarnými činnostmi, technikami a motivací posilujeme žáky při koncentraci pozornosti, vytrvalosti během výtvarných prací ⇒ **žák dokáže vytrvat v pracovní aktivitě, koncentruje se na výtvarnou práci**
- různorodými výtvarnými činnostmi a vhodnou motivací posilujeme vztah a úctu k práci své i jiných ⇒ **žák respektuje pracovní pravidla a výtvarnými výkony ovlivňuje celkovou týmovou práci**
- při opakovaném vysvětlování a názorném porovnávání výtvarných prací žáků podporujeme toleranci k jakémukoliv hodnocení ⇒ **žák se učí akceptovat kladné i záporné hodnocení práce své i práce druhých**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznat a začít používat měkký grafický materiál např. křídly, pastely, tužky, fixy, - seznámit se s kresbou - seznámit se a používat základní dovednosti v práci se štětcem a barvami např. vodovými, temperovými - poznat a používat plastické materiály a jejich vlastnosti - seznámit se a poznat jednoduché techniky (tisk, lepení, vystřihování) - naučit se hrát s barvami (rozpouštění, zapouštění) - naučit se řadit různé barevné plochy, přírodní prvky, otisky, vystřížené prvky, plastický materiál - naučit se tvořit prostorové práce 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení grafomotoriky - prostředky a postupy pro vyjádření emocí, pocitů, nálad a fantazijních představ (pohyb těla v prostoru, manipulace s objekty, malba a kresba, tradiční i netradiční prostředky a jejich kombinace) 	<p>Psaní matematika</p>
<p>- rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s pomocí učitele barvy, tvary, objekty, na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznat a umět pojmenovat barvy, základní tvary a objekty - rozvíjet základní estetické vnímání a představivost - naučit se orientovat v uměleckém díle 	<ul style="list-style-type: none"> - vnímání, porovnávání a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních i výsledků běžné a umělecké produkce (malba, kresba, 	<p>Matematika</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - zvládnout hodnocení vlastní tvorby - umět vyjádřit svůj názor na dílo 	ilustrace hračky , objekty, comics, plastika)	
<p>- uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět používat barvy k vyjádření emocí, pocitů, nálad - naučit se základní rozlišení barev - popsat nebo vyjádřit obsah vlastního díla - nakreslit určité předměty podle vlastní fantazie 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentace výsledků vlastní tvůrčí činnosti ve třídě i ve škole (předvedení výsledků práce za pomoci učitele pro spolužáky, spolupráce při propagaci a prezentaci školy v rámci výstav či dalších akcí školy) 	Věcné učení

Průřezová témata:

V předmětu Výtvarná výchova jsou v období 1. – 3. ročníku začleněna tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

Tématický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění-relaxace)

Tématický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, cvičení pozorování, komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Tématický okruh: Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření podvědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování

Multikulturní výchova

Tématický okruh: *Kulturní rozdíly*

Jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Tématický okruh: *Lidské vztahy*

Právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami.

Tématický okruh: *Etnický původ*

Rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života.

Environmentální výchova

Tématický okruh: *Ekosystémy*

Les (les v našem prostředí, význam lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje; moře; lidské sídlo – město – vesnice; kulturní krajina (ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Tématický okruh: *Základní podmínky života*

Voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda); ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší); půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí)

Tématický okruh: *Vztah člověka k prostředí*

Naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce, zajišťování ochrany životního prostředí v obci); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (možnosti a způsoby ochrany zdraví)

PŘEDMĚT: VÝTVARNÁ VÝCHOVA

OBDOBÍ: 4. – 6. ročník

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p>Žák by měl:</p> <p><i>- uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - využívat všech dostupných prostředků a postupů pro vyjádření svých představ - zaznamenat tvar těla - podle svých schopností zaznamenat tvar nenáročných předmětů a jejich umístění v prostoru 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj grafomotoriky - prostředky a postupy pro vyjádření emocí, pocitů, nálad a fantazijních představ (pohyb těla v prostoru, manipulace s objekty, malba a kresba, tradiční i netradiční prostředky a jejich kombinace) 	<p>Matematika Věcné učení</p>
<p><i>- rozlišovat, porovnávat, třídit a pojmenovávat linie, barvy, tvary, objekty, a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznat rozdíl mezi kresbou a malbou - porovnat výsledky vlastní práce s prací spolužáků 	<ul style="list-style-type: none"> - vnímání a hodnocení výsledků vlastních tvůrčích činností i ostatních a výsledků běžné i umělecké produkce (malba, kresba, ilustrace hraček, objekty, comics) 	<p>Matematika Pracovní výchova</p>
<p><i>- při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - zvládnout kresbu i malbu běžnými prostředky - seznámit se s netradičními výtvarnými technikami - kreslit předměty vycházející z kruhu (např. míč, sněhulák), čtverec (např. utěrka, kapesník), obdélník (např. ručník, okno) - používat křídly, voskové pastely 	<ul style="list-style-type: none"> - netradiční výtvarné techniky (odborná literatura pro výtvarné techniky) 	<p>Věcné učení Pracovní výchova Matematika</p>
<p><i>- vyjádřit pocit z vnímání vlastní tvůrčí činnosti (mimoslovně, graficky)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět vybrat své nejlepší práce - účastnit se v rámci výstav prezentace školy 	<ul style="list-style-type: none"> - netradiční výtvarné techniky (odborná literatura pro výtvarné techniky) 	

	- příležitostně navštěvovat výstavy pořádané jinými školami a organizacemi		
--	--	--	--

Průřezová témata:

V předmětu Výtvarná výchova jsou v období 4. – 6. ročníku začleněna tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

Tématický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebezpoznání a sebepečení – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění-relaxace)

Tématický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, cvičení pozorování, komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Tématický okruh: Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření podvědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování

Multikulturní výchova

Tématický okruh: *Kulturní rozdíly*

Jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Tématický okruh: *Lidské vztahy*

Právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami.

Tématický okruh: *Etnický původ*

Rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života.

Environmentální výchova

Tématický okruh: *Ekosystémy*

Les (les v našem prostředí, význam lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje; moře; lidské sídlo – město – vesnice; kulturní krajina (ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Tématický okruh: *Základní podmínky života*

Voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda); ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší); půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí)

Tématický okruh: *Vztah člověka k prostředí*

Naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce, zajišťování ochrany životního prostředí v obci); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby</p>	<p>- zdokonalit se a rozšířit si vědomosti v tradičních i netradičních výtvarných technikách (malba, kresba, koláž, plastika, grafika na počítači)</p>	<p>- prezentace výsledků vlastních tvůrčích činností ve třídě i ve škole (pracovní prezentace za pomoci učitele pro spolužáky, prezentace školy v rámci výstav či dalších akcí)</p>	<p>Člověk a příroda Počítače</p>
<p>- uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívat jejich vlastnosti a vztahu</p>	<p>- umět při zobrazování sledovat a vnímat tvary, barvu, linii, světlo - vyjadřovat vlastní pocity kresbou a malbou - používat pastely, vodové barvy, křídly</p>	<p>- prostředky a postupy pro vyjádření vjemů, emocí, pocitů, nálad, prožitků, představ a zkušeností (umístění postav a objektů v prostoru, kresba, malba, grafika, tradiční i netradiční prostředky a jejich kombinace v ploše i prostoru - rozlišování, třídění a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních, běžné a umělecké produkce (malba, kresba, objekty, fotografie, animovaný film)</p>	<p>Matematika Pracovní výchova Hudební výchova</p>
<p>- při vlastní tvorbě vycházet ze zkušeností a představ - hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s dopomocí učitele</p>	<p>- vyjádřit své osobní zážitky a představy - poznat materiál a funkci předmětu - zobrazit tvarově složitější útvary - výtvarně vyjádřit proporce a pohyb postavy v prostoru</p>	<p>- výběr a třídění výsledků vlastních tvůrčích činností pro prezentaci (podle vlastní potřeby, před spolužáky, rodiči pro prezentaci školy), vnímání, porovnávání vlastních výsledků s výsledky ostatních</p>	<p>Hudební výchova Pracovní výchova Tělesná výchova</p>

--	--	--	--

Průřezová témata:

V předmětu Výtvarná výchova jsou v období 7. – 8. ročníku začleněna tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

Tématický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebezpoznání a sebepečení – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění-relaxace)

Tématický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, cvičení pozorování, komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Tématický okruh: Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření podvědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování

Multikulturní výchova

Tématický okruh: *Kulturní rozdíly*

Jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Tématický okruh: *Lidské vztahy*

Právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami.

Tématický okruh: *Etnický původ*

Rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života.

Environmentální výchova

Tématický okruh: *Ekosystémy*

Les (les v našem prostředí, význam lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje; moře; lidské sídlo – město – vesnice; kulturní krajina (ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Tématický okruh: *Základní podmínky života*

Voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda); ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší); půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí)

Tématický okruh: *Vztah člověka k prostředí*

Naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce, zajišťování ochrany životního prostředí v obci); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (možnosti a způsoby ochrany zdraví)

PŘEDMĚT: VÝTVARNÁ VÝCHOVA

OBDOBÍ: 9. – 10. ročník

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby</p>	<p>- užívat různých výtvarných technik rozvíjejících tvořivost žáků</p> <p>- rozlišovat odstíny a ladění barev</p>	<p>- prostředky a postupy pro vyjádření vjemů, emocí, pocitů, nálad, prožitků, představ a zkušeností (umístění těla a objektů v prostoru, kresba, malba, grafika, tradiční a netradiční prostředky a jejich kombinace v ploše i prostoru)</p>	<p>Počítače Člověk a příroda Tělesná výchova</p>
<p>- uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívat jejich vlastnosti a vztahy</p>	<p>- zvládnout při zobrazování vnímání tvaru, barvy, linie, světla</p> <p>- příležitostně navštěvovat výstavy výtvarného umění</p>	<p>- rozlišování, třídění a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních, běžné a umělecké produkce (malba, kresba, objekty, fotografie, animovaný film)</p>	<p>matematika</p>
<p>- při vlastní tvorbě vycházet ze svých zkušeností a představ</p> <p>- hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s pomocí učitele</p>	<p>- vytvářet kresby vycházející z barevných skvrn</p> <p>- kreslit předměty kruhových tvarů (květiny, knoflíky, ovoce), předměty jiných tvarů (čtverec, obdélník, ovál)</p>	<p>- výběr a třídění výsledků vlastních tvůrčích činností pro prezentaci, vnímání, porovnávání vlastních výsledků s výsledky spolužáků (podle vlastní potřeby, před spolužáky, rodiči, pro prezentaci školy)</p>	<p>Matematika Pracovní výchova</p>

Průřezová témata:

V předmětu Výtvarná výchova jsou v období 9. – 10. ročníku začleněna tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

Tématický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebezpoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládnání stresových situací (uvolnění-relaxace)

Tématický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, cvičení pozorování, komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Tématický okruh: Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření podvědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování

Multikulturní výchova

Tématický okruh: *Kulturní rozdíly*

Jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Tématický okruh: *Lidské vztahy*

Právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami.

Tématický okruh: *Etnický původ*

Rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života.

Environmentální výchova

Tématický okruh: *Ekosystémy*

Les (les v našem prostředí, význam lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje; moře; lidské sídlo – město – vesnice; kulturní krajina (ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Tématický okruh: *Základní podmínky života*

Voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda); ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší); půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí)

Tématický okruh: *Vztah člověka k prostředí*

Naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce, zajišťování ochrany životního prostředí v obci); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (možnosti a způsoby ochrany zdraví)

5. 8 Člověk a zdraví

5. 8. 1 Výchova ke zdraví

Vzdělávací oblast: **Člověk a zdraví**

Vzdělávací obor: **Výchova ke zdraví**

Název předmětu: **Výchova ke zdraví**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výchova ke zdraví byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Žáci si postupně osvojují základní poznatky o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jeho zdraví. Žáci se zde učí aktivně rozvíjet a chránit zdraví v propojení všech jeho složek /sociální, psychické i fyzické/, a také se učí být za své zdraví zodpovědní. Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní a jiné zdravotní preventivní návyky. Rozvíjejí dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných událostech. Rozšiřují si poznatky o škole, rodině, vrstevnících, o přírodě, o vztazích mezi lidmi.

Cílové zaměření předmětu

- formování pozitivního vztahu k vlastnímu zdraví
- postupné uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- vybudování preventivních zdravotních návyků
- osvojení základních poznatků o člověku (fyziologické, psychické a sociální změny spojené s dospíváním)
- upevňování hygienických, stravovacích a pracovních návyků
- dodržování zásad zdravého způsobu života
- odmítání škodlivých látek neslučitelných se zdravím
- rozpoznávání situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví vlastní i druhých
- rozšiřování poznatků o rodině, škole, vrstevnících, vztazích mezi lidmi

Začlenění průřezových témat

V předmětu Výchova ke zdraví je začleněno průřezové téma: Osobnostní a sociální výchova.

Osobnostní a sociální výchova

Tematický okruh: **Osobnostní rozvoj**

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti pro zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích
Tematický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Tematický okruh: Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Výchova ke zdraví vyučujeme s touto hodinovou dotací:

- 9. – 10. ročník: 1 vyučovací hodina týdně

Předmět není posílen o disponibilní časovou dotaci.

Forma vyučovacího předmětu

Vyučovací metody vychází z didaktických zásad – názornosti, přiměřenosti a posloupnosti. Formy práce volíme s ohledem na věk žáků a celkovou mentální úroveň. Žáci pracují individuálně i frontálně, rozšiřují si poznatky zaměřené na podporu zdraví získané v předchozích ročnících.

Vytváříme prostor pro cílené osvojování sociálních dovedností žáků, pro utváření vztahů potřebných k bezproblémovému soužití a spolupráci ve třídě, pro formování zdravého sebepojetí. Formujeme pozitivní vztah žáků k podpoře zdraví s ohledem na jejich věk a potřeby. Připravujeme je na změny, které jim přinese dospívání.

Umožňujeme žákům získat komplexní pohled na širokou problematiku zdraví v úzké návaznosti na jejich potřeby a zájmy.

Na utváření osobnostních postojů žáka působíme osobním příkladem učitelů, a také vztahy mezi učiteli a žáky. Důležitá je motivace žáků pro konkrétní zdravotně prospěšné činnosti a jednání i důslednost při naplňování společně přijatých pravidel ve prospěch zdraví.

Výuka probíhá většinou ve třídách. V letním období může být k výuce využito i školní altán. Během školního roku žáci navštěvují různé přednášky a vzdělávací akce zaměřující se

především na prevenci rizikových projevů chování, ochranu vlastního zdraví, problematiku dospívání a rodinného života. Žáci mají možnost využívat i školní knihovnu.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka předmětu Výchova ke zdraví přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence učení:

Na úrovni předmětu Výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- motivací k učení vysvětlujeme jeho smysl a cíl, podněcujeme k touze po nových informacích, podporujeme sebehodnocení žáka ⇒ **žák se zajímá o nové poznatky k dalšímu učení, je motivován pochvalou**
- navozením konkrétních situací pro práci s daty dbáme na jejich správné vyhodnocování ⇒ **žák umí využít symboly, znaky a termíny a procvičuje je v každodenních situacích**
- navozováním různých situací, zapojováním do praktického života umožňujeme žákům nabytí znalostí a dovedností ⇒ **žák dokáže využít nabyté znalosti a dovednosti**
- poskytujeme zajímavé a jednoduché didaktické materiály, podporující v žácích zájem o probírané učivo ⇒ **žák využívá základy čtení a psaní**
- pořádáme přednášky a instruktážní videa, teoretické poznatky využíváme v praktických činnostech ⇒ **žák umí využít nabyté vědomosti v praktických situacích**

Kompetence k řešení problémů:

Na úrovni předmětu Výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- navozením konkrétní situace nabízíme žákům cvičení a úkoly vycházející z reálného života, které vedou k samostatnému uvažování a řešení problémů ⇒ **žák zvládá řešení problémových situací podle svých možností**
- reakcí na nejrůznější problematické situace ve škole i mimo ni se zaměřujeme na podporu vlastního úsudku žáka ⇒ **žák rozpoznává problémové situace a snaží se je řešit s pomocí naučených stereotypů a získaných zkušeností**
- vedením dialogu a příkladným chováním podporujeme vzájemnou důvěru učitele a žáka ⇒ **žák se o pomoc při řešení problémů obrací na kompetentní osobu**
- používáme pracovní listy a názorné pomůcky ⇒ **žák pracuje s pracovními listy a názornými pomůckami**
- dialogem a praktickými činnostmi směřujeme žáky k odpovědnosti za své chování a jeho důsledky ⇒ **žák si je vědom důsledku svého negativního chování**

Kompetence komunikativní:

Na úrovni předmětu Výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- navozováním různých situací ze života člověka nacvičujeme komunikativnosti. Dialogem rozvíjíme u žáků slovní zásobu ⇒ **žák je schopen komunikovat se svým okolím**

- vlastním prožitkem konkrétní situace u žáka se snažíme o pochopení zadaného úkolu nebo problému ⇒ **žák chápe jednoduchá sdělení a umí na ně reagovat**
- vytvořením pohodové, přátelské atmosféry, vedením dialogu, diskuzí apod. pomáháme žákům vyjádřit jejich prožívání ⇒ **žák umí adekvátně vyjádřit své nálady, pocity a potřeby**
- poskytujeme žákům dostatek příležitostí a umožňujeme jim vyjádřit svůj názor na dané téma a obhájit jej ⇒ **žák dokáže sdělit své názory, postoje a potřeby, adekvátně obhajuje svůj názor**
- používáme různé komunikační prostředky a povzbuzujeme žáky ke komunikaci ⇒ **žák dle svých možností využívá ke komunikaci běžné, podpůrné, alternativní, informační nebo komunikační prostředky**

Kompetence sociální a personální:

Na úrovni předmětu Výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- formou společenských akcí a didaktických her rozvíjíme spolupráci mezi žáky ⇒ **žák se dokáže orientovat ve vztazích mezi lidmi**
- zařazováním vycházek, exkursí a pobytů procvičujeme orientaci v okolí a upevňujeme kladný vztah k místu i prostředí, ve kterém žáci žijí ⇒ **žák se vyzná v prostředí ve kterém žije (zná svou adresu, místo bydliště, cestu do školy..)**
- nácvikem běžných sociálních činností, instruktážními filmy nebo přednáškami seznamujeme žáka s životními situacemi a rozvíjíme jeho sociální dovednosti ⇒ **žák se se orientuje v jednoduchých sociálních aktivitách**
- slovními pobídkami a dohledem vyžadujeme dodržování stanovených pravidel, správné chování trénujeme nápodobou, navozováním sociálních situací ⇒ **žák v praxi dokáže správně využít návyky společenského chování**
- využitím názorných prostředků, instruktážními filmy, přednáškami, diskuzemi apod. demonstrujeme škodlivost rizikových projevů chování a jejich důsledky ⇒ **žák chápe, co je rizikové chování a jaké důsledky z něj vyplývají**
- prostřednictvím společenských diskuzí, řízených přednášek a instruktážních filmů zpřístupňujeme žákům informace o možném riziku zneužívání vlastní osoby ⇒ **žák dokáže rozpoznat nebezpečí fyzického a psychického zneužívání vlastní osoby**
- pochvalou motivujeme žáky k získávání sebedůvěry a jejímu využívání v neznámém prostředí ⇒ **žák využívá sebedůvěry při seberealizaci v cizím prostředí**

Kompetence občanské:

Na úrovni předmětu Výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zapojováním žáků do různorodých aktivit podporujeme jejich začlenění do společnosti, vzbuzujeme v žácích úctu ke kulturnímu dědictví a národním tradicím ⇒ **žák používá osvojené návyky a dovednosti k zapojení do společnosti**
- pomocí didaktických her, modelových situací a prožitkem seznamujeme žáky se základními právy a povinnostmi občana České republiky ⇒ **žák má základní informace o právech a povinnostech občanů**
- různorodými aktivitami osvojujeme u žáků vhodné způsoby chování a jednání na veřejnosti. Seznamujeme žáky s pravidly soužití etnických skupin ⇒ **žák se řídí základními pravidly soužití a společenskými normami**

- formou didaktických her směřujeme žáky k uvědomění si vlastní zodpovědnosti za své zdraví, život a životní prostředí ⇒ **žák dodržuje zásady zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí**
- osobním příkladem, přednáškami podporujeme význam zdravého životního stylu
- modelovými situacemi napomáháme ke správnému chování v krizových situacích a situacích ohrožujících život a zdraví člověka ⇒ **žák se umí chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob**

Kompetence pracovní:

Na úrovni předmětu Výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- pravidelným procvičováním, nápodobou a navozováním modelových situací podněcujeme v žácích samostatnost ⇒ **žák dodržuje osvojené hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu podle svých možností**
- seznamujeme žáky s různými pracovními činnostmi a tím posilujeme kladný vztah k práci a úctu k výsledkům práce druhých ⇒ **žák se řídí pravidly práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňuje kvalitu společné práce**
- seznamujeme žáky s pravidly BOZP a ochrany životního prostředí pomocí názorných pokynů při pracovních činnostech (vycházkách) ⇒ **žák uplatňuje pravidla bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět popsat vztahy mezi kamarády, přáteli, partnery - znát význam manželství a rodičovství - znát role a vztahy v rodině, širší rodině (funkční a dysfunkční rodina, nebezpečí zneužívání) 	<ul style="list-style-type: none"> - vztahy ve dvojici, kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství - vztahy a soužití v prostředí rodiny, školy, vrstevnické skupiny 	
<p>- chápat základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát základní lidské potřeby, vědět jak je naplňovat (správný režim dne) - respektovat význam preventivní lékařské péče 	<ul style="list-style-type: none"> - relaxační techniky - režim dne 	
<p>- respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, umět popsat své zdravotní problémy a potíže</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět popsat své zdravotní potíže - vědět jak se chovat v případě nemoci - umět respektovat potřeby nemocných - znát některé lidské nemoci - respektovat význam preventivní lékařské péče - jednoduše popsat vývoj člověka od narození do dospělosti - seznámit se s tělesnými změnami v období dospívání (odlišnosti mezi chlapcem a dívkou, sexuální 	<ul style="list-style-type: none"> - zdraví a nemoc - lékařská péče - vývoj člověka - období dospívání - sexuální dospívání, antikoncepce, těhotenství - tělesná hygiena, zásady osobní a intimní hygieny; 	<p>Člověk a příroda</p> <p>Tělesná výchova</p>

	<p>chování, antikoncepce, těhotenství...)</p> <p>- dbát na tělesnou hygienu (osobní i intimní)</p>		
<p>- znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností dodržovat a uplatňovat zásady správné výživy</p>	<p>- znát zásady zdravé výživy</p> <p>- umět rozlišit co je zdravé a co nezdravé</p> <p>- dodržovat správné stravovací návyky; hygienické zásady při stolování</p> <p>- mít základní informace o civilizačních chorobách (obezita, anorexie); vědět, z čeho vznikají a znát zdravotní důsledky</p> <p>- vědět o specifických druzích výživy (diety)</p> <p>- respektovat význam preventivní lékařské péče</p>	<p>- výživa a zdraví, zásady zdravého stravování</p> <p>- vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví</p> <p>- specifické druhy výživy (diety)</p> <p>- civilizační choroby, zdravotní rizika</p> <p>- preventivní a lékařská péče</p>	
<p>- uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a vědět, kde v případě potřeby vyhledat pomoc</p>	<p>- naučit se adekvátně reagovat v různých sociálních situacích (kontakt s vrstevníky, neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích)</p> <p>- dodržovat zásady bezpečného chování v sociálním kontaktu s ohledem na zdraví (chránit si ústa při kašli, používání kapesníku, mytí rukou...)</p> <p>- dodržovat zásady bezpečnosti při různých činnostech, s důrazem na úrazy a život ohrožující stavy (úrazy</p>	<p>- sociální chování</p> <p>- ochrana před přenosnými i nepřenosnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy</p> <p>- chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě)</p> <p>- bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy);</p> <p>- prevence rizikového sexuálního chování</p> <p>- preventivní lékařská péče</p>	<p>Tělesná výchova</p>

	<p>v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vědět jak reagovat v případě krizových situací - naučit se odpovědnosti v sexuálním životě (různé možnosti antikoncepce) - být seznámen s nebezpečím pohlavních chorob - dodržovat lékařskou péči (pravidelné prohlídky u praktického lékaře, gynekologa, zubaře...) - vědět o rizicích sexuálního zneužívání 		
<p>- uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát škodlivost rizikových projevů chování - zdokonalovat adekvátní chování v situacích ohrožení rizikovými jevy - vyhýbat se sektám - znát rizika patologického hráčství 	<p>- zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek</p>	<p>Čtení</p>
<p>- zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - naučit se rozpoznat a odsuzovat všechny formy násilí a brutality - vědět co je šikana, znát důsledky tohoto rizikového chování - seznámit se se službami odborné pomoci, naučit se s nimi komunikovat, umět vyhledat pomoc - upozornit na jakýkoliv výskyt šikany, brutality a násilí 	<p>- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita; šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; komunikace se službami odborné pomoci- praktické dovednosti</p>	

<p>- vědět o souvislosti mezi konzumací návykových psychoaktivních látek a poškozováním zdraví</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát následky užívání návykových látek - být informovaný o návykových látkách, stavět se k nim odmítavě - naučit se bezpečně chovat při setkávání s neznámými lidmi (dealeři drog apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečné chování, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi - návykové látky 	
<p>- použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby pomoci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát a umět použít důležitá telefonní čísla v případě nenadálé potřeby pomoci - znát pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při různých činnostech a respektovat je 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrana člověka za mimořádných událostí - důležitá telefonní čísla 	
<p>- řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dbát a respektovat pokyny odpovědných osob v případě mimořádných událostí - dodržovat zásady bezpečnosti při pobytu ve škole - chránit a dbát o své zdraví 	<ul style="list-style-type: none"> - dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví - bezpečné prostředí ve škole; ochrana zdraví při různých činnostech 	

Průřezová témata

V předmětu Výchova ke zdraví, 9. – 10. ročník je začleněno:

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepečení – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti pro zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

5. 8. 2 Tělesná výchova

Vzdělávací oblast: **Člověk a zdraví**

Vzdělávací obor: **Tělesná výchova**

Název předmětu: **Tělesná výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Obsah vzdělávací oblasti se realizuje ve vzdělávacích oborech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova. Do vzdělávacího oboru Tělesná výchova je zahrnuta i Zdravotní tělesná výchova.

Pojetí tělesné výchovy je zaměřeno na správné držení těla, zvládnutí základních pohybových dovedností, na rozvíjení a posilování pohybové výkonnosti a zvyšování tělesné zdatnosti.

Zaměření tělesné výchovy musí odpovídat psychickým i fyzickým možnostem jednotlivých žáků a specifikaci jejich postižení. Cílem je získat kladný vztah k fyzickým aktivitám a sportu, vytvářet návyky zdravého životního stylu, dále pak dodržování sportovní etiky, pravidel a jednání fair-play.

Cílové zaměření předmětu

- předkládání dostatečného množství ověřených názorů a informací, které umožní žákovi získat orientaci v základních názorech na zdraví a postupně je uplatňovat v preventivní činnosti podporující zdraví
- poznávání a chápání fyziologických, psychických i sociálních změn spojených s dospíváním
- vedení k dodržování zásad zdravého způsobu života a ochrany zdraví
- předcházení situacím ohrožujících tělesné a duševní zdraví vlastní i druhých
- přesvědčování o škodlivosti látek neslučitelných se zdravím
- rozvíjení a využívání pohybových schopností a dovedností, poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

Začlenění průřezových témat

V předmětu Tělesná výchova jsou začleněna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova.

Osobnostní a sociální výchova

Tematický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládnutí stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

Tematický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov; cvičení pozorování; komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Tematický okruh: Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.

Environmentální výchova

Tematický okruh: *Vztah člověka k prostředí* – prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Multikulturní výchova

Tematický okruh: *Lidské vztahy* – uplatňování principů slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku a s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Tělesná výchova vyučujeme s touto hodinovou dotací:

- 1. – 10. ročník: 3 vyučovací hodiny týdně

Předmět není posílen o disponibilní časovou dotaci.

Forma vyučovacího předmětu

Výuka probíhá v tělocvičně, na školním hřišti, na sportovním stadionu, ve speciálních hernách, ve volné přírodě nebo v plaveckém bazénu.

V úvodu hodiny žáci absolvují nástup, rozcvičku a dále se věnují v hlavní části hodiny danému typu sportování. Ke konci hodiny dochází k závěrečnému zklidnění – relaxaci. Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi. Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce: ukázkou, výkladem, pokus-omyl, frontální, skupinová, individuální výuka.

Žákům se zájmem o sport a nadaným sportovcům nabízíme zapojení do kroužků a sportovních her. V zimních měsících se uskutečňuje několikadenní lyžařský kurz, zimní ozdravný pobyt, využíváme školní hřiště na bruslení a okolní krajinu na jízdě na běžkách a

sáňkování. Příznivý terén v okolí naší školy umožňuje v letních a podzimních měsících i jízdu na kole, koloběžce nebo kolečkových bruslích.

Škola žákům též nabízí a umožňuje účast na různých sportovních soutěžích a turnajích, které se konají v naší škole i mimo ni.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka tělesné výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- podporou manipulace s předměty, experimentováním, používáním učebních pomůcek umožňujeme žákům získat potřebné znalosti a dovednosti v TV ⇒ **žák využívá potřebné pomůcky v TV**
- úpravou cvičebního náčiní podle individuálních potřeb a možností žáka umožňujeme dosáhnout lepších výsledků při TV ⇒ **žák je schopen využívat cvičebního náčiní dle svých individuálních potřeb a možností**
- dopomocí při TV a správným metodickým vedením udržujeme žákovu fyzickou kondici, schopnost koncentrace a relaxace ⇒ **žák je dle svých možností schopen dosáhnout určitého výkonu, dodržovat odpovídající cvičební postupy**
- používáním pochvaly jako motivace k dalšímu učení, probouzením zájmu o získávání nových poznatků podporujeme u žáků samostatnost, tvořivost a sebehodnocení ⇒ **žák se zajímá o nové poznatky, je motivován pochvalou k dalšímu výkonu**
- využíváním pojmů a symbolů, které odpovídají úrovni porozumění žáka (předmětová, fotografická, obrázková podpora) podněcujeme žáky k samostatnosti a tvořivosti, dbáme na správné pochopení pojmů a symbolů ⇒ **žák procvičuje a využívá pojmy a symboly potřebné pro výuku v TV**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- navozováním situací a dodržováním tělovýchovné struktury nabízíme žákům cvičení a úkoly které vedou k samostatnému uvažování ⇒ **žák se snaží pochopit a řešit známé situace na základě nápodoby nebo opakování**
- využíváme senzomotorické a psychomotorické hry k překonávání překážek a pocitu strachu ⇒ **žák rozpoznává při hře problémové a stresové situace, snaží se je postupně řešit**
- motivací, pochvalou, kladným hodnocením podporujeme žáky ve vytrvalosti a posilujeme jejich pocit sebedůvěry tak, aby se nenechali odradit sebemenším neúspěchem ⇒ **žák se dokáže vyrovnat s neúspěchem, ví na koho se obrátit v případě potíží, problémů**
- příkladným chováním, dopomocí podporujeme vzájemnou důvěru učitele a žáka, týmovou spolupráci při TV ⇒ **žák je schopen v rámci svých možností dodržovat pravidla fair play, týmovou spolupráci**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zařazováním různých didaktických her, rytmicko pohybových her, her s pravidly apod. podporujeme žáky ve snaze dorozumět se s ostatními verbální nebo neverbální formou komunikace ⇒ **žák je schopen v rámci svých možností komunikovat se svým okolím, rozvíjet slovní zásobu**
- zjednodušeným slovním pokynem, názorem a vlastním prožitkem směřujeme žáky k pochopení a provedení nacvičovaného úkonu ⇒ **žák chápe jednoduchá sdělení a dokáže adekvátně reagovat**
- poskytováním dostatečného množství her s pravidly umožňujeme žákům vyjádřit svůj názor a umět jej obhájit ⇒ **žák je schopen vhodnou formou sdělit své názory, postoje a potřeby; adekvátně reagovat v duchu fair play**
- zapojováním do veřejného života (sportovní hry a soutěže) umožňujeme porozumět sdělení a využívat pro komunikaci běžné, informační, podpůrné a alternativní komunikační prostředky ⇒ **žák uplatňuje získané komunikační dovednosti v praxi**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- podporováním žáků na sportovních školních i mimoškolních akcích vytváříme podmínky pro vzájemnou interakci s vrstevníky i dospělými ⇒ **žák je schopen dle svých možností vytvářet a udržovat sociální vazby s vrstevníky i dospělými**
- vytvářením modelových situací podněcujeme žáka k navazování a udržování sociálních vztahů ⇒ **žák respektuje druhé lidi, uplatňuje základní návyky společenského chování**
- bohatou nabídkou sportovních aktivit a činností motivujeme žáky ke správnému a efektivnímu využívání volného času ⇒ **žák je schopen vhodně využívat svůj volný čas, chápe důsledky rizikového chování**
- prostřednictvím cvičení, řízených přednášek a instruktážních filmů podporujeme u žáků uvědomování si jednotlivých částí těla a vnímání své vlastní osoby ⇒ **žák si uvědomuje své vlastní tělo, dokáže rozpoznat nebezpečí zneužití vlastní osoby**
- motivací a pochvalou povzbuzujeme žáky k získávání sebedůvěry ⇒ **žák dokáže využít sebedůvěry při sebe prezentaci při hodinách TV, školních i mimoškolních sportovních akcích**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- formou didaktických her rozvíjíme dodržování základních společenských norem a pravidel soužití ⇒ **žák se dokáže řídit základními pravidly soužití a společenskými normami**
- vycházkami a různorodými praktickými činnostmi, formou didaktických her umožňujeme poznávat nejbližší okolí školy a dbát na ochranu životního prostředí ⇒ **žák zná základy ochrany životního prostředí, uvědomuje si odpovědnost za své okolí (životní prostředí)**
- osobním příkladem, přednáškami, obrazovou dokumentací podporujeme uvědomování si zdravého životního stylu ⇒ **žák zná zásady zdravého životního stylu, umí je využívat v praxi, svém osobním životě**

- vysvětlováním, praktickými činnostmi, obrazovou dokumentací ukazujeme, jak se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících zdraví a život člověka; pravidla první pomoci ⇒ **žák dovede v různých krizových a život ohrožujících situacích adekvátně reagovat na pokyny kompetentních osob**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- pravidelným převlékáním do cvičebního oblečení před i po TV seznamujeme žáka se zvládáním základních sebeobslužných činností ⇒ **žák je schopen dle svých možností zvládat základy sebeobsluhy při TV (převlékání)**
- zapojováním žáků do přípravy a uklízení pomůcek, nápodobou, vysvětlováním vytváříme u žáků pozitivní vztah k práci ⇒ **žák je schopen podílet se na jednoduchých praktických činnostech a tím si upevňuje pozitivní vztah k práci**
- činnostmi pro rozvoj jemné i hrubé motoriky, pro rozvoj obratnosti, dodržováním naučených pracovních postupů umožňujeme žákům zvládat jednoduché pracovní postupy důležité pro správné vykonávání fyzické práce ⇒ **žák zvládne splnit zadané úkoly, je schopen pracovat podle naučeného postupu, naučit se a zapamatovat si jednoduché cvičební sestavy**
- motivací, kladným hodnocením a pochvalou povzbuzujeme žáka, aby se soustředil na pracovní výkon, koncentroval svoji pozornost a byl schopen vytrvat při plnění cvičebního úkolu ⇒ **žák se dokáže nadchnout pro činnost, koncentruje se na ni a vytrvává při plnění této činnosti**
- didaktickými hrami, hrami s pravidly, motivací posilujeme kladný vztah a úctu k práci s vrstevníky i dospělými, práci v kolektivu ⇒ **žák je schopen uznávat pracovní pravidla v kolektivu vrstevníků i dospělých, dokáže ovlivňovat kvalitu týmové práce při různých společných hrách**
- opakovaným vysvětlováním trénujeme u žáků toleranci k jakémukoliv sdělenému hodnocení ⇒ **žák je schopen akceptovat hodnocení výkonu jak učitelem tak i žákem**
- prostřednictvím slovních i názorných pokynů, instruktážními filmy seznamujeme žáky s pravidly BOZP při TV; při tělovýchovných činnostech nepřetržitě dohlížíme na dodržování stanovených pravidel ⇒ **žák dodržuje zásady BOZP při různých tělovýchovných činnostech**

PŘEDMĚT: Tělesná výchova**OBDOBÍ: 1. – 3. ročník**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<i>Žák by měl:</i> - mít kladný vztah k pohybovým aktivitám	<ul style="list-style-type: none">- podle svých individuálních předpokladů chápat význam pohybu pro zdraví- cvičit podle rytmu hudby- provádět cvičení zaměřená na soulad pohybu s rytmem hudby, rytmem říkanky- zvládat jednoduché prvky cviků s využitím tělocvičného náradí- účastnit se řízených hudebně pohybových her, napodobivých her- provádět cviky pro správné držení těla (posilování, uvolňování, protahování jednotlivých svalových skupin)- provádět relaxační a psychomotorická cvičení- uvědomovat si pohyb končetin se zavřenýma očima	<ul style="list-style-type: none">- pohybový režim, délka a intenzita pohybu- spontánní pohybové činnosti a hry- význam pohybu pro zdraví- cviky pro správné držení těla	Hudební výchova Matematika
- zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost	<ul style="list-style-type: none">- uvědomovat si jednotlivé části těla, tělo v prostoru	<ul style="list-style-type: none">- prostorová orientace, části těla- chůze, běh, skoky, lezení	Matematika Pracovní výchova Výtvarná výchova čtení

	<ul style="list-style-type: none"> - nacvičit tiché našlapování při běhu, zvedat nohy, ohýbat je v kolenou - střídat chůzi a běh, vnímat změny - nacvičovat skoky a poskoky na místě snožmo, střídavě na jedné noze - zvládat lezení libovolným způsobem vpřed i vzad - procvičovat kondiční cvičení, posilování svalových skupin - chápat pravidla hry - spolupracovat se svými spoluhráči - mít radost ze hry a chuť se pohybovým činnostem věnovat - respektovat výhru, ale i prohru - nacvičit chytání míče koulejšího se po zemi, po šikmé ploše - zvládat hru s míčem (nácvič chytání) - manipulovat s různými drobnými předměty a jiným netradičním náčiním (např.šátek, stuha...) 	<ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry, pohybové hry s různým zaměřením a s využitím tradičního i netradičního náčiní, bez náčiní, motivační, tvořivé a nápodobivé hry - hra s míčem - zásady sportovního jednání a chování, fair play 	
--	---	--	--

<p>- reagovat na základní pokyny a povel k osvojované činnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - být obeznámen s organizací TV - chápat komunikaci v TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností - soustředit se a rozumět povelům předcvičujícího - osvojovat si pohybové hry - osvojovat si rytmická cvičení, motivovaná a rytmizovaná chůze a běh v základním tempu - pochodovat, běhat daným směrem (po čáře, laně, chůze v zástupu, za učitelem) 	<ul style="list-style-type: none"> - organizace při TV, základní organizační činnosti - pohybové hry 	<p>Hudební výchova Řečová výchova Matematika</p>
<p>- mít osvojeny základy lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zvládat chůzi se správným držením těla, volně pohybovat pažemi při chůzi - nacvičit chůzi po schodech nahoru a dolů (střídat nohy při chůzi) - podlézat, přelézat, prolézat adekvátní překážky (průlezky, lavičky...) - chápat a provádět přípravu organismu před i po zátěži odpovídajícím a přiměřeným způsobem - dokázat se připravit na pohybovou činnost, zvládat 	<ul style="list-style-type: none"> - příprava organismu, příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, protahovací cvičení - cvičení na tělocvičném náradí - překážkové dráhy - turistika a pobyt v přírodě, chování v přírodě, ochrana přírody, chůze v terénu - pobyt v zimní přírodě - adaptace na vodní prostředí, plavání 	<p>Věcné učení</p>

	<p>zklidnění po ukončení pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - nacvičit základy gymnastických cvičení (dřep, sed roznožný, rovnovážná cvičení...) - provádět podle svých schopností jednoduché gymnastické cviky na základním nářadí - zvládat základy turistiky a pobytu v přírodě, v zimní přírodě - mít na vědomí základní ochranu přírody a životního prostředí - osvojovat si základy plavání - zvládat netradiční pohybové činnosti 		
<p><i>- dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat hygienu při TV - chodit vhodně oblečený, obutý - seznámit se se zásadami bezpečnosti při TV - dodržovat bezpečnost pohybu při tělovýchovných aktivitách 	<ul style="list-style-type: none"> - dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při TV 	Věcné učení

Průřezová témata:

V předmětu tělesná výchova, v období 1. – 3. ročník je začleněno:

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění;

Sebepoznání a sebepojetí – moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládnání stresových situací (uvolnění – relaxace)

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov; cvičení pozorování; komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.

Průřezové téma **Environmentální výchova**

Vztah člověka k prostředí – prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- zlepšovat svou tělesnou zdatnost, pohybový projev a správné držení těla</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dle vlastních schopností chápat význam pohybu pro zdraví - respektovat pravidla hry a pravidla fair play - zvládat jednoduché prvky cviků s využitím tělocvičného nářadí - účastnit se řízených hudebně pohybových her - provádět cvičení pohybové koordinace, relaxační cvičení, dechová cvičení, prvky jógy 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností a her - základy sportovních her, průpravné hry, základní manipulace s míčem 	<p>Hudební výchova Věcné učení Psaní</p>
<p>- podle pokynů uplatňovat v pohybovém režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním zdravotním oslabením</p>	<ul style="list-style-type: none"> - provádět správným způsobem zdravotně zaměřené činnosti, cviky na správné držení těla - koncentrovat se na relaxaci - dokázat postupně uvolňovat části těla - soustředit se na dýchání - prostřednictvím cílených cvičení zlepšovat svůj postřeh a koncentraci - zlepšovat svou pohybovou a senzomotorickou koordinaci 	<ul style="list-style-type: none"> - zdravotně zaměřené činnosti, správné držení těla, průpravná, koordinační, kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová a jiná zdravotně zaměřená cvičení 	

<p><i>- rozvíjet základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - podle svých schopností vykonávat jednoduché gymnastické cviky (dřep, převaly stranou, změny postojů a poloh napodobováním, nácvik kotoulu, cvičení se švihadlem, obručí...) - cvičit na jednoduchém nářadí (žíněnka, lavička, kruhy, „žebřiny“, malá trampolína, švédská bedna...) - zvládat základy sportovních, míčových her - zvládat základy bruslení, lyžování, sáňkování - osvojovat si základy turistiky a pobytu v přírodě, překonávat přírodní překážky, chůze v terénu - osvojovat si základy plavání a plaveckých činností, nebát se vody - zvládat cviky v rytmu hudby, pohybové hry s hudebním doprovodem a jednoduché tanečky - procvičovat poskoky na místě i z místa snožmo a střídavě, podlézat, přelézat a prolézat překážky 	<ul style="list-style-type: none"> - základy gymnastiky, průpravná cvičení, cvičení s náčiním a na vybraném nářadí - rytmická a kondiční cvičení, vyjádření rytmu pohybem, sladění jednoduchého pohybu s hudbou, jednoduché tanečky - turistika a pobyt v přírodě - pobyt v zimní přírodě, hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu a jízdy na saních a bobech, bezpečnost při pohybových aktivitách na sněhu - pobyt ve vodním prostředí, hygiena plavání, hry ve vodě - cvičení s míčem 	<p>Hudební výchova Matematika Věcné učení</p>
--	---	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> - provádět činnosti s míčem (házet a chytat koulejíci se míč, chytat míč ve dvojici, nadhazovat a chytat míč, přehazovat překážky, nácvik hodů horním obloukem) 		
<p><i>- rozumět základním termínům tělocvičné terminologie a reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - chápat význam organizace při TV, komunikace v TV, informace o pohybových činnostech - rozumět jednoduché tělocvičné terminologii předvíčujícího - soustředit se a rozumět povelům předvíčujícího 	<ul style="list-style-type: none"> - komunikace v TV, smluvené povely a signály 	<p>Řečová výchova Pracovní výchova Matematika</p>
<p><i>- zvládat podle pokynů základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - chápat a provádět přípravu organismu před i po zátěži odpovídajícím a přiměřeným způsobem (uvolňovací a protahovací cviky) - vytvářet si kladné pohybové návyky - zvládat průpravná atletická cvičení, základy běhu, skoků, hodů... - nacvičovat běh – prohlubovat nácvik pohybu paží a nohou, pravidelné dýchání, výběh na signál ze stoje, dřepu - zvládat zklidnění organismu po ukončení pohybové činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - příprava organismu, příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, protahovací cvičení - základy atletiky, průpravné atletické činnosti, varianty chůze, běhy na krátké vzdálenosti, motivovaný vytrvalostní běh, skok do dálky, hod míčkem 	<p>Matematika</p>

<p>- využívat osvojené pohybové dovednosti při hrách a soutěžích</p>	<ul style="list-style-type: none"> - mít osvojenou schopnost lokomoce a prostorové orientace - seznámit se s hrou (hry pohybové, napodobivé, závodivé, průpravné...) - respektovat pravidla sportovních her a umět vyhrávat i prohrávat (dodržovat zásady sportovního chování a jednání) - spolupracovat se svými spoluhráči - umět házet a chytat míč 	<ul style="list-style-type: none"> - základy sportovních her, průpravné hry, základní manipulace s míčem či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, hry s upravenými pravidly - hry s míčem 	<p>Hudební výchova</p>
<p>- uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat hygienu při TV a bezpečnost při pohybových činnostech - umět přivolat pomoc a poskytnout jednoduchou první pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - hygiena při TV, osobní hygiena, hygiena cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obuv - bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí 	<p>Věcné učení Pracovní výchova</p>

Průřezová témata:

V předmětu tělesná výchova, v období 4. – 6. ročník je začleněno:

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepečení – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládnutí stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov; cvičení pozorování; komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.

Průřezové téma **Environmentální výchova**

Vztah člověka k prostředí – prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o zdokonalování základních lokomocí a pohybových dovedností</p>	<ul style="list-style-type: none"> - chápat význam pohybu pro zdraví, důležitost pohybového režimu, pohybové aktivity - provádět aktivně pohybové hry - zvládat základy gymnastiky, rytmická a kondiční cvičení - rozvíjet rychlostní a koordinační schopnosti - provádět koncentrační a postřehová cvičení - mít osvojeny základy atletiky a sportovních her - rozvíjet turistiku, pobyt v přírodě, jízdu na kole - mít osvojeny základy plavání - rozvíjet činnosti související s pobytem v zimní přírodě – lyžování, sáňkování, bruslení - mít pojem o netradičních sportech 	<ul style="list-style-type: none"> - význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, pohybové aktivity - průpravná, kondiční a koordinační cvičení, koncentrační a postřehová cvičení 	<p>Člověk a příroda Hudební výchova Pracovní výchova Výtvarná výchova Počítače</p>

<p>- cíleně se připravit na pohybovou činnost a její ukončení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - chápat a provádět přípravu organismu před i po zátěži odpovídajícím a přiměřeným způsobem - zařazovat před každou průpravnou činností důkladné rozehřátí - zařazovat do svého režimu dne pohybové činnosti jako kompenzace jednostranné zátěže - dokázat se připravit na pohybovou činnost, zvládat zklidnění po ukončení pohybové činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností - prevence a korekce svalových disbalancí 	
<p>- využívat základní kompenzační a relaxační techniky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - mít osvojenou schopnost lokomoce a prostorové orientace - vytvářet si kladné pohybové návyky - podle svých schopností co nejpřesněji a nejúčinněji vykonávat požadované pohyby - koncentrovat se na relaxaci - umět uvolnit celé tělo - soustředit se na správné dýchání - provádět cvičení na správné držení těla, správný postoj - brát relaxaci jako odpočinek po větší pohybové činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - průpravná, kondiční, koordinační, koncentrační a postřehová cvičení - kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení - cvičení ke správnému držení těla a jiná zdravotně zaměřená cvičení 	<p>Hudební výchova</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - při cvičení zvyšovat své vytrvalostní schopnosti - prostřednictvím cílených cvičení zlepšovat svůj postřeh a koncentraci - zlepšovat svoji pohybovou a senzomotorickou koordinaci 		
<p><i>- uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat bezpečnost při pohybových činnostech - uvědomovat si co je vhodný oděv a obuv na cvičení, pohyb v přírodě - být ohleduplný k přírodě - respektovat pravidla chování ve volném prostoru - orientovat se v základních dopravních pravidlech - zařazovat do svého denního režimu pravidelný pohyb v přírodním prostředí - umět přivolat pomoc a poskytnout jednoduchou první pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech, vhodný oděv a obuv ve specifickém prostředí 	<p>Člověk a příroda Člověk a společnost Pracovní výchova</p>

<p>- znát zásady ošetření drobných poranění, umět požádat o pomoc</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět ochránit svoji osobu - znát zásady první pomoci - umět ošetřit drobná poranění - umět přivolat pomoc lékaře, policisty, hasiče - umět vyjmenovat základní informace, které je nutno nahlásit pokud potřebujeme pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech 	<p>Člověk a společnost Řečová výchova počítače</p>
<p>- zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a využívat je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet pohybové dovednosti (chůze v rytmu, přes překážky, v zástupu, na místě, běh, skok a lezení na signál, zrychlování a zpomalování běhu, poskoky, přeskok, hod...) - zvládat průpravná cvičení pro hru, základy sportovních her – košíková, vybíjená, fotbal, házená, stolní tenis, badminton - být schopen spolupráce se svými spoluhráči - účastnit se řízených hudebně pohybových her, seznámit se se základy aerobiku - poslouchat relaxační hudbu - prohlubovat poznatky z turistiky, táboření, ochrany přírody 	<ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry s různým zaměřením, pohybové hry s netradičními pomůckami - sportovní hry s upravenými pravidly - plavání, prvky zdravotního plavání - turistika a pobyt v přírodě, základní poznatky z turistiky, chůze a orientace v terénu, táboření, základní turistické dovednosti, ochrana přírody 	<p>Hudební výchova Člověk a příroda Člověk a společnost Výchova ke zdraví</p>

<p><i>- snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - zaměřit se na soulad pohybu s rytmem hudby - cvičit s náčiním i bez náčiní podle hudby - zvládat základy lidových tanců - improvizovat v rytmu taneční hudby - běhat a chodit v základním tempu - zvládat základy atletických disciplín (běh, skok, hod) - osvojovat si a zvládat základy gymnastických cvičení (kotouly, visy, postoje, změny postojů, skoky, výskoky...) 	<ul style="list-style-type: none"> - rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem - atletika, starty, běhy na dráze, v terénu, skok do dálky, skok do výšky, hod míčkem, hod granátem, vrh koulí - gymnastika, cvičení s náčiním a na vybraném nářadí 	<p>Matematika Hudební výchova</p>
<p><i>- dodržovat dohodnutou spolupráci v družstvu při kolektivních hrách</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát pravidla osvojovaných pohybových činností (základy košíkové, fotbalu, házené, vybíjené a jiné) - uplatňovat zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidla osvojovaných pohybových činností, základní pravidla her - komunikace v TV, smluvené povely, signály, gesta 	<p>Řečová výchova Člověk a společnost</p>
<p><i>- sledovat určené prvky pohybové činnosti a výkony</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - chápat význam komunikace v TV, informace o pohybových činnostech - pochopit dodržovaná pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností - mít pojem o sportu, jeho historii 	<ul style="list-style-type: none"> - základy odborné terminologie, vzájemná komunikace při osvojovaných pohybových činnostech - historie a současnost sportu, významné sportovní soutěže 	<p>Řečová výchova Člověk a společnost</p>

	<ul style="list-style-type: none">- znát významné sportovní soutěže (olympiáda, mistrovství světa, mistrovství republiky...)		
--	--	--	--

Průřezová témata:

V předmětu tělesná výchova, v období 7. – 10. ročník je začleněno:

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov; cvičení pozorování; komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.

Průřezové téma Environmentální výchova

Vztah člověka k prostředí – prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Průřezové téma Multikulturní výchova

Lidské vztahy – uplatňování principů slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti, osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Zdravotní tělesná výchova

Charakteristika předmětu

Zdravotní tělesná výchova je také mimo jiné součástí osnov předmětu Tělesná výchova (podrobnější obsah předmětu – viz. osnovy tělesné výchovy). ZTV je vyučována nad rámec učebního plánu.

Je uplatňována u žáků s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem.

Obsahem jsou činnosti a zátěže směřující k odstranění, zmírnění a zlepšení zdravotního stavu a rozdělují se podle typů oslabení do skupin:

A - Oslabení podpůrně pohybového systému

A1 Poruchy funkce svalových skupin

A2 Poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení

A3 Poruchy páteře – vybočení páteře do strany

A4 Poruchy stavby dolních končetin

Cvičení zaměřená na: Správné držení hlavy, pletence ramenního, postavení pánve, protažení šjíjových, prsních, bederních svalů a vzpřimovačů páteře, zkrácených ohýbačů kyčle a svalstva na zadní straně stehen; zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kolenního, kyčelního a hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech; spinální cvičení; posílení oslabených svalů šjíjových, meziplopatkových, břišních, hýžděových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu

B - Oslabení vnitřních orgánů

B1 Oslabení oběhového a dýchacího systému

B2 Oslabení endokrinního systému

B3 Obezita

B4 Oslabení vnitřních orgánů

Cvičení zaměřená na: protažení a posílení svalstva – viz skupina A; rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů, zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži, koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu; rovnovážná a koordinační cvičení

C - Oslabení smyslových a nervových funkcí

C1 Oslabení zraku

C2 Oslabení sluchu

C3 Neuropsychická onemocnění

Cvičení zaměřená na: vyrovnávání svalové nerovnováhy – viz skupina A; vyrovnávání funkční adaptability pohybového, srdečně – cévního a dýchacího systému; rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů; sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu; orientaci v prostoru; zrakovou lokalizaci; u neuropsychických onemocnění je třeba omezení zvažovat individuálně

Cílové zaměření předmětu:

- nácvik správného dýchání a správného držení těla
- rozpoznávání nevhodných cviků
- rozvíjení aktivní hybnosti, motoriky a prostorové orientace
- využívání pohybových schopností a dovedností
- stimulace jednotlivých svalových skupin
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

Časová dotace

Časová dotace zdravotní výchovy je 2 vyučovací hodiny týdně.

Žáci jsou zařazeni do skupin podle typu oslabení. Provádí speciální cvičení samostatně nebo ve dvojici, soutěží a hrají hry, využívají vybraná tělovýchovná náčiní.

Začlenění průřezových témat

V tomto předmětu jsou začleněna průřezová témata z Osobnostní a sociální výchovy:

Osobnostní rozvoj

- **Sebepoznání a sebepojetí** – *moje tělo; já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mě*
- **Psychohygiena** – *dovednosti zvládnání stresových situací – uvolnění relaxace*
- **Seberegulace a sebeorganizace** – *cvičení sebeovládání*
- **Rozvoj schopnosti poznávání** – *cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů*

Sociální rozvoj

- **Mezilidské vztahy** – *chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina; péče o dobré vztahy*
- **Spolupráce a soutěživost** – *rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci;*
- **Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem**

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- Podporujeme sebekontrolu a sebehodnocení navozováním vhodných modelových situací
- Využíváme praktické ukázky cviků, obrázky
- Slovně povzbuzujeme a oceňujeme každý projev snahy či změny ve výkonu

- Slovním povzbuzováním zdůrazňujeme význam pohybu pro zdraví člověka

Kompetence k řešení problémů

- Modelovými situacemi učíme žáky poskytnout a přivolat 1. pomoc v případě ohrožení
- Nabízíme žákům vhodné podněty a náměty pro pohybovou činnost mimo tělesnou výchovu ve škole

Kompetence komunikativní

- Stálou kontrolou a používáním směřujeme žáky k porozumění slovních pokynů, povelů a předem domluvených signálů
- Používáme odbornou tělovýchovnou terminologii

Kompetence sociální a personální

- Formou společných sportovních akcí a her rozvíjíme spolupráci mezi žáky
- Stálou kontrolou vyžadujeme dodržování stanovených pravidel chování

Kompetence občanská

- Vhodnou motivací a na modelových situacích směřujeme žáky k rozpoznání a vyhýbání se nevhodným cvikům a činnostem
- Podporujeme a zdůrazňujeme význam zdravého životního stylu vlastním příkladem
- Vytváříme u žáků dovednost pochopit, zvládat a vykonávat činnosti související s vlastním oslabením nabídkou vhodných cviků nebo jejich sestav
- Navozením modelových situací i prakticky směřujeme k pomoci slabším jedincům

Kompetence pracovní

- Soustavným opakováním směřujeme žáky k samostatné sebeobsluze
- Vlastním příkladem a kontrolou směřujeme žáky k dodržování pořádku a čistoty v tělocvičně
- Neustálou apelací vedeme žáky ke správnému užití tělovýchovného náčiní
- Rozvíjíme u žáků morální vlastnosti jako je vytrvalost, houževnatost, důslednost, spolupráce v kolektivu na základě her soutěží

5. 9 Člověk a svět práce

5. 9. 1 Pracovní výchova

Vzdělávací oblast: **Člověk a svět práce**

Vzdělávací obor: **Člověk a svět práce**

Název předmětu: **Pracovní výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Pracovní výchova vznikl ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Tato oblast je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí ve vzdělávání žáků s mentálním postižením. Zahrnuje široké spektrum nejen manuálních činností, ale i činností rozvíjející klíčové kompetence, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Cíleně se zaměřuje a systematicky ovlivňuje rozvíjení motorických schopností (hrubé a jemné motoriky), manuálních dovedností, tvořivých schopností, zmírňuje motorické poruchy, zdokonaluje kognitivní funkce, stimuluje řeč a myšlení, a tím přispívá k jejich zapojení do každodenního života. Umožňuje žákům přípravu na vykonávání jednoduchých, pracovních činností. Žáci se učí pracovat samostatně i v týmu a vážit si práce své i druhých. Učí se zásadám organizace, bezpečnosti a hygieny práce. Poznávají různé druhy materiálů, jejich funkce a užívání vhodných pomůcek a nářadí. Seznamují se s hospodárným zacházením s materiálem. Jsou podněcováni k pozitivnímu vztahu k práci, k vytváření životní a profesní orientace, k budoucímu pracovnímu zařazení a k uplatnění v dalším životě a integraci ve společnosti.

Vzdělávací oblast je realizována v průběhu celého základního vzdělávání od prvního do desátého ročníku.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a svět práce** zahrnuje tematické okruhy:

- I. V 1. a 3. ročníku:
 - *Sebeobsluha*
 - *Práce s drobným materiálem*
 - *Práce montážní a demontážní*
 - *Pěstitelské práce*
 - *Práce v domácnosti*

- II. Ve 4. a 6. ročníku:
 - *Sebeobsluha*
 - *Práce s drobným materiálem*
 - *Práce montážní a demontážní*
 - *Pěstitelské práce*
 - *Práce v domácnosti*

- III. V 7. a 10. ročníku:
 - *Práce s technickými materiály*
 - *Práce montážní a demontážní*
 - *Pěstitelské práce*

Cílové zaměření předmětu

- zvládnutí úkonů související se sebeobsluhou
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a vytváření pracovních dovedností a návyků
- překonávání obtíží a dokončování pracovních úkolů
- práci v kolektivu a odpovědnosti za své i společné výsledky práce
- osvojení dovedností k praktickému žití a zacházení s předměty denní potřeby, vhodně zvolenými nástroji, pomůckami a drobným nářadím
- porozumění zadaným jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají k využití volného času
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

Začlenění průřezových témat

V předmětu Pracovní výchova jsou začleněna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova.

Osobnostní a sociální výchova

Tematický okruh: Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; moje tělo

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

Psychohygiena – dovednosti zvládnutí stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

Tematický okruh: Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída

Komunikace – cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

Tematický okruh: Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

Multikulturní výchova

Tematický okruh: *Kulturní rozdíly* – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti

Tematický okruh: *Lidské vztahy* – udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; uplatňování

principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti

Environmentální výchova

Tematický okruh: *Ekosystémy* – les (les v našem prostředí, význam lesa), pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí), vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)

Tematický okruh: *Lidské aktivity a problémy životního prostředí* – odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, ochrana přírody při masových sportovních akcích)

Tematický okruh: *Vztah člověka k prostředí* – náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen slovně, vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Pracovní výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1. a 4. ročník: 3 vyučovací hodiny týdně
- 5. ročník: 4 vyučovací hodiny týdně
- 6. ročník: 5 vyučovacích hodin týdně
- 7. a 10. ročník: 6 vyučovacích hodin týdně (z toho v 7. a 8. ročníku je výuka rozšířena o 1 vyučovací hodina z disponibilní časové dotace)

Forma vyučovacího předmětu

Vyučovací metody vychází z didaktických zásad – názornosti, přiměřenosti a posloupnosti.

Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce: ukázkou, výklad, pokus-omyl, frontální, skupinovou, individuální výuku. V předmětu Pracovní výchova připravujeme žáky do běžného života, vybavujeme je takovými dovednostmi, aby se mohli co nejlépe zapojit do každodenního života. V rámci předmětu dochází také k rozvíjení řeči ve formě verbalizace činnosti, pojmenování materiálů, pomůcek, hodnocení výsledků činnosti. Důsledným vedením v překonávání obtíží a dokončování úkolů se utvářejí volní vlastnosti a pracovní návyky žáků.

U žáků se zaměřujeme zejména na nácvik úkonů souvisejících se sebeobsluhou, upevňováním hygienických návyků a dovedností. Jejich zvládnutí je jedním z nejdůležitějších úkolů v životě mentálně postižených. Velký důraz klademe na samostatnost a přesnost provedení. Žáci se v předmětu seznamují s konkrétními jednoduchými pracovními činnostmi (v domácnosti, v dílně, na zahradě). Dále se zaměřujeme na utváření základních manuálních dovedností při práci s drobným materiálem, při montáži a demontáži výrobků.

Součástí pracovní výchovy jsou exkurze na různá pracoviště. V rámci přípravy na budoucí povolání mohou žáci navštívit i odborná učiliště. Žáci během školního roku navštěvují také různé výstavy, kde jsou prezentovány i výsledky jejich práce.

Pro výuku předmětu využíváme odborné učebny (učebna vaření, dílna kovo, dřevo), školní pozemek se skleníkem, zahradu školy se zahradním altánem.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka pracovní výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- pomocí různých pracovních činností nabízíme práci v individuálních a skupinových činnostech ⇒ **žák využívá pracovní materiály a pomůcky**
- motivujeme a vysvětlujeme smysl a cíle pracovního vyučování, snažíme se vytvářet nové informace a nabádáme žáky k sebehodnocení ⇒ **žák se snaží najít nové poznatky, pochvala je pro něj impulsem pro dobře vykonanou práci**
- pomocí nabytých znalostí a dovedností pomáháme žákům se zapojit do praktického života, využíváme diskusí, kritiky a sebereflexe ⇒ **žák zvládá v běžném životě využít nabyté pracovní dovednosti a znalosti**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- v praktických situacích ukazujeme žákům činnosti vycházející z reálného života, které napomáhají utvářet si vlastní názor a řešit problémy ⇒ **žák se umí orientovat a řešit problémové situace**
- žáky seznamujeme s volbou vhodných způsobů řešení opakujících se situací, napomáháme využívat získaných znalostí k objevování různých způsobů řešení ⇒ **žák napodobuje známé a opakující se situace (např. práce montážní, demontážní, pěstitelské práce, práce v domácnosti)**
- nabádáme žáky k přemýšlení, které je vede k následnému zamyšlení nad nejrůznějšími problémovými situacemi a reakcemi na ně ⇒ **žák zvládá řešení problémových situací**
- kladným povzbuzováním a hodnocením žáka napomáháme najít cestu postupu a řešení ⇒ **žák se v pracovních činnostech smíří s neúspěchem i nezdarem při řešení problémů**
- diskusí a vzorem pedagoga nabízíme vzájemnou důvěru mezi žákem a učitelem, podporujeme kolektivní spolupráci při řešení problémů ⇒ **žák při nezdaru se obrací na kompetentní osobu**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- slovním vysvětlením, ukázkou a vlastním prožitkem umožňujeme žákům pochopení zadaného pracovního úkolu ⇒ **žák chápe jednoduchá sdělení a reaguje na ně (pracovní postupy)**
- rozhovorem se žáky umožňujeme vyjádřit jejich počínání ⇒ **žák vyjadřuje své pocity**
- ukazováním a nabízením pracovních materiálů, obrázků, pracovního náčiní podporujeme jejich používání ⇒ **žák je schopen užívat tyto materiály**

- poskytováním dostatečného množství příležitostí pomáháme žákům vyjádřit svůj názor a obhájit jej ⇒ **žák dává najevo svůj názor, postoj, potřebu a vhodným způsobem jej obhájí**
- prezentací výrobků na výstavách a soutěžích motivujeme ke kvalitně odvedené práci, výsledky své práce mohou hodnotit a porovnávat ⇒ **žák uplatňuje své dovednosti v praxi a vytváří si tak postoj potřebný k zařazení do běžného života**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zařazováním pracovních činností upevňujeme kladný vztah k místu, ve kterém žáci žijí (okolí školy, zahrada, úprava hřiště apod.) ⇒ **žák zkrášluje prostředí ve kterém působí**
- nacvičujeme běžné pracovní činnosti a rozvíjíme tak pracovní dovednosti žáka ⇒ **žák zvládá jednoduché pracovní aktivity**
- při pracovních činnostech rozvíjíme spolupráci mezi spolužáky, toleranci a pomoc slabším ⇒ **žák respektuje spolužáky a navazuje vztahy s okolím**
- preventivními opatřeními předcházíme nebezpečí vzniku úrazů v pracovním prostředí ⇒ **žák chápe nebezpečné chování, které může nastat při práci v pracovním prostředí**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- u žáků podporujeme vhodné způsoby chování v okolí školy i na veřejnosti ⇒ **žák zvládá pravidla soužití a společenské normy**
- směřujeme žáky k zodpovědnosti za sebe a za životní prostředí ⇒ **žák chrání životní prostředí**
- předkládáme žákům možnosti řešení a zvládnutí krizových situací při pracovním vyučování ⇒ **žák v pracovním vyučování správně reaguje při krizových situacích a v situacích ohrožujících zdraví a život žáka**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- v průběhu vyučování pravidelně zařazujeme modelové situace, kterými motivujeme žáky k samostatnosti při hygieně a sebeobsluze ⇒ **žák zvládá hygienické návyky a sebeobsluhu**
- procvičováním jednoduchých pracovních činností upevňujeme u žáků pozitivní vztah k práci; směřujeme žáky k zvládnutí jednoduchých pracovních postupů ⇒ **žák využívá pracovní dovednosti k provedení jednoduchých pracovních činností podle naučeného pracovního postupu**
- nabídkou dostatečného množství podnětů (exkurze, návštěva odborných učilišť, chráněných dílen...) napomáháme žákům při výběru budoucího povolání ⇒ **žák získá ucelený přehled usnadňující výběr budoucího povolání**
- navozováním praktických činností koncentrujeme pozornost žáka a upevňujeme jeho vytrvalost při plnění zadaného úkolu ⇒ **žák je schopen koncentrovat se na pracovní výkon a dokáže vytrvat při jeho provádění**

- každodenními pracovními činnostmi a motivací upevňujeme kladný vztah a úctu k práci své i druhých ⇒ **žák respektuje pracovní pravidla v kolektivu a dobrými pracovními výkony upevňuje kvalitu týmové práce**
- vytváříme situace při kterých hodnotíme práci žáků, vytváříme u nich schopnost tolerovat sdělené hodnocení ⇒ **žák přijímá kladné i záporné hodnocení své práce**
- seznamujeme žáky s BOZP a ochranou životního prostředí, při všech pracovních činnostech kontrolujeme dodržování vymezených pravidel ⇒ **žák správně využívá pravidla BOZP, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><u>Sebeobsluha:</u></p> <p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nacvičit a upevňovat základní hygienické návyky (umývat ruce a obličej, čistit zuby, používat kapesník, hřeben) - správně používat WC (používat toaletní papír, splachovat, mýt si ruce po použití WC) 	<ul style="list-style-type: none"> - základní hygienické návyky, osobní hygiena 	Věcné učení
<p>- zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání</p>	<ul style="list-style-type: none"> - svlékat a oblékat oděvy (spodní prádlo, plavky, ponožky apod.) - naučit se oblékat jednotlivé části oděvu (vrstvení oděvu – spodní prádlo, kalhoty, triko, svetr, bunda...) - skládat oděvy na určené místo - nacvičit rozepínání a zapínání knoflíků, zdrhovadel, háčků a patentů, upevňování pásku - obouvat a zouvat obuv – postupně nacvičovat smyčka 	<ul style="list-style-type: none"> - svlékání a oblékání oděvu, skládání oděvu, obouvání - běžná údržba oděvu a obuvi 	Věcné učení

<p>- udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pečovat o osobní věci a školní pomůcky. - skládat oděvy na určené místo, naučit se oděv věšet na ramínko - naučit se pečovat o oděv (očistit skvrny) - čistit a ukládat obuv 	<ul style="list-style-type: none"> - péče o osobní věci, uklízení a ukládání osobních věcí - ukládání a čištění oděvu a obuvi 	
<p><u>Práce s drobným materiálem</u></p> <p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- třídit různé druhy drobného materiálu, podle velikosti, tvaru, barev</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s různými materiály (přírodniny, kamínky...) - třídit různé druhy drobného materiálu (přírodniny, kamínky, korálky, hračky apod.) podle velikosti, tvaru, barev. 	<ul style="list-style-type: none"> - různé drobné materiály a jejich užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, folie aj.) 	<p>Psaní Matematika Tělesná výchova</p>
<p>- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ukládat roztríděný materiál do různých nádob, krabic, zásuvek. - manipulovat s drobným materiálem (přesypání, překládání apod.). - navíjet vlnu, provázek na cívku, namotávat klubka 	<ul style="list-style-type: none"> - různé drobné materiály a jejich užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, folie aj.) 	<p>Matematika</p>

<p>- <i>vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</i></p> <p>- <i>pracovat podle slovního návodu</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se pracovními pomůckami (lepídko, štětec, nůžky apod.) - nacvičit stříhání nůžkami - sbírat různé přírodní a další materiály – dále s nimi pracovat (nalepovat, navlékat, splétat, vytvářet koláže...) - nacvičovat uzel a kličku. - stříhat papír, provázky, slámu, vlnu, hadříky. - pracovat s papírem (mačkat, trhat, vytrhávat předkreslené tvary, překládat papír, vytvářet skládky a mozaiky, lepit papír...) - modelovat z plastelíny, moduritu (rozvíjet jemnou motoriku - mačkat, stlačovat prsty a dlaněmi), vykrajovat tvary - navlékat korálky podle vzoru - seznámit se s šitím (jehla s tupým hrotem) 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní pomůcky a nástroje, funkce a využití - jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce - užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů 	<p>Psaní Matematika</p>
---	--	---	-----------------------------

<p><u>Práce montážní a demontážní</u></p> <p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s různými druhy stavebnic - naučit se ukládat stavebnice do příslušných krabic, boxů - stavět z kostek (komíny, mosty, zdi, domy), skládat kostky do krabice - skládat, rozkládat a šroubovat hračky a předměty. - skládat stavebnice, sestavovat modely ze stavebnic - montovat a demontovat modely, ukládat do krabic. - skládat puzzle. 	<ul style="list-style-type: none"> - práce podle slovního návodu a jednoduché předlohy - stavebnice plošné, prostorové: sestavování jednoduchých modelů - montáž a demontáž jednoduchých předmětů 	<p>Matematika</p>
<p><u>Pěstitelské práce</u></p> <p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pozorovat podmínky pro život rostlin v jednotlivých ročních obdobích – voda, světlo, teplo, půda, vzduch. - pozorovat, seznámit se s léčivými rostlinami a sbírat je - sbírat přírodniny v příslušných ročních obdobích a využívat je při dalších činnostech 	<ul style="list-style-type: none"> - roční období - podmínky pro pěstování rostlin (uvnitř i venku) - zásady bezpečné práce s rostlinami - léčivé rostliny 	

<p><i>- pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s některými druhy rostlin v bytě a na zahradě - ošetřovat pokojové rostliny, zalévat je, vymývat misky, odstraňovat odumřelé části rostlin a kořenů, kypřit půdu, omývat listy - klíčit rostliny v koutku živé přírody, pozorovat klíčení semen a hrachu. - pečovat o rostliny na zahradě (setí, odpovídající zálivka, pletí) 	<ul style="list-style-type: none"> - základní podmínky pro pěstování rostlin v bytě i na zahradě, výživa rostlin - půda 	<p>Věcné učení</p>
<p><i>- používat lehké zahradní náčiní</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se a naučit se pracovat se zahradnickým náčiním - dodržovat zásady bezpečnosti při práci se zahradnickým náčiním - seznámit se s pracemi na zahradě v jednotlivých ročních obdobích (rytí, setí, zalévání, okopávání, sklizení, hrabání...) 	<ul style="list-style-type: none"> - zahradní náčiní - bezpečnost práce - sezónní práce na zahradě 	
<p><u>Práce v domácnosti</u></p> <p><i>Žák by měl:</i></p> <p><i>- upravit stůl pro jednoduché stolování</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s úpravou stolu pro stolování (položení příboru, sklenice, talířů, ubrousku...) - zdokonalovat se ve stolování, užívat správně příbor a ubrousek. 	<ul style="list-style-type: none"> - stolování – příprava stolu a jeho úprava, používání příboru... 	

<p>- připravit jednoduchý pokrm</p>	<ul style="list-style-type: none"> - osvojit si zásady vaření. - zvládnout přípravu jednoduchých teplých i studených nápojů - naučit se krájet a mazat chléb a jiné pečivo - naučit se čistit brambory a ostatní zeleninu - umět připravit jednoduchý pokrm - dodržovat bezpečnost při práci ve cvičné kuchyni 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady vaření, bezpečnost při vaření - práce s drobným kuchyňským náčiním a kuchyňskými spotřebiči - potraviny, výběr, nákup a skladování potravin 	<p>Matematika Věcné učení</p>
<p>- chovat se vhodně při stolování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - naučit se dodržovat pravidla slušného chování při stolování - stolovat ve třídě a ve školní jídelně. - pomáhat při prostírání i sklizení nádobí. - udržovat čistotu okolního prostředí. 	<ul style="list-style-type: none"> - stolování: jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování 	
<p>- orientovat se v základním vybavení kuchyně</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se se základním vybavením kuchyně, hlavními vypínači (světla, sporák atd.) - naučit se a umět pracovat s drobným kuchyňským náčiním - dodržovat bezpečnost při práci v kuchyni 	<ul style="list-style-type: none"> - základní vybavení kuchyně - práce s drobným kuchyňským náčiním, bezpečnost při zacházení s kuchyňskými pomůckami 	
<p>- zvládat drobné úklidové práce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nacvičit a provádět drobné úklidové práce (utírat prach, sbírat a vynášet odpadky, 	<ul style="list-style-type: none"> - drobné úklidové práce, utírání prachu, mytí nádobí, mytí podlahy, vysávání prachu 	

	zametat, mýt podlahu, vysávat...) - pečovat o okolní prostředí, vnímat estetické prostředí ve škole, i mimo školu.		
--	--	--	--

Průřezová témata:

V předmětu Pracovní výchova, v 1. – 3. ročníku je začleněno:

Průřezové téma *Osobnostní a sociální výchova*

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; moje tělo

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

Psychohygiena – dovednosti zvládání stresových situací

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída

Komunikace – cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

Průřezové téma *Multikulturní výchova*

Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti

Lidské vztahy – udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti

Průřezové téma **Environmentální výchova**

Ekosystémy – les (les v našem prostředí, význam lesa), pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí), vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí – odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, ochrana přírody při masových sportovních akcích)

Vztah člověka k prostředí – náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><u>Sebeoslaha:</u></p> <p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zvládat základy osobní hygieny (umývat ruce a obličej, čistit zuby, používat kapesník, hřeben a pečovat o svůj zevnějšek) - správně používat WC - umět se sprchovat, umýt celé tělo - samostatně zvládat svlékání a oblékání oděvů (spodní prádlo, rozepínat a zapínat knoflíky, zdrhovadla, háčky a patenty, šněrovat, upevňovat pásek) - správně obouvat a zouvat obuv - pečovat o osobní věci a školní pomůcky 	<ul style="list-style-type: none"> - základní hygienické návyky, osobní hygiena - svlékání a oblékání oděvu - obouvání - péče o osobní věci, uklízení a ukládání osobních věcí 	<p>Věcné učení</p> <p>Čtení</p>
<p>- zvládat běžnou údržbu oděvu i obuvi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udržovat svůj oděv i obuv v čistotě - naučit se pečovat o svůj oděv i obuv (skládat oděvy na určené místo, věšet na ramínko, kartáčovat oděv, čistit a ukládat obuv) 	<ul style="list-style-type: none"> - běžná údržba oděvu a obuvi - skládání, ukládání, čištění oděvu 	

<p>- dodržovat zásady účelného oblékání</p>	<ul style="list-style-type: none"> - naučit se pečovat o svůj zevnějšek - zvládat vrstvení oblečení - umět se oblékat přiměřeně počasí - vybrat vhodné oblečení k různým příležitostem (herní činnosti, tělocvik, pracovní činnosti, divadlo, oslava...) 	<p>- účelné oblékání</p>	<p>Tělesná výchova</p>
<p><u>Práce s drobným materiálem</u></p> <p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- pracovat podle předlohy a vytvářet přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z drobných materiálů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - třídit různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev (přírodniny, kamínky, korálky, hračky apod.) - manipulovat s drobným materiálem (přesypání, překládání apod.) - ukládat roztríděný materiál do různých nádob, krabic, zásuvek - zdokonalovat vázání uzle, smyčky - navlékat korálky podle vzoru, vytvářet korálkové mozaiky - rozšiřovat pracovní činnosti s papírem (vystřihovat bez předkreslené linie, skládat, překládat, lepit, vytvářet mozaiky, polepovat předměty papírem...) 	<ul style="list-style-type: none"> - různé drobné materiály a jejich užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, folie aj.) - užití některých jednoduchých technik při zpracování vybraných materiálů 	<p>Matematika Řečová výchova</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - naučit se pracovat s vlnou (bužirkou, provázky...) - pracovat s jehlou s tupým hrotem (základy vyšívání) - modelovat tvary, předměty (kulička, had, ovoce...), vykrajovat tvary pomocí formiček - seznámit se s keramickou hlinou (modelovat základní tvary, pokusit se tvarovat pomocí dřívka, špachtle) 		
<p>- využívat při tvořivých činnostech vlastní fantazii i prvky lidových tradic</p>	<ul style="list-style-type: none"> - při činnostech rozvíjet vlastní fantazii - vytvářet výrobky vztahující se k jednotlivým ročním obdobím - seznámit se s prvky lidových tradic při různých příležitostech (Vánoce, Velikonoce, čarodějnice atd.) 	<ul style="list-style-type: none"> - lidové zvyky, tradice, řemesla: užití některých jednoduchých technik při zpracování vybraných materiálů 	<p>Věcné učení Výtvarná výchova Řečová výchova Čtení</p>
<p>- volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní, vzhledem k použitému materiálu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět rozlišovat vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu - podle druhu pracovní činnosti umět vybrat příslušné pracovní náčiní (malování – štětec, barvy...) 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní pomůcky a nástroje, funkce a využití jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce 	<p>Výtvarná výchova</p>

<p>- udržovat pořádek na pracovním místě: dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce</p>	<p>- udržovat pořádek na pracovním místě - upevňovat pracovní činnosti dle jednoduchých slovních pokynů - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při jednotlivých činnostech</p>	<p>- zásady hygieny a bezpečnosti práce</p>	
<p><u>Práce montážní a demontážní</u> <i>Žák by měl:</i> - provádět při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž</p>	<p>- podle slovního pokynu, popř. předlohy vytvářet ze stavebnice jednoduché modely (plošné i prostorové) - naučit se pracovat se šroubovacími stavebnicemi (systém šroubek-matička) - seznámit se se zatloukáním a vytahování hřebíků (využití cvičné korkové podložky) - montovat a demontovat modely, ukládat do krabic. - skládat puzzle</p>	<p>- stavebnice plošné, prostorové: sestavování jednoduchých modelů - šroubování, zatloukání - montáž a demontáž jednoduchých předmětů</p>	<p>Matematika Tělesná výchova</p>
<p>- pracovat podle slovního návodu, předlohy</p>	<p>- naučit se pracovat podle slovního návodu učitele (pracovní postup) - naučit se pracovat podle vizuální předlohy (obrázek, model)</p>	<p>- práce podle slovního návodu a jednoduché předlohy</p>	<p>Řečová výchova</p>
<p>- spojovat a rozpojovat různé jednoduché předměty</p>	<p>- spojovat špejlí, drátem, provázkem... (přírodní materiály, papír, modelovací hmoty...)</p>	<p>- spojování a rozpojování různých komponent, materiálů</p>	<p>Věcné učení Výtvarná výchova</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - spojováním vytvářet různé modely plošné i prostorové - rozpojit vytvořené modely a roztrždit jednotlivé komponenty na určené místo 		
<p><i>- udržovat pořádek na svém pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - udržovat pořádek na pracovním místě - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při jednotlivých činnostech 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady hygieny a bezpečnosti práce 	
<p><u>Pěstitelské práce</u></p> <p><i>Žák by měl:</i></p> <p><i>- znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát a zajistit podmínky pro život rostlin – voda, světlo, teplo, půda, vzduch - znát a správně provádět pracovní postupy na zahradě v jednotlivých ročních obdobích (rytí, setí, zalévání, okopávání, sklizení, hrabání...) 	<ul style="list-style-type: none"> - základní podmínky pro pěstování rostlin - půda a její zpracování - výživa rostlin - různé druhy osiva, setí 	<p>Matematika</p> <p>Věcné učení</p>
<p><i>- ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové i venkovní rostliny</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - ošetřovat pokojové i venkovní rostliny (zalévat je, vymývat misky, odstraňovat odumřelé části rostlin a kořenů, kypřit půdu a připravovat ji před setím, omývat listy rostlin...) - seznámit se s rozmnožováním pokojových i venkovních rostlin (rozsazování, řízkování...) 	<ul style="list-style-type: none"> - pěstování rostlin na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, jedovaté rostliny, koření, zelenina aj.) - pěstování pokojových rostlin, podmínky pro pěstování - zásady bezpečné práce s rostlinami 	<p>Věcné učení</p>

<p>- volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět rozlišovat vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k druhu pěstitelských činností - podle druhu pěstitelské činnosti umět vybrat příslušné pracovní náčiní, nástroj, nářadí 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní pomůcky a nástroje, funkce a využití jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce 	
<p>- vědět o léčivkách i jedovatých rostlinách</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát některé druhy léčivých i jedovatých rostlin - sbírat léčivé rostliny a znát jejich užitek 	<ul style="list-style-type: none"> - léčivé a jedovaté rostliny - význam, užití léčivých rostlin - zásady bezpečné práce s rostlinami 	
<p>- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s rostlinami na zahradě</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při jednotlivých činnostech 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady hygieny a bezpečnosti práce 	
<p><u>Práce v domácnosti</u> - znát základní vybavení kuchyně</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát základní vybavení kuchyně a vědět k čemu slouží - naučit se manipulovat s kuchyňskými pomůckami 	<ul style="list-style-type: none"> - základní vybavení kuchyně, kuchyňské pomůcky 	
<p>- připravit jednoduché pohoštění</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s pracovními postupy, návody (podle slovních pokynů, receptů, procesuálních schémat) - umět připravit jednoduchý nápoj (káva, čaj, kakao, studené nápoje...) - umět namazat pečivo - naučit se připravit jednoduchou pomazánku, obložený chléb, jednohubky, obložený talíř... - seznámit se s přípravou jednoduchých teplých pokrmů 	<ul style="list-style-type: none"> - potraviny, výběr, nákup a skladování potravin - příprava jednoduchého pokrmu 	<p>Věcné učení</p>

	<p>(puding, krupičná kaše, polévka, bramboráky...)</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s pečením vánočního cukroví - vědět, jak skladovat některé potraviny (máslo, mléko, chléb, mouka...) 		
<p>- uplatňovat zásady správné výživy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se se zásadami zdravé výživy - znát význam ovoce a zeleniny - dodržovat pitný režim - seznámit se s riziky obezity, mentální anorexie, bulimie 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady správné výživy - špatné stravovací návyky 	Věcné učení
<p>- dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět upravit stůl pro stolování (položení příboru, sklenice, talířů, ubrousku...) - zdokonalovat se ve stolování, užívat správně příbor a ubrousek. - dodržovat pravidla slušného chování při stolování - pomáhat při prostírání i sklizení nádobí - udržovat čistotu okolního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - stolování: jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování 	

<p>- zvládat práci s jednoduchými kuchyňskými nástroji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se a pracovat s jednoduchými kuchyňskými nástroji - podle druhu činnosti umět vybrat příslušné pracovní náčiní, nástroj - dodržovat bezpečnost při práci s kuchyňskými nástroji 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s drobným kuchyňským náčiním - bezpečnost při zacházení s kuchyňskými pomůckami 	
<p>- vědět, jakým způsobem udržovat pořádek v bytě, ve třídě</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s elektrickými pomocníky při úklidu (vysavač, pračka, myčka...) - provádět úklidové práce (utírat prach, sbírat a vynášet odpadky, zametat, mýt podlahu, mýt nádobí, vysávat...) - seznámit se se základy ručního praní (ponožky, spodní prádlo...) 	<ul style="list-style-type: none"> - drobné úklidové práce (utírání prachu, mytí nádobí, mytí podlahy, vysávání, praní...) 	
<p>- udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržovat základy hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při jednotlivých činnostech v domácnosti - seznámit se s udržováním pořádku a čistoty doma, ve třídě 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti 	

Průřezová témata:

V předmětu Pracovní výchova, v 4. – 6. ročníku je začleněno:

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; moje tělo

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

Psychohygienu – dovednosti zvládnání stresových situací; hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída

Komunikace – cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální; komunikace v různých situacích

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

Průřezové téma Multikulturní výchova

Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti

Lidské vztahy – udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti

Průřezové téma Environmentální výchova

Ekosystémy – les (les v našem prostředí, význam lesa), pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí), vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí – odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, ochrana přírody při masových sportovních akcích)

Vztah člověka k prostředí – náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vazby
<p><u>Práce s technickými materiály</u></p> <p><i>Žák by měl:</i> - rozlišovat různé druhy materiálů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s pracovním prostředím dílny - seznámit se s různými materiály a jejich využitím (dřevo, plech, plasty, sklo, textil...) 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s různým materiálem podle podmínek a vybavení školy: materiály, vlastnosti, užití, praxi (dřevo, kov, plasty) 	<p>Psaní Tělesná výchova</p>
<p>- získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se se dřevem, rozlišovat dřeva měkká a tvrdá - rozpoznat základní druhy řeziva (prkno, fošna, lať), deskové materiály (překližka) - seznámit se s funkcí a užitím nástrojů, nářadí a pomůcek pro práci se dřevem (skládací metr, pila, pilník, brusný papír, vrtačka, kleště, hřebík, šroub, šroubovák...) - seznámit se s kovem (drát, plech) - seznámit se s funkcí a užitím nástrojů, nářadí a pomůcek pro práci s kovem (svěrák, ocelové měřidlo, štípací kleště, nůžky na plech, pilník, drátěný kartáč...) - seznámit se s jinými druhy materiálů a jejich využitím (plasty, sklo) 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní pomůcky, nářadí a nástroje - druhy materiálů - jednoduché pracovní operace a postupy - řemesla a tradice 	<p>Člověk a příroda Výtvarná výchova Počítače</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - poznat některá lidová řemesla a tradice 		
<ul style="list-style-type: none"> - zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu - orientovat se v jednoduchých pracovních postupech a návodech - vybrat a správně používat vhodné pracovní nástroje a pomůcky 	<ul style="list-style-type: none"> - zvládnout povrchovou úpravu dřeva (řezání, úprava brusným papírem, pilníkem, nátěr...) - provádět jednoduché praktické činnosti se dřevem: měřit, řezat, sbíjet a slepovat dřevo, vrtat díry do dřeva pomocí vrtáku, spojovat dřevo pomocí vrutů, - zvládnout opracování kovu (ohýbání, pilování, stříhání, čištění, natírání) - pracovat s ocelovým, měděným a hliníkovým drátem, ohýbat, štípat, splétat. - upevňovat pracovní činnosti dle jednoduchých slovních pokynů - pracovat podle slovního návodu učitele (pracovní postup) - pracovat podle vizuální předlohy (obrázek, model) - umět rozlišovat vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k druhu dílenské činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - druhy materiálů - pracovní postupy - pracovní nástroje a pomůcky - pracovní činnosti se dřevem a kovem 	Počítače

<p>- <i>dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - užívat vhodné ochranné pomůcky (oděv, obuv, rukavice, brýle...) - dodržovat zásady bezpečné manipulace s pracovními nástroji (ruční i elektrické) - dodržovat zásady bezpečné manipulace s barvy, laky, ředidly apod. - dodržovat obecné zásady hygieny při práci (mytí rukou od barev, ředidel apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> - ochranné pracovní pomůcky - zásady bezpečnosti a hygieny - druhy nátěrových hmot 	<p>Tělesná výchova</p>
<p><u>Práce montážní a demontážní</u></p> <p>Žák by měl:</p> <p>- <i>sestavit podle návodu, plánu jednoduchý model</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - pracovat podle slovního návodu učitele (pracovní postup) - pracovat podle vizuální předlohy (obrázek, model) - sestavovat modely z konstrukčních a elektrotechnických stavebnic plastových i kovových (např. Merkur) 	<ul style="list-style-type: none"> - konstrukční a elektrotechnické stavebnice - sestavování modelu - práce s návodem a předlohou 	<p>Počítače</p>
<p>- <i>zvládnout jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicemi</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - montovat modely dle návodů přiložených ke stavebnici - demontovat modely, ukládat součástky do odpovídajících krabic 	<ul style="list-style-type: none"> - montáž a demontáž modelů - práce s návodem 	<p>Matematika</p>
<p>- <i>provádět údržbu jednoduchých předmětů</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - provádět údržbu jízdního kola (čistit, mazat, hustit vzdušnice, seřizovat výšku sedla...) 	<ul style="list-style-type: none"> - údržba jednoduchých předmětů 	<p>Tělesná výchova</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - rozebrat a složit jednoduché mechanické stroje (mlýnek na maso apod.) - umět vyměnit žárovku, baterii 		
<p><i>- dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci - řídit se bezpečnostními pokyny a pokyny v záručních listech při manipulaci s jednotlivými předměty a spotřebiči 	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečnostní pokyny pro manipulaci s předměty a spotřebiči - hygiena práce 	
<p><u>Pěstitelské práce</u> <i>Žák by měl:</i> <i>- volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát a rozlišovat vhodné pracovní postupy při pěstování rostlin doma i na zahradě - umět ošetřovat pokojové rostliny - poznat různé druhy pokojových rostlin - umět ošetřovat rostliny na záhonech - seznámit se se zakládáním kompostu a významem hnojení 	<ul style="list-style-type: none"> - základní podmínky pro pěstování, základní zpracování půdy: výživa rostlin 	
<p><i>- pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát jak pěstovat a ošetřovat květiny a dřeviny v interiéru i exteriéru - seznámit se s aranžováním květin (řezaných, sušených, pokojových) 	<ul style="list-style-type: none"> - okrasné rostliny, pokojové květiny - pěstování vybraných okrasných dřevin a květin - využití květin exteriéru a interiéru - aranžování a jednoduchá vazba květin 	<p>Výtvarná výchova Člověk a příroda</p>

<p>- znát hlavní zásady pěstování zeleniny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět upravit záhon pro zeleninu (rýt záhony, kypřit, urovnávat, připravovat sadbu...) - umět rozlišovat jednotlivé druhy zeleniny - znát podmínky pro pěstování jednotlivých druhů zeleniny (výsev, jednocení, předpěstování sazenic, výsadba) - seznámit se se škůdci zeleniny a ochranou proti nim - seznámit se s pěstováním zeleniny ve skleníku (podmínky růstu) - umět sklídit zeleninu, správně ji uskladnit (konzervace, uchování ve sklepě....) 	<ul style="list-style-type: none"> - druhy zeleniny - podmínky a zásady pěstování: pěstování vybraných druhů zeleniny (osivo, sadba, výpěstky) - skladování, konzervování 	<p>Výtvarná výchova Člověk a příroda</p>
<p>- znát běžné druhy ovoce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět rozlišovat jednotlivé druhy ovoce - seznámit se s péčí o ovocné stromy, keře a rostliny (stříhání, ošetřování proti škůdcům, pletí) - sbírat spadlé ovoce, třídít ho a vědět jak ho využít - umět sklídit ovoce a správně ho uskladnit - seznámení s konzervováním ovoce (marmeláda, kompot) 	<ul style="list-style-type: none"> - druhy ovoce - způsob pěstování drobného ovoce - skladování, konzervování 	<p>Výtvarná výchova</p>
<p>- seznámit se s běžnými léčivými rostlinami a znát nebezpečí jedovatých rostlin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát některé druhy léčivých i jedovatých rostlin, koření 	<ul style="list-style-type: none"> - léčivé rostliny, koření - druhy hub - pěstování vybraných rostlin, jejich sušení a uskladnění 	<p>Výtvarná výchova Člověk a příroda</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - sbírat léčivé rostliny a znát jejich význam, správné sušení a skladování - seznámit se s některými druhy hub (jedlé, jedovaté) - být obeznámen se základy první pomoci při požití jedovaté rostliny, houby (otrava, alergie...) 	<ul style="list-style-type: none"> - léčivé účinky rostlin - rostliny jedovaté - první pomoc 	
<p><i>- vědět o způsobu chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - znát jednotlivé druhy domácích zvířat - seznámit se s chovem domácích zvířat (obydlí, obživa) - znát význam domácích zvířat pro člověka - vědět, jak pečovat o „domáciho mazlíčka“ - znát a dodržovat zásady bezpečnosti při kontaktu se zvířaty, být obeznámen se základy první pomoci 	<ul style="list-style-type: none"> - chov zvířat v domácnosti - podmínky chovu „domácích mazlíčků“ - hygiena a bezpečnost chovu (kontakt se zvířaty) - první pomoc 	Výtvarná výchova
<p><i>- používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět rozlišovat vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k druhu pěstitelských činností - podle druhu pěstitelské činnosti umět vybrat příslušné pracovní náčiní, nástroj, nářadí 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní pomůcky a nástroje, funkce a využití - jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce 	
<p><i>- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při jednotlivých činnostech 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady hygieny a bezpečnosti práce 	

<p><u>Práce v domácnosti</u> Žák by měl: - <i>zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - zvládat a zdokonalovat základní činnosti v domácnosti: mýt a utírat nádobí, zvládat úklidové práce (stlát postele, utírat prach, vytírat podlahu, zametat a používat vysavač, mýt okna...); prát a sušit osobní prádlo, kapesníky, záclony; žehlit rovné kusy prádla, oděvy... - dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování - umět připravit stůl pro sváteční příležitosti - zvládat základy ručního i strojového šití (přišívání knoflíků, jednoduché sešívání látek, atd.), jednoduchých oprav oděvů - naučit se základům pletení, háčkování, vyšívání - naučit se provádět pravidelný úklid domácnosti, udržovat čistotu a pořádek 	<ul style="list-style-type: none"> - údržba a úklid domácnosti - údržba oděvu a textilií (praní, sušení, žehlení, šití, zašívání apod.) - pletení, háčkování, vyšívání - stolování 	
<p>- <i>používat vhodné prostředky při práci v domácnosti</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - umět rozlišovat vhodné pomůcky, nástroje a čisticí prostředky při práci v domácnosti podle druhu domácí práce umět vybrat vhodné pomůcky, nástroje a čisticí prostředky 	<ul style="list-style-type: none"> - úklidové a čisticí prostředky a zacházení s nimi - bezpečnost při styku s čisticími prostředky 	

<p>- používat základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhovat spotřebiče</p>	<p>- znát základní vybavení kuchyně a vědět k čemu slouží - vědět jak manipulovat s kuchyňskými pomůckami, elektrospotřebiči naučit se orientovat v kuchařské knize</p>	<p>- základní inventář kuchyně - elektrické spotřebiče, funkce a užití, ovládání, ochrana a údržba - bezpečnost provozu v kuchyni - nebezpečí úrazu elektrickým proudem (první pomoc)</p>	<p>Výtvarná výchova</p>
<p>- připravit pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy</p>	<p>- vědět, jak a kde nakupovat a uchovávat potraviny - rozlišovat jednotlivé skupiny potravin (mléčné výrobky, pečivo, maso...) - naučit se používat recepty při přípravě pokrmů - naučit se manipulovat s kuchyňskou váhou, odměrkami - zvládat přípravu jednoduchých teplých a studených jídel dle zásad správné výživy umět připravit nápoj</p>	<p>- udržování pořádku a čistoty při přípravě pokrmů - kuchařská kniha, recepty - vážení, odměřování potravin - příprava a úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy pokrmů, nápoje - nakupování - skupiny potravin - zdravá výživa</p>	<p>Čtení Matematika Počítače</p>
<p>- dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu</p>	<p>- dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování - zvládat základy obsluhy u stolu (přinést talíř, sklenici apod.) umět připravit stůl pro sváteční příležitosti (zdobné prvky a květiny na stole)</p>	<p>- úprava stolu a stolování, jednoduché prostírání - chování u stolu - prostírání při slavnostních příležitostech (zdobné prvky a květiny na stole)</p>	

<p><i>- dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - opakovat a zkvalitňovat činnosti související s osobní hygienou a základní péčí o oděv a obuv - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při jednotlivých činnostech v domácnosti - řídit se a dodržovat bezpečnostní pokyny, pokyny v záručních listech při manipulaci s jednotlivými předměty a elektrospotřebiči - dodržovat zásady bezpečnosti při manipulaci s čistícími prostředky - znát základy první pomoci při úrazech v domácnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti - osobní hygiena - první pomoc 	
--	--	--	--

Průřezová témata:

V předmětu Pracovní výchova, v 7. – 10. ročníku je začleněno:

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; moje tělo

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

Psychohygiena – dovednosti zvládání stresových situací; hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída

Komunikace – cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální; komunikace v různých situacích

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

Průřezové téma Multikulturní výchova

Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti

Lidské vztahy – udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti

Průřezové téma Environmentální výchova

Ekosystémy – les (les v našem prostředí, význam lesa), pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí), vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí – odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, ochrana přírody při masových sportovních akcích)

Vztah člověka k prostředí – náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

6. Učební osnovy pro vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Učební osnovy jsou vypracovány dle II. dílu RVP pro základní školu speciální.

Pojetí vzdělávání podle učebních osnov pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Tito žáci mají tak závažné mentální postižení zpravidla spojené i s dalšími závažnými poruchami motoriky, komunikačních schopností s dalším zdravotním omezením, že je nutné, aby byli vzděláváni na základě speciálně upraveného vzdělávacího programu. Obsah tohoto programu je zaměřen zejména na sebeobsahu, hygienu a stravování. Snahou je, aby si žáci osvojovali elementární vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní získat určitou míru soběstačnosti a tím i zlepšení kvality jejich života.

Vzdělávání těchto žáků vyžaduje odlišné metody práce, ale i speciálně upravené podmínky odpovídající potřebám žáků. Charakteristické je individualizované vyučování, využívání alternativních a augmentativních systémů komunikace, doplnění vzdělávání různými formami rehabilitační tělesné výchovy nebo relaxačních činností. Všechna opatření směřují k rozvíjení celé osobnosti žáka.

Vnitřní členění třídy vychází z úrovně individuálních schopností a potřeb žáků. *Režim dne ve třídě je rozdělen na pravidelné střídání výuky, odpočinku a hry. Zpracovaný obsah vzdělávacích předmětů na úrovni ŠVP je základem pro vypracování osobnostních vzdělávacích plánů pro konkrétní žáky.* Dle potřeby učivo nebo činnosti vybíráme a upravujeme tak, aby:

- bylo pro konkrétního žáka reálné a alespoň do určité míry splnitelné
- nebránilo mu v dalším rozvoji
- postupně směřovalo k rozvoji klíčových kompetencí žáka.

Žáci s hlubokým mentálním postižením, kterým bylo stanoveno plnění školní docházky jiným způsobem, jsou vzděláváni podle individuálního vzdělávacího plánu sestaveného v souladu s tímto školním vzdělávacím programem.

Osobnostní vzdělávací plán, stejně tak i individuální vzdělávací plán jsou zakládány do osobního spisu žáka.

1 Člověk a komunikace

6.1.1 Rozumová výchova

Vzdělávací oblast: **Člověk a komunikace**

Vzdělávací obor: **Rozumová výchova**

Název předmětu: **Rozumová výchova**

Charakteristika předmětu

Předmět Rozumová výchova je spolu s řečovou výchovou součástí vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. Žák se zde učí nalézt vhodnou formu komunikace s okolím a rozvíjet ji. Kromě komunikačních dovedností rozvíjíme v tomto předmětu i další rozumové schopnosti jako je paměť, pozornost, myšlení či grafické schopnosti.

Obsah vzdělávacího oboru Rozumová výchova je rozdělen na tematické okruhy:

- rozvíjení poznávacích schopností
- rozvíjení logického myšlení a paměti
- rozvíjení grafických schopností

Cílové zaměření předmětu

- rozvoj rozumových schopností na co nejvyšší možnou úroveň
- rozvoj samostatnosti a sebeobsluhy, dodržování základních hygienických norem
- rozvoj komunikačních, popř. řečových schopností a dovedností za využití všech (alternativních i augmentativních) metod komunikace
- základní orientace v prostoru a čase
- rozvoj poznávacích schopností
- osvojení základů psaní a čtení hůlkového písma za použití všech dostupných metod

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Rozumovou výchovu vyučujeme v 1.-10. ročníku s hodinovou dotací 3 vyučovací hodiny týdně. Předmět není posílen o disponibilní časovou dotaci.

Forma vyučování v předmětu

Vzhledem k úrovni žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami volíme jednoduché a názorné metody zprostředkování učiva. Využíváme především hru jako nástroj sociálního učení (hra na lékaře a pacienta, na obchod, na rodinu,...), pro názornost pracujeme především s fotografiemi, obrázky a předměty denní potřeby.

Pro rozvoj paměti a myšlení využíváme didaktické pomůcky přímo určené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (ozvučené hračky, hmatové pexeso, obrázky doplněné vůní atd.) nebo zástupné předměty a obrázky.

Jasně nastavený dopolední režim dne napomáhá žákům orientovat se v čase a učit se samostatně zvládat sebeobslužné činnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Rozumová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- využitím třídění, přiřazování a výběru na pokyn seznamujeme žáka s pojmy znaky a symboly, vhodným navozováním konkrétních situací rozvíjíme u žáků samostatnost a tvořivost ⇒ **žák chápe jednoduché pojmy, znaky a symboly a snaží se o jejich využití v praktickém životě**
- předkládáním a zařazováním vhodných prostředků AAK (fotografie, piktogramy, obrázky, reálné předměty,...) umožňujeme žákům používání těchto prostředků v běžných životních situacích ⇒ **žák rozumí základním znakům a symbolům AAK, rozezná je a umí je používat**
- pomocí strukturovaných úkolů (přiřazování, třídění), názorných pomůcek, maket, globálního čtení, činnostního učení a sociálního čtení umožňujeme žákům poznávat tiskací písmena ⇒ **žák rozezná tiskací písmena**
- u žáků zdokonalujeme a rozvíjíme jejich psychomotorické dovednosti vhodným navozováním tělovýchovných aktivit, pohybových her a předkládáním vizuomotických cvičení ⇒ **žák je schopen napodobit předváděné činnosti a pohyby**
- navozováním různých skupinových i individuálních činností seznamujeme žáky s využíváním dostupných pomůcek jak zakoupených, tak i námi vytvořených ⇒ **žák je schopný vhodně využívat dostupných didaktických materiálů a pomůcek**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Rozumová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- nabízíme žákům úkoly a podněcujeme je takovým způsobem, aby se uměli orientovat při plnění úkolu a řešení známých situací, získané postupy vhodně zařazujeme ve spolupráci s rodinou do modelových řešení situací ⇒ **žák je schopen řešit známé situace na základě opakování nebo nápodoby**
- Porozumění řeči podporujeme používáním jednoduchých vět, stručných pokynů a vhodnou vizuální podporou ⇒ **žák dokáže porozumět jednoduchým pokynům a umí je plnit**
- Zařazováním vhodných her, činnostního učení a manipulací trénujeme u žáků představu o základních prostorových pojmech, opakováním a navozováním známých situací podporujeme u žáků orientaci ve svém nejbližším známém prostředí ⇒ **žák se vyzná ve svém nejbližším známém prostředí**
- Každodenním dodržováním pravidel a rituálů trénujeme u žáků povědomí o časovém sledu dne, používáním vizuálních symbolů a akustických signálů navozujeme strukturovaný (časový) režim dne ⇒ **žák chápe časovou strukturu dne a je schopný orientovat se v časovém režimu dne.**
- Překonávání pocitu strachu a stresových situací podporujeme navozováním vhodných zátěžových situací, procvičujeme snažší nastolování pocitu bezpečí a jistoty a trénujeme snažší navázání kontaktu ⇒ **žák má snahu překonávat pocity strachu**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Rozumová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Zařazováním praktických cvičení, výběrem na pokyn a přiřazováním podněcujeme žáky k poznávání osob na fotografiích i ve skutečnosti, vytvářením vhodných podmínek k verbální i neverbální komunikaci a zařazováním prostředků AAK podporujeme žáky ke komunikaci dle jejich individuálních komunikačních úrovní ⇒ **žák umí rozpoznávat nejbližší známé osoby a je schopen s nimi komunikovat jakoukoli formou dorozumívání**
- Vhodným zařazováním didaktických her a častým oslovováním žáka trénujeme u žáka reakci na jeho jméno a navazujeme vzájemnou komunikaci ⇒ **žák reaguje na své jméno**
- Spontánní a přirozenou komunikaci žáka se spolužáky, ale i s dospělými vytváříme vhodným navozováním praktických situací; reakci na jednoduché pokyny procvičujeme zařazováním her a činností zaměřených na rozvoj komunikace ⇒ **žák je schopen reagovat na jednoduché pokyny, vnímá je a dokáže vyjadřovat souhlas či nesouhlas**
- Vyjadřování nálad, pocitů, potřeb či prožívání navozujeme vytvářením vhodných podmínek ⇒ **žák pomocí verbálních či neverbálních prostředků dokáže vyjadřovat své potřeby, nálady a pocity**
- Trénováním pravidel a rituálů na přivítání a rozloučení navozujeme u žáka vhodnou reakci na pozdrav ⇒ **žák umí pozdravit a reagovat adekvátním způsobem na pozdrav**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Rozumová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

2. Prostřednictvím napodobování pohybu a rytmickými prvky s hrou na tělo pomáháme žákům uvědomovat si jednotlivé části těla; využitím bazální stimulace, somatických, vibračních a vestibulárních podnětů podněcujeme žáky k vědomí vlastní osoby ⇒ **žák si prostřednictvím svého těla uvědomuje svoji osobu**
3. Pomocí přiřazování fotografií, pojmenování a přímou interakcí podněcujeme žáky k poznávání osob z nejbližšího okolí na fotografiích i ve skutečnosti ⇒ **žák pozná členy své rodiny a zná osoby ze svého nejbližšího okolí**
4. S rozdílností pohlaví (chlapec-dívka, muž-žena) seznamujeme žáky používáním vhodných didaktických pomůcek a upozorňováním na charakteristické znaky pohlaví; úzkou spoluprací s rodinou seznamujeme žáky s oblastí sexuální výchovy; podporujeme rozvoj hry jako prevenci autostimulací ⇒ **žák umí rozlišovat osoby různého pohlaví**
5. Zapojováním žáků do modelových situací a praktických činností podporujeme navazování sociálních kontaktů; komunikačními činnostmi umožňujeme žákům adekvátní dorozumívání s okolím a odstraňujeme nevhodné projevy chování ⇒ **žák je schopen navázat kontakt s okolím a dokáže se adekvátně dorozumět**
6. Pomocí komunikačních her cíleně trénujeme poznávání spolužáků a učitelů a procvičujeme sociální komunikaci (pozdrav, oslovení, prosba, poděkování) zapojováním prvků verbálních i AAK ⇒ **žák dokáže spolupracovat se svými spolužáky i učiteli**
7. Na základě instruktážních filmů, pohádek a společných diskuzí umožňujeme žákům získat informace o možném zneužívání vlastní osoby ⇒ **žák je schopen chovat se k cizím lidem zdrženlivě**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Rozumová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Nápodobou, fyzickým vedením, navozováním modelových situací, pravidelným procvičováním, využíváním procesuálních schémat a zařazováním didaktických her procvičujeme u žáků sebeobslužné činnosti a základní hygienické návyky ⇒ **žák zná nejjednodušší úkony sebeobsluhy a má zautomatizované základy osobní hygieny**
- Přiřazováním, tříděním, výběrem na slovní pokyn, praktickou manipulací a činnostním učením umožňujeme žákům přístup k předmětům denní potřeby, seznamujeme je s jejich funkcí a trénujeme v používání těchto předmětů v praktických činnostech ⇒ **žák rozezná předměty denní potřeby a dokáže je běžně používat**
- Zařazováním vhodných aktivit a praktických senzomotorických činností nacvičujeme u žáků manipulaci s předměty, různé úchopy a vizuomotorickou koordinaci; vhodně rozvíjíme taktilně-kinestetické vnímání používáním předmětů různých velikostí, tvarů a materiálů ⇒ **žák je schopen rozpoznat předměty různých velikostí, tvarů a materiálů, umí je uchopit a vhodně a účelně s nimi dokáže manipulovat**
- Názorem, nápodobou, využíváním procesuálních schémat a strukturovaných úloh podněcujeme u žáků samostatnost při plnění jednoduchých základních pracovních technik; tyto dovednosti uplatňujeme při práci v různém prostředí a s různým materiálem ⇒ **žák používá při práci s různými materiály různých pracovních technik**
- Předkládáním dostatečného množství příležitostí a pravidelným, každodenním opakováním zapojujeme žáky do jednoduchých praktických činností ⇒ **žák se aktivně zapojuje do jednoduchých praktických činností**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo
<p><u>Rozvíjení poznávacích schopností:</u></p> <p><i>- pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvědomovat si vlastní osobu - rozpoznávat části obličeje a těla 	<ul style="list-style-type: none"> - vlastní osoba - části těla a jejich pojmenovávání
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - umět ukazovat a pojmenovat části obličeje a těla 	
<p><i>- reagovat na oslovení jménem, znát své jméno</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet sluchovou percepci - uvědomovat si vlastní osobu - znát své jméno - reagovat na vlastní jméno, na oslovení, na zavolání 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik soustředěného, sluchového vnímání - znát a používat vlastní jméno, oslovení; - reakce na oslovení, zavolání, vlastní jméno - sebepozorování v zrcadle a na vlastních fotografiích
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet sluchovou percepci - rozvíjet fonemického sluchu - zpřesňovat reakce na hlas a jeho intonaci - reagovat na zavolání, na oslovení, vlastní jméno - znát napsané své jméno 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik soustředěného, sluchového vnímání - reakce na hlas, intonaci - reakce na oslovení, zavolání, vlastní jméno - globální čtení

<ul style="list-style-type: none"> - <i>znát členy své rodiny</i> - <i>poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem</i> 	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávat ostatní děti ve třídě - poznávat pedagogy - poznávat osoby ze svého blízkého okolí (rodiny) - orientovat se mezi členy rodiny, maminka, tatínek, sourozenci, širší - rodina 	<ul style="list-style-type: none"> - rodina, členové rodiny, jména členů rodiny - škola, třída, školní pomůcky,
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - znát spolužáky a pedagogy ze školy - znát a umět pojmenovat osoby ze svého blízkého okolí (rodiny) - vnímat vztahy mezi spolužáky, jména spolužáků a učitelů - rozlišit: chlapci - děvčata, pán - paní... 	<ul style="list-style-type: none"> - vztahy ve škole, spolužáci, učitelé - rozlišení chlapec – dívka, pán – paní ...
<ul style="list-style-type: none"> - <i>orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor</i> 	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s nejbližším okolím - seznámit se s prostředím třídy a školy - vnímat venkovní a vnitřní prostor - překonávat strach z neznámého okolí - rozpoznávat denní dobu podle obrázku, piktogramu (den/noc) - seznamovat se s denní dobou podle činností 	<ul style="list-style-type: none"> - prostorová orientace (seznámení s budovou, orientace ve třídě, v budově) - časová orientace (části dne) - různé denní činnosti
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientovat se ve třídě, ve škole; - orientovat se ve vztazích mezi lidmi - (koho mám rád, kdo mne má rád...) 	<ul style="list-style-type: none"> - prostorová orientace - mezilidské vztahy - různé denní činnosti (škola/volný čas)

	<ul style="list-style-type: none"> – vnímat prostor okolo sebe – trénovat orientaci ve třídě, ve škole – rozpoznat denní dobu podle činností (škola/volný čas) – rozpoznávat denní dobu podle obrázku, popř. činností (ráno/poledne/večer) – znát denní dobu podle obrázku, piktogramu (den/noc) 	<ul style="list-style-type: none"> – denní doba
<ul style="list-style-type: none"> – <i>poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti</i> 	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznávat předměty denní potřeby – seznamovat se s piktogramy (hl. běžně užívané symboly- WC, umývárna, dopravní symboly) – cvičit sebeoblužné dovednosti potřebné v běžném životě 	<ul style="list-style-type: none"> – sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky – péče o zdraví
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – ovládat základní sebeobslužné dovednosti (dle svých možností) 	
<ul style="list-style-type: none"> – <i>vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže</i> 	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – uvědomit si svou osobu – učit se adekvátně vyjádřit své přání a potřeby <ul style="list-style-type: none"> – naučit se správně chovat v různých sociálních situacích 	<ul style="list-style-type: none"> – záměrné navozování různých sociálních situací – obrázky, piktogramy

	II. stupeň <ul style="list-style-type: none"> - řešit různé situace samostatně nebo s pomocí pedagoga (žádost o přidání jídla, pomoc při oblékání....) - odpoutávat se od stereotypních činností, ulpívavého myšlení - snažit se o koncentraci pozornosti 	<ul style="list-style-type: none"> - koncentrace pozornosti, odpoutání od stereotypů - ukázka řešení problému na dané situaci (žádost o přidání jídla, pomoc při oblékání....)
- řadit obrázky podle zadaných kritérií	I. stupeň <ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se s předměty na obrázcích, modelech i v reálném světě - snažit se řadit obrázky podle daných kritérií 	<ul style="list-style-type: none"> - třídění a řazení předmětů podle různých kritérií
	II. stupeň <ul style="list-style-type: none"> - poznávat různé předměty a činnosti na obrázcích, modelech i ve skutečnosti (zvířata a jejich mláďata ...) - umět řadit obrázky dle daných kritérií 	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání různých činností, předmětů a zvířat na obrázcích, modelech i ve skutečnosti - rozlišování pojmů
- vnímat různé podněty a reagovat na ně	I. stupeň <ul style="list-style-type: none"> - vnímat hmatové, sluchové, vizuální, čichové a chuťové podněty a učit se na ně adekvátně reagovat - seznamovat se s jednoduchými (tiskacími) písmeny 	<ul style="list-style-type: none"> - vnímání a rozlišování základních podnětů - sociální čtení – poznávání běžně používaných symbolů
	II. stupeň <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet hmatovou, sluchovou, vizuální, čichovou a chuťovou percepci - užívat sociální čtení - užívat sociální počty 	<ul style="list-style-type: none"> - sociální počty – poznávání peněz, porovnávání peněžních částek, čtení cen výrobků - psychomotorické hry

<u>Rozvíjení logického myšlení a paměti:</u> <i>- koncentrovat se na určitou činnost</i>	I. stupeň - cvičit pozornost a její koncentraci	- nácvik koncentrace - rozvoj pozornosti
	II. stupeň –umět udržet pozornost a koncentraci	
<i>- rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků</i>	I. stupeň –cvičit zrakové soustředění - poznávat a třídit jednoduché obrázky - poznávat reálné předměty - cvičit oční pohyby - poznávat předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti - řadit předměty podle daných kritérií - skládat celky z částí (stavebnice)	– manipulační činnosti – porovnávání a rozlišování předmětů podle různých znaků – cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů
	II. stupeň –rozvíjet zrakovou percepci –nacvičovat manipulační činnost doprovázenou pojmenováním, komentářem –třídit a řadit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti –vytvářet asociace	

- zvládnout složení dějových obrázků	I. stupeň – vnímat dvojice různých obrázků – poznávat a třídit jednoduché obrázky – snažit se poznat rozdílnost jednotlivých obrázků – rozpoznávat denní dobu podle obrázku, popř. činností (ráno/poledne/večer)	– rozvoj zrakové percepce – cvičení soustředěného zrakového vnímání – rozlišování pojmů – denní doba (den/noc) – různé denní činnosti
	II. stupeň – rozlišovat velikosti, tvary, dvojice obrázků – umět skládat dějové obrázky – orientovat se v čase, časových vztazích – umět zobecňovat x konkretizovat; abstrahovat, negovat	– vytváření asociací – základní časové vztahy – nyní, předtím, potom, dnes, včera, zítra – orientace v čase – denní doby, činnosti v určitou denní dobu, roční období – zobecňování (jablka, hrušky = ovoce) – konkretizace (ovoce = jablko, hruška) – abstrakce – barva, počet – negace
- orientovat se na stránce, na řádku	I. stupeň - cvičit orientaci na stránce, na řádku - nacvičovat pohyb po řádce zleva doprava	– orientace v knize a v sešitě – orientace na stránce, na řádku – vizuomotorická koordinace
	II. stupeň – umět se orientovat na stránce – zvládat pohyb po řádce zleva doprava	
- číst vybraná písmena a krátká slova	I. stupeň - seznamovat se s různými tvary – seznamovat se s vybranými (tiskacími) písmeny	– nácvik čtení – globální metoda, sociální čtení, piktogramy

	<ul style="list-style-type: none"> – snažit se rozlišovat a přiřazovat jednotlivá písmena 	
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – nacvičovat čtení a psaní (individuálně zvolenou metodou) 	
<p><i>- opakovat slova a krátké říkanky; reprodukovat krátký text; vyprávět podle obrázku</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozvíjet paměť – opakování slov – procvičování známých říkanek a básniček – vnímat hudbu, melodii, rytmus – seznamovat se s novými písničkami, říkankami a básněmi 	<ul style="list-style-type: none"> – říkanky – básničky – krátké texty – poslech hudby, vytleskávání rytmu – hry na trénování paměti
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozvíjet volní vlastnosti – učit se nové básně, říkanky, písničky a říkadla a umět je reprodukovat – umět převyprávět krátký příběh (dle svých možností) – trénovat paměť 	
<p><i>- přiřazovat číslíce počtu prvků</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – seznamovat se s čísly – vytvářet představy počtu - hmatem, zrakem, verbálně – třídit předměty dle matematických představ – seznamovat se s množstvím (méně/více, málo/mnoho ...) – seznamovat se s číselnou řadou 	<ul style="list-style-type: none"> – seznámení se s čísly – třídění předmětů – seznámení se s množstvím – číselná řada

	<ul style="list-style-type: none"> – pokoušet se psát číslice 	
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímat představy počtu – hmatem, zrakem, verbálně - snažit se znát posloupnost čísel - orientovat se v číselné řadě - porovnávat množství, orientovat se v základních matematických představách (méně/více, málo/mnoho ...) - snažit se přiřazovat číslice k množství - psát číslice 	<ul style="list-style-type: none"> – vytváření představ počtu – posloupnost čísel – porovnávání a přiřazování číslic
<p><u>Rozvíjení grafických schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>uchopit a podržet podaný předmět</i> - <i>uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní</i> 	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – procvičovat hmatové vnímání – umět vzít, uchopit daný předmět – trénovat předávání předmětu z jedné ruky do druhé – nacvičovat různé druhy úchopů předmětů různé velikosti – seznámit se s psacím náčiním, náčiním na výtvarnou výchovu – procvičovat hrubou a jemnou motoriku – nacvičovat úchop různých druhů psacího náčiní 	<ul style="list-style-type: none"> – rozvíjení hrubé i jemné motoriky – cvičení dlaní, prstů – uchopování předmětů - manipulace s předměty - úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů - procvičování hrubé a jemné motoriky - psací náčiní, náčiní na výtvarnou výchovu
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – procvičovat úchopy různých předmětů – procvičovat úchop různých druhů psacího náčiní 	

<p>- nakreslit různé druhy čar</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – různými technikami trénovat čmárání, spontánní malbu – seznamovat se s různými druhy čar (svislé, vodorovné, šikmé, vlnovky, smyčky) a snažit se o jejich nápodobu 	<ul style="list-style-type: none"> – uvolňovací cviky ruky a prstů – manipulační činnosti s předměty
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – psát svislé, odstředivé a dostředivé čáry, šikmé čáry, vlnovky, smyčky – nacvičovat horní a dolní oblouk oběma směry 	<ul style="list-style-type: none"> – oblouky – horní, dolní; svislé a šikmé čáry oběma směry; vlnovky, smyčky – kinetické hry zaměřené na jemnou motoriku
<p>- poznat grafickou podobu písmen - napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – seznamovat se s vybranými (tiskacími) písmeny – snažit se rozlišovat a přiřazovat jednotlivá písmena – trénovat rovnání písmen do řádků podle vzoru – snažit se poznat začáteční písmeno svého jména 	<ul style="list-style-type: none"> – písmena – pojem, tvarové prvky tiskacích písmen – první písmeno jména, ukázaného předmětu – hůlkové písmo – nácvik čtení – globální metoda, sociální čtení, piktogramy – číslice
<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – znát pojem písmeno – poznat první písmeno svého jména – nacvičovat tvarové prvky písmen tiskací abecedy – umět rovnat písmena do řádků dle vzoru – pokoušet se o psaní hůlkovým písmem 		

<p>- poznat základní geometrické tvary</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímat prostor binokulárně, monokulárně - řadit předměty podle daných kritérií - rozlišovat různé tvary zrakem 	<ul style="list-style-type: none"> - barvy, tvary - třídění předmětů
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> -rozlišit tvary zrakem: kulatý, hranatý -rozlišit plošné tvary (kolečko, čtverec, trojúhelník) 	<ul style="list-style-type: none"> - barvy, tvary - třídění předmětů - rozlišování pojmů
<p><u>Rozvíjení komunikačních dovedností:</u> - reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet sluchovou perцепci - reagovat na vlastní jméno, na oslovení, na zavolání - reagovat na hlas (dospělé) osoby a jeho intonaci - reagovat na přítomnost dalších osob - otáčet se za hlasem s využitím zraku - poznávat spolužáky a učitele podle hlasu 	<ul style="list-style-type: none"> - adekvátně reagovat na hlasy dospělých - využití gest, mimiky v komunikaci, piktogramů - nácvik soustředěného, sluchového vnímání - reakce na hlas, intonaci - reakce na oslovení, zavolání, vlastní jméno - sluchová a intonační cvičení, akustická diference - napodobování hlasů a zvuků
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet sluchovou perцепci - rozvíjení fonemického sluchu - zpřesňovat reakce na hlas a jeho intonaci - reagovat na zavolání, na oslovení, vlastní jméno 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik soustředěného, sluchového vnímání - reakce na hlas, intonaci - reakce na oslovení, zavolání, vlastní jméno - rozvoj komunikace jako prostředku orientace v různých sociálních situacích

		<ul style="list-style-type: none"> – didaktické a společenské hry
<p><i>- snažit se o správné dýchání</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – nácvik ovládnutí síly hlasu – nácvik správné výslovnosti – trénovat správné dýchání (dechová vlny, různé typy dýchání) – procvičovat dechovou gymnastiku – nácvik správného dýchání: nádech nosem, výdech ústy – snažit se o napodobení hlasu zvířat, napodobení zvuků /auto, traktor../ 	<ul style="list-style-type: none"> – nácvik správného dýchání – dechová gymnastika – fonetická cvičení, nácvik hlásek a slov – cviky rtů a jazyka – cvičení mluvidel před zrcadlem – masáž a stimulace mluvidel – cvičení mluvidel: foukání – bublifuk, papír.. – oromotorika, cviky rtů a jazyka, cvičení mluvidel – dechová a fonační cvičení – míčkování
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – ovládat sílu hlasu – umět správně vyslovovat – trénovat dýchání: nádech nosem, výdech ústy – znát napodobení hlasu zvířat, napodobení zvuků /auto, traktor../ 	
<p><i>- vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – vnímat nepříjemné zvuky a věci a naučit se na ně reagovat – vytvářet pocit bezpečí a jistoty – trénovat překonávání strachu z okolí, rychlejších pohybů, hlasitých projevů ostatních dětí – snažit se vyjádřit souhlas či nesouhlas (gesty, verbálně) – reagovat na jednoduché pokyny a pobídky – dej mi, podej mi, ukaž, sedni si 	<ul style="list-style-type: none"> – vytváření různých sociálních situací a jejich řešení – uvědomování si své osoby – překonávat strach z okolí – alternativní a augmentativní komunikace – odstraňovat projevy sebepoškozování, snažit se o zapojení do dění ve třídě, vytvářet kladné emoční situace

	<ul style="list-style-type: none"> – snažit se pochopit danou sociální situaci <p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> –umět reagovat na nepříjemné zvuky a věci –umět vyjádřit souhlas či nesouhlas –obhájit své řešení problému –pochopit danou sociální situaci –překonávat strach z okolí, rychlejších pohybů, hlasitých projevů ostatních dětí –odstraňovat projevy sebepoškozování, snažit se o zapojení do dění ve třídě, vytvářet kladné emoční situace 	
<p><i>- znát své jméno a reagovat na oslovení jménem</i></p> <p><i>- znát jména nejbližších osob a spolužáků</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznávat ostatní děti ve třídě – poznávat pedagogy – poznávat osoby ze svého blízkého okolí (rodiny) – znát své jméno – reagovat na vlastní jméno <p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – reagovat na zavolání, na oslovení, vlastní jméno – znát spolužáky a pedagogy ze školy – znát a umět pojmenovat osoby ze svého blízkého okolí (rodiny) 	<ul style="list-style-type: none"> – reakce na oslovení, zavolání, vlastní jméno – uvědomování si vlastní osoby – reakce na jména svých blízkých – fotografie třídy, školy spolužáků, členů rodiny... – spolužáci, pedagogové – členové rodiny

<p><i>- umět pozdravit, poděkovat – verbálně nebo gesty</i> <i>- sdělit svá přání a potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – nacvičovat pozdrav a poděkování (verbálně, gesty) – vnímat a trénovat zásady slušného chování – cvičit chování v různých sociálních situacích (hra na poštu, na obchod, stolování...) – seznámit se a snažit se používat pojmy já - ty, můj - tvůj, mně – tobě – seznamovat se s metodami vyjádření přání a potřeb 	<ul style="list-style-type: none"> – pozdrav, prosba, poděkování – slušné chování ve společnosti; u stolu – záměrné navozování různých sociálních situací – obrázky, piktogramy – metody alternativní a augmentativní komunikace (dle potřeby) – tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií
<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – ovládat pravidla zdravení a poděkování – ovládat základy slušného chování – umět se vhodně chovat při komunikaci s jinou osobou – umět se chovat v různých sociálních situacích (hra na poštu, na obchod, stolování...) – umět sdělit přání, potřeby 		
<p><i>- využívat komunikační počítačové hry</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – seznámit se s PC – jeho možnosti využití pro žáka 	<ul style="list-style-type: none"> – počítačové programy zaměřené na rozvoj komunikace – ukázky jednotlivých počítačových her – společné řešení her učitele se žákem
<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> – ovládat PC při jednotlivých komunikačních počítačových hrách 		

6. 1. 2 Řečová výchova

Vzdělávací oblast: **Jazyková komunikace**

Vzdělávací obor: **Řečová výchova**

Název předmětu: **Řečová výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Řečová výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace. Cílem řečové výchovy je rozvinutí jazykových i rozumových schopností na optimální úroveň, které mohou žáci pod vedením speciálního pedagoga dosáhnout. Součástí je i snaha o vytvoření takových sociálních a komunikačních dovedností, která žákům umožní určitou míru orientace v okolním prostředí, komunikaci s ostatními lidmi, soběstačnost v každodenních činnostech. Součástí řečové výchovy je i logopedická péče. Vzdělávací obor Řečová výchova zahrnuje i tematický okruh Rozvíjení komunikačních dovedností (je nástrojem funkčního dorozumívání žáků) a může se realizovat i v menších časových celcích. Vzdělávací obsah Řečové výchovy může být realizován i nonverbálními komunikačními metodami. Využití netradičních speciálních metod a technik umožňuje žákům přístup ke vzdělávání a jeho zvládnutí v rámci individuálních možností.

Cílové zaměření předmětu

- rozvíjení verbálních i neverbálních komunikačních dovedností, rozvíjení slovní zásoby
- náprava vadné výslovnosti jednotlivých hlásek
- rozvíjení sluchového vnímání, sluchového rozlišování, rozvíjení sluchové a zrakové paměti
- naučit se vzájemné komunikaci mezi spolužáky, mezi žákem a učitelem
- rozvíjení paměti, zapamatování krátkých slov, říkanek
- nácvik čtení globální metodou
- osvojování piktogramů, fotogramů, komunikace prostřednictvím obrázků v „komunikační knize“
- cvičení jemné motoriky, procvičování grafomotoriky, procvičování vizuomotorické koordinace
- rozvíjení schopnosti reprodukce krátkého textu, vyprávění
- orientace v nejbližším okolí
- snažit se o kulturu mluveného projevu, dodržování zásad společenského chování
- rozvíjení poznávacích schopností

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Řečová výchova vyučujeme:

- 1. – 6. ročník: 2 vyučovací hodiny týdně
- 7. – 10. ročník: 2 vyučovací hodiny týdně

Předmět není posílen o disponibilní časovou dotaci.

Forma vyučovacího předmětu

Rozumové schopnosti žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami jsou na velmi nízké úrovni, proto musíme při zprostředkování učiva použít jednoduché metody práce, kterým jsou schopni žáci porozumět.

Pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami je velice důležitá také stimulace v orofaciální oblasti. Tato stimulace má za cíl stimulovat neuromotoriku obličeje, tváří, rtů, jazyka, patra, hltanu a docílit pozitivní pokroky v dýchání, sání, žvýkání, polykání, pití a sekundárně i v řeči. Při stimulaci se používá dlaně a hřbetu ruky, prstů, špachtlí, lžiček a jiných předmětů.

Důležitým prostředkem komunikace je i využívání alternativních a augmentativních možností komunikace. Vytváříme modelové situace / hra na obchod, v jídelně, na poště, na zahradě.../, provádíme názorné ukázky k danému učivu a tím se snažíme žákům danou problematiku přiblížit.

Využíváme pohádky, říkanky, obrázky, předměty denní potřeby pro rozvoj paměti a komunikačních dovedností. K rozvíjení dalších schopností žáka používáme i PC - výukové programy, pro názornost využíváme i interaktivní tabuli, různé obrazové didaktické materiály apod. Ve dnech příznivého počasí je možné využít i altán na školní zahradě.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka řečové výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- prostřednictvím přiřazování, třídění a výběrem na pokyn seznamujeme žáka s pojmy a symboly v řečové výchově, navozujeme konkrétní situace a snažíme se o vyřešení těchto situací → **žák je schopen pochopit jednoduché pojmy a symboly řečové výchovy, vyřeší konkrétní situace v praktickém životě**
- využíváme reálné předměty, fotografie, obrázky, piktogramy pro řečovou výchovu, trénujeme jejich používání a propojování v reálných životních situacích → **žák rozezná a rozumí základním znakům a symbolům pro řečovou výchovu, využívá je v reálných životních situacích**
- využíváme pracovní sešity, pracovní listy a různé pomůcky pro řečovou výchovu (knížky, cd, dvd..) k osvojení tiskacích písmen formou globálního čtení, sociálního čtení → **žák rozezná tiskací písmena, popřípadě slova formou globálního čtení**
- zařazujeme různé činnosti (didaktické hry, navození dialogu..) k využívání dostupných i námi vyrobených pomůcek pro řečovou výchovu → **žák umí využívat různé pomůcky pro řečovou výchovu**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- při řešení problému využíváme vizuální podporu, používáme jednoduché věty, stručné pokyny a rozvíjíme porozumění řeči → **žák umí podle svých schopností řešit konkrétní problém**
- trénujeme u žáků orientaci v nejbližším známém prostředí, využíváme didaktické hry řečové výchovy, navozujeme různé životní situace (vycházka v okolí školy, ve městě, návštěva obchodů...) → **žák se orientuje v nejbližším známém prostředí**
- vytváříme u žáků představu o časové struktuře dne, využíváme denní, týdenní režim (reálné předměty, fotografie, piktogramy..) → **žák se dokáže orientovat v denním, týdenním režimu**
- snažíme se o vytvoření pocitu bezpečí, jistoty, překonání pocitu strachu, umění navázat kontakt s nejbližší známou osobou, navozujeme konkrétní životní situace pomocí pohádky, říkanek, loutkového divadla , vycházky po škole a poznávání učitelů, zaměstnanců školy..→ **žák umí navázat kontakt s nejbližší osobou, překoná pocit strachu**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- procvičujeme poznávání osob v nejbližším okolí (ve škole, v rodině), využíváme fotografie, komunikujeme s žáky podle jejich individuální úrovně (alternativní a augmentativní komunikační prostředky) → **žák rozpoznává nejbližší a známé osoby a dokáže se s nimi dorozumět podle své komunikační úrovně**
- zařazujeme hry a záměrně vyvoláváme různé situace, kdy žáka často oslovujeme a podněcujeme ke komunikaci i mezi spolužáky → **žák reaguje na své jméno, zná jména svých spolužáků**
- využíváme alternativní komunikační systémy, povzbuzujeme žáky ke komunikaci s okolím, zařazujeme hry, různé činnosti, fázovaná cvičení a tím trénujeme reakci na jednotlivé pokyny → **žák vnímá jednotlivé pokyny a reaguje na ně**
- vypravováním příběhů, pohádek umožňujeme žákům vyjádřit jejich prožívání, potřeby, pocity, nálady → **žák umí vyjádřit své nálady, pocity, potřeby v různých situacích**
- do výuky zařazujeme každodenní přivítání a rozloučení se se žákem, každodenní komunikační cvičení zaměřené na různá témata (dny v týdnu, měsíce, roční období, přítomní a nepřítomní žáci)

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- záměrné navozování životních situací ve škole , v rodině podporujeme poznávání učitelů, členů rodiny a osob z nejbližšího okolí, využíváme fotografie, obrázky,

loutkové divadlo → **žák poznává a umí reagovat na své učitele, členy rodiny a na osoby z nejbližšího okolí**

- využíváním didaktických pomůcek pro řečovou výchovu, vypravováním seznamujeme žáky s rozdílností pohlaví (chlapec – dívka, muž – žena) → **žák rozlišuje osoby různého pohlaví**
- konkrétními modelovými situacemi (chování mezi spolužáky, k dospělé osobě..) rozvíjíme u žáků jejich reakce na okolí, odstraňujeme nevhodné projevy chování → **žák dokáže navázat kontakt a umí adekvátně reagovat na okolí**
- s využitím vypravování nebo dramatizací pohádky, příběhu se snažíme žákům vysvětlit jejich chování k cizím lidem → **žák se dokáže chovat k cizím lidem zdrženlivě**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- na základě nápodoby, námětové hry a fyzickým vedením, využíváním procesuálních schémat trénujeme u žáků základní hygienické návyky a sebeoblužné činnosti → **žák zná hygienické zásady a nejjednodušší úkony sebeobluhy**
- zpřístupňujeme žákům předměty denní potřeby navozením modelových situací (ranní hygiena, v kuchyňce, oblékání, obouvání..) → **žák pozná a umí použít předměty denní potřeby**
- povzbudivými slovy, pochvalou, opakovaným vysvětlováním podporujeme u žáků samostatnost při plnění jednoduchých pracovních technik (mytí nádobí, práce na zahradě..) → **žák je schopen vykonávat jednoduché pracovní techniky**

Řečová výchova

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <p><i>- reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - snažit se překonávat strach z okolí - mít pocit bezpečí a jistoty při komunikaci - otáčet se za hlasem s využitím zraku - vnímat oslovení vlastní osoby - snažit se nacvičovat neverbální dovednosti: cvičit zrakovou a sluchovou pozornost, napodobovat pohyby a zvuky, trénovat oční kontakt... 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj komunikace jako prostředku orientace v různých sociálních situacích - rozvoj sluchového vnímání - využití gest, mimiky v komunikaci, piktogramů - didaktické a společenské hry - cvičení pro rozvoj řeči
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - reagovat na vlastní jméno, na oslovení, zavolání - poznávat spolužáky a učitele podle hlasu - upevňovat pocit bezpečí a jistoty při komunikačních a interaktivních činnostech - nacvičovat neverbální dovednosti, dovednosti nesymbolické komunikace (uvědomování si, fyzická interakce...) - zapojovat se do průzkumných a senzomotorických her 	

<p><i>- snažit se o správné dýchání</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímat svůj dech - snažit se o správné dýchání: nádech nosem, výdech ústy - procvičovat řečové svaly, mimické svaly, svaly obličeje - cvičit pohyblivost řečových orgánů - snažit se napodobovat různé zvuky okolí (onomatopoické zvuky) - procvičovat a nacvičovat hry pro udržení ústního závěru - nacvičovat smrkání 	<ul style="list-style-type: none"> - vnímání dechu – masáže usnadňující dýchání - zvukové prostředky řeči (tempo, melodie) - cvičení správného dýchání (nádech/výdech) - dechová a hlasová cvičení - cviky rtů a jazyka - cvičení mluvidel před zrcadlem, gymnastika mluvidel - masáž a stimulace mluvidel - foukání – bublifuk, papír..
<p><i>- vyjádřit souhlas či nesouhlas- verbálně, gesty</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - snažit se udržet oční kontakt s dospělou osobou, spolužáky - naučit se vyjadřovat souhlas nebo nesouhlas dle svých schopností a možností (verbálně, gesty, nonverbální komunikací) - seznamovat se s modelovými situacemi pro vyjadřování přání a potřeb - podporovat komunikační funkce 	<ul style="list-style-type: none"> - vytváření různých sociálních situací a jejich řešení - uvědomění si své osoby - alternativní a augmentativní komunikace - konverzační cvičení dle možností žáka

	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - snažit se pochopit danou sociální situaci - trénovat schopnost vyjádřit se k danému problému (verbálně/neverbálně) - vyjadřovat souhlas nebo nesouhlas (verbálně/neverbálně) - procvičovat modelové situace pro vyjadřování přání a potřeb (činnosti během dne, hry na obchod, lékaře apod.) 	
<p>- <i>znát jména nejbližších osob a spolužáků</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se s prostředím třídy, školy - seznamovat se se spolužáky, učiteli - poznávat členy rodiny - seznamovat se s komunikačními a pohybovými hrami využívající oslovení 	<ul style="list-style-type: none"> - prostředí a okolí školy – učitelé, spolužáci, škola, třída - fotografie třídy, školy spolužáků, členů rodiny... - rodina - komunikační a pohybové hry
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávat členy rodiny - rozeznávat zaměstnance ve škole (učitelé, školník, kuchařka..) - poznávat své spolužáky - znát jména nejbližších osob - znát jména spolužáků - rytmitizovat a melodizovat svoje jméno - hrát komunikační a pohybové hry využívající oslovení jménem 	

<p>- umět pozdravit, poděkovat – verbálně nebo gesty</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se s chováním v různých sociálních situacích - seznamovat se s chováním při komunikaci s jinou osobou - dle svých možností pozdravit, poděkovat (verbálně/gesty/obrázkem...) - trénovat denní fázová cvičení na pochopení a používání sociálních slov a oslovení spolužáků a učitelů (pozdravit, poprosit, poděkovat, ano/ne, ještě/znovu, apod.) - dle schopností využívat i systémy AAK <p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - znát zásady slušného chování (pozdravit, poprosit, poděkovat) - naučit se chovat v různých sociálních situacích (hra na poštu, na obchod, stolování...) 	<ul style="list-style-type: none"> - záměrné navozování různých sociálních situací - konverzační cvičení dle možností a schopností žáka - kultura mluveného projevu - zdokonalování tvorby věty - obrázky, piktogramy - alternativní a augmentativní komunikace - hra pomocí loutkového divadla
<p>- sdělit svá přání a potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvědomit si svoji osobu, svoje potřeby a přání - snažit se vyjádřit svá přání, svoje potřeby verbálně/neverbálně 	<ul style="list-style-type: none"> - alternativní a augmentativní komunikace - ukázka řešení problému na dané situaci (žádost o přidání jídla, pomoc při oblékání....)

	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - adekvátně vyjádřit své přání, potřeby - sdělit svá přání a svoje potřeby verbálně/neverbálně - snažit se řešit různé situace samostatně nebo s pomocí pedagoga (žádost o přidání jídla, pomoc při oblékání....) 	<ul style="list-style-type: none"> - konverzační cvičení dle možností a schopností žáka - kultura mluveného projevu - zdokonalování tvorby věty - obrázky, piktogramy - alternativní a augmentativní komunikace -
<p>- <i>využívat komunikační počítačové hry</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s PC, jeho možnostmi, vybavením (dotyková obrazovka, speciální zařízení k počítači apod.) - vnímat obrazovku PC - snažit se soustředit na práci u PC - seznámit se s komunikačními počítačovými hrami, programy - procvičovat kinetické hry na rozvoj jemné motoriky - nacvičovat a procvičovat alternativní ovládání počítačových komunikačních programů (Méd'a, Brepta apod.) <p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - snažit se využívat možnosti PC - s dopomocí pracovat s počítačovými programy zaměřenými na komunikaci - s dopomocí ovládat PC při jednotlivých komunikačních počítačových hrách - nacvičovat a procvičovat alternativní ovládání počítačových komunikačních programů (Méd'a, Brepta apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> - ukázky jednotlivých počítačových her - společné řešení her učitele se žákem

<p><i>- znát své jméno a reagovat na oslovení jménem</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvědomovat si svou osobu - znát své jméno - vnímat hlas dospělé osoby - vhodným způsobem reagovat na své jméno - procvičovat komunikační i pohybové hry zaměřené na oslovení 	<ul style="list-style-type: none"> - sebezpozorování v zrcadle - využití své fotografie - globální čtení - jména - komunikační a pohybové hry
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - znát a vnímat své jméno - reagovat na zavolání, na oslovení - vnímat hlas dospělé osoby, spolužáků a reagovat na něj adekvátním způsobem - procvičovat komunikační i pohybové hry zaměřené na oslovení 	

Člověk a jeho svět

6. 2. 1 Smyslová výchova

Vzdělávací oblast: **Člověk a jeho svět**

Vzdělávací obor: **Smyslová výchova**

Název předmětu: **Smyslová výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Smyslová výchova vznikl z obsahu učiva vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Smyslová výchova se prolíná všemi výchovnými vzdělávacími předměty, je zaměřena na rozvíjení psychických funkcí. Prostřednictvím smyslového vnímání se zaměřuje na cílevědomé vytváření vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči. Pomocí smyslové výchovy rozvíjíme jednotlivé smyslové analyzátoři a jejich funkce. Při smyslové výchově podporujeme analyticko – syntetické činnosti, pozornost, prostorovou orientaci, představy a pojmy.

Ve smyslové výchově by si měli žáci systematicky a opakovaně procvičovat zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmat, vizuomotoriku a prostorovou orientaci, a to vždy na konkrétním názorném materiálu a v konkrétních situacích. Smyslová výchova napomáhá zdokonalovat motoriku, rozvíjet schopnost komunikace a verbálního vyjadřování. Prolíná se všemi předměty.

Obsah vzdělávací oblasti je rozdělen na tyto tématické okruhy :

- *rozvíjení zrakového vnímání*
- *rozvíjení sluchového vnímání*
- *rozvíjení hmatového vnímání*
- *rozvíjení čichového a chuťového vnímání*
- *prostorová a směrová orientace*

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení základních životních potřeb
- osvojování si hygienických a stravovacích návyků
- zvládání orientace v nejbližším okolí
- správné manipulace s předměty
- správné znalosti a pojmenovávání základních barev
- rozlišování různých odlišností mezi předměty podle velikosti, tvaru, barev a zvuku a jejich třídění
- nápodobě předváděných pohybů
- vnímání různých zvuků a jeho rozlišení a předvádění těchto zvuků
- rozvíjení chuťových vlastností látek

Časová dotace předmětu

Předmět Smyslová výchova vyučujeme v 1. - 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1. – 5.ročník: 4 vyučovací hodiny týdně
- 6. - 10. ročník: 5 vyučovacích hodin týdně (výuka je rozšířena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace)

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen slovně, vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Forma vyučovacího předmětu

Při vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami používáme velmi jednoduchou formu práce pomocí obrázků, konkrétních předmětů, loutek, příběhů, říkadel, didaktických her a pomůcek, názorného materiálu, ICT a praktických činností. K výuce využíváme kmenové třídy, relaxačně-hudební místnost, tělocvičnu, zahradní altán i školní zahradu. Činnosti se mohou prolínat v různých předmětech, na vycházkách, v lese, ve městě, ve škole v přírodě, na výletech, na plaveckém výcviku apod. Zdokonalujeme motorickou úroveň, slovní zásobu, verbální vyjadřování a sociální začlenění.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka smyslové výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Smyslová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- konkrétními situacemi podporujeme samostatnost a tvořivost, seznamujeme žáka s pojmy, znaky a symboly, používáme třídění, přiřazování ⇒ **žák pochopí jednoduché symboly, pojmy, znaky a snaží se je využít v praktickém životě**
- používáme prostředky AAK, které se používají v reálných životních situacích (fotografie, obrázky, piktogramy, reálné předměty) ⇒ **žák tyto symboly a znaky používané v AAK rozezná a rozumí jim**
- používáme daných úkolů (např. přiřazujeme, třídíme), názorných pomůcek, maket, globálního čtení, umožňujeme rozeznávat tiskací písmena (modelování, pískovnička, pěnová, dřevěná a látková písmena) ⇒ **žák umí rozeznat tiskací písmena**
- rozvíjíme smysly při tělovýchovných chvílích, pohybových hrách, vizuomotorických cvičeních a zdokonalujeme psychomotorické dovednosti (nápodoba předváděných pohybů učitelem) ⇒ **žák napodobuje předváděné pohyby a činnosti**
- pracujeme v individuálních i skupinových činnostech, motivujeme žáky k využívání dostupných i námi vytvořených názorných pomůcek a materiálů (přírodniny, hračky, stavebnice, květiny, ovoce, zvířata atd.) ⇒ **žáky zvládá využívat didaktické pomůcky a materiály**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Smyslová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- žákům nabízíme podněty a úkoly a řešení známých situací, přenášíme je do životních situací ve spolupráci s rodinou (příběhy, pohádky, filmy, vyprávění, divadelní zápletka...) ⇒ **žák řeší známé situace na základě nápodoby či opakování**
- používáme vizuální podporu, jednoduché věty a stručné pokyny, snažím se o porozumění řeči (rozhovor, vypravování, knížky) ⇒ **žák rozumí jednoduchým pokynům a plní je**
- opakováním naučených situací umožňujeme žákovi orientovat se ve svém nejbližším známém prostředí, zrakovou podporou, činnostním učením a hrou (procházky školou, městem, okolím školy) ⇒ **žák se orientuje ve svém nejbližším známém prostředí**
- pomocí akustických signálů i vizuálních symbolů vytváříme strukturovaný režim dne přizpůsobený schopnostem žáků, pomocí každodenních rituálů trénujeme u žáků povědomí o časové struktuře dne (zvonek, zvoneček, bubínek, ozvučená hračka) ⇒ **žák se orientuje v časovém režimu dne**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Smyslová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- používáme praktické nácviky, přiřazování a výběr na pokyn, tím procvičujeme poznávání osob v nejbližším prostředí ve skutečnosti i na fotografiích, komunikujeme s žáky podle jejich individuální komunikační úrovně používáním verbálních i neverbálních prostředků, a podle potřeby zařazujeme prostředky AAK (beseda s žáky, vypravování, video, ITC) ⇒ **žák pozná nejbližší a známé osoby a komunikuje s nimi**
- pomocí didaktických her vytváříme u žáků častým oslovováním reakci na jeho jméno a podněcujeme ho ke vzájemné komunikaci (hry zaměřené na oslovení) ⇒ **žák reaguje na své jméno**
- navozováním a využíváním nabízíme situace, které vybízejí žáka ke spontánní komunikaci nejen mezi žákem a dospělými, ale i mezi spolužáky: zařazujeme hry, činnosti a fázová cvičení zaměřená na rozvoj funkcí komunikace, nacvičujeme reakci na jednoduché pokyny ⇒ **žák chápe jednoduché pokyny dokáže na ně reagovat, vyjadřovat souhlas či nesouhlas**
- pomocí vhodných podmínek napomáháme žákům vyjádřit jejich prožívání, potřeby, pocity a nálady ⇒ **žák vyjadřuje své pocity, potřeby a nálady verbálními i neverbálními prostředky**
- se žákem se přivítáme a rozloučíme používáním každodenních vhodných rituálů (zvednutí ruky, úklon hlavy, tlesknutí rukou, pohlazení, oční kontakt, pozdrav) ⇒ **žák dokáže reagovat na pozdrav**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Smyslová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- rytmickými prvky s hrou na tělo a nápodobou upevňujeme uvědomování si vlastního těla; pomocí somatických, vibračních, vestibulárních podnětů, využitím bazální stimulace utváříme u žáků vědomí vlastní osoby ⇒ **žák je schopen vnímat své tělo**

- používáním fotografií, pojmenováním a přímou interakcí trénujeme poznávání členů rodiny a osob z nejbližšího okolí žáků ⇒ **žák dokáže poznat členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí**
- pomocí her se snažíme budovat uvědomění si rozdílnosti pohlaví, v sexuální výchově komunikujeme úzce s rodinou (obrázky, video, ITC) ⇒ **žák pozná osoby různého pohlaví**
- odstraňováním nevhodných projevů chování a praktickými činnostmi trénujeme navazování sociálních kontaktů (sociální hry, rozhovory, četba) ⇒ **žák navozuje kontakt a dorozumívá se s okolím**
- používáním komunikačních her trénujeme u žáků poznávání spolužáků a učitelů, procvičujeme sociální komunikaci, využíváme prvky AAK (trénujeme oslovení, pozdrav, poděkování, prosbu) ⇒ **žák zvládá spolupráci se svými spolužáky a učiteli**
- používáme komunikační hry, společné diskuse, filmy a pohádky, informujeme žáky o možném zneužívání vlastní osoby ⇒ **žák zvládá své zdrženlivé chování k cizím lidem**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Smyslová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- navozujeme modelové situace, pravidelně procvičujeme každodenní situace, používáme didaktické hry, nápodobu a fyzické vedení, upevňujeme u žáků základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti (převlékání se při TV, před vycházkou, sebezpozorování se v zrcadle, mytí rukou, skládání oděvů, čištění zubů, péče při menstruaci, osobní hygiena) ⇒ **žák ovládá základy osobní hygieny a nejjednodušší úkony sebeobsluhy**
- praktickými činnostmi, přiřazováním různých obrázků, tříděním stavebnic a materiálů ukazujeme žákům předměty denní potřeby, jejich využívání v praktických situacích (obrázky, časopisy, ITC) ⇒ **žák ovládá používání předmětů denní potřeby**
- při praktických činnostech rozvíjíme hrubou a jemnou motoriku, hmatové vnímání, využíváme dotykové terapie a manipulujeme s předměty (hlazení povrchů, třídění předmětů, rozlišování vlastností předmětů, velikosti, tvarů a povrchové úpravy) ⇒ **žák zvládá práci s různými materiály**
- opakováním a častým procvičováním umožňujeme žákům podílet se na jednoduchých praktických činnostech ⇒ **žák se zapojuje do jednotlivých činností**

PŘEDMĚT: SMYSLOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo
<p><u>Rozvíjení zrakového vnímání</u></p> <p><i>Žák by měl:</i> - uchopit předměty a manipulovat s nimi</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímat velikost, tvar a polohu předmětu - uchopit předmět – nacvičit vhodný způsob úchopu předmětu - manipulovat s předmětem dle svých schopností 	<ul style="list-style-type: none"> - vnímání prostoru oběma očima, jedním okem - úchop a manipulace s předměty
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímat předměty - skládat předměty vedle sebe, na sebe, do krabice - skládat celky z částí (stavebnice) 	<ul style="list-style-type: none"> - skládání předmětů, manipulace s předměty - skládání celku z částí
<p>- rozlišovat tvary a barvy předmětů</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímat prostor binokulárně, monokulárně - řadit předměty podle daných kritérií - rozlišovat různé tvary, barvy zrakem 	<ul style="list-style-type: none"> - barvy, tvary - třídění předmětů
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - řadit předměty podle velikosti, rozlišovat pojmy, malý velký, dlouhý krátký - rozlišit tvary zrakem: kulatý, hranatý - rozlišit plošné tvary (kolečko, čtverec, trojúhelník) - rozlišovat základní barvy 	<ul style="list-style-type: none"> - barvy, tvary - třídění předmětů - rozlišování pojmů

<p>- poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat dvě základní výrazně odlišné barvy - stimulovat oční kontakt - cvičit oční pohyby - sledovat pohybující se předmět a osoby v blízkém okolí - poznávat předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů - rozlišování základních barev
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet zrakovou percepci - třídit barvy - řadit barevné kostky, střídat barvy - postupně poznávat všechny základní barvy a pojmenovat je - třídit a řadit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení zrakové percepce - třídění předmětů podle zadaných kritérií
<p>- třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - cvičit zrakové soustředění na lesklé a barevné předměty - poznávat a třídit dva zřetelně odlišné předměty (panenka – autíčko) - třídit materiál – dva výrazně odlišné komponenty - poznávat a třídit jednoduché obrázky - poznávat reálné předměty 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování a třídění předmětů podle tvaru, velikosti a barev, manipulace s nimi

	II. stupeň - třídit předměty – tři komponenty nejprve velké a výrazně odlišné, postupně menší a méně odlišné - třídit obrázky podle obsahů: květiny, ovoce, zvířata.. - poznávat změny a rozdíly na skutečných předmětech i na obrázcích - odlišovat reálné a vyobrazené předměty	- rozlišování a třídění předmětů podle tvaru, velikosti a barev, manipulace s nimi
- <i>poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky</i>	I. stupeň - poznávat ostatní děti ve třídě - poznávat pedagogy - poznávat osoby ze svého blízkého okolí (rodiny)	- spolužáci, pedagogové - členové rodiny
	II. stupeň - znát spolužáky a pedagogy ze školy - znát a umět pojmenovat osoby ze svého blízkého okolí (rodiny)	
- <i>rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu</i>	I. stupeň - rozpoznávat denní dobu podle obrázku, piktogramu (den/noc) - seznamovat se s denní dobou podle činností	- denní doba (den/noc) - různé denní činnosti
	II. stupeň - rozpoznat denní dobu podle činností (škola/volný čas) - rozpoznávat denní dobu podle obrázku, popř. činností (ráno/poledne/večer) - znát denní dobu podle obrázku, piktogramu (den/noc)	- různé denní činnosti (škola/volný čas) - denní doba

<p>- napodobit předvedené pohyby</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - uchopovat viděné předměty a manipulovat s nimi - upevňovat vizuomotorickou koordinaci - snažit se napodobovat pohyby 	<ul style="list-style-type: none"> - vizuomotorická koordinace - manipulace s předměty - různé druhy úchopů
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišit: stojí, sedí, leží - napodobovat různé pohyby předváděné učitelem - cvičit směrovou orientaci 	<ul style="list-style-type: none"> - napodobování pohybů - směrová orientace - vizuomotorická koordinace
<p><u>Rozvíjení sluchového vnímání</u></p> <p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet sluchovou percepci - reagovat na hlas a jeho intonaci - reagovat na vlastní jméno, na oslovení, na zavolání 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik soustředěného, sluchového vnímání - reakce na hlas, intonaci - reakce na oslovení, zavolání, vlastní jméno
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet sluchovou percepci - rozvíjení fonemického sluchu - zpřesňovat reakce na hlas a jeho intonaci - reagovat na zavolání, na oslovení, vlastní jméno 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik soustředěného, sluchového vnímání - reakce na hlas, intonaci - reakce na oslovení, zavolání, vlastní jméno

- poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky	I. stupeň - nacvičovat sluchové soustředění na zvuky a na zvuky související s denním životem - poznávat zvuky s využitím zrakové podpory - snažit se napodobovat různé zvuky	- sluchová cvičení s využitím zraku - poznávání zvuků
	II. stupeň - určovat původ a směr zvuku - rozlišovat zvuky s využitím zrakové podpory - cvičit sluch bez využití zraku - napodobovat různé zvuky - poznávat hudební nástroje podle zvuku - rozlišovat a určovat původ, délku zvuku	- poznávání zvuků - sluchová cvičení bez využití zraku - poznávání hudebních nástrojů
- poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí	I. stupeň - seznamovat se s hlasy spolužáků a učitelů	- cvičení sluchové paměti - poznávání hlasů
	II. stupeň - rozlišovat hlasy spolužáků a učitelů	

<p><i>- poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet smysl pro rytmus, rytmická cvičení - procvičovat sluchově motorická cvičení - poslouchat hudbu a snažit se o koncentraci pozornosti při poslechu - seznamovat se s hlasy zvířat - poznávat zvuky ve svém okolí 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování a určování zvuku - cvičení a hry, v níž se uplatňuje spojení zvuků s pohybem - rytmická cvičení - hlasy zvířat
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímat hudbu - snažit se rozlišovat zvuky ve svém okolí - poznávat reálné hlasy zvířat - snažit a se rozlišovat zvuky ze zvukové nahrávky 	
<p><i>- rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se se zvuky denního života - vnímat nepříjemné zvuky, naučit se na ně reagovat 	<ul style="list-style-type: none"> - sluchově motorická cvičení - zvuky denního života
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat zvuky denního života (na ulici, v přírodě, ve třídě apod.) - umět přiměřeně reagovat na nepříjemné zvuky okolí 	

<p><u>Rozvíjení hmatového vnímání</u></p> <p><i>- zvládat základní sebeobslužné dovednosti</i></p>	<p>I. stupeň - seznamovat se a cvičit základní sebeobslužné dovednosti potřebné v běžném životě</p>	<p>- sebeobslužné dovednosti potřebné v běžném životě</p>
<p>II. stupeň - ovládat základní sebeobslužné dovednosti (dle svých možností)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení zrakové percepce - manipulace s předměty - úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů 	
<p><i>- poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů</i></p>		<p>I. stupeň - procvičovat hmatové vnímání - seznamovat se s předměty různé velikosti, tvarů a povrchové úpravy - nacvičovat různé druhy úchopů předmětů různé velikosti</p>
<p>II. stupeň - rozlišovat předměty dle velikosti, tvarů a povrchové úpravy - procvičovat úchopy různých předmětů</p>	<p><i>- třídít předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru</i></p>	<p>I. stupeň - seznamovat se s předměty podle tvaru a velikosti - třídít přírodniny</p>

	II. stupeň - třídit předměty podle tvaru a velikosti - třídit přírodniny	
- <i>poznat známé předměty podle hmatu</i>	I. stupeň - rozvíjet hmatovou percepci - rozvíjet manipulaci s předměty - procvičovat různé druhy úchopů - seznamovat se s předměty hmatem	- třídění předmětů – podle tvaru, velikosti, povrchu - manipulace s předměty - hmatová percepcce
	II. stupeň - rozvíjet hmatovou percepci - procvičovat manipulaci s předměty - poznávat předměty hmatem s využitím a bez využití zraku	
- <i>rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplota)</i>	I. stupeň - seznamovat se se základními fyzikálními vlastnostmi předmětů (teplý/studený, suchý/mokrý, měkký/tvrký...) - vnímat povrch různých předmětů, navozovat příjemné pocity	- rozlišování fyzikálních vlastností předmětů - hry s vodou - povrchy předmětů
	II. stupeň - rozeznávat základní fyzikální vlastnosti předmětů - vnímat povrch různých předmětů (rozeznávat příjemné a nepříjemné pocity)	

<p><u>Rozvíjení čichového a chuťového vnímání</u> <i>Žák by měl:</i> - rozlišit jednotlivé chutě</p>	<p>I. stupeň - rozvíjet chuťovou percepci - nacvičovat správné kousání a polykání potravy - nacvičovat čichovou percepci (nádech nosem, výdech ústy) - seznamovat se čichem i chutí s různými druhy potravin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování základních chutí a čichových vjemů - rozlišování chutí potravin, ovoce, zeleniny
<p>- poznat předměty čichem podle vůně - rozlišit vůně a pachy</p>	<p>II. stupeň - trénovat čichovou percepci – nádech nosem, výdech ústy - procvičovat chuťovou percepci – správné kousání a polykání potravy - rozlišovat chuť ovoce, potravin, nápojů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj čichové percepcce a dýchání - poznávání podle čichu: specifické vůně potravin, - zápach, nelibé pachy
<p>- poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky</p>	<p>I. stupeň - seznámit se s možností zkažení potravin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování chutí potravin, ovoce, zeleniny - nebezpečné látky

	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznat zkažené potraviny - vědět, že zkažené potraviny jsou nebezpečné - znát riziko nebezpečných látek 	<ul style="list-style-type: none"> - zkažené potraviny
<p><u>Prostorová a směrová orientace</u> <i>Žák by měl:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru - orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí 	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s nejbližším okolím - seznámit se s prostředím školy, třídy - vnímat venkovní a vnitřní prostor 	<ul style="list-style-type: none"> - orientace ve třídě, ve škole, v nejbližším okolí, v prostoru
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v nejbližším okolí - orientovat se v prostředí školy, třídy - trénovat orientaci ve třídě, ve škole 	
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat nahoře – dole, vpředu – vzadu, vedle - rozlišovat vpravo – vlevo 	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímat prostor okolo sebe - orientovat se v prostoru (nahore/dole, vedle, nad/pod...) 	<ul style="list-style-type: none"> - směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru: řazení předmětů podle směrové orientace - rozlišování pravá – levá
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - řadit předměty nad, pod: na začátku, na konci, pod - snažit se rozlišit pravou a levou stranu 	

<p><i>- řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - umístit předměty na určené místo podle pokynu - skládat jednoduché předměty 	<ul style="list-style-type: none"> - umísťování předmětů podle pokynů - směrová orientace
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - zařadit předměty na určené místo - skládat předměty podle pokynů - řadit předměty podle směrové orientace (např. nad – pod, na – ve – do) 	
<p><i>- rozeznat roční období podle základních znaků</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s ročními obdobími - vnímat hlavní a podstatné znaky jednotlivých ročních období 	<ul style="list-style-type: none"> - příroda v ročních obdobích - znaky ročních období
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v ročních obdobích - vnímat a rozlišovat podstatné znaky jednotlivých ročních období 	

6. 3 Umění a kultura

6. 3. 1 Hudební výchova

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**

Vzdělávací obor: **Hudební výchova**

Název předmětu: **Hudební výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Hudební výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti Umění a kultura. Základem výuky je vlastní prožitek žáků. Hudební výchova rozvíjí estetické citění, přispívá ke kultivaci, motivaci, rehabilitaci a relaxaci žáků. Podporuje u žáků kladný vztah k hudbě i hudebním činnostem, rozvíjí u žáků jejich hudebnost a schopnost emocionálního prožívání hudby. Hudební činnosti rozvíjejí sluch i motoriku žáků a tím i podporují a stimulují rozvoj komunikačních dovedností. Hudební činnosti plní také funkce psychoterapeutické - podílejí se na regulaci emocí a napětí; překonání únavy; přispívají k celkové relaxaci žáka i jeho koncentraci pozornosti. Žáci si podle svých individuálních možností postupně osvojují jednoduché písničky, říkanky, tanečky, učí se vyjadřovat hudbu pohybem. Podporujeme žáky v jejich hudebním vyjadřování, experimentování s hudbou, učení se vnímat ji a porozumět jí.

Hudební výchova je realizována ve všech ročnících a má úzkou vazbu ke všem předmětům.

Cílové zaměření předmětu

- rozvíjení individuálních tvůrčích schopností žáka
- rozvíjení kladného vztahu k umění a jeho vnímání
- utváření estetického citění a vnímání okolního prostředí
- rozvíjení komunikačních dovedností, kultivovaného projevu
- rozvíjení schopnosti reprodukovat snadný krátký text
- napodobování a rozlišování různých nehudebních a hudebních zvuků
- zvládání hudebně pohybových her, hry na tělo
- dle možností zvládání hry na jednoduché rytmické nástroje, snaha o rytmizaci skladeb
- soustředění na poslech krátkých skladeb a relaxační hudby

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen slovně, vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Hudební výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1. - 5. ročník: 2 vyučovací hodiny týdně (z toho v 1. – 5. ročníku výuka rozšířena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace)
- 6. – 10. ročník: 1 vyučovací hodina týdně

Forma vyučovacího předmětu

Hudební výchova se prolíná všemi vyučovanými předměty a je přizpůsobena mentálním schopnostem žáků. Při hudebních činnostech dbáme také na rozvíjení sluchového vnímání a fonemického sluchu, smyslového vnímání, jemné motoriky. Provádíme dechová cvičení, dechovou gymnastiku, nácvik správného dýchání; ale i rytmizaci. Při vyvození jednotlivých písní využíváme názor (obrázky, konkrétní předměty) a dále jednoduchá říkadla, znázornění písní (pohybově, modelování obsahu, apod.). Žáci si postupně dle svých schopností osvojují různé hudební dovednosti: rytmické, sluchové, pěvecké; poznávají hudební nástroje a objevují relaxaci při hudbě.

Hudební výchova se snaží, aby žák vnímal hudbu, porozuměl hudebnímu umění. Žák se učí vnímat hudbu jako svébytný prostředek komunikace. Hudební činnosti rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka a vedou k rozvoji jeho hudebních schopností, které se projevují hudebními dovednostmi. Zpěv by se měl stát přirozenou potřebou pro vyjádření emocí žáka.

Formy práce volíme s ohledem na věk žáků a celkovou mentální úroveň. Žáci pracují individuálně nebo ve skupině. Výuka probíhá většinou ve třídách, hudebně nebo muzikoterapeutické místnosti. V letním období může být k výuce využit i školní altán či zahrada školy. Své hudební dovednosti mohou žáci prezentovat na různých školních akcích. Pro výuku využíváme množství zpěvníků a obrazových materiálů, nahrávek na nejrůznějších nosičích. Při výuce používáme širokou škálu hudebních nástrojů (v temperovaném nebo přirozeném ladění; rytmické a perkusní; lidové, etnické aj.). Během školního roku žáci navštěvují různá divadelní, filmová a hudební (taneční) představení.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka hudební výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- používáme obrazový materiál, zástupné předměty či gesta pro znázornění předmětů, činností a vlastností v hudební oblasti ⇒ **žák rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a snaží se je při hudebních činnostech využívat**
- fyzicky vedeme nebo polohujeme žáka, zařazujeme manipulaci s nástroji, vokalizaci a rytmické vyjadřování pomocí těla; podporujeme schopnost napodobovat různé hudební činnosti ⇒ **žák napodobuje předvedené pohyby a hudební činnosti; snaží se rytmizovat**
- znázorňujeme obsah textů písní obrázky, piktogramy, zjednodušeně i písmem nebo symboly ⇒ **žák se snaží porozumět písním pomocí znaků, obrázků, piktogramů, symbolů**

- přizpůsobujeme a upravujeme nástroje dle individuálních potřeb žáka, podporujeme manipulaci i experimentování; u žáků podněcujeme zájem o učební pomůcky ⇒ **žák se dle svých schopností snaží využívat dostupné učební, didaktické pomůcky pro hudební činnosti**

Kompetence k řešení problémů:

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- dodržujeme danou strukturu hudebních činností ⇒ **žák se orientuje v časovém režimu dne**
- využíváním vizuální podpory, používáním stručných pokynů rozvíjíme porozumění hudebním činnostem; využíváme hudebních výrazových prostředků (rytmus, melodie, tempo) při komunikaci se žáky ⇒ **žák chápe jednoduché příkazy a snaží se je plnit**
- zařazujeme písně a poslechy s nejrůznější tematikou, poznávání hlasů a zvuků ⇒ **žák se orientuje v nejbližším známém prostředí**
- využíváme hudební a rytmické nástroje k realizaci rituálů pro zahájení činnosti a ukončení hudební činnosti ⇒ **žák se orientuje v časovém úseku, kdy probíhají hudební činnosti**
- prostřednictvím experimentování se zvuky, tóny, rytmy a poslechu relaxační a muzikoterapeutické hudby uvolňujeme v žákovi napětí ⇒ **žák se snaží překonávat pocity strachu, k uvolňování emočního napětí, celkové relaxaci a harmonizaci**

Kompetence komunikativní:

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zařazujeme písně a hudebně pohybové hry s využitím jmen žáků a učitelů, podporujeme kooperaci při výměně nástrojů a výběru písní ⇒ **žák poznává známé osoby, dorozumívá se s nimi a reaguje na své jméno**
- využíváme dechová a fonační cvičení; hudebně pohybové hry k podpoře pozdravu, reakci na pozdrav, k vyjadřování souhlasu či nesouhlasu ⇒ **žák vnímá jednotlivé pokyny, reaguje na ně verbálně či neverbálně, reaguje na pozdrav**
- zařazujeme poslechové skladby s různým emočním laděním a spojujeme je s vizuálním nebo motorickým symbolem ⇒ **žák vyjadřuje své pocity, potřeby a nálady různým způsobem (verbálně i neverbálně)**
- pracujeme se žáky v komunikativním kruhu ⇒ **žáci se vzájemně oceňují, povzbuzují**

Kompetence sociální a personální:

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- využíváme dechová, rezonanční a rytmicko pohybová cvičení, zařazujeme i prvky muzikoterapie; zařazujeme hry na tělo, napodobování pohybu, s rytmickými prvky; bazální stimulací podporujeme vnímání částí těla ⇒ **žák si uvědomuje vlastní osobu prostřednictvím svého těla**
- hudebními prostředky zajišťujeme atmosféru bezpečí a jistoty; hudebními činnostmi podporujeme navazování kontaktu s okolím ⇒ **žák navazuje kontakt s okolím a adekvátně reaguje vůči svým spolužákům a učitelům**

- dbáme na využívání osvojených návyků a hudebních dovedností při hudebních činnostech ⇒ **žák se zapojuje do společnosti (školní akce, vystoupení aj.), prezentuje se při žákovských vystoupeních**
- zvyšujeme sebedůvěru žáků a motivaci k učení pozitivním hodnocením ⇒ **žák dokáže přiměřeně ohodnotit vykonané činnosti**

Kompetence pracovní:

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- přiřazováním, výběrem, experimentováním a hrou na hudební a rytmičké nástroje procvičujeme hudební činnosti ⇒ **žák využívá své znalosti při hudebních činnostech**
- fyzickým vedením, rozvíjením správného úchopu a manipulaci s hudebními nástroji ⇒ **žák používá hudebními nástroje dle svých možností, uchopuje je a dokáže s nimi účelně manipulovat**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii</p>	<p>- seznamovat se s prvky dechové gymnastiky</p> <p>- procvičovat správný nádech a výdech</p> <p>- dle svých schopností nacvičovat a zvládnout správné držení těla při dýchání</p> <p>- naučit se pravidelně dýchat</p> <p>- provádět dechová cvičení (foukání do papírových kuliček, peříček...)</p> <p>- snažit se o srozumitelnou výslovnost při zpěvu (slova, slovní spojení a říkadla)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. dechová cvičení - rezonanční cvičení 2. fonační cvičení a vokalizace 3. artikulovaný zpěv
<p>- rozlišovat zvuky hudebních nástrojů</p>	<p>- postupně se seznamovat s různými druhy jednoduchých hudebních nástrojů</p> <p>- snažit se poznávat a označovat (verbálně či neverbálně) hudební a rytmické nástroje ve skutečnosti</p> <p>- snažit se poznávat a označovat (verbálně či neverbálně) hudební a rytmické nástroje v symbolické podobě (fotka, piktogram, obrázek)</p> <p>- seznámit se s hrou na tělo (tleskání, pleskání, dupání)</p> <p>- naučit se vnímat hudební doprovod, zpěv učitele</p>	<ol style="list-style-type: none"> 4. hra na tělo 5. hudební nástroje 6. spojení hudby s pohybem 7. vnímání rytmu 8. Orffův instrumentář (bubínek, tamburína, triangl, dřívka...)

	<ul style="list-style-type: none"> - snažit se rozpoznávat zvuky rytmických a hudebních nástrojů (s účastí nebo bez účasti zraku) - snažit se vyjadřovat vlastnosti tónů (délka, výška, intenzita) pohybem nebo symbolem - vnímat rytmus hudby - seznámit se a hrát na nástroje Orffova instrumentáře (hůlky, bubínek, tamburína, triangel) - užívat různé hudební nástroje při hudebních aktivitách - využívat další předměty jako hudební nástroje (misky, vařečky, pokličky...) 	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem jednoduchého hudebního nástroje</i> - <i>doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - cvičit správné držení těla, hlavy při hudebních činnostech, zejména zpěvu - vnímat pasivní rezonanční a vibrační cvičení - seznámit se s hrami a činnostmi na uvolňování mluvidel - snažit se provádět fonační a intonační cvičení (napodobovat hlasy, zvuky) - vnímat rytmus písně, náladu písně - snažit se zapojit do zpěvu jednoduchých písní - snažit se samostatně zpívat jednoduché písně (se zřetelnou podporou, nebo bez zřetelné podpory) - seznámit se s jednoduchými hudebními nástroji, jejich úchopem - procvičovat úchop a manipulaci s hudebním nástrojem 	<ul style="list-style-type: none"> - správné držení těla - hry a činnosti pro uvolňování mluvidel - fonační a intonační cvičení - zpěv jednoduchých písní - hudební nástroje klasické, netradiční

	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s dalšími předměty jako hudebními nástroji (vařečky, pokličky, skleničky, misky apod.) - snažit se využívat jednoduchého hudebního nástroje k doprovodu písně - snažit se spojit zpěv s hrou na jednoduchý hudební nástroj - vyjádřit hudbou vlastní pocity (hrou na rytmický nástroj vyjádřit svoji náladu) 	
<p><i>- zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - snažit se o správný úchop a manipulaci s rytmickými nástroji - volně experimentovat se zvuky rytmickými nebo melodickými - seznámit se s hrou na Orffovy hudební nástroje - snažit se rytmizovat jednoduché písně, říkadla - seznámit se s pohybovými hrami s říkadly a dětskými popěvkami - snažit se o pohyb dle rytmického doprovodu - seznámit se s hudebně pohybovými činnostmi – tanečky, jednoduchá rytmická cvičení - vyjadřovat se spontánně pohyby celého těla do rytmu hudby 	<ul style="list-style-type: none"> - úchop a manipulace s hudebními nástroji - experimentování se zvukem - hra na Orffovy nástroje - rytmizace písní, říkadel - pohybové hry, říkadla, popěvky - hudebně pohybové činnosti, cvičení
<p><i>- soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - postupně se seznamovat s odlišováním relaxačních činností, relaxace - snažit se soustředit na poslech relaxační hudby - uvolnit se a odbourávat pocity nejistoty, strachu 	<ul style="list-style-type: none"> - relaxační hudba a relaxace - jednoduché krátké dětské písně, skladby - poslech

	<ul style="list-style-type: none">- soustředit se na poslech jednoduchých krátkých dětských písní, popěvek, skladeb- soustředit se na poslech živě produkované hudby za doprovodu hudebních nástrojů (dětské lidové písně, krátké instrumentální skladby – kytara, klavír, flétna, housle, varhany)- soustředit se na poslech reprodukované hudby podle žánru	
--	---	--

6. 3. 2 Výtvarná výchova

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**

Vzdělávací obor: **Výtvarná výchova**

Název předmětu: **Výtvarná výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Žáci si postupně vytváří citlivý vztah k umělecké a přírodní kráse, naučí se rozpoznávat vkusné věci, kultivují si estetický vkus ve vztahu k sobě i okolí a osvojují si základní výtvarné dovednosti. Výtvarná výchova pomáhá žákům uplatňovat nonverbální komunikaci, zlepšuje jemnou motoriku a žáci tak získávají všestranné dovednosti. Ve výtvarné výchově se rozvíjí vnímání, fantazie, vůle, intelekt i tvořivé schopnosti a dovednosti žáků při využívání různých technik výtvarných činností a při práci s různými materiály.

Výtvarná výchova je realizována ve všech ročnících a má úzkou vazbu ke všem předmětům; přispívá ke kultivaci žáků, rozvíjí jejich estetické citění.

Cílové zaměření předmětu

- rozvíjení individuálních schopností a dovedností při vlastní i skupinové tvorbě, vnímání a komunikaci
- poznávání a rozlišování základních barev, vnímání vztahu mezi barvami a tvary a jejich používání ve výtvarném vyjádření
- vyjadřování vlastních zkušeností, dovedností a představ přiměřenými prostředky i postupy, uplatňování vlastní fantazie
- rozvíjení základních dovedností pro práci v ploše a prostoru
- uplatnění vlastního těla; práce s objekty
- osvojení kresby různými nástroji; malba a kresba na nejrůznější materiál
- rozvíjení prostorové tvorby a modelování (papír, textilie, stavebnice, hlína, modelovací hmoty)
- využití různých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací
- rozvoj vlastní zkušenosti, fantazie, emocí a pocitů pomocí vybraných prostředků a postupů
- seznamování a rozvíjení netradičních výtvarných technik

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen slovně, vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět Výtvarná výchova vyučujeme v 1.-10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1. - 5. ročník: 2 vyučovací hodiny týdně (z toho v 1. – 5. ročníku výuka rozšířena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace)
- 6. – 10. ročník: 1 vyučovací hodina týdně

Forma vyučovacího předmětu

Vyučovací metody vychází z didaktických zásad, ve výtvarné výchově uplatňujeme hlavně zásadu názornosti, přiměřenosti, uvědomělosti a aktivity žáků.

Za důležitou etapu považujeme nácvik grafických dovedností – rozvíjíme orientaci na stránce, v ploše a prostoru, provádíme primární grafomotorické úkony, diferenciaci jemné motoriky, koordinaci vizuomotoriky.

V dalších etapách výtvarné výchovy uplatňujeme vlastní tělo, kreslíme různými nástroji, provádíme malbu na různorodý materiál, využíváme prostorové tvorby a modelování, různorodý tradiční i netradiční materiál, vyjadřujeme vlastní vjemy, zkušenosti, fantazijní představy, pocity a emoce. Uplatňujeme netradiční výtvarné techniky.

Formy práce volíme s ohledem na věk, momentální náladu žáka a bereme v úvahu celkovou sníženou rozumovou úroveň. Žáci pracují individuálně (pod dohledem pedagoga) i frontálně (skupinové práce).

Výuka probíhá většinou ve třídách, v letních obdobích může být využit altán či práce či ve volné přírodě. Během školního roku mají žáci možnost navštěvovat výstavy výtvarných prací.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka výtvarné výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- používáme obrazový materiál, zástupné předměty či gesta pro znázornění předmětů, činností a vlastností ve výtvarné oblasti ⇒ **žák je schopen pochopit jednoduché pojmy, využívá názorné výtvarné pomůcky, přírodniny, obrázky, repliky, kalendáře**
- fyzicky vedeme, dopomáháme nebo polohujeme žáka při manipulaci s nástroji a výtvarnými pomůckami, podporujeme schopnost napodobit předváděné pohyby a činnosti ⇒ **žák dokáže napodobit předváděné pohyby a výtvarné činnosti**
- znázorňujeme názvy nástrojů, činností a barev piktogramy, písmem nebo jinými symboly používanými v AAK ⇒ **žák rozeznává a rozumí základním piktogramům, tiskacím písmenům nebo symbolům využívaných pro výtvarnou výchovu**
- upravujeme výtvarné nástroje podle individuálních potřeb a možností každého žáka, podporujeme experiment, manipulaci s předměty ⇒ **žák se učí využívat všechny dostupné pomůcky potřebné pro výtvarnou výchovu**

Kompetence k řešení problému

Na úrovni předmětu Výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zadáváme témata z reálného života; s využitím vizuální podpory; zjišťujeme schopnost samostatné tvořivosti a využívání technik při vlastní tvorbě; poskytujeme žákům dostatečnou nabídku vhodných podnětů ⇒ **žák maluje přiměřeně ke svým schopnostem a dovednostem; snaží se využívat nápodoby**
- nabízíme množství různé výtvarných technik přizpůsobených schopnostem žáka, podporujeme samostatnost při ztvárnění zadaného tématu ⇒ **žák tvoří známé a opakující se úkoly na základě získané nápodoby a vlastních zkušeností**
- dodržujeme danou strukturu výtvarných činností, seznamujeme žáky s režimem přípravy činnosti, i úklidu po činnosti ⇒ **žák se dokáže orientovat v časovém režimu dne, v režimu výtvarných činností**
- častým seznamováním žáků s výtvarnými nástroji a technikami, navozováním činností, které jsou pro žáka známé; snažíme se pracovat v prostředí, které je žákovi známé ⇒ **žák se snaží překonávat pocity strachu z výtvarných činností**
- pochvalou a kladným hodnocením povzbuzujeme žáka i v případě neúspěchu, volíme vhodné postupy při výtvarné činnosti ⇒ **žák tvoří aktivním a vhodným stylem v práci i po předešlé neúspěšné výtvarné činnosti**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- slovním pokynem a jasným názorem se snažíme o co největší pochopení zadané výtvarné práce ⇒ **žák pochopí jednoduché pokyny nutné pro zadanou činnost a umí na ně adekvátně reagovat**
- v průběhu výtvarných činností zařazujeme jednoduchá cvičení zaměřená na rozvoj komunikačních funkcí (oslovení, vyjádření souhlasu, nesouhlasu, žádost apod.); tím podporujeme reakci na žákovo jméno ⇒ **žák se snaží vyjadřovat souhlas či nesouhlas, dokáže se dorozumět jemu přirozeným způsobem komunikace**
- navozováním podmínek při práci umožňujeme žákům při výtvarných pracích vyjádřit prožívání ⇒ **žák zvládá podle svých možností a schopností vyjádřit své nálady, pocity, potřeby**
- předkládáním různých výtvarných pomůcek trénujeme pochopení zadaného úkolu ⇒ **žák zvládá při tvorbě výtvarného díla používat různé pomůcky**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- podporujeme účast žáků na výtvarných akcích, snažíme se o spolupráci s rodiči(zákonnými zástupci) ⇒ **žák si při účasti na různých akcích uvědomuje hodnotu své osobnosti**
- zařazujeme malbu vlastním tělem – prsty, rukama, dlaněmi, nohama apod.; podporujeme vnímání jednotlivých částí těla, tělesného schématu ⇒ **žák si prostřednictvím malby svým tělem uvědomuje svoje tělesné schéma**

- praktickými činnostmi podporujeme respekt k práci vlastní i druhých, podporujeme pozitivní vztahy mezi vrstevníky; snažíme se o komunikaci mezi žáky, zhodnocení jejich výtvarného díla ⇒ **žák je schopen respektovat druhé lidi a jejich pracovní výsledky; je schopen dorozumívat se s okolím; spolupracovat**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- na základě nápodoby, praktických výtvarných činností vytváříme u žáků kladný vztah k práci ⇒ **žák využívá svých schopností a dovedností při jednoduchých výtvarných činnostech**
- různými výtvarnými činnostmi a technikami navozujeme různé druhy úchopů; podporujeme manipulaci s předměty a koordinaci oko-ruka; používáme předměty a výtvarné pomůcky různých velikostí, tvarů a hmotnosti; rozvíjíme rozlišování velikostí, tvarů, manipulaci s předměty, úchopy ⇒ **žák se snaží rozpoznat předměty různých tvarů, velikostí, vlastností; snaží se je uchopit svým vlastním způsobem; dokáže s nimi účelně manipulovat**
- vysvětlením, strukturou a procesuálním schématem seznamujeme žáky se zvládnutím základních výtvarných technik, jednoduchých úkolů; tyto dovednosti uplatňujeme při práci s různým materiálem; seznamujeme žáka s využitím různých výtvarných technik při práci s různými materiály ⇒ **žák pracuje s různými druhy materiálů, využívá různé jednoduché výtvarné techniky**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo
<p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- zvládat základní dovednosti pro vlastní tvorbu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet individuální schopnosti a dovednosti při vlastní i skupinové tvorbě - seznámit se s pracovním místem - dodržovat pracovní návyky - spolupracovat na přípravě a úklidu při vlastní výtvarné činnosti - rozvoj prostorové tvorby - seznámit se a využít různých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací (modelovací hmota, přírodní materiály...) - seznámit se s různými postupy pro výtvarné činnosti (malování, kreslení, vysypávání, vytrhávání, modelování apod.) - seznámit se s různými druhy pracovního náčiní (štetce, tužky, různé druhy papíru apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> - příprava pracovního místa - hygienické návyky - modelování: různé druhy pracovních činností (modelování, trhání, tvarování, vykrajování) - práce s různými plastickými materiály - práce s přírodními materiály - činnosti pro zvládnutí vlastní výtvarné tvorby podle zručnosti žáků a dostupnosti zdrojů (sezónní materiály)
<p>- vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznávat a rozlišovat základní barvy - vnímat vztah mezi barvami a tvary a používat je ve výtvarném vyjádření - seznámit se s barevnou škálou a možností kombinací barev - snažit se zapouštět barvy (do vody, klovatiny, do jiné barvy...) 	<ul style="list-style-type: none"> - úchop předmětu do celé ruky, do špetky, do dvou prstů - úchop tužky a štetce - malba a kresba na nejrůznější materiál - čmárání – prstem do písku, do krupice, do rýže - spontánní malba

	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s předměty, které zanechávají barevnou stopu (pastelky, barvy, fixy, křídly apod.) - nacvičit a upevňovat schopnost uchopit pracovní náčiní (štetce, houbičky, kartáče...) - osvojovat si kresbu a malbu různými nástroji - seznámit se s kresbou do různých druhů materiálu (písek, krupice, rýže apod.) 	
<p><i>- používat na elementární úrovni prostředky a postupy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet různé druhy úchopů pracovního náčiní - manipulovat s pracovními nástroji - seznamovat se s kresbou a malbou různými nástroji (houba, silný a slabý štětec, fix, tužky, pastelky, křídly, tiskátka apod.) - seznamovat se s kresbou a malbou na různý povrch (papír, karton, dřevo, textil apod.) - seznamovat se s malbou prstovými barvami apod. - nacvičovat a procvičovat mačkání, trhání papíru - nacvičovat jednoduché pracovní činnosti (stříhání, lepení, modelování) - používat na elementární úrovni různé pracovní postupy (např. obtiskování rukou, roztírání barev dlaní, malování prstem; malba štětcem, kartáčkem apod.) - využívat netradiční a různorodé výtvarné postupy a netradiční materiály, náčiní 	<ul style="list-style-type: none"> - úchop pracovních nástrojů a manipulace s nimi - kresba a malba různými nástroji na různý povrch. - malba prstovými barvami - nácvik mačkání a trhání papíru - nácvik stříhání - nácvik lepení - modelování - netradiční výtvarné postupy - různorodé netradiční materiály

<p>- vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity</p>	<ul style="list-style-type: none"> - snažit se vyjadřovat vlastní představy přiměřenými prostředky a postupy - dle svých možností uplatňovat vlastní fantazii - rozvíjet základní dovednosti pro práci v ploše a prostoru - snažit se uplatnit vlastní tělo ke kresbě, malbě - vnímat hudbu při malbě, kresbě, výtvarných pracích 	<ul style="list-style-type: none"> - muzikomalba - práce v ploše, prostoru - malba vlastním tělem (nohy, ruce...)
<p>- uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dle svých možností uplatňovat vlastní fantazii - snažit se vytvářet spontánní malbu - snažit se dle svých schopností o malbu na volné téma - snažit se dle svých schopností o kresbu na volné téma - vnímat hudbu při malbě, kresbě (muzikomalba) - využití vlastního těla k malbě (prsty, dlaně, ruce, nohy apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> - malba a kresba na volné téma, dle fantazie - využití různých druhů pracovních postupů a prostředků

6. 4 Člověk a zdraví

6. 4. 1 Pohybová výchova

Vzdělávací oblast: **Člověk a zdraví**

Vzdělávací obor: **Pohybová výchova**

Název předmětu: **Pohybová výchova**

Charakteristika předmětu

Předmět Pohybová výchova, spolu se zdravotní tělesnou výchovou a rehabilitační tělesnou výchovou, patří do vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Cílem pohybové výchovy je zvládnutí základních pohybových dovedností, koordinace pohybů a celkový rozvoj pohybové kultury. Pohybová výchova seznamuje žáky s jejich tělesným schématem, napomáhá zmírnit důsledky zdravotního postižení, překonává napětí a zlepšuje náladu. Pohybová výchova zahrnuje řadu aktivit – jedná se např. o pohybové hry, rytmická cvičení, relaxaci, turistiku a pobyt v přírodě, adaptaci na vodní prostředí apod. Prostřednictvím pohybové výchovy žáci zlepšují koncentraci pozornosti, smyslové vnímání a rozvíjejí celkově svoji osobnost.

Cílové zaměření předmětu

- podpora zdraví a uplatňování preventivních činností
- rozvíjení hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností, vizuomotorické koordinace
- zvýšení koncentrace pozornosti, překonání únavy, fyzické a psychické uvolnění
- odstraňování mimovolních pohybů a stimulace jednotlivých svalových skupin
- dodržování zdravého způsobu života, péče o své zdraví
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů
- vnímání prožitků ze cvičení

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace

Pohybová výchova je vyučována celých 10. ročníků s hodinovou dotací 2 hodiny týdně.

Forma vyučovacího předmětu

Pohybové a rozumové schopnosti žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami jsou na velmi nízké úrovni, proto musíme při výuce využít jednoduché formy cvičení a pohybu. Žákům pomáháme k pohybu různými pomůckami jako jsou např. overball, gymball, balanční podložky a desky, speciálně upravené tříkolky atd. Při pohybových aktivitách využíváme různé říkanky, písničky nebo hudebně pohybové hry. Rozvíjíme rytmus žáků, provádíme rytmizace říkanek apod. K rozvoji pohybových schopností a dovedností žáků využíváme zejména CD přehrávač, Orffovy nástroje, názorné pomůcky a různá netradiční nářadí a náčiní.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka pohybové výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Pohybová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- prostřednictvím různých pohybových cviků, didaktických a pohybových her, využíváním různých pomůcek vysvětlujeme žákům jednoduché pojmy. Pohybovou výchovou podporujeme u žáků samostatnost a tvořivost → **žák je schopen pochopit jednoduché pohybové činnosti a dokáže je využívat v praktickém životě**
- zařazením pohybových her, tělovýchovných chviliek u žáků zdokonalujeme jejich psychomotorické dovednosti → **žák dokáže napodobit předváděné pohyby a činnosti**
- zařazováním a využíváním dostupných didaktických pomůcek a materiálů v pohybové výchově, aplikujeme je v individuální tak skupinové práci → **žák dokáže využívat didaktické pomůcky a materiály**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Pohybová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- vytvářením různých pohybových úkolů a podmětů, které stále opakujeme, se snažíme orientovat se ve známých situacích. Tyto naučené úkoly přenášíme do dalších životních situací → **žák se snaží řešit situace na základě nápodoby či opakování**
- opakováním známých situací, pohybových chviliek, psychomotorických cvičení umožňujeme žákovi zvládat orientaci v nejbližším prostředí → **žák je schopen se orientovat ve svém nejbližším prostředí**
- využíváním obrázků a karet, jednoduchých pokynů a vět učitele, rozvíjíme u žáků porozumění na různé pokyny v pohybové výchově → **žák se snaží porozumět jednoduchým pokynům a plnit je**
- dodržováním pravidelných hodin pohybové výchovy vytváříme u žáka podvědomí o časové struktuře → **žák se dokáže orientovat v časovém režimu dne**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Pohybová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- prostřednictvím pohybových her procvičujeme poznávání osob v nejbližším prostředí → **žák rozpozná nejbližší a známé osoby**
- při různých situacích zařazujeme činnosti, které směřují ke spontánní komunikaci a tím se žák snaží dorozumívat se s ostatními verbálně nebo neverbálně → **žák reaguje na své jméno, vnímá jednoduché pokyny, vyjadřuje své potřeby, pocity i nálady**
- zařazováním pohybových rituálů na začátku a na konci hodiny se snažíme o navození pozdravu vhodným způsobem → **žák dokáže pozdravit i reagovat na pozdrav adekvátním způsobem**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Rehabilitační tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zařazování a napodobování pohybu i rytmických prvků s hrou na tělo, podporujeme u žáků vnímání a uvědomění si své osoby prostřednictvím svého těla → **žák si prostřednictvím svého těla si uvědomuje svoji osobu.**
- různými pohybovými hrami rozvíjíme u žáků schopnost spolupráce → **žák spolupracuje se svými spolužáky i učiteli**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Rehabilitační tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- pravidelným převlékáním a oblékáním na pohybovou výchovu trénujeme sebeobslužné dovednosti → **žák má zautomatizované úkony sebeobsluhy**
- pravidelným zapojováním do příprav a úklidu pomůcek a materiálů na pohybovou výchovu umožňujeme žákům podílet se na jednoduchých praktických činnostech → **žák se podílí na jednoduchých praktických činnostech**

PŘEDMĚT: Pohybová výchova

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <p><i>- získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none">- seznámit se s prostředím určeným pro pohybovou výchovu- odbourávat pocity strachu a nejistoty- seznámit se s cvičebním oděvem	<ul style="list-style-type: none">- prostředí školy, třídy, tělocvičny...- seznámení se s prostředím, motorickými aktivitami- pohybové hry a cvičení
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none">- prohlubovat pocit jistoty a bezpečí- získat kladný vztah k motorickým cvičením a pohybovým aktivitám prostřednictvím hry, cvičení	

<p><i>- mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s pohybovými činnostmi - seznamovat se s pohybovými a hudebně pohybovými hrami - vnímat pohybově akustická cvičení - vnímat relaxaci - provádět relaxační cvičení - procvičovat uvolňování spastických částí těla - trénovat aktivní a pasivní dechová cvičení - snažit se zvládat polohování s oporou, zvedání hlavy s výdrží, otáčení hlavy - seznamovat se s hrami s vodou - seznámit se různým tradičním i netradičním náčiním určeným pro pohybovou výchovu - podle individuálních předpokladů procvičovat prostorovou orientaci (vedle sebe, za sebe, nad, pod apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> - motivační a napodobivé hry, pohybová cvičení s využitím tradičního i netradičního náčiní, průpravné hry - rytmická cvičení - rozvíjení hybnosti - polohování, změny polohy, uvolňovací cviky - pohybově akustická cvičení - vizuomotorická koordinace - relaxace
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdokonalovat motorické činnosti podle individuálních předpokladů žáka - napodobovat pohyby podle učitele - nacvičovat základní cvičební polohy (leh, otočení se, leh na břicho, sed, klek...) - procvičovat koordinaci pohybů (chůze po lavičce, skoky, poskoky, vyhýbání se překážkám, překračování...) - zacvičit pod vedením učitele jednoduché cviky - provádět pod vedením učitele pohybové aktivity, seznámit se s různým typem her - vnímat změny polohy těla 	

	<ul style="list-style-type: none"> - provádět uvolňovací a protahovací cvičení - uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách 	
<p><i>- zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost</i></p> <p><i>- reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojit si rituál na začátek a konec pohybových činností - snažit se soustředit na pohybové činnosti - vnímat svoje tělo, změny polohy těla - osvojit si co je relaxace a relaxační činnosti - seznámit se s různými povely k dané pohybové činnosti - snažit se dle svých možností reagovat na pokyny a povely učitele a plnit je - seznamovat se s jednoduchými speciálními cvičeními (dechová cvičení, uvolňovací cvičení, relaxace, hry, ...) podle pokynů <p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojovat si různé pohybové dovednosti prostřednictvím hry - provádět základní tělocvičné pokyny a povely pod vedením učitele - vnímat prostor pro relaxaci a uvolnění - provádět činnosti zaměřené na uvolnění a zklidnění organismu, relaxaci, dechová cvičení, cviky jógy - zvládat jednoduchá speciální cvičení (dechová cvičení, uvolňovací cvičení, relaxace, hry, ...) podle pokynů 	<ul style="list-style-type: none"> - rituál začátku a konce hodiny pohybové výchovy - relaxace, relaxační činnosti - pohybové hry - tělocvičné pokyny a povely

<p><i>- zvládnout uvolnění a zklidnění organismu</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímat svoje tělo při pohybu, při uvolnění - seznamovat se s činnostmi zaměřenými na uvolnění a zklidnění organismu, relaxaci - procvičovat dechová cvičení - seznámit se s prvky jógových cvičení - snažit se zapojovat do relaxačních cvičení - vnímat svoje tělo při masáži končetin, těla - vnímat tělo při bazální stimulaci (podněty somatické, vestibulární apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> - začátek a konec činnosti (časový režim) - relaxační cvičení - prvky jógových cvičení - dechová cvičení, dechová gymnastika - masáže - bazální stimulace
<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímat začátek a konec činnosti - vnímat svoje tělo při pohybu a při uvolnění organismu - vnímat tělo při masážích - vnímat svoje tělo při bazální stimulaci - zapojit se pod vedením učitele do cvičení vedoucím k uklidnění organismu - naučit se relaxovat po namáhavé činnosti 		
<p><i>- rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímat svoje tělo při pohybu - spolupracovat s pedagogem, fyzioterapeutem - snažit se uvolňovat končetiny - uvolňovat končetiny metodou masáže - vnímat hlazení - seznamovat se s metodou bazální stimulace (vnímat podněty somatické, vestibulární ...) - seznamovat se s cvičením na podložce 	<ul style="list-style-type: none"> - pohybová cvičení – motorika celého těla (pohyby hlavou, končetinami, pohyby v obličeji apod.) - pohybové hry (sluchově motorické, vizuomotorické...) - pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, pohyby hlavy, končetin apod.) - hry s míčem - hra ve vodě

	<ul style="list-style-type: none"> - snažit se napodobovat pohyby hlavy a končetin - snažit se zvedat hlavu s výdrží, otáčet hlavu; vnímat polohování hlavy s oporou - seznámit se s pohybovými hrami (hry akusticko motorické, vizuomotorické) - seznámit se s jednoduchým náčiním, nářadím (cvičení na balančních plochách, míči, trampolíně...) - procvičovat vizuomotorickou koordinaci - seznamovat se a pohybovat s kinetickými a ozvučenými hračkami - procvičovat různé druhy úchopů - seznamovat se s pobytem v přírodě, ve vodním prostředí - procvičovat již osvojené způsoby lokomoce - seznamovat se s novými způsoby lokomoce - procvičovat lokomoci pomocí pomůcek (berle, hole, invalidní vozík apod.) - procvičovat sed na židli, na podložce - procvičovat správné držení těla 	<ul style="list-style-type: none"> - hra a cvičení v přírodě - jednoduché náčiní a nářadí - kinetické a ozvučené hračky - různé způsoby lokomoce - různé druhy úchopů - manipulace s předměty - uvolňování a relaxace - koordinace pohybů a poloh
--	---	---

	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none">- vnímat svoje tělo při motorických aktivitách- uchopovat a manipulovat s předměty pro rozvoj motoriky- pohybovat s kinetickými a ozvučenými hračkami- hrát si s míčem (kutálet, kopat, chytit míč, hod na cíl...)- uvolňovat končetiny metodou masáže- vnímat svoje tělo při metodě hlazení, bazální stimulaci- rozvíjet jemnou motoriku (pohyb rukou, prstů)- procvičovat různé druhy úchopů- zvládat v souladu s individuálními možnostmi žáků osvojené pohybové dovednosti základních způsobů lokomoce- trénovat správné držení těla- trénovat sed na židli s oporou i bez opory, sed na podložce- procvičovat prostorovou orientaci- procvičovat koordinaci pohybů- zvyšovat pohybové dovednosti pobytem v přírodě či ve vodním prostředí	
--	--	--

6. 4. 2 Zdravotní tělesná výchova

Vzdělávací oblast: **Člověk a zdraví**

Vzdělávací obor: **Zdravotní tělesná výchova**

Název předmětu: **Zdravotní tělesná výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Zdravotní tělesná výchova (ZTV) je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Je určena žákům, kteří mají trvale nebo přechodně změněný trvalý stav, žákům s těžší formou mentálního postižení. Je zaměřena na rozvíjení aktivní hybnosti žáků, správné držení těla, zvládnutí základních pohybových dovedností, na rozvíjení a posilování pohybové výkonnosti a zvyšování tělesné zdatnosti. ZTV přispívá k rozvoji hybnosti žáků, čímž současně rozvíjí i rozumové schopnosti a zmírňuje důsledky mentálního postižení. Výuku provádí speciální pedagog s asistentem pedagoga.

Cílové zaměření předmětu

- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonání únavy, fyzické a psychické uvolnění
- vnímání relaxace
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- stimulace a pomoc při omezeném pohybu
- podpora a stimulace v oblasti jemné a hrubé motoriky
- odstraňování mimovolných pohybů
- stimulování jednotlivých svalových skupin
- vnímání prožitku z pohybové činnosti

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět zdravotní tělesná výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1. – 10. ročník: 4 vyučovací hodiny týdně.

Předmět není posílen o disponibilní časovou dotaci.

Forma vyučovacího předmětu

Zaměření Zdravotní TV musí odpovídat fyzickým i psychickým možnostem jednotlivých žáků, jejich zdravotnímu stavu a specifické jejich postižení.

Výuka probíhá v tělocvičně, ve třídě, na herně, na zahradě, ve volné přírodě nebo plaveckém bazénu. Tělovýchovné chvílky zařazujeme i do jiných vyučovacích bloků, do přestávek, ale i v průběhu celé doby pobytu žáka ve škole. Škola žákům umožňuje účast na různých sportovních soutěžích, které se konají v naší škole i mimo ni (např. sportovní odpoledne na zahradě, apod.)

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka zdravotní tělesné výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Zdravotní tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Prostřednictvím různých cviků (na podložce, balančních deskách, ve stoje, v prostoru apod.), didaktickými a hudebně pohybovými hrami, používáním různých pomůcek seznamujeme žáka s jednoduchými tělovýchovnými pojmy → **žák je schopen pochopit jednoduché tělovýchovné pojmy**
- zařazujeme pohybové hry, tělovýchovné chvílky, vizuomotorická a psychomotorická cvičení, využíváme multisenzorický přístup k žákům, rozvíjíme a zdokonalujeme jejich psychomotorické dovednosti → **žák se dokáže soustředit na předváděné pohyby a činnosti**
- zařazujeme různé činnosti individuální i skupinové, podněcujeme žáky k využívání dostupných didaktických pomůcek v ZdrTV → **žák využívá didaktické pomůcky v ZdrTV (aktivně i pasivně)**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Zdravotní tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- navozujeme známé situace, poskytujeme žákům nabídku různých podnětů k tělovýchovným činnostem i relaxaci → **žák se snaží pochopit známé situace na základě nápodoby nebo opakování**
- opakujeme známé situace, zařazujeme lezení, psychomotorické hry zaměřené na prostorovou orientaci, umožňujeme žákovi zvládat orientaci ve svém nejbližším prostředí → **žák je schopen orientovat se ve známém prostředí**
- dodržujeme každodenní rituály, vytváříme u žáků povědomí o časové struktuře dne (výrazně oddělujeme začátek a konec hodiny, čas na převlékání apod.) → **žák se dokáže orientovat v časovém režimu dne**
- využíváme senzomotorické i psychomotorické hry ke zlepšení rovnováhy a překonávání překážek, navozujeme zátěžové situace, trénujeme u žáků překonávání pocitu strachu, zlepšujeme u žáků pocit sebedůvěry, důvěry v blízké osoby → **žák se snaží překonávat pocity strachu**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Zdravotní tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- prostřednictvím jednoduchých sluchově pohybových her, častým oslovováním žáků s využitím iniciálního doteku podněcujeme u žáků reakci na své jméno, vzájemnou komunikaci (mezi spolužáky, učitelem a žákem) → **žák reaguje na své jméno, iniciální dotek a snaží se účastnit vzájemné komunikace**
- zařazujeme didaktické hry a činnosti, trénujeme reakci na jednoduché pokyny, umožňujeme žákům vyjádřit jejich pocity a potřeby jim přirozeným způsobem → **žák reaguje na jednoduché pokyny verbálně i neverbálně, vyjadřuje své pocity a potřeby jakýmkoliv přijatelným způsobem**
- zařazujeme rituály na přivítání a na rozloučení (nástup), a tím u žáků podněcujeme reakci na pozdrav vhodným způsobem → **žák reaguje na pozdrav (přivítání, rozloučení) adekvátním způsobem verbálně nebo neverbálně**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Zdravotní tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zařazování rytmických prvků s hrou na tělo, napodobováním pohybů, využíváním konceptu bazální stimulace, dechovými cvičeními, relaxací podporujeme u žáků vnímání své vlastní osoby (části těla, charakteristické znaky pohlaví) → **žák si uvědomuje svoji osobu, své vlastní tělo**
- formou sluchově pohybových her, kolektivních her a praktickými činnostmi cíleně rozvíjíme navazování kontaktu a spolupráci se spolužáky a učiteli → **žák se dorozumívá se spolužáky a učiteli a spolupracuje s nimi dle svých možností**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Zdravotní tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zařazujeme převlékání před pohybovými nebo relaxačními činnostmi a tím trénujeme u žáků zvládnutí nejjednodušších sebeobslužných dovedností → **žák se snaží zvládnout pomoc při nejjednodušších úkonech sebeobsluhy při ZdrTV (převlékání)**
- praktickou manipulací s drobným náčiním různého povrchu a hmotnosti seznamujeme žáky s předměty různých velikostí a tvarů; procvičujeme úchop a účelnou manipulaci s daným náčiním či předměty → **žák rozpozná a manipuluje s předměty různých tvarů, velikostí a povrchů**

PŘEDMĚT: ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo
<p><i>Žák by měl:</i> - získat kladný vztah k motorickým aktivitám</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s prostředím určeným pro rehabilitační tělesnou výchovu - odbourávat pocity strachu a nejistoty - postupně se seznamovat s pohybovými a hudebně pohybovými hrami - seznámit se a vnímat relaxační cvičení - postupně se seznamovat s vodou a vodním prostředím - seznamovat se s metodou masáže, míčkování, hlazení, bazální stimulací - seznámit se s uvolňováním spastických částí těla <p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - prohlubovat pocit jistoty a bezpečí - získat kladný vztah k motorickým cvičením a pohybovým aktivitám prostřednictvím hry, cvičení - osvojit si uvolňování spastických částí těla - zvládat aktivní a pasivní dechová cvičení - dokázat hrát si ve vodě a s vodou - zvládat polohování s oporou, zvedání hlavy s výdrží, otáčení hlavy - vnímat metody míčkování, masáže, hlazení, bazální stimulaci 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení hybnosti - polohování, změny polohy - uvolňovací cviky - hry s vodou, ve vodě - pohybové hry - hudebně pohybové hry - relaxace - míčkování - masáže - bazální stimulace

<p>- rozvíjet motoriku a koordinaci poloh</p>	<p>I. stupeň</p> <p><u>Stimulace v oblasti hrubé motoriky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupracovat s dospělou osobou - seznamovat se s aktivitami rehabilitační tělesné výchovy - seznamovat se s pomůckami pro podporu pohybu (motopomůcky, chodítka, berle apod.) - měnit pozice v prostoru – polohování (na bok, na břicho, v lehátku, sezení s oporou, v sedačce apod.) - procvičovat již naučený způsob lokomoce - procvičovat vizuomotorickou koordinaci - seznamovat se a procvičovat koordinaci pohybů (chůze, střídání běhu a chůze, běh, skoky, poskoky, stoje apod.) - seznamovat se s drobným a netradičním náčiním (míče, míčky, balanční plochy, trampolína apod.) - seznamovat se s kinetickými a ozvučenými hračkami - pohybovat se za kinetickými a ozvučenými hračkami <p><u>Stimulace v oblasti jemné motoriky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - soustředit se na činnost, snažit se odstraňovat mimovolní pohyby - seznamovat se s funkcí ruky (opěrná, ukazovací, uchopovací, odtahovací) - seznamovat se s pohybem ruky, prstů - nacvičovat různé druhy úchopů - snažit se nacvičovat cílený úchop 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení motoriky - koordinace pohybů - rovnovážná cvičení - procvičování úchopu - manipulace s drobným materiálem - polohování - různé způsoby lokomoce - hra s míčem, kinetickými a ozvučenými hračkami - seznamování s netradičním náčiním a náradím - seznamování se s koordinací pohybů, různými pohybovými aktivitami
--	---	---

- snažit se manipulovat s různými předměty (přebírání, členění apod.)
- vnímat uvolňování ruky, prstů
- seznamovat se s netradičními materiály pro rozvoj jemné motoriky

II. stupeň

Stimulace v oblasti hrubé motoriky

- vnímat stimulaci všemi smysly
- snažit se využívat pomůcky pro podporu pohybu (motopomůcky, chodítka, berle apod.)
- snažit se měnit pozice v prostoru – polohování (na bok, na břicho, v lehátku, sezení s oporou, v sedačce apod.)
- procvičovat a trénovat již naučený způsob lokomoce
- zvládat uvolňování končetin, spolupracovat s dospělou osobou
- snažit se cvičit na podložce (lézt, přetáčet se, kutálet apod.)
- snažit se zvládat napodobování pohybů podle učitele (hlavy a končetin)
- nacvičovat chůzi ze schodů a do schodů s vedením za ruce i samostatně
- střídat chůzi s oporou (kompenzačními pomůckami) a bez opory, po rovině i po mírně nakloněné rovině
- lézt a plazit se daným směrem, volně v prostoru, mezi překážkami apod.
- procvičovat koordinaci pohybů (stoj, chůze, běh, chůze s během, stoj na jedné noze apod.)

	<ul style="list-style-type: none"> - cvičit s drobným náčiním - hrát hry na změny poloh - provádět cvičení na balančních plochách, míči, trampolíně apod. - procvičovat vizuomotorickou koordinaci prostřednictvím her - pohybovat s kinetickými a ozvučenými hračkami, pohybovat se za těmito hračkami - hrát si s míčem (kutálet, kopat, chytit míč, hod na cíl...) - vnímat uvolňování celého těla metodou masáže, míčkování, hlazení, bazální stimulací <p><u>Stimulace v oblasti jemné motoriky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - soustředit se na činnost, snažit se odstraňovat mimovolní pohyby - rozvíjet pohyb rukou, prstů - rozvíjet různé druhy úchopů - snažit se zvládnout utvoření špetky - uchopovat a přebírat drobné předměty - manipulovat s předměty (navlékání korálek, vkládání různých tvarů, navlékání na trn apod.) - snažit se skládat puzzle, mozaiku - pracovat s kostkami, se stavebnicí apod. - pracovat s modelovací hmotou a jinými netradičními materiály - vnímat činnosti pro uvolňování ruky, prstů; případně spolupracovat 	
<p>- zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost</p>	<p>I. stupeň, II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojit si rituál na začátek a konec pohybových činností 	<ul style="list-style-type: none"> - moje tělo - pohybové činnosti

	<ul style="list-style-type: none"> - snažit se soustředit na pohybové činnosti - vnímat svoje tělo, změny polohy těla - osvojovat si různé pohybové dovednosti prostřednictvím hry - osvojit si co je relaxace a relaxační činnosti - seznamovat se s pravidly sebeobsluhy – svlékat se, oblékat se (cvičební oděv, obuv) - snažit se pomáhat při přípravě a úklidu pomůcek 	<ul style="list-style-type: none"> - relaxace - začátek/konec činnosti - sebeobsluha - příprava a úklid pomůcek
<p><i>- reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupracovat s pedagogem - seznámit se s různými povely k dané pohybové činnosti - snažit se dle svých možností reagovat na pokyny učitele a snažit se je plnit - seznamovat se s činnostmi zaměřenými na uvolnění a zklidnění organismu, relaxaci, dechová cvičení, cviky jógy 	<ul style="list-style-type: none"> - pokyny a povely k činnosti - relaxační cvičení, uvolňování spastických částí těla
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> -provádět základní tělocvičné pokyny a povely pod vedením učitele - vnímat prostor pro relaxaci a uvolnění - provádět činnosti zaměřené na uvolnění a zklidnění organismu, relaxaci, dechová cvičení, cviky jógy - účastnit se her 	

<p><i>- snažit se o samostatný pohyb</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se s pohybovými aktivitami procvičujícími samostatný pohyb - seznamovat se s pomůckami pro podporu pohybu (motopomůcky, chodítka, berle apod.) - měnit pozice v prostoru – polohování (na bok, na břicho, v lehátku, sezení s oporou, v sedačce apod.) - procvičovat již naučený způsob lokomoce - procvičovat koordinaci pohybů - snažit se o vertikalizaci - seznamovat se s různými druhy stoje, chůze, běhu - snažit se pohybovat za pomoci opory i bez opory - snažit se pohybovat lezením, plazením - seznamovat se se samostatnou jízdou na vozíku, případně s pomocí učitele 	<ul style="list-style-type: none"> - stimulace pohybu v prostoru - rozvíjení aktivního pohybu - vertikalizace - nácvik chůze oporou, s dopomocí - samostatný pohyb - pohyb s kompenzačními pomůckami - koordinace pohybů
--	--	---

II. stupeň

- procvičovat již naučený způsob lokomoce
- snažit se o vertikalizaci
- nacvičovat chůzi ze schodů a do schodů s vedením za ruce i samostatně
- střídat chůzi s oporou (kompenzačními pomůckami) a bez opory
- snažit se zvládat chůzi po rovině i po mírně nakloněné rovině
- lézt a plazit se daným směrem, volně v prostoru, mezi překážkami apod.
- sedět na židli
- správně sedět na vozíku
- stát samostatně nebo s oporou
- zvládat koordinované pohyby
- zvládat běh na krátké vzdálenosti
- snažit se o samostatnou jízdu na vozíku
- snažit se zvládat pomalou a rychlou jízdu na vozíku, jízdu mezi překážkami
- střídat běh s chůzí, poskoky a skoky snožmo
- zvládat chůzi po čáře a lavičce i přeskokovat lavičky
- stát na jedné noze, samostatně nebo s oporou
- nacvičit jednoduché honičky, lezení a chůzi s rytmickým doprovodem
- soustředit se na pohybové hry
- překonávat nízké překážky s dopomocí

Název předmětu: Rehabilitační tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Rehabilitační tělesná výchova je zařazována jako *alternativní forma zdravotní TV a je určena pouze žákům s nejtěžší formou kombinovaného postižení u nichž je snížena schopnost spontánního pohybu*. Zařazení žáka je podmíněno schválením plánu pro rehabilitační TV v osobnostním vzdělávacím plánu žáka lékařem. Tento předmět je také vázán na vzdělání speciálního pedagoga (somatopedická kvalifikace, příslušné kurzy s rehabilitačním, fyzioterapeutickým, stimulačním zaměřením).

Zaměření předmětu musí odpovídat psychickým možnostem jednotlivých žáků, jejich zdravotnímu stavu a specifické postižení; což je konzultováno zejména s rodiči ale i lékařem žáka.

Cílové zaměření předmětu

- přísun somatoviscerálních, vestibulárních, čichových, chuťových, sluchových i zrakových podnětů
- pozitivní změna ve vnímání okolního prostředí, aktivace kognitivních funkcí
- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonání únavy, fyzické a psychické uvolnění
- vnímání relaxace
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- stimulace a pomoc při omezeném pohybu
- podpora a stimulace v oblasti jemné a hrubé motoriky
- odstraňování mimovolních pohybů
- stimulování jednotlivých svalových skupin různými technikami
- vnímání prožitku z pohybové činnosti

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Časová dotace předmětu

Předmět rehabilitační tělesná výchova vyučujeme jako alternativní formu zdravotní tělesné výchovy v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1. – 10. ročník: 4 vyučovací hodiny týdně.

Předmět není posílen o disponibilní časovou dotaci.

Forma vyučovacího předmětu

Zaměření RTV musí odpovídat fyzických i psychickým možnostem jednotlivých žáků, jejich zdravotnímu stavu a specifické jejich postižení.

Výuka probíhá zejména v klidové části třídy, relaxační místnosti, ale i venkovních prostorách (závisí na zdravotním, fyzickém i psychickém stavu žáka).

Do předmětu rehabilitační tělesná výchova jsou zahrnuty takové stimulační terapie, které může provádět speciální pedagog se somatopedickým zaměřením a náležejícími kurzy pro tyto speciální pedagogy. Nejedná se tedy o žádné fyzioterapeutické úkony.

Jedná se zejména o následující stimulační postupy, terapie, koncepty:

- bazální stimulace
 - míčková facilitace
 - dotyková terapie
 - dětské masáže
 - polohování
 - terapeutické postupy pro zmírnění salivace, pro podporu komunikace
 - cvičení ovlivňující sníženou nebo zvýšenou citlivost v orofaciální oblasti (stabilizace svalového napětí)
 - pasivní rozvoj orofaciální motoriky (pasivní masáže)
 - terapeutické postupy pro správný příjem potravy
 - dechová terapie, relaxace
 - podpora stimulace v oblasti jemné i hrubé motoriky
- apod.

K výuce se doporučuje různá literatura, která se věnuje jedincům s více vadami, žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, somatopedická literatura apod.

Vhodná je literatura:

- OPATŘILOVÁ, D. *Metody práce u jedinců s těžkým postižením a více vadami*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3819-5. 146 s.
- OPATŘILOVÁ, D.; ZÁMEČNÍKOVÁ, D. *Možnosti speciálně pedagogické podpory u osob s hybným postižením*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4575-0
- OPATŘILOVÁ, D. *Pedagogická intervence v raném a předškolním věku u jedinců s mozkovou obrnou*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5266-6
- literatura k Bazální stimulaci, míčkové facilitaci, dotykové terapii, polohování apod.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka rehabilitační tělesné výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Rehabilitační tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Prostřednictvím různých cviků (na podložce, balančních deskách, ve stoje, v prostoru apod.), didaktickými a hudebně pohybovými hrami, používáním různých pomůcek seznamujeme žáka s jednoduchými tělovýchovnými pojmy → **žák je schopen pochopit jednoduché tělovýchovné pojmy**
- zařazujeme pohybové hry, tělovýchovné chvílky, vizuomotorická a psychomotorická cvičení, využíváme multisenzorický přístup k žákům, rozvíjíme a zdokonalujeme jejich psychomotorické dovednosti → **žák se dokáže soustředit na předváděné pohyby a činnosti**
- zařazujeme různé činnosti individuální i skupinové, podněcujeme žáky k využívání dostupných didaktických pomůcek v RTV → **žák využívá didaktické pomůcky v RTV (aktivně i pasivně)**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Rehabilitační tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- navozujeme známé situace, poskytujeme žákům nabídku různých podnětů k tělovýchovným činnostem i relaxaci → **žák se snaží pochopit známé situace na základě nápodoby nebo opakování**
- opakuje známé situace, zařazujeme lezení, psychomotorické hry zaměřené na prostorovou orientaci, umožňujeme žákovi zvládat orientaci ve svém nejbližším prostředí → **žák je schopen orientovat se ve známém prostředí**
- dodržujeme každodenní rituály, vytváříme u žáků povědomí o časové struktuře dne (výrazně oddělujeme začátek a konec hodiny, čas na převlékání apod.) → **žák se dokáže orientovat v časovém režimu dne**
- využíváme senzomotorické i psychomotorické hry ke zlepšení rovnováhy a překonávání překážek, navozujeme zátěžové situace, trénujeme u žáků překonávání pocitu strachu, zlepšujeme u žáků pocit sebedůvěry, důvěry v blízké osoby → **žák se snaží překonávat pocity strachu**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Rehabilitační tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- prostřednictvím jednoduchých sluchově pohybových her, častým oslovováním žáků s využitím iniciálního doteku podněcujeme u žáků reakci na své jméno, vzájemnou komunikaci (mezi spolužáky, učitelem a žákem) → **žák reaguje na své jméno, iniciální dotek a snaží se účastnit vzájemné komunikace**
- zařazujeme didaktické hry a činnosti, trénujeme reakci na jednoduché pokyny, umožňujeme žákům vyjádřit jejich pocity a potřeby jim přirozeným způsobem → **žák reaguje na jednoduché pokyny verbálně i neverbálně, vyjadřuje své pocity a potřeby jakýmkoliv přijatelným způsobem**
- zařazujeme rituály na přivítání a na rozloučení (nástup), a tím u žáků podněcujeme reakci na pozdrav vhodným způsobem → **žák reaguje na pozdrav (přivítání, rozloučení) adekvátním způsobem verbálně nebo neverbálně**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Rehabilitační tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zařazování rytmických prvků s hrou na tělo, napodobováním pohybů, využíváním konceptu bazální stimulace, dechovými cvičeními, relaxací podporujeme u žáků vnímání své vlastní osoby (části těla, charakteristické znaky pohlaví) → **žák si uvědomuje svoji osobu, své vlastní tělo**
- formou sluchově pohybových her, kolektivních her a praktickými činnostmi cíleně rozvíjíme navazování kontaktu a spolupráci se spolužáky a učiteli → **žák se dorozumívá se spolužáky a učiteli a spolupracuje s nimi dle svých možností**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Rehabilitační tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zařazujeme převlékání před pohybovými nebo relaxačními činnostmi a tím trénujeme u žáků zvládání nejjednodušších sebeobslužných dovedností → **žák se snaží zvládat pomoc při nejjednodušších úkonech sebeobsluhy při RTV (převlékání)**
- praktickou manipulací s drobným náčiním různého povrchu a hmotnosti seznamujeme žáky s předměty různých velikostí a tvarů; procvičujeme úchop a účelnou manipulaci s daným náčiním či předměty → **žák rozpozná a manipuluje s předměty různých tvarů, velikostí a povrchů**

PŘEDMĚT: REHABILITAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo
<p><i>Žák by měl:</i> - získat kladný vztah k motorickým aktivitám</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s prostředím určeným pro rehabilitační tělesnou výchovu - odbourávat pocity strachu a nejistoty - postupně se seznamovat s pohybovými a hudebně pohybovými hrami - seznámit se a vnímat relaxační cvičení - postupně se seznamovat s vodou a vodním prostředím - seznamovat se s metodou masáže, míčkování, hlazení, bazální stimulací - seznámit se s uvolňováním spastických částí těla <p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - prohlubovat pocit jistoty a bezpečí - získat kladný vztah k motorickým cvičením a pohybovým aktivitám prostřednictvím hry, cvičení - osvojit si uvolňování spastických částí těla - zvládat aktivní a pasivní dechová cvičení - dokázat hrát si ve vodě a s vodou - zvládat polohování s oporou, zvedání hlavy s výdrží, otáčení hlavy - vnímat metody míčkování, masáže, hlazení, bazální stimulaci 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení hybnosti - polohování, změny polohy - uvolňovací cviky - hry s vodou, ve vodě - pohybové hry - hudebně pohybové hry - relaxace - míčkování - masáže - bazální stimulace

<p>- rozvíjet motoriku a koordinaci poloh</p>	<p>I. stupeň</p> <p><u>Stimulace v oblasti hrubé motoriky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupracovat s dospělou osobou - seznamovat se s aktivitami rehabilitační tělesné výchovy - seznamovat se s pomůckami pro podporu pohybu (motopomůcky, chodítka, berle apod.) - měnit pozice v prostoru – polohování (na bok, na břicho, v lehátku, sezení s oporou, v sedačce apod.) - procvičovat již naučený způsob lokomoce - procvičovat vizuomotorickou koordinaci - seznamovat se a procvičovat koordinaci pohybů (chůze, střídání běhu a chůze, běh, skoky, poskoky, stoje apod.) - seznamovat se s drobným a netradičním náčiním (míče, míčky, balanční plochy, trampolína apod.) - seznamovat se s kinetickými a ozvučenými hračkami - pohybovat se za kinetickými a ozvučenými hračkami <p><u>Stimulace v oblasti jemné motoriky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - soustředit se na činnost, snažit se odstraňovat mimovolní pohyby - seznamovat se s funkcí ruky (opěrná, ukazovací, uchopovací, odtahovací) - seznamovat se s pohybem ruky, prstů - nacvičovat různé druhy úchopů - snažit se nacvičovat cílený úchop 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení motoriky - koordinace pohybů - rovnovážná cvičení - procvičování úchopu - manipulace s drobným materiálem - polohování - různé způsoby lokomoce - hra s míčem, kinetickými a ozvučenými hračkami - seznamování s netradičním náčiním a náradím - seznamování se s koordinací pohybů, různými pohybovými aktivitami
--	---	---

- snažit se manipulovat s různými předměty (přebírání, členění apod.)
- vnímat uvolňování ruky, prstů
- seznamovat se s netradičními materiály pro rozvoj jemné motoriky

II. stupeň

Stimulace v oblasti hrubé motoriky

- vnímat stimulaci všemi smysly
- snažit se využívat pomůcky pro podporu pohybu (motopomůcky, chodítka, berle apod.)
- snažit se měnit pozice v prostoru – polohování (na bok, na břicho, v lehátku, sezení s oporou, v sedačce apod.)
- procvičovat a trénovat již naučený způsob lokomoce
- zvládat uvolňování končetin, spolupracovat s dospělou osobou
- snažit se cvičit na podložce (lézt, přetáčet se, kutálet apod.)
- snažit se zvládat napodobování pohybů podle učitele (hlavy a končetin)
- nacvičovat chůzi ze schodů a do schodů s vedením za ruce i samostatně
- střídat chůzi s oporou (kompenzačními pomůckami) a bez opory, po rovině i po mírně nakloněné rovině
- lézt a plazit se daným směrem, volně v prostoru, mezi překážkami apod.
- procvičovat koordinaci pohybů (stoj, chůze, běh, chůze s během, stoj na jedné noze apod.)

	<ul style="list-style-type: none"> - cvičit s drobným náčiním - hrát hry na změny poloh - provádět cvičení na balančních plochách, míči, trampolíně apod. - procvičovat vizuomotorickou koordinaci prostřednictvím her - pohybovat s kinetickými a ozvučenými hračkami, pohybovat se za těmito hračkami - hrát si s míčem (kutálet, kopat, chytit míč, hod na cíl...) - vnímat uvolňování celého těla metodou masáže, míčkování, hlazení, bazální stimulací <p><u>Stimulace v oblasti jemné motoriky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - soustředit se na činnost, snažit se odstraňovat mimovolní pohyby - rozvíjet pohyb rukou, prstů - rozvíjet různé druhy úchopů - snažit se zvládnout utvoření špetky - uchopovat a přebírat drobné předměty - manipulovat s předměty (navlékání korálků, vkládání různých tvarů, navlékání na trn apod.) - snažit se skládat puzzle, mozaiku - pracovat s kostkami, se stavebnicí apod. - pracovat s modelovací hmotou a jinými netradičními materiály - vnímat činnosti pro uvolňování ruky, prstů; případně spolupracovat 	
<p><i>- zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost</i></p>	<p>I. stupeň, II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojit si rituál na začátek a konec pohybových činností 	<ul style="list-style-type: none"> - moje tělo - pohybové činnosti

	<ul style="list-style-type: none"> - snažit se soustředit na pohybové činnosti - vnímat svoje tělo, změny polohy těla - osvojovat si různé pohybové dovednosti prostřednictvím hry - osvojit si co je relaxace a relaxační činnosti - seznamovat se s pravidly sebeobsluhy – svlékat se, oblékat se (cvičební oděv, obuv) - snažit se pomáhat při přípravě a úklidu pomůcek 	<ul style="list-style-type: none"> - relaxace - začátek/konec činnosti - sebeobsluha - příprava a úklid pomůcek
<p><i>- reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti</i></p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupracovat s pedagogem - seznámit se s různými povely k dané pohybové činnosti - snažit se dle svých možností reagovat na pokyny učitele a snažit se je plnit - seznamovat se s činnostmi zaměřenými na uvolnění a zklidnění organismu, relaxaci, dechová cvičení, cviky jógy 	<ul style="list-style-type: none"> - pokyny a povely k činnosti - relaxační cvičení, uvolňování spastických částí těla
	<p>II. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> -provádět základní tělocvičné pokyny a povely pod vedením učitele - vnímat prostor pro relaxaci a uvolnění - provádět činnosti zaměřené na uvolnění a zklidnění organismu, relaxaci, dechová cvičení, cviky jógy - účastnit se her 	

<p>- snažit se o samostatný pohyb</p>	<p>I. stupeň</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se s pohybovými aktivitami procvičujícími samostatný pohyb - seznamovat se s pomůckami pro podporu pohybu (motopomůcky, chodítka, berle apod.) - měnit pozice v prostoru – polohování (na bok, na břicho, v lehátku, sezení s oporou, v sedačce apod.) - procvičovat již naučený způsob lokomoce - procvičovat koordinaci pohybů - snažit se o vertikalizaci - seznamovat se s různými druhy stoje, chůze, běhu - snažit se pohybovat za pomoci opory i bez opory - snažit se pohybovat lezením, plazením - seznamovat se se samostatnou jízdou na vozíku, případně s pomocí učitele 	<ul style="list-style-type: none"> - stimulace pohybu v prostoru - rozvíjení aktivního pohybu - vertikalizace - nácvik chůze oporou, s dopomocí - samostatný pohyb - pohyb s kompenzačními pomůckami - koordinace pohybů
--	--	---

II. stupeň

- procvičovat již naučený způsob lokomoce
- snažit se o vertikalizaci
- nacvičovat chůzi ze schodů a do schodů s vedením za ruce i samostatně
- střídat chůzi s oporou (kompenzačními pomůckami) a bez opory
- snažit se zvládat chůzi po rovině i po mírně nakloněné rovině
- lézt a plazit se daným směrem, volně v prostoru, mezi překážkami apod.
- sedět na židli
- správně sedět na vozíku
- stát samostatně nebo s oporou
- zvládat koordinované pohyby
- zvládat běh na krátké vzdálenosti
- snažit se o samostatnou jízdu na vozíku
- snažit se zvládat pomalou a rychlou jízdu na vozíku, jízdu mezi překážkami
- střídat běh s chůzí, poskoky a skoky snožmo
- zvládat chůzi po čáře a lavičce i přeskakovat lavičky
- stát na jedné noze, samostatně nebo s oporou
- nacvičit jednoduché honičky, lezení a chůzi s rytmickým doprovodem
- soustředit se na pohybové hry
- překonávat nízké překážky s dopomocí

6. 5. 1 Pracovní výchova

Vzdělávací oblast: **Člověk a svět práce**

Vzdělávací obor: **Člověk a svět práce**

Název předmětu: **Pracovní výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Pracovní výchova vznikl ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí ve vzdělávání žáků s nejtěžším mentálním postižením. Zahrnuje široké spektrum činností, které vedou žáky k získávání základních pracovních dovedností a návyků. Cílem pracovní výchovy je rozvíjet motorické schopnosti a dovednosti (hrubá, jemná motorika), rozvíjet základní hygienické návyky, zvyšovat samostatnost, soběstačnost a nezávislost žáků. Současně dochází i k rozvoji komunikativních dovedností při verbalizaci prováděných činností. Žáci se učí pracovat samostatně i v týmu a vážit si práce své i druhých. Poznávají různé druhy materiálů, jejich funkce a užívání vhodných pomůcek a náradí. Jsou podněcováni k pozitivnímu vztahu k práci, k vytváření životní a profesní orientace, k případnému budoucímu pracovnímu zařazení a k uplatnění v dalším životě a integraci ve společnosti.

Pracovní výchova je realizována ve všech ročnících a má úzkou vazbu ke všem předmětům.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce zahrnuje tematické okruhy:

- *Sebeobsluha*
- *Práce s drobným materiálem*
- *Práce montážní a demontážní*
- *Pěstitelské práce*
- *Práce v domácnosti*

Cílové zaměření předmětu

- získávání základních hygienických a sebeobslužných návyků
- rozvoj motoriky, získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností a návyků
- vnímání radostných prožitků z pracovní činnosti, které napomáhají k seberealizaci
- práce v kolektivu a odpovědnost za své i společné výsledky práce
- osvojení dovedností k praktickému užívání a zacházení s předměty denní potřeby, vhodně zvolenými nástroji, pomůckami a drobným nářadím
- porozumění zadaným jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají k vytváření možných zálib
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

Časová dotace předmětu

Předmět Pracovní výchovu vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1. - 5. ročník: 2 vyučovací hodiny týdně
- 6. – 10. ročník: 3 vyučovací hodiny týdně (výuka je v 6. - 10. ročníku rozšířena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace)

Hodnocení žáka v předmětu

Žák bude hodnocen vzhledem k získaným dovednostem a vědomostem v daném ročníku s ohledem na školní výstupy.

Forma vyučovacího předmětu

Vyučovací metody vychází z didaktických zásad – názornosti, přiměřenosti a posloupnosti.

Ve třídách jsou žáci, jejichž dovednosti a návyky z oblasti Pracovní výchovy jsou na velmi nízké úrovni, proto se při vyučovacích hodinách používají jednoduché formy práce, které žákům danou problematiku snadno přiblíží.

Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce: názorné ukázky, obrázkový materiál, předměty denní potřeby, vytváření modelových situací. V předmětu Pracovní výchova připravujeme žáky do běžného života, vybavujeme je takovými dovednostmi, aby se mohli co nejlépe zapojit do každodenního života. V rámci předmětu dochází také k rozvíjení řeči ve formě verbalizace činnosti, pojmenování materiálů, pomůcek, hodnocení výsledků činnosti. Důsledným vedením v překonávání obtíží a dokončování úkolů se utvářejí volní vlastnosti a pracovní návyky žáků.

U žáků se zaměřujeme zejména na nácvik úkonů souvisejících se sebeobsluhou, upevňováním hygienických návyků a dovedností. Jejich zvládnutí je jedním z nejdůležitějších úkolů v životě mentálně postižených. Pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami je velice důležitá také stimulace v orofaciální oblasti. Tato stimulace má za cíl stimulovat neuromotoriku obličeje, tváří, rtů, jazyka, patra, hltanu a docílit pozitivní pokroky v dýchání, sání, žvýkání, polykání, pití a sekundárně i v řeči. Při stimulaci se používá dlaně a hřbetu ruky, prstů, špachtlí, lžiček a jiných předmětů.

Žáci se v předmětu také seznamují s konkrétními jednoduchými pracovními činnostmi (v domácnosti, v dílně, na zahradě). Dále se zaměřujeme na utváření základních manuálních dovedností při práci s drobným materiálem, při montáži a demontáži výrobků. Snažíme se, aby se žáci stali co nejsamostatnějšími při provádění pracovních činností.

U žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami se i přes veškeré úsilí zřejmě nebude dařit úplné samostatnosti při pracovních činnostech, proto se při všech vykonávaných činnostech (v tematických okruzích) předpokládá dopomoc pedagoga.

Pro výuku předmětu využíváme odborné učebny, interaktivní tabuli, školní pozemek se skleníkem, zahradu školy se zahradním altánem.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka pracovní výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- přiřazováním, tříděním, praktickou manipulací, výběrem na slovní pokyn a činnostním učením seznamujeme žáky s předměty denní potřeby a jejich využitím ⇒ **žák je schopen pochopit jednoduché pojmy, znaky a symboly**
- osvojené poznatky z pracovní výchovy zařazujeme do režimu dne a spojujeme s životními situacemi (např. prostírání stolu) ⇒ **žák se snaží napodobit předváděné pohyby a činnosti související s běžným režimem dne**
- využíváme a nabízíme žákům různé techniky práce s různými materiály ⇒ **žák si zdokonaluje svoji manuálních zručností a pracovních dovedností**
- manipulací s různými pomůckami, materiály a drobným nářadím osvojujeme u žáků dovednost při zacházení s těmito předměty ⇒ **žák se snaží využívat dostupné didaktické pomůcky, pracovní pomůcky, různé druhy materiálů**
- využíváme i neverbální komunikace a systémů AAK ke znázornění pracovní činnosti a tím podporujeme u žáka porozumění a plnění jednoduchých pracovních postupů ⇒ **žák rozeznává a rozumí základním znakům a symbolům souvisejícím s pracovní výchovou a pracovními činnostmi**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- v praktických situacích ukazujeme žákům činnosti vycházející z reálného života, které napomáhají utvářet si vlastní názor a řešit problémy ⇒ **žák se umí orientovat a řešit problémové situace**
- žáky seznamujeme s volbou vhodných způsobů řešení opakujících se situací, napomáháme využívat získaných znalostí k objevování různých způsobů řešení ⇒ **žák napodobuje známé a opakující se situace (např. práce montážní, demontážní, pěstitelské práce, práce v domácnosti)**
- seznamujeme žáky s různorodými pracovními činnostmi; navozováním praktických činností trénujeme překonávání stresových situací; podporujeme pocit bezpečí a jistoty ⇒ **žák se snaží překonávat pocity strachu a úzkosti z každodenních činností a situací**
- pomocí jasně dané struktury pracovních činností; dodržováním rituálů vytváříme u žáků povědomí o časové struktuře hodiny, pracovní činnosti ⇒ **žák se dokáže orientovat v časové ose hodiny, jednotlivých pracovních činnostech**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- praktickými nácviky procvičujeme poznávání osob v nejbližším prostředí, komunikujeme s žáky dle jejich individuální komunikační úrovně (dle potřeby zařazení prostředků AAK) ⇒ **žák rozpoznává nejbližší a známé osoby a dokáže se s nimi dorozumět jakoukoliv formou komunikace**
- slovním vysvětlením, ukázkou a vlastním prožitkem umožňujeme žákům pochopení zadaného pracovního úkolu ⇒ **žák chápe jednoduchá sdělení a reaguje na ně**

- vytvářením vhodných podmínek při pracovní výchově umožňujeme žákům vyjádřit jejich prožívání, potřeby, pocity a nálady ⇒ **žák vyjadřuje verbálními i neverbálními prostředky své potřeby, pocity a nálady**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- při pracovních činnostech žák poznává spolužáky a učitele, nacvičujeme sociální komunikaci ⇒ **žák spolupracuje se svými spolužáky i učiteli**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- pravidelným procvičováním, navozováním modelových situací, nápodobou, strukturou, fyzickým vedením a zrakovou podporou trénujeme u žáků základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti ⇒ **žák se naučí zautomatizovat základy osobní hygieny a nejjednodušší úkony sebeobsluhy**
- procvičujeme se žáky používání předmětů denní potřeby v praktických situacích ⇒ **žák zná a umí používat předměty denní potřeby**
- při pracovních činnostech a aktivitách žák manipuluje s předměty různých tvarů, velikostí a materiálů; vysvětlením, strukturou a procesním schématem se snažíme u žáků podporovat samostatné zvládnutí základních pracovních technik ⇒ **žák rozpoznává předměty různých tvarů a velikostí, uchopuje je a dokáže s nimi manipulovat v různém prostředí**
- podporujeme u žáků samostatnost při plnění jednoduchých základních pracovních technik; využíváme jednoduché stavebnice a konstruktivní hry k manipulaci, k rozvoji motoriky, tím podněcujeme u žáků vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci ⇒ **žák pracuje s různými materiály a využívá jednoduché pracovní techniky**
- pravidelným každodenním procvičováním upevňujeme u žáků jednoduché praktické dovednosti (pozorování přírody, péče o rostliny, základní úkony při přípravě jídla, drobné domácí práce apod.) ⇒ **žák se podílí na jednoduchých praktických činnostech; snaží se o co nejvyšší možnou míru samostatnosti při vykonávání těchto činností**

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo
<p><u>Sebeobsluha:</u></p> <p><i>Žák by měl:</i></p> <p>- zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spolupracovat při osobní hygieně - nacvičit a upevňovat základní hygienické návyky (umývat ruce a obličej, čistit zuby, používat ručník, kapesník) - nacvičit používání WC (používat toaletní papír, splachovat, mýt si ruce po použití WC) - spolupracovat při svlékání a oblékání oděvu a při obouvání - nacvičovat svlékání a oblékání oděvu (svetr, tepláky, čepice, rukavice, ponožky apod.) - naučit se oblékat jednotlivé části oděvu (vrstvení oděvu – spodní prádlo, kalhoty, triko, svetr, bunda...) - odkládat oděvy a obuv na určené místo - nacvičit rozepínání a zapínání knoflíků, zipu na velkém modelu, poté na sobě - naučit se obouvat a přezouvat – postupně se snažit nacvičovat uzel, smyčku na velkém modelu, poté na sobě 	<ul style="list-style-type: none"> - základní hygienické návyky, osobní hygiena, - spolupráce při hygieně, - funkce a používání hygienických pomůcek - svlékání a oblékání oděvu - oblékání jednotlivých částí oděvu - skládání a ukládání oděvu - obouvání a zouvání bot - šňorování bot

<ul style="list-style-type: none"> - <i>dodržovat klid a čistotu při stravování</i> - <i>umět používat příbor</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - vnímat stimulaci v oblasti obličeje - spolupracovat s pedagogem při intervenčních opatřeních, stimulaci v orofaciální oblasti vedoucích k nacvičování správného žvýkání, kousání, polykání... - vnímat přijímání potravy - vnímat přijímání tekutin - soustředit se na správné přijímání potravy, tekutin - nacvičovat správné žvýkání a kousání potravy - nacvičovat sání z lahve, polykání tekutin - naučit se pít z hrnečku (popř. pít slámkou) - nacvičovat správné sezení u jídla - zlepšovat pozici hlavy a celkového držení těla při stolování (polohování apod.) - osvojovat si správné stolování - snažit se o samostatnost při jídle - snažit se udržovat čistotu při stolování - seznamovat se s příborem (větší důraz kladen na lžíci, vidličku) - procvičovat různé druhy úchopu příboru - naučit se správně používat lžíci - snažit se používat příbor 	<ul style="list-style-type: none"> - stolování a stravování - nácvik samostatného stolování - čistota při stravování - používání příboru - stimulace v orofaciální oblasti - celkové správné držení těla při stolování
<ul style="list-style-type: none"> - <i>udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - vnímat svoje věci, vnímat věci ve třídě - vnímat svoje okolí, seznamovat se s ním - spolupracovat při pečování o osobní věci a školní pomůcky - pečovat o osobní věci a školní pomůcky - rozlišovat osobní věci, školní pomůcky, školní hračky apod. - uklízet svoje věci, pomůcky na dané místo 	<ul style="list-style-type: none"> - péče o osobní věci, uklízení a ukládání osobních věcí

<p><u>Práce s drobným materiálem</u> <i>Žák by měl:</i> - zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami</p>	<p>- procvičovat různé druhy úchopů potřebné k manuální dovednostem - seznamovat se s jednoduchými materiály, pomůckami (přírodniny, textilie apod.) - snažit se poznávat vlastnosti jednotlivých materiálů a jejich využití - pracovat s přírodními materiály: - sbírat přírodniny a ukládat je na dané místo - třídít přírodniny (kaštiny, žaludy, šípky, šišky...) - třídít semena fazole, čočky, kukuřice; popřípadě těstoviny apod. - snažit se vyrábět figurky z přírodnin za pomoci učitele - snažit se navlékat přírodniny - tvořit koláže z přírodnin - sbírat, trhat listy; snažit se obtiskovat, lisovat apod. - pracovat s textilními materiály: - snažit se navíjet vlny, provázky na cívku, do klubka - snažit se navlékat, třídít korálky - snažit se pracovat s látkou (nalepovat, vytvářet koláže apod.) - seznámit se s vyšívání na cvičné desce (tkaničkami, provázky apod.) - pracovat s pískem: - hrát si s pískem- vybírat kamínky, kostky</p>	<p>Přírodní materiály:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sbíráni přírodnin a jejich ukládání - Třídění kaštanů, žaludů, šípků, šišek... - Výroba figurek s přírodnin za pomoci učitele - Třídění semen fazole, čočky, kukuřice a ukládání do sáčků - Navlékání jeřabin - Trhání listů, obtiskování - Lisování listů, lepení do podzimních motivů - Navlékání listů <p>Práce s textilními materiály:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navíjení vlny, provázek na cívku, do klubka - Navlékání korálků na šňůrku - Překládání a stříhání látky - Nalepování látky - Koláže z látky - Vyšívání na cvičné desce <p>Práce s pískem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hry s pískem- vybírání kamínků, kostek - a dalších drobných předmětů z písku - Hledání zahrabaných předmětů v písku - Stavění bábovek, kopců, cest, tunelů, přemísťování písku

	<ul style="list-style-type: none"> a dalších drobné předměty z písku - přesýpat písek - hledat zahrabané předměty v písku - snažit se stavět bábovky, kopce, cesty, tunely... - přemísťovat písek různými způsoby - upravovat pískové plochy rukama, lopatkou, hráběmi - pracovat s pískovničkou a nářadím k pískovničce 	<ul style="list-style-type: none"> - Upravování pískové plochy rukama, lopatkou, hráběmi - práce s pískovničkou
<p><i>- vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se s tradičními a netradičními materiály - snažit se zpracovávat keramickou hlinou (oběma rukama, vyválení placky z hlíny dřevěným válečkem, vykrajovat, tvarovat apod.) - snažit se zpracovávat, tvarovat a vykrajovat těsto (vizovické a jiné) 	<ul style="list-style-type: none"> - tradiční a netradiční materiály - práce s keramickou hlinou - práce s těstem
<p><i>- pracovat podle slovního návodu</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - reagovat na jednoduché pokyny učitele - vnímat pracovní činnosti - snažit se pracovat podle jednoduché obrázkové předlohy, příp. procesních schémat - pracovat podle slovního návodu učitele (popřípadě metod AAK) 	<ul style="list-style-type: none"> - procesní schémata, obrázky, AAK
<p><i>- udržovat pracovní místo v čistotě</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s pracovním místem určeným k pracovním činnostem - snažit se udržovat svoje pracovní místo v čistotě - snažit se mýt a uklízet pomůcky po pracovní činnosti - uklidit si pracovní plochu (s pomocí učitele) 	<ul style="list-style-type: none"> - úklid pracovního místa

<p><u>Práce montážní a demontážní</u> <i>Žák by měl:</i> - <i>zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s jednoduchými stavebnicemi, konstruktivními hrami - seznámit se s činnostmi, které se dají provádět se stavebnicemi, hrami - procvičovat různé druhy úchopů - manipulovat s předměty, částmi stavebnic apod. - stavět z dřevěné stavebnice, dřevěných kostek - snažit se řadit kostky ve vodorovném a svislém směru - pracovat s hříbkovou a kroužkovou stavebnicí - využívat mozaikové a magnetické stavebnice - snažit se šroubovat - ukládat kostky do krabic a košíků - pracovat s konstruktivními hrami – skládačky, puzzle, kostky - snažit se montovat, demontovat s jednoduché předměty 	<ul style="list-style-type: none"> - konstruktivní hry (skládačky, puzzle, kostky) - stavebnice – plošné, prostorové, konstrukční - montáž a demontáž různých předmětů - manipulace s jednoduchými předměty
<p><u>Pěstitelské práce</u> <i>Žák by měl:</i> - <i>provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se s přírodou v jednotlivých ročních obdobích - poznávat změny v ročních obdobích (na obrázku, ve skutečnosti apod.) - provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích na vycházkách do přírody, na školní zahradě, pozemku apod. 	<ul style="list-style-type: none"> - příroda - roční období - vycházky do přírody
<p>- <i>pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové a užitkové rostliny</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s pokojovými, užitkovými rostlinami (na obrázku, ve skutečnosti) 	<ul style="list-style-type: none"> - pokojové a užitkové rostliny - péče o rostliny

	<ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se se základními podmínkami pro pěstování rostlin - zalévat květiny (samostatně, s pomocí) - přesazovat pokojové květiny s pomocí učitele - set užitkové rostliny (např. řeřicha, ředkvička, hrách) za pomoci učitele 	
<p><i>- používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s jednoduchými pomůckami a náčiním určeným pro pěstitelské činnosti - podle návodu učitele používat podle druhu pěstitelské činnosti správné pomůcky, náčiní apod. - snažit se pracovat se zahradním náčiním (motyčka, hrábě, apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Pomůcky a náčiní určené pro pěstitelské činnosti a práci na zahradě
<p><i>- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - při práci na zahradě dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce - používat správný oděv a obuv pro práci na zahradě - poznávat a používat správné ochranné pomůcky - dodržovat základní zásady hygieny 	<ul style="list-style-type: none"> - Zásady hygieny a bezpečnosti práce - Správný oděv a obuv
<p><u>Práce v domácnosti</u> <i>Žák by měl:</i> <i>- provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s drobnými domácími pracemi (úklid, mytí nádobí apod.) na obrázku, ve skutečnosti - snažit se provádět drobné domácí práce pod dohledem a s pomocí učitele (úklid, mytí nádobí, mytí podlahy, utírání prachu apod.) - zapojovat se do úklidu třídy 	<ul style="list-style-type: none"> - drobné domácí práce v domácnosti (mytí, úklid apod.)

<p>- prostřít stůl pro běžné stolování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s pravidly pro stolování - seznámit se s různým nádobím, pomůckami potřebnými pro stolování (na obrázku, ve skutečnosti) - nacvičovat a procvičovat jednoduché prostření stolu, úpravu stolu - připravit si stůl na svačinku (prostírání, hrneček apod.) - zvládnout úklid po svačince (samostatně nebo s pomocí učitele) 	<ul style="list-style-type: none"> - Pravidla stolování - Pomůcky pro stolování, nádobí
<p>- zvládnout nákup a uložení základních potravin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se se základními potravinami (na obrázku, ve skutečnosti, sociálním čtením apod.) - seznamovat se se skladováním, ukládáním potravin (lednička, sklep, komora apod.) - hrát hry na obchod, nakupování - využívat obrázky, fotografie, piktogramy pro nácvik nakupování - dodržovat zásady slušného chování při nakupování - za pomoci učitele se snažit zvládnout jednoduchý nákup v obchodě - za pomoci učitele zvládnout uložení základních potravin 	<ul style="list-style-type: none"> - Potraviny - Sociální čtení - Zásady slušného chování - Nákup - Ukládání potravin
<p>- připravit jednoduchý pokrm podle pokynů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nacvičovat a procvičovat základní postupy při přípravě jednoduchých pokrmů a nápojů – s pomocí obrázků, piktogramů (za pomoci učitele, samostatně) - snažit se upravit pokrmy za studena – ovocné saláty, zeleninové saláty, chlebíčky s oblohou - za pomoci učitele se seznámit se základními způsoby tepelné úpravy (čaj, kakao, 	<ul style="list-style-type: none"> - Základní postupy při přípravě postupů (obrázky, piktogramy, slovní doprovod) - Pokrmy za studena - Příprava teplých pokrmů - Zásady správné výživy

	<p>puding, jednoduchý koláč)</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se se zásadami zdravé výživy 	
<p><i>- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat hygienické zásady – mytí rukou, potravin, čistota oděvů apod. - dodržovat bezpečnost při styku s čistícími prostředky (zacházení s nimi s pomocí učitele) - udržovat pořádek a čistotu – úklid - bezpečně pracovat s drobným kuchyňským náčiním (pod dohledem učitele) - seznamovat se s funkcí a užitím domácích spotřebičů, s jejich ovládním, ochranou a údržbou – s bezpečností provozu - dodržovat základní zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti, na zahradě apod. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zásady hygieny a bezpečnosti při práci

7. Hodnocení žáků – pravidla pro hodnocení

Pravidla pro hodnocení jsou zpracována zejména na základě vyhlášky MŠMT č.48/2005 Sb., o základní vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

7.1 Obecné zásady hodnocení žáků na ZŠS

- Cílem a základem každého hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládl; v čem se zlepšil a v čem ještě chybuje
- Při hodnocení učitel uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.
- Hodnocení vede k pozitivnímu vyjádření a je pro žáky motivující.
- K hodnocení je využíváno slovní hodnocení.
- V průběhu školního roku se soustředíme na individuální pokrok každého žáka.
- Žáci jsou cíleně vedeni k sebehodnocení a sebekontrolé.
- Na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky žáka

7.2 Podklady pro hodnocení vědomostí a dovedností žáků

Vyučující získává podklady pro hodnocení a klasifikaci následujícími metodami:

- soustavným diagnostickým pozorováním žáka
- soustavným sledováním výkonu žáka a jeho připravenosti na vyučování
- analýzou výsledků různých aktivit žáka – manuální zručnost, úroveň sebeobsluhy, samostatnost, sociální vyspělost
- konzultací s ostatními učiteli a vychovateli
- konzultacemi s pracovníky SPC(zejména u žáků s těžšími psychickými a zdravotními potížemi a poruchami)
- rozhovorem se žákem a zákonnými zástupci žáka
- různými druhy zkoušek - prověřováním vědomostí, dovedností a návyků (praktických, pohybových, ústních, grafických, písemných)

7.3 Způsoby hodnocení

- Hodnocení vědomostí nezahrnuje hodnocení chování.
- Hodnocení musí probíhat průběžně a výsledná známka je stanovena na základě dostatečného množství různých podkladů.
- V případě nápadného zhoršení prospěchu je nutno informovat zákonného zástupce žáka.
- Významným prvkem učení je práce s chybou.
- Při celkovém hodnocení přihlíží učitel k věku a mentální úrovni žáka, typu postižení i k tomu, že žák mohl v průběhu hodnoceného období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

Pravidla pro slovní hodnocení

K průběžnému (dílčímu) hodnocení je využíváno slovní hodnocení, k celkové klasifikaci (vysvědčení) pak širší slovní hodnocení.

Slovní hodnocení lépe vystihuje míru zvládnutí daných klíčových kompetencí, osvojení si stanovených výstupů jednotlivých předmětů a stupeň žákovy samostatnosti.

Smyslem širšího slovního hodnocení na základní škole speciální je odstranění případného stresu žáka z běžné klasifikace známkou.

Uplatňujeme slovní hodnocení průběžné a celkové.

PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ

Toto hodnocení je uplatňováno při ověřování dílčích výsledků a projevů žáka. Průběžné hodnocení je prováděno zejména v průběhu vyučování po každé vykonané činnosti; je zaznamenáno do žákovské knížky, popř. důvěrníčku žáka. Dále je průběžné hodnocení využíváno v rámci projektových dnů a školních akcí. Do průběžného hodnocení zahrnujeme také hodnocení v rámci třídních systémů – sebehodnocení žáků, vzájemné hodnocení žáků, žákovské portfolio. Průběžné slovní hodnocení je doplněno např. motivačními razítky, obrázky, různými druhy sociálních a materiálních odměn.

Kritéria průběžného hodnocení

Při hodnocení žáka učitel vždy přihlíží k vlastním možnostem žáka, tj. ke komunikačním schopnostem s ohledem na souběžná postižení více vadami.

I. Průběžné hodnocení žáků se středně těžkým mentálním postižením (ŠVP podle dílu I.)

Slovnímu hodnocení jednotlivých vyučovacích předmětů odpovídá číselná škála, která je pro žáky se středně těžkým mentálním postižením nejlépe srozumitelná. Tato číselná škála je uváděna do žakovské knížky, popř. důvěrníčku. Zákonným zástupcům žáka je poskytnuta níže uvedená tabulka.

Předměty	1	2	3	4	5
Čtení	Čte samostatně, plynule a s porozuměním	Čte s pomocí a částečným porozuměním	Čte s pomocí	Čte pouze s trvalou pomocí	Učivo zvládá s plným fyzickým vedením; nebo učivo dosud nezvládá
Psaní	Píše samostatně, čitelně, úhledně	Píše s drobnými chybami, úhledně a čitelně	Píše s pomocí	Píše pouze s trvalou pomocí	Učivo zvládá s plným fyzickým vedením; nebo učivo dosud nezvládá
Matematika	Počítá samostatně, přesně a pohotově; pracuje s matematickými pojmy	Počítá samostatně s drobnými chybami	Počítá s pomocí a častějšími chybami	Počítá jen s trvalou pomocí	Učivo zvládá s plným fyzickým vedením; nebo učivo dosud nezvládá
Věcné učení Člověk a společnost Člověk a příroda	Učivo chápe a správně, samostatně reprodukuje	Učivu rozumí, na otázky správně odpovídá	Učivo částečně zvládá	Učivo zvládá jen s trvalou pomocí	Učivo zvládá s plným fyzickým vedením; nebo učivo dosud nezvládá
Výchova ke zdraví	Učivo dobře zvládá	Učivo zvládá	Učivo zvládá s pomocí	Učivo zvládá pouze s trvalou pomocí	Učivo zvládá s plným fyzickým vedením; nebo učivo dosud nezvládá
Počítače	Učivo dobře zvládá, s komunikačními technologiemi pracuje převážně samostatně	Učivo zvládá, pracuje s malou pomocí učitele	Učivo zvládá převážně s pomocí učitele	Učivo zvládá pouze s trvalou pomocí, v práci s komunikačními	Učivo zvládá s plným fyzickým vedením; nebo učivo dosud nezvládá

				technologemi se neorientuje	
Výtvarná výchova Pracovní výchova	Je tvořivý a zručný, pracuje samostatně; jeho projev je esteticky působivý	Je tvořivý, pracuje s malou pomocí, jeho projev má jen menší nedostatky	Při práci vyžaduje vedení; jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb	Při práci potřebuje pomoc a vedení; je málo tvořivý, nemá aktivní zájem o činnosti	Pracuje s plným fyzickým vedením; nebo činnosti dosud nezvládá; neprojevuje o činnosti zájem
Tělesná výchova	Je obratný a snaživý, má zájem o tělovýchovné činnosti, je aktivní	Je méně obratný, o tělovýchovné činnosti má zájem, snaží se	Je méně obratný, nemá aktivní zájem, tělovýchovné činnosti zvládá převážně s pomocí učitele	Je méně obratný, neprojevuje aktivní zájem, tělovýchovné činnosti zvládá pouze se značnou dopomocí učitele	Je neobratný, při tělovýchovných činnostech je trvale pasivní, neprojevuje zájem; potřebuje stálou dopomoc
Hudební výchova	Rád zpívá a aktivně se zapojuje do všech činností; jeho estetický projev je procítěný	Rád zpívá, jeví o hudební činnosti zájem	Plní činnosti bez většího zájmu; jeho projev je málo působivý	Vybírá si pouze hudební činnosti, které mu vyhovují; zájem o hudební činnosti je minimální	Není aktivní, nemá vztah k hudební výchově, neprojevuje o hudební činnosti zájem
Řečová výchova	Aktivně se zapojuje do všech činností, je samostatný, o komunikační a interaktivní činnosti jeví zájem	Je samostatný, zapojuje se do nabízených komunikačních a interaktivních činností	Je méně samostatný, do nabízených komunikačních a interaktivních činností se zapojuje s pomocí učitele	Je nesamostatný, neprojevuje aktivní zájem o nabízené komunikační a interaktivní činnosti; činnosti zvládá jen se značnou dopomocí	Je nesamostatný, neprojevuje zájem o nabízené komunikační a interaktivní činnosti; činnosti zvládá jen s trvalou pomocí nebo je nezvládá

II. Průběžné hodnocení žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami (ŠVP podle dílu II.)

Pro průběžné hodnocení těchto žáků využíváme hodnotící číselnou škálu 1-3 nebo motivační razítka, obrázky, různé druhy sociálních a materiálních odměn.

Tito žáci jsou hodnoceni po celé období školní docházky z těchto předmětů: rozumová výchova, řečová výchova, smyslová výchova, hudební výchova, výtvarná výchova, pohybová výchova, rehabilitační tělesná výchova a pracovní výchova.

Nelze předpokládat, že si všichni žáci osvojí veškeré učivo. Prostředkem vzdělávání zde není psané slovo a v některých případech ani mluvená řeč.

Podle úrovně schopností je třeba u žáků probouzet psychické funkce (pozornost, paměť i volní vlastnosti potřebné k osvojování učiva) – míra úspěšnosti je u jednotlivých žáků individuálně odlišná. Rozvíjení motoriky a získání co nejvyšší míry pohybové samostatnosti umožňuje žákům získat určitou míru soběstačnosti. Pohybové kompetence a celkové zprostředkování zkušeností prostřednictvím těla umožňuje žákům s těžkým handicapem navázat kontakt s jejich okolím.

Navázání kontaktu ještě umocňuje objevení vhodné komunikace. Podle míry postižení lze volit i různé druhy alternativní a augmentativní komunikace. Je počítáno se strukturalizací a vizuálními časovými režimy, vytvářenými individuálně pro žáky s autismem.

Rozvíjení estetického citění, hudebních, výtvarných zájmů a jednoduchých pracovních dovedností může vést k eliminaci problémového chování žáků, k rozvoji jejich dovedností i pro volný čas tak, aby soužití s nimi nekladlo mimořádné nároky na jejich okolí.

Nalezení vhodné formy dorozumění s okolím a každá dovednost, kterou si žáci osvojí, se projeví ve zlepšení kvality celého jejich dalšího života.

Hodnocení zásadně počítá s mírou handicapu žáků (netrestá za postižení), bere v úvahu uvedené principy a toleranční rozpětí dané učebním plánem, zaměřuje se na vztah žáků k jednotlivým činnostem, počítá s téměř plnou asistencí. U těžce postižených žáků je asistence v jedné oblasti nutná pro stimulaci vlastní aktivity v oblastech jiných.

Hodnocení žáků se nezříká přiměřené náročnosti, přesto má charakter převážně motivační.

Hodnocení je třístupňové.

Ve všech výše uvedených předmětech lze využít následující hodnotící číselnou škálu:

Stupeň 1: učivo zvládá

Stupeň 2: učivo zvládá s podporou

Stupeň 3: učivo zvládá s trvalou pomocí

Při hodnocení v souladu s požadavky učebních osnov a výstupů ze ŠVP ZŠS (podle dílu II) se hodnotí zejména následující oblasti:

1. rozvoj sebeobslužných dovedností
2. rozvoj sociálních dovedností (hygienické návyky, sociální vztahy)
3. rozvoj smyslového vnímání
4. rozvoj komunikativní a interaktivní dovednosti
5. rozvoj a procvičování hrubé i jemné motoriky, grafomotorické schopnosti
6. rozvoj pozornosti a soustředění
7. rozvoj pracovních dovedností, samostatnosti při práci
8. rozvoj adaptačních schopností, příprava na školu

CELKOVÉ HODNOCENÍ

Při celkovém hodnocení je žákům 2x ročně vydáváno vysvědčení ve formě širšího slovního hodnocení. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jeho vývoji, respektuje individuální předpoklady, nestejně tempo zrání a naznačuje perspektivy dalšího rozvoje žáka. Hodnotí se nejen vzdělanostní úroveň, ale přihlíží se k úsilí vynaloženému žákem, k jeho postojům k učení, jeho snaze a míře postižení. Širší slovní hodnocení dokáže lépe vystihnout individuální pokrok každého žáka a poskytuje celistvější informace o silných a slabých stránkách jeho výkonu.

Širší slovní hodnocení je formulováno ve smyslu pozitivní motivace a podpory osobního rozvoje žáka.

Širší slovní hodnocení obsahuje:

- Konkrétní informaci o úrovni osvojených vědomostí, dovedností a návyků, kterých žák dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů, jejich srovnáním s předešlými výkony žáka
- Popis chování při výuce, míru samostatnosti při zvládnutí zadaných požadavků
- Výpověď o sociálním chování žáka, jeho schopnosti spolupracovat, podřídit se, pomoci druhým
- Posouzení individuálních vlastností žáka, mají-li vztah ke sledovanému pokroku ve vývoji jeho osobnosti

Celkové zhodnocení prospěchu se vyjadřuje na vysvědčení slovně a skloňuje se prospěl(a)/neprospěl(a).

Pro žáky se středně těžkým mentálním postižením lze použít pro širší slovní hodnocení na vysvědčení následující formulace:

Klasifikačnímu stupni 1 odpovídá:

Žák:

- myslí pohotově a správně, dobře chápe souvislosti
- ovládá bezpečně požadovaná fakta, pojmy a poznatky
- osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě
- vždy plní své povinnosti a závazky
- pracuje aktivně v týmu, jeho působení je přínosné
- je schopen téměř vždy sebehodnocení a hodnocení ostatních spolužáků
- vyjadřuje se výstižně a poměrně přesně
- používá kompenzační pomůcky
- vhodně pracuje s učebními materiály
- po zadání práce pracuje samostatně a s jistotou
- má esteticky působivý, procítěný a přesný projev

Klasifikačnímu stupni 2 odpovídá:

Žák:

- v podstatě uceleně ovládá požadovaná fakta, pojmy a poznatky

- myslí správně a s menší pomocí využívá vhodně učební materiály
- v činnostech je převážně samostatný, využívá své osobní předpoklady, které úspěšně rozvíjí
- jeho projev je esteticky působivý s menšími nedostatky
- pracuje částečně aktivně v týmu, jeho působení je přínosné
- spolupracuje s učitelem na odstranění chyb
- vnímá problémové situace a některé dokáže řešit
- je schopen téměř vždy sebehodnocení a hodnocení ostatních spolužáků
- vyjadřuje se méně výstižně, ale poměrně přesně
- používá kompenzační pomůcky
- pracuje spolehlivě s učebními materiály
- po zadání práce pracuje s částečnou dopomocí a drobnými nedostatky

Klasifikačnímu stupni 3 odpovídá:

Žák:

- má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti požadovaných faktů, pojmů a poznatků
- myslí celkem správně, ale málo tvořivě
- úkoly řeší s častými chybami
- plní některé své povinnosti a závazky; příprava na výuku je nepravidelná
- studuje vhodné texty podle návodu učitele
- je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních spolužáků s pomocí učitele
- vyjadřuje se obtížně a nepřesně
- neúplné vědomosti a dovednosti aplikuje pouze s pomocí
- používá kompenzační pomůcky s návodem učitele
- s pomocí pracuje s učebními materiály

Klasifikačnímu stupni 4 odpovídá:

Žák:

- má závažné nedostatky v ucelenosti, přesnosti a úplnosti požadovaných faktů, pojmů a poznatků
- v myšlení se vyskytují závažné chyby
- je nesamostatný v práci s vhodným textem
- není schopen práce v týmu
- v činnostech je málo aktivní a tvořivý
- úkoly řeší se závažnými chybami
- vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele
- někdy je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních spolužáků
- ústní a písemný projev má větší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti
- obtížně využívá kompenzační pomůcky
- příprava na výuku je pouze ojedinělá
- projevuje jen malý zájem a snahu

Klasifikačnímu stupni 5 odpovídá:

Žák:

- požadované poznatky si neosvojil
- neprojevuje samostatné myšlení
- rozvoj jeho schopností je neuspokojivý
- minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat

- nepracuje s vhodnými texty ani s podněty učitele
- nezvládá práci s učebními materiály
- není schopen správného sebehodnocení a hodnocení ostatních spolužáků
- jeho ústní a písemný projev má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti
- na výuku se nepřipravuje
- je v činnostech trvale pasivní
- neumí používat kompenzační pomůcky
- s upraveným textem nedovede pracovat
- nedovede opravit chyby ani s pomocí učitele
- nedokáže řešit ani jednoduché problémy

U žáků s **těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami** se při celkovém hodnocení vychází především z osobnostních vzdělávacích plánů, očekávané výstupy jsou pomocná vodítka při tvoření celkového hodnocení. Celkové hodnocení je komplexním popisem zlepšení žáka za dané pololetí školního roku.

Hodnocení výsledků vzdělávání po 10.třídě ZŠS

Ve výjimečném případě je možné pokračovat v základním vzdělávání do 20 nebo 26 let. Hodnocení výsledků vzdělávání po 10.třídě základní školy speciální se provádí stejným způsobem jako v předchozích ročnících.

Zápis vzdělávacího programu na vysvědčení

Na vysvědčení zapisujeme vzdělávací program do příslušné kolonky následovně:

- U žáků, kteří se vzdělávají dle kapitoly 5. tohoto školního vzdělávacího programu: *Školní vzdělávací program pro základní školu speciální (lze použít zkratku: ŠVP pro ZŠS), č. j. SZS 700/2010 – vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením*
- U žáků, kteří se vzdělávají dle kapitoly 6. tohoto školního vzdělávacího programu: *Školní vzdělávací program pro základní školu speciální (lze použít zkratku: ŠVP pro ZŠS), č. j. SZS 700/2010 – vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami*

7.4 Hodnocení chování žáků

a) Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitel po projednání v pedagogické radě. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování (školní řád) včetně dodržování vnitřního řádu školy během klasifikačního období.

b) Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná. Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:

Stupeň 1 (velmi dobré) Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojedinele. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé) Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla

se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

Stupeň 3 (neuspokojivé) Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

7.5 Hodnocení práce v zájmových útvarech a nepovinných předmětech

Hodnocení práce v zájmových útvarech a nepovinných předmětech je slovní.

Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se hodnotí těmito stupni:

pracoval úspěšně (odpovídá stupni 1)

pracoval (odpovídá stupni 2)

Nepovinné předměty se hodnotí analogicky.

7.6 Sebehodnocení

Žáci jsou k sebehodnocení vedeni již od 1.ročníku. Vyučující vytváří vhodné prostředí a příležitosti, aby žák mohl poučeně a objektivně hodnotit sebe a svoji práci. Žák se prostřednictvím učitelova hodnocení postupně učí, jaké jsou meze a perspektivy jeho výkonu, sféry jeho úspěchů a úspěšného uplatnění.

Vyučující vytváří vhodné prostředí a příležitosti, aby žák mohl objektivně hodnotit sebe a svou práci. Učitel pomůže žákovi zhodnotit úspěch či neúspěch.

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků:

1. Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků.
2. Sebehodnocením se posiluje sebeúcta a sebevědomí žáků.
3. Chybu je potřeba chápat jako přirozenou věc v procesu učení. Pedagogičtí pracovníci se o chybě se žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat. Chyba je důležitý prostředek učení.
4. Při sebehodnocení se žák snaží popsat svůj úspěch či neúspěch a hodnotí:

- při úspěchu

- čemu vděčíme za úspěch
- co nám pomohlo k jeho dosažení
- jaký je cíl pro další období

- při neúspěchu

- čím byl způsoben
- jaké poučení z toho vyplynulo
- jaké kroky povedou k nápravě
- co bude pro podporu potřeba

5. V sebehodnocení žáků upřednostňujeme ústní formu.

8. Autoevaluace školy

Vlastní hodnocení školy

Škola zpracovává vlastní hodnocení vždy na období dvou školních let. **Toto hodnocení je zpracováno v samostatném dokumentu.**

Vlastní hodnocení je zpracováno podle platné legislativy, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy a je zaměřeno na:

- a) cíle, které si škola stanovila zejména v koncepčním záměru rozvoje školy a ve školním vzdělávacím programu jejich reálnost a stupeň důležitosti
- b) posouzení, jakým způsobem škola plní cíle podle písmene viz. a)
- c) oblasti, ve kterých škola dosahuje dobrých výsledků, a oblasti, ve kterých je třeba úroveň vzdělávání zlepšit, včetně návrhů příslušných opatření
- d) účinnost opatření obsažených v předchozím vlastním hodnocení

Ve vlastním hodnocení školy se věnujeme všem hlavním oblastem, které jsou dány platnou legislativou.

Oblasti:

- 1. Podmínky vzdělávání
- 2. Průběh vzdělávání
- 3. Výsledky vzdělávání žáků
- 4. Školní klima
- 5. Řízení školy. Personální oblast
- 6. Spolupráce s rodiči a veřejností
- 7. Výsledky práce školy

9. Přílohy

Příloha č. 1

Školní vzdělávací program pro přípravný stupeň základní školy speciální

Školní vzdělávací program pro přípravný stupeň základní školy speciální je přílohou Školního vzdělávacího programu pro základní školu speciální.

Děti vzdělávané podle tohoto ŠVP nejsou zařazovány do samostatných tříd, ale vyučují se souběžně s ostatními žáky ZŠS. Proto materiální, prostorové, technické a hygienické vybavení školy je totožné jako v ŠVP pro ZŠS.

ŠVP je vypracován podle § 5 odst.2 zákona č. 561/2004 Sb. ve znění pozdějších zákonů a upraven jako školní vzdělávací program pro vzdělávání, pro nějž není vydán rámcový vzdělávací program. Vychází z RVP pro předškolní vzdělávání.

Přípravný stupeň základní školy speciální je určen pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami (s různým druhem zdravotního postižení), zejména se specializuje na děti s postižením více vadami.

VZDĚLÁVÁNÍ V PŘÍPRAVNÉM STUPNI ZÁKLADNÍ ŠKOLY SPECIÁLNÍ

Instituce „přípravný stupeň základní školy speciální“ (ZŠS) je do systému vzdělávací soustavy České republiky zavedena zákonnou normou. Přípravný stupeň ZŠS umožňuje nezbytnou přípravu na vzdělávání dětem s těžším mentálním postižením, postižením více vadami a autismem. Jedná se o typ školského zařízení, ve kterém není plněna povinná školní docházka. Příprava na vzdělávání v „přípravném stupni“ respektuje vývojové zvláštnosti těchto dětí v době nástupu k povinnému vzdělávání. Opatření odpovídá trendu včasné odborné speciálně pedagogické péče o děti se zdravotním postižením.

SPECIFIKA VZDĚLÁVÁNÍ V PŘÍPRAVNÉM STUPNI ZÁKLADNÍ ŠKOLY SPECIÁLNÍ

- v PS jsou vzdělávány děti před započítáním školní docházky, jedná se tedy o vzdělávání předškolní
- východiskem pro pojetí a zpracování vzdělávacího obsahu je Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV)
- vzdělávání je individualizované, probíhá značnou měrou na základě osobnostních vzdělávacích plánů
- nezbytnou součástí vzdělávání v PS je speciálně pedagogická péče individuální i skupinová
- vzdělávání je v PS polodenní (čtyři hodiny denně, resp. 20 hodin týdně)
- dle stupně svého postižení a mentálních schopností se děti vzdělávacího programu v PS účastní jeden až tři roky
- v PS působí speciální pedagog s aprobací pro předškolní vzdělávání nebo pro základní vzdělávání, zpravidla zde pracuje také asistent pedagoga
- vzdělávání v PS není povinné; děti získávají osvědčení o absolvování příslušného ročníku

KONKRÉTNÍ CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

- *Umožnit školní vzdělávání žákům, kteří vzhledem k těžšímu stupni mentální retardace a případně i z dalších důvodů- zdravotních, případně sociálních, nejsou schopni prospívat ani na nižším stupni ZŠS, ale jsou u nich patrné určité předpoklady rozvoje rozumových schopností.*
- *Posilovat sebedůvěru dítěte, jeho radost z učení se, potěšení z objevování, experimentů. Ve spolupráci s rodinou musí vytvářet takové podmínky, které neomezují dítě, jeho sebedůvěru a stabilitu.*
- *Dítě musí dostat šanci získávat a využít poznatky ze svého prostředí a být schopné podle svých možností krok po kroku vědomosti prakticky využívat.*
- *Vytvářet takové situace, ve kterých se postupně rozvíjí společenské aktivity s rodiči, ostatními dětmi, situace, kdy může přijít do kontaktu s rozlišnými typy chování, rozličnými situacemi a problémy, ve kterých mohou pochopit vlastní roli ve skupině a zároveň akceptovat druhé.*
- *Dávat dítěti příležitost sebevyjádření přes obrazy, zvuky, pohyb, slova, pro rozvoj chápání a komunikace s prostředím.*
- *Všechny činnosti směřovat k podporování vlastní aktivity dítěte.*
- *Schopnost učitele navázat s dítětem kvalitní vztah, získat ho pro spolupráci, dát mu najevo své přátelství a pochopení jeho situace.*
- *Hlavním záměrem je rozvíjení fantazie a představivosti dětí, vzdělávání dětí přirozenou cestou, tzn. prostřednictvím prožitků, praktických zkušeností, experimentů, řízené a spontánní aktivity vyváženě zařazované do denního režimu.*

Formy a metody práce v přípravném stupni

V přípravném stupni je hlavním smyslem výchovy dětí rozvinout jejich rozumové schopnosti natolik, aby v průběhu svého dalšího vzdělávání mohly a chtěly nové poznatky získávat. Osvojení poznatků není cílem, ale prostředkem rozvíjení rozumových schopností dětí. Důležitým úkolem je prohlubování koncentrace pozornosti dětí, rozvíjení vztahů k ostatním lidem i k sobě samému.

Základem naší práce je dobrá znalost každého dítěte. Provádíme důkladné pedagogické pozorování, osobní anamnézu, analýzu výsledků činností a studujeme osobní dokumentaci dětí.

Při práci s těžce či kombinovaně postiženými dětmi v přípravném stupni využíváme téměř všechny obecné didaktické metody, optimálně upravené z pozice učitele. Obecné metody doplňují metody speciálně pedagogické, které umožňují komplexně rozvinout celou osobnost dítěte.

SPECIFICKÉ VZDĚLÁVACÍ CÍLE V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH vycházející z RVP PV

1. OBLAST BIOLOGICKÁ – zde dochází k rozvoji a procvičování hrubé i jemné motoriky, uvědomování si vlastního těla, osvojení si různých pohybových dovedností, poznatků o vlastním těle
 - uvědomění si vlastního těla
 - rozvoj pohybových dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky (koordinace pohybu, pohyblivosti, dýchání apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
 - rozvoj a užívání všech smyslů
 - rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
 - osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
 - osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
 - osvojení si dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí a vytváření zdravých životních návyků

2. OBLAST PSYCHOLOGICKÁ – zde dochází k rozvoji komunikativních a interaktivních dovedností, rozvoji smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; ale i sebepojetí
 - a) ROZVOJ JAZYKA A ŘEČI
 - rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, porozumění, poslechu) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
 - rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
 - osvojení některých dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka

 - b) ROZVOJ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ, MYŠLENKOVÝCH OPERACÍ, PŘEDSTAVIVOSTI A FANTAZIE
 - rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně logickému (pojmovému), rozvoj a kultivace paměti, pozornosti, představivosti, fantazie
 - rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
 - posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
 - vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
 - vytváření základů pro práci s informacemi

c) ROZVOJ SEBEPOJETÍ, CITŮ A VŮLE

- rozvoj pozitivních citů dítěte ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry a relativní citové samostatnosti)
 - rozvoj schopnosti vytvářet a rozvíjet citové vztahy k okolí
 - rozvoj schopností a dovedností vyjádřit pocity, dojmy a prožitky
 - rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
 - získání schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
3. OBLAST SOCIÁLNÍ – zde dochází k rozvoji poznatků o rodině, sebeobslužných a sociálních dovednostech (hygienických návyků, sociálních vztahů), adaptačních schopností, přípravě na školu apod.
- rozvoj schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
 - posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
 - vytváření prosociálních postojů k druhému (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
 - rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností
 - ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
4. OBLAST SOCIOKULTURNÍ – zde se rozvíjí kulturně společenské postoje, morální hodnoty, pracovní dovednosti, ale i dovednosti sociální
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte
 - vytvoření povědomí o mezilidských a morálních hodnotách
 - rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí, přizpůsobit se, spolupracovat, spolupodílet se, přináležet k tomuto společenství (ve třídě, k rodině, k ostatním dětem), vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
 - rozvoj kulturně estetických dovedností (slovesných, výtvarných, hudebních, dramatických) produktivních i receptivních
 - vytvoření základů estetického vztahu ke světu, k životu, ke kultuře a umění
5. OBLAST ENVIRONMENTÁLNÍ – v této oblasti se rozvíjí zejména poznatky o přírodě, vztahu člověka k přírodě
- Vytváření vztahu k místu a prostředí, ve kterém dítě žije
 - Rozvoj pocitu sounáležitosti s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí
 - Osvojování jednoduchých poznatků o světě
 - Osvojování si jednoduchých poznatků o dopravě
 - Osvojování si jednoduchých poznatků o povoláních, o své rodině
 - Osvojení dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí

Specifika činností v přípravném stupni základní školy speciální

Veškeré činnosti z oblasti sociální, sociokulturní a enviromentální jsou natolik specifické a stále se opakující a proto prolínají celým výchovně vzdělávacím procesem.

Některé obecně používané strategie

- odebírání pomoci
- učení rozlišováním bez chyb
- rozkrokování
- tvarování
- řetězení
- střídavá práce
- předvedení a napodobování

U dětí s autismem, s poruchou komunikace a s poruchou řeči a jazyka využívat podpůrnou i alternativní komunikaci, strukturované učení.

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

7. KOMPETENCE K UČENÍ

<i>Na konci vzdělávacího období by dítě mělo:</i>	<i>Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí</i>
<ul style="list-style-type: none"><i>být schopno pochopit jednoduché pojmy, znaky a symboly, a snaží se jich využít v praktickém životě</i>	<ul style="list-style-type: none">➤ prostřednictvím přiřazování, třídění a výběru na pokyn seznamujeme žáka s pojmy znaky a symboly, navozením konkrétních situací podporujeme samostatnost a tvořivost
<ul style="list-style-type: none"><i>rozeznávat a rozumět základním znakům a symbolům používaných v AAK</i>	<ul style="list-style-type: none">➤ zařazováním prostředků AAK (reálné předměty, fotografie, obrázky, piktogramy...) trénujeme jejich používání a propojování v reálných životních situacích
<ul style="list-style-type: none"><i>rozeznávat tiskací písmena</i>	<ul style="list-style-type: none">➤ využíváním strukturovaných úkolů (třídění, přiřazování), názorných pomůcek, maket, činnostního učení, globálního čtení, sociálního čtení umožňujeme žákům rozeznávat tiskací písmena
<ul style="list-style-type: none"><i>dokázat napodobit předváděné pohyby a činnosti</i>	<ul style="list-style-type: none">➤ zařazováním pohybových her, tělovýchovných chvil, vizuomotorických cvičení a multisenzorickým přístupem k žákům rozvíjíme a zdokonalujeme jejich psychomotorické dovednosti
<ul style="list-style-type: none"><i>umět využívat didaktické pomůcky a materiály</i>	<ul style="list-style-type: none">➤ zařazováním různých činností individuálních i skupinových podněcujeme žáky k využívání dostupných i námi vytvořených názorných pomůcek a materiálů

8. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

<i>Na konci vzdělávacího období by dítě mělo:</i>	<i>Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>snažit se řešit známé situace na základě nápodoby či opakování</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ poskytneme žákům nabídku podnětů a úkolů tak, aby se dokázali orientovat při plnění úkolu a řešení známých situací; naučené postupy přenášíme do dalších životních situací ve spolupráci s rodinou
<ul style="list-style-type: none"> • <i>snažit se porozumět jednoduchým pokynům a plnit je</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ využíváním vizuální podpory, používáním jednoduchých vět a stručných pokynů rozvíjíme porozumění řeči
<ul style="list-style-type: none"> • <i>být schopno orientovat se ve svém nejbližším známém prostředí</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zrakovou podporou a opakováním známých situací trénujeme u žáků orientaci ve svém nejbližším známém prostředí; manipulací, hrou a činnostním učením vytváříme u žáků představy o základních prostorových pojmech
<ul style="list-style-type: none"> • <i>dokázat se orientovat v časovém režimu dne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dodržováním každodenních rituálů vytváříme u žáků povědomí o časové struktuře dne (strukturovaný režim dne přizpůsobujeme schopnostem žáků); strukturovaný režim dne podporujeme využíváním akustických signálů i vizuálních symbolů
<ul style="list-style-type: none"> • <i>snažit se překonávat pocity strachu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ navozováním zátěžových situací trénujeme překonávání stresových situací, pocitu strachu, podporujeme snazší navázání kontaktu, pocitu bezpečí a jistoty

9. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

<i>Na konci vzdělávacího období by dítě mělo:</i>	<i>Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozpoznávat nejbližší a známé osoby a dokázat se s nimi dorozumět jakoukoliv formou komunikace</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prostřednictvím praktických nácviků, přiřazováním a výběrem na pokyn procvičujeme poznávání osob v nejbližším prostředí ve skutečnosti i na fotografiích; využíváním verbálních i neverbálních prostředků komunikace komunikujeme s žáky podle jejich individuální komunikační úrovně, podle potřeby zařazujeme prostředky AAK
<ul style="list-style-type: none"> • <i>dokázat reagovat na své jméno</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ častým oslovováním žáka, využíváním didaktických her podněcujeme u žáků reakci na jeho jméno, vzájemnou komunikaci
<ul style="list-style-type: none"> • <i>vnímat jednoduché pokyny a dokázat na ně reagovat, vyjadřovat souhlas či nesouhlas</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ záměrně využíváme a navozujeme situace které vybízejí žáka ke spontánní komunikaci nejen mezi žákem a dospělými, ale i mezi vrstevníky; zařazováním her, činností a fázových cvičení zaměřených na rozvoj funkcí komunikace trénujeme reakci na jednoduché pokyny
<ul style="list-style-type: none"> • <i>různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky vyjadřovat své potřeby, pocity a nálady</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vytvářením vhodných podmínek umožňujeme žákům vyjádřit jejich prožívání, potřeby, pocity a nálady
<ul style="list-style-type: none"> • <i>dokázat pozdravit a reagovat na pozdrav adekvátním způsobem</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zařazováním rituálů na přivítání a rozloučení se se žákem podněcujeme reakci na pozdrav vhodným způsobem

10. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

<i>Na konci vzdělávacího období by dítě mělo:</i>	<i>Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>prostřednictvím svého těla si uvědomovat svoji osobu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zařazujeme napodobování pohybu i rytmické prvky s hrou na tělo a tím podporujeme vnímání jednotlivých částí těla, tělesné schema; prostřednictvím somatických, vibračních a vestibulárních podnětů, využitím bazální stimulace utváříme u žáků vědomí vlastní osoby
<ul style="list-style-type: none"> • <i>poznávat členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ přiřazováním fotografií, pojmenováním a přímou interakcí podporujeme poznávání členů rodiny a osob z nejbližšího okolí žáků
<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozlišovat osoby různého pohlaví</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ využíváním didaktických pomůcek, upozorňováním na charakteristické znaky pohlaví seznamujeme žáky s rozdílností pohlaví (chlapec-dívka, muž-žena); v oblasti sexuální výchovy úzce spolupracujeme s rodinou; podporujeme rozvoj hry jako prevenci autostimulací
<ul style="list-style-type: none"> • <i>dokázat navázat kontakt a zvládat adekvátní dorozumívání se s okolím</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ praktickými činnostmi a modelovými situacemi rozvíjíme navazování sociálních kontaktů; formou ranních komunikačních činností cíleně rozvíjíme adekvátní se dorozumívání s okolím, odstraňujeme nevhodné projevy chování
<ul style="list-style-type: none"> • <i>spolupracovat se svými spolužáky i učiteli</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ formou komunikačních her cíleně procvičujeme poznávání spolužáků a učitelů, nacvičujeme sociální komunikaci (pozdrav, poděkování, prosba, oslovení) verbálně i s využitím prvků AAK
<ul style="list-style-type: none"> • <i>dokázat se chovat k cizím lidem zdrženlivě</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prostřednictvím společných diskuzí, komunikačních her, instruktážních filmů i pohádek zpřístupňujeme žákům informace o možném zneužívání vlastní osoby

11. KOMPETENCE PRACOVNÍ

<i>Na konci vzdělávacího období by dítě mělo:</i>	<i>Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>mít zautomatizované základy osobní hygieny a nejjednodušší úkony sebeobsluhy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pravidelným procvičováním, formou didaktických her, navozováním modelových situací, nápodobou a fyzickým vedením, využíváním procesuálních schémat trénujeme u žáků základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti
<ul style="list-style-type: none"> • <i>znát a umět používat předměty denní potřeby</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ praktickou manipulací, činnostním učením, přiřazováním, tříděním, výběrem na slovní pokyn zpřístupňujeme žákům předměty denní potřeby a seznamujeme je s jejich funkcí; procvičujeme se žáky používání předmětů denní potřeby v praktických situacích
<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozpoznávat předměty různých tvarů a velikostí, uchopovat je a dokázat s nimi účelně manipulovat</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ praktickými senzomotorickými činnostmi a aktivitami rozvíjíme u žáků různé úchopy, manipulaci s předměty, vizuomotorickou koordinaci; používáním předmětů různých tvarů, velikostí a materiálů rozvíjíme taktilně-kinestetické vnímání
<ul style="list-style-type: none"> • <i>při práci s různými materiály využívat jednoduché pracovní techniky</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ využíváním procesuálních schémat, strukturovaných úloh, názoru, nápodoby a vysvětlení podporujeme u žáků samostatnost při plnění jednoduchých základních pracovních technik; tyto dovednosti uplatňujeme při práci s různým materiálem a v různém prostředí
<ul style="list-style-type: none"> • <i>podílet se na jednoduchých praktických činnostech</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pravidelným každodenním procvičováním a předkládáním dostatečného množství příležitostí umožňujeme žákům podílet se na jednoduchých praktických činnostech

HODNOCENÍ V PŘÍPRAVNÉM STUPNI ZÁKLADNÍ ŠKOLY SPECIÁLNÍ

Pro průběžné hodnocení využíváme motivační razítka, obrázky a jiné různé druhy sociálních a materiálních odměn.

Děti jsou hodnoceny po celé období školní docházky z oblastí uvedených ve školním vzdělávacím programu.

Při hodnocení v souladu se školními výstupy se hodnotí zejména následující oblasti:

9. *rozvoj sebeobslužných dovedností*
10. *rozvoj sociálních dovedností (hygienické návyky, sociální vztahy)*
11. *rozvoj smyslového vnímání*
12. *rozvoj komunikativní a interaktivní dovednosti*
13. *rozvoj a procvičování hrubé i jemné motoriky, grafomotorické schopnosti*
14. *rozvoj pozornosti a soustředění*
15. *rozvoj pracovních dovedností, samostatnosti při práci*
16. *rozvoj adaptačních schopností, příprava na školu*

Podle úrovně schopností je třeba u dětí probouzet psychické funkce (pozornost, paměť i volní vlastnosti potřebné k osvojování učiva) – míra úspěšnosti je u jednotlivých dětí individuálně odlišná. Rozvíjení motoriky a získání co nejvyšší míry pohybové samostatnosti umožňuje dětem získat určitou míru soběstačnosti. Pohybové kompetence a celkové zprostředkování zkušeností prostřednictvím těla umožňuje dětem s těžkým handicapem navázat kontakt s jejich okolím.

Navázání kontaktu ještě umocňuje objevení vhodné komunikace. Podle míry postižení lze volit i různé druhy alternativní a augmentativní komunikace. Je počítáno se strukturalizací a vizuálními časovými režimy, vytvářenými individuálně pro děti s autismem.

Rozvíjení estetického cítění, hudebních, výtvarných zájmů a jednoduchých pracovních dovedností může vést k eliminaci problémového chování dětí, k rozvoji jejich dovedností i pro volný čas tak, aby soužití s nimi nekladlo mimořádné nároky na jejich okolí.

Nalezení vhodné formy dorozumění s okolím a každá dovednost, kterou si děti osvojí, se projeví ve zlepšení kvality celého jejich dalšího života.

Hodnocení zásadně počítá s mírou handicapu dětí (netrestá za postižení), bere v úvahu uvedené principy a toleranční rozpětí dané učebním plánem, zaměřuje se na vztah dětí k jednotlivým činnostem, počítá s téměř plnou asistencí. U těžce postižených dětí je asistence v jedné oblasti nutná pro stimulaci vlastní aktivity v oblastech jiných.

Hodnocení dětí se nezříká přiměřené náročnosti, přesto má charakter převážně motivační.

Celkové hodnocení v přípravném stupni

Při celkovém hodnocení je žákům přípravného stupně 2x ročně vydáváno **osvědčení ve formě širšího slovního hodnocení**. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jeho vývoji, respektuje individuální předpoklady, nestejně tempo zrání a naznačuje perspektivy dalšího rozvoje žáka. Hodnotí se nejen vzdělanostní úroveň, ale přihlíží se k úsilí vynaloženému žákem, k jeho postojům k učení, jeho snaze a míře postižení. Širší slovní hodnocení dokáže lépe vystihnout individuální pokrok každého žáka a poskytuje celistvější informace o silných a slabých stránkách jeho výkonu.

Širší slovní hodnocení je formulováno ve smyslu pozitivní motivace a podpory osobního rozvoje žáka.

Širší slovní hodnocení obsahuje:

- Konkrétní informaci o úrovni osvojených vědomostí, dovedností a návyků, kterých žák dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů, jejich srovnáním s předešlými výkony žáka
- Popis chování při výuce, míru samostatnosti při zvládnání zadaných požadavků
- Výpověď o sociálním chování žáka, jeho schopnosti spolupracovat, podřídit se, pomoci druhým
- Posouzení individuálních vlastností žáka, mají-li vztah ke sledovanému pokroku ve vývoji jeho osobnosti

Zápis vzdělávacího programu na vysvědčení

Na vysvědčení zapisujeme vzdělávací program do příslušné kolonky následovně:

Školní vzdělávací program pro základní školu speciální (lze použít zkratku: ŠVP pro ZŠS), č. j. SZS 700/2010 – školní vzdělávací program pro přípravný stupeň základní školy speciální (lze použít zkratku: ŠVP pro přípravný stupeň ZŠS)

PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ, PRŮBĚH A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁNÍ

Dle platného školského zákona se příprava na vzdělávání dětem se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo s autismem se může poskytovat v přípravném stupni základní školy speciální. Tato příprava se uskutečňuje se souhlasem zákonného zástupce a na základě písemného doporučení školským poradenským zařízením.

Třídy přípravného stupně ZŠS zřizuje zřizovatel ZŠS.

O zařazení dítěte do třídy PS ZŠS rozhoduje ředitel školy na žádost zákonného zástupce a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení.

Do třídy PS ZŠS lze zařadit dítě od školního roku, v němž dosáhne 5 let věku, do zahájení povinné školní docházky, a to i v průběhu školního roku.

*Školní vzdělávací program je koncipován do jednoletého vzdělávacího programu, který mohou děti dle svých individuálních možností absolvovat dva nebo i tři školní roky. Jednotlivé činnosti a dovednosti je třeba rozvíjet a postupně zvyšovat jejich náročnost podle možností a schopností žáků. Každý žák má proto vypracován svůj **osobnostní vzdělávací plán**, podle kterého je vzděláván a následně i hodnocen v průběhu i na konci školního roku. Tento osobnostní vzdělávací plán je součástí spisové dokumentace žáka.*

Pro přípravný stupeň ZŠS může být zřízena samostatná třída, která má 4-6 žáků, anebo se žáci mohou individuálně zařazovat do tříd ZŠS.

Vzdělání je ukončeno vydáním osvědčení o absolvování příslušného ročníku PS. Po ukončení přípravy na vzdělávání jsou děti zařazovány do nejvhodnější formy vzdělávání – individuální integrace, skupinové integrace v základní škole hlavního vzdělávacího proudu, základní škole praktické nebo v základní škole speciální vždy na základě vyšetření a doporučení poradenského zařízení (nejčastěji SPC) a na základě rozhodnutí rodičů nebo zákonných zástupců

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE PRO PODZIMNÍ OBDOBÍ – ZÁŘÍ, ŘÍJEN, LISTOPAD

<i>Výchovně vzdělávací cíle</i>	<i>Činnosti</i>
<p>Dítě by mělo:</p> <p><u>Oblast biologická</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu, házet a chytat míč, používat různé sportovní náčiní - koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou, užívat tělocvičné nářadí - zachovávat správné držení těla - zvládnout sebeobsluhu, starat se o osobní hygienu - zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony 	<ul style="list-style-type: none"> - chůze, běh, lezení, střídání chůze a běhu - turistika - koordinace pohybů při chůzi - správné dýchání a držení těla při chůzi, běhu... - hry s míčem, hod, koulení, hod na cíl... - cvičení s využitím např. kuželů, obručí, švihadel a dalšího náčiní - cvičení zaměřené na posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin, na získání návyků správného držení těla - nácvik dýchání - chůze po schodech, běh daným směrem, prolézání tunelu... - cvičení na lavičkách – výstup, sestup, chůze po lavičce... - cvičení podle nápodoby v leže na zádech - skok snožmo, poskoky - pohybové hry, pohybové vyjádření písničky, nácvik tanečku - rytmizace říkadel - zouvání, obouvání, svlékání, oblékání oděvu, používání WC, použití mýdla a ručníku, používání kapesníku - práce s papírem – trhání na malé kousky, nalepování, napichování na špejli - udržování svého pracovního místa v čistotě - úklid hraček a pomůcek

<ul style="list-style-type: none"> - ovládat koordinaci oko – ruka, zvládat jemnou motoriku - umět stolovat - zacházet s různými materiály a pomůckami - umět pojmenovat části těla, některé orgány a znát jejich funkce - vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů <u>Oblast psychologická</u> ROZVOJ JAZYKA A ŘEČI - snažit se správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči 	<ul style="list-style-type: none"> - cvičení paže, lokte, zápěstí, dlaně a prstů, tvoření špetky, uchopování předmětů - zpracovávání modelíny oběma rukama, trhání mod. na malé kousky... - práce s přírodninami – sbírání, přebírání, třídění, vkládání do malých otvorů, navlékání, ...- figurky z kaštanů, žaludů... - práce s pískem – bábovičky, tunely, hrady, nakládání.... - mačkání papíru do kuličky, lepení - správné sezení u jídla, používání tácků a ubrousků - používání lžice, příboru - dodržování hygieny při stolování - práce s přírodninami – trhání listů podle žilek, otiskování listů, lisování a lepení, navlékání listů, třídění a nalepování semen - ukazování částí těla na sobě i na druhém - pojmenovávání ukazovaných částí těla - povídání si o funkci jednotlivých částí a orgánů - diferenciační cvičení – třídění dvou zřetelně odlišných předmětů - sluchová cvičení s využitím zraku, otáčení se za zvukem - dechová cvičení nádech nosem, výdech ústy, foukání - poznávání vůní a pachů, poznávání chutí a vůní ovoce - masáže rukou a prstů, doteková stimulace - orientace ve třídě, ve škole a v blízkém okolí školy - napodobování hlasů zvířat, nácvik říkanek a písniček - napodobování různých zvuků - provádění dechových cvičení – nádech nosem, výdech ústy, foukání a sání
---	--

<p>- pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno</p> <p>- formulovat přání, odpovídat na otázky</p> <p>- domluvit se slovy i gesty</p> <p>- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)</p> <p>ROZVOJ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ</p> <p>- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, posřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)</p> <p>- vědomě využívat všech smyslů, záměrně poslouchat, vnímat, všímat si</p>	<p>-nácvik zdravení dětí i dospělých</p> <p>- pojmenovávání předmětů a obrázků</p> <p>- nacvičování jmen spolužáků i nejbližších pedagogů (pasivně i aktivně)</p> <p>- nacvičování názvů používaných pomůcek (pasivně i aktivně)</p> <p>- nácvik vyslovení přání</p> <p>- nácvik požádání a poděkování</p> <p>- důsledné pojmenovávání všech předmětů, pomůcek i činností a vyžadování téhož po dětech</p> <p>- důsledné používání všude, kde to lze a vyžadování téhož po dětech</p> <p>- vypravování a předcítání příběhu a důsledné kontrolování porozuměnému</p> <p>- nasvěcování předmětů, fixace zraku, rozeznávání světla a tmy</p> <p>- uchopování viděných předmětů a manipulace s nimi</p> <p>- ukládání předmětů do krabice, misky... podle vzoru</p> <p>- přiřazování předmětů k fotografiím a opačně</p> <p>- rozlišování dvou plošných tvarů</p> <p>- rozlišování dvou výrazně odlišných barev</p> <p>- přiřazování dvou shodných předmětů</p> <p>- třídění tří výrazně odlišných předmětů</p> <p>- třídění jednoho materiálu – dva komponenty</p> <p>- přiřazování fotografií k obrázkům a opačně</p> <p>- práce s dějovým obrázkem – vyhledávání detailů podle předlohy</p> <p>- provádění vizuomotorických cvičení – napodobování pohybů hrubé motoriky</p> <p>- otáčení se za zvukem s využitím zrakové opory</p>
---	---

<p>(kam, který zvuk patří, komu hlas patří)</p> <p>- vědomě využívat všech smyslů, záměrně využívat čich, chuť i hmat</p> <p>- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pozorné poslouchání zvuků každodenního života ve třídě, v přírodě i v městské krajině - reagování na své jméno, oslovení a zavolání - poznávání spolužáků a učitelů podle hlasu - poznávání hlasů některých domácích zvířat - poznávání zvuků hudebních nástrojů se zrakovou oporou - nacvičování sluchově motorických cvičení a her <ul style="list-style-type: none"> - očichávání příjemných i nepříjemných vůní i pachů předmětů patřících do školy, do přírody i do městské krajiny - poznávání vůní a chutí ovoce a zeleniny - rozlišování čichem, co je k jídlu a co není k jídlu - určování jednotlivých chuťových vlastností – sladké, slané - rozlišování potravin podle chutí a vůní - poznávání hmatem jednoduchých běžně používaných předmětů s využitím zrakové opory - masírování rukou a prstů - dotýkání se a ohmatávání různých materiálů - hraní si s pískem a s kamínky – nabírání, přesypání, přesávání - poznávání hmatem jednoduchých běžně používaných předmětů bez využití zrakové opory - hraní si s přírodninami – vybírání (hledání), ohmatávání, vtlačování do měkkého materiálu - třídění přírodnin s využitím zrakové opory - poznávání materiálů hmatem – papír, látka, dřevo, plast - třídění hmatem jednoduchých běžně používaných předmětů s využitím zrakové opory - hra s vodou – nabírání, přelévání - nácvik rozlišování vlhkosti – suché, mokré - nácvik rozlišování teploty – teplé, studené <ul style="list-style-type: none"> - správné pojmenovávání a rozlišování členů rodiny
--	--

- motivace k další činnosti

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE PRO ZIMNÍ OBDOBÍ – PROSINEC, LEDEN, ÚNOR

<i>Výchovně vzdělávací cíle</i>	<i>Činnosti</i>
<p>Dítě by mělo:</p> <p><u>Oblast biologická</u></p> <ul style="list-style-type: none">- umět zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami... - vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a umět jej přizpůsobit pokynu - rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí, chovat se tak, aby neohrožovalo sebe ani druhé - zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony - ovládat dechové svalstvo, umět sladit pohyb se zpěvem, používat jednoduché hudební nástroje - zvládat překonávání překážek, pohybovat se ve skupině dětí	<ul style="list-style-type: none">- stavba z kostek – postav co umíš, komín, ohradu...- ukládání kostek do krabice- práce s papírem – řetěz na stromek – ohýbání, lepení...- dodržování hygieny – použití hřebenu, kartáčku na zuby...- hra na obchod, hra na vaření s dětským nádobím - hra na zrcadlo – vzpažení, upažení, předpažení, připažení, dřep, sed, klek, leh na břiše i na zádech - správná životospráva – zdravé potraviny, dostatek pohybu...- chování ve třídě, u stolu, na hřišti, na ulici, v dopravních prostředcích....- správně se oblékat – oblékání a svlékání čepice, rukavic a šály- vykrajování, pečení cukroví- prostírání stolu k jídlu- úklid stolu – utření pracovní plochy- mytí a utírání nádobí - pravidelné dýchání, správné držení těla při dýchání- rytmizovaná chůze, chůze na hudbu- pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami- hra na jednoduché hudební nástroje, hra na tělo - prolézání tunelem, bednou- přelézání bedny, výstup, sestup, seskok...- lezení po lavičce, přeskokování lavičky...

- zvládat jednoduché úklidové práce

- zacházet s drobnými pomůckami, různými druhy materiálu, výtvarným a grafickým materiálem...

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů

- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou

- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy

- zvládat jemnou motoriku, zacházet s předměty denní potřeby, pomůckami a náčiním využívanými ve škole

- chůze v nerovném terénu
- hry na sněhu – koulování, klouzání na ledu, sáňkování...

- úklid stolu po jídle, utírání tabule
- ukládání hraček a pomůcek na své místo
- práce s mozaikovou stavebnicí
- tvoření válečků z modelovací hmoty
- stříhání proužku papíru na kousky, popř. podle čáry
- práce s různými materiály např. vata, karton, sypké směsi, pet lahve...

- poznávání hudebních nástrojů podle zvuku
- rozlišování – teplé/studené, měkké/tvrdé, suché/mokrý, hladké/drsné
- pojmy na, ve, do, pod
- plnění jednoduchých příkazů – dej míč na stůl, jdi ke dveřím...
- třídění předmětů - třídění obrázků podle obsahu
- cvičení sání, lízání
- poslech krátkých skladeb

- cvičení obratnosti – stoj na jedné noze s oporou i bez opory
- hry s vodou a ve vodě
- koupání v brouzdališti, plavání v bazénu
- chůze po šikmé ploše, po laně, po čáře...
- pohyb podle rytmických doprovodů
- dechová cvičení, relaxační cvičení, prvky jógy
- pobyt na čerstvém vzduchu – vycházky
- hygienické návyky – mytí rukou..., mytí ovoce před jídlem...
- správně se oblékat, jaké oblečení je ven, jaké je do školy...
- stolování – zdravá strava

- práce s textilním materiálem – překládání, stříhání, lepení...
- koláž, použití provázků, nití, knoflíků, korálků, vlny....- navlékání, lepení, namotávání

Oblast psychologická

ROZVOJ JAZYKA A ŘEČI

- snažit se správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči

- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity

- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)

- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu)

- sledovat a vyprávět příběh

ROZVOJ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)

- provlékání provázků
- stehy na cvičné desce

- cvičení mluvidel před zrcadlem
- cviky rtů a jazyka
- doteková stimulace obličejových svalů

- časté motivování dětí k souvislému mluvnímu projevu

- rozšiřování slovníku v souvislosti s používáním nových pomůcek, důsledná kontrola porozumění, motivovat děti, aby se na nesrozumitelné pojmy samy ptaly

- trénování říkanek, písniček – předříkávání, zpívání dětem

- vypravování a předčítání příběhů a pohádek, vybízení dětí k reprodukci a to případně po předvedení
- poslech pohádek a písniček

- rozlišování tří plošných tvarů
- rozlišování tří výrazně odlišných barev
- přiřazování dvou shodných obrázků – obrázkové lotto
- třídění obrázků podle obsahu
- práce s tematickým, dějovým obrázkem – vyhledávání detailů podle pokynů
- provádění vizuomotorických cvičení – napodobování pohybů hrubé motoriky
- nacvičování rytmického střídání dvou obrázků
- třídění dvou plošných tvarů

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně poslouchat, vnímat, všímat si (kam, který zvuk patří, komu hlas patří)

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně využívat čich, chuť i hmat

- třídění dvou výrazně odlišných barev
- skládání celku ze dvou částí
- provádění vizuomotorických cvičení – napodobování pohybů jemné motoriky
- párování obrázků a jejich stínů
- třídění tří plošných tvarů
- třídění tří výrazně odlišných barev
- skládání celku ze dvou a více částí

- poznávání spolužáků a učitelů podle hlasu
- poznávání hlasů některých volně žijících živočichů
- poznávání zvuků hudebních nástrojů se zrakovou oporou i bez ní
- určování známých zvuků i bez zrakové opory
- provádění sluchové motorických cvičení a her, rytmických cvičení
- napodobování výslovnosti a rozlišování krátkých a dlouhých slabik
- rozlišování intenzity zvuků – slabý, silný
- experimentování s rytmickými nástroji

- rozlišování čichem, co je jedlé, co není k jídlu
- určování jednotlivých chuťových vlastností – sladké, slané, kyselé
- poznávání některých kuchyňských surovin podle chuti i vůně
- provádění dechových cvičení – foukání, sání, kousání
- trénování ochranné čichové funkce – poznávání nebezpečných látek a zkažených potravin
- rozlišování potravin podle chuti i podle vůně
- poznávání povrchové úpravy materiálů a předmětů – jemné, drsné, hladké, hrubé
- provádění dotekové stimulace
- třídění přírodnin bez zrakové opory
- hry s bublinkami
- poznávání materiálů podle hmatu – papír, látka, dřevo, plast, sklo
- třídění běžně používaných předmětů bez využití zrakové opory

- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost

- chápat základní časové souvislosti

- chápat základní prostorové souvislosti

- zaměřovat se na to, co je z hlediska poznávacího důležité (odhadovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)

ROZVOJ SEBEPOJETÍ, CITŮ A VŮLE

- uvědomovat si svou samostatnost

- ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí

- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné

- masírování rukou a prstů

- hra se sněhem a ledem, vlastnosti sněhu, rozlišování podoby sněhu – suchý, mokrý

- střídavé předkládání oblíbených a neoblíbených činností a postupně prodlužovat dobu věnovanou činnostem neoblíbeným

- trénování orientace v čase, stále zdůrazňování jednotlivých činností během dne (rozdíl mezi dnem a nocí, roční období)

- trénování orientace v prostoru, stále zdůrazňování polohy věcí případně postavení osob – pojmy: mezi, u, k, v, ve

- poznávání a pojmenovávání domácích zvířat, některých volně žijících zvířat, zvířat žijících v ZOO, seznamování se s jejich způsobem života

- nacvičování chápání kvantitativních vztahů – málo, hodně, všechno, nic

- nacvičování zobecňování

- vyhledávání společných znaků různých předmětů případně jevů

- vyhledávání různých znaků stejných nebo podobných předmětů případně jevů

- důsledné rozlišování způsobu práce – individuální, samostatná, kolektivní

- odbourávání prodlužovaného loučení s rodiči při doprovázení do třídy

- odbourávání přitulnosti k pedagogům, kteří dítě nemají ve své péči

- nacvičování přiměřených projevů radosti

- nacvičování přiměřených projevů smutku a lítosti

- nacvičování jednoduchých společenských i pohybových her s pravidly

a zdůvodněné povinnosti

- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které toto vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích)

ve dvojici, ve trojici, ve skupině

- nacvičování pravidel společenského chování při stolování – přání dobré chuti, společné stolování, služby – prostírání, úklid po jídle
- trénování ukládání pomůcek a svého oblečení
- trénování převlékání, plnění úkolů ve škole i doma

- nácvik rozpoznávání nebezpečných situací v praxi i na obrázcích
- nácvik odmítnutí některých činností
- využívání modelových situací

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE PRO JARNÍ OBDOBÍ – BŘEZEN, DUBEN, KVĚTEN

<i>Výchovně vzdělávací cíle</i>	<i>Činnosti</i>
<p>Dítě by mělo:</p> <p><u>Oblast biologická</u></p> <ul style="list-style-type: none">- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky - znát části těla, mít povědomí o těle a jeho vývoji - vědomě napodobovat pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej pokynu, používání tělocvičného nářadí - ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem - mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc	<ul style="list-style-type: none">- svlékání, oblékání tepláků, mikiny, cvičebního úboru....- udržování pořádku v oblečení, skládání oděvu, věšení oděvu na ramínko- zapínání a rozepínání knoflíků na modelu i na svém oblečení- dodržování hygienických zásad- předcházení nemocem - poznávání vlastního těla, jeho růstu a změn- rozlišení – chlapci, děvčata, muži, ženy - cvičení obratnosti – přetáčení z lehu na břicho do lehu na zádech a opačně- kolébka na zádech- předklon, záklon, úklony na obě strany- cvičení na žebřinách- běh na krátké vzdálenosti - rytmizace říkadel, hra na tělo, pohybové hry s říkadly, nácvik tanečku- zpěv jednoduchých písní – dbát na správné dýchání a výslovnost - péče o čistotu těla, hygiena během dne, poznávání symbolů – dopravních, v nemocnici,...- používání ochranných pomůcek – přilba při jízdě na kole, rukavice při práci na zahradě....- dodržování zásad bezpečnosti práce – neběhat s nástroji...

<ul style="list-style-type: none"> - zvládat běžné způsoby pohybu i v různém prostředí - zachovávat správné držení těla - vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů - koordinovat lokomoci a zvládat překonávání překážek - ovládat koordinaci oko – ruka, jemnou motoriku... - starat se o osobní hygienu, postarat se o sebe a své věci <p><u>Oblast psychologická</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání nebezpečných věcí, látek... vyhýbání se jim - nácvik správné reakce v případě potřeby a požádání o pomoc - chůze po špičkách, po patách po vnější hraně nohy, pomalá chůze i rychlá – střídání tempa a směru, chůze na hudbu - hry s míčem – kutálení, házení, chytání, hod na cíl- shazování kuželek - jízda na tříkolce, koloběžce, kole - dechová cvičení, prvky jógy, koordinace pohybů při chůzi - rozlišování plošných tvarů, rozlišování barev - určování směru a původu zvuku - směrová orientace – řazení předmětů, pojmy nahoře/dole - poznávání předmětů hmatem s i bez zrakové opory - rozlišování potravin podle chuti - pobyt na dětském hřišti – průlezky, skluzavka,... - turistika - upravování pískové plochy rukama i náradím, vybírání kamínků - práce montážní a demontážní se stavebníci stavba z kostek – dům, most... - skládání z papíru - práce i s jinými druhy materiálu - grafomotorická cvičení - používání WC, mýdla, ručníku, kapesníků... - dodržování správné hygieny při stolování - udržování pořádku ve svých věcech – skládání a ukládání do skříní, šuplíků - šněrování bot, uzal, pokus o smyčku
---	--

ROZVOJ JAZYKA A ŘEČI

- snažit se správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- projevovat zájem o knihy, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- sledovat očima zleva doprava
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- poznat napsané své jméno

ROZVOJ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ

- vědomě využívat všech smyslů, pozorovat, potřebovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)

- cvičení mluvidel před zrcadlem
- cviky rtů a jazyka
- doteková stimulace obličejových svalů
- předkládání obrázkových knih, ukazování obrázků, motivování k ukazování jmenovaných obrázků
- předčítání z knih
- nácvik obracení listů v knihách
- nácvik správného zacházení s knihami a ukládání knih do knihovny
- předkládání a ukazování a pojmenovávání všech pomůcek ve správném směru a to zleva doprava a trvání na jmenování ve správném směru
- předkládání, ukazování a pojmenování symbolů zároveň s předměty a obrázky a stručné vysvětlování významu
- přiřazování symbolů k předmětům a obrázkům a opačně
- přiřazování symbolů ke slovům
- seznamování se svým jménem napsaným hůlkovým písmem, přiřazování jména k fotografii a opačně
- důsledné podepisování všech dětských prací a trvání na pozorování
- rytmické střídání dvou a tří plošných tvarů
- rytmické střídání dvou a tří výrazně odlišných barev
- rozlišování předmětů i objektů podle velikosti, tvaru – hranaté, kulaté
- přiřazování dvojic obrázků z různých úhlů
- přiřazování dvojic obrázků – celek, detail
- provádění vizuomotorických cvičení – napodobování pohybů jemné motoriky
- rozlišování šesti základních barev
- poznávání rozdílů mezi předměty a obrázky (ubýlo, přibylo, změnilo se)

<p>- vědomě využívat všech smyslů, záměrně poslouchat, vnímat, všímat si (kam, který zvuk patří, komu hlas patří)</p> <p>- vědomě využívat všech smyslů, záměrně využívat čich, chuť i hmat</p> <p>- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - třídění předmětů i objektů na obrázcích na dvě a na tři popř. na čtyři skupiny podle vlastností: barva, tvar, velikost - třídění předmětů i objektů na obrázcích podle použití - párování dvojic obrázků podle logických souvislostí - rozlišování intenzity zvuku – slabý, silný - rozlišování zvuků každodenního života ve třídě, v městské krajině a v přírodě - poslouchání hudby a poznávání zvuků hudebních nástrojů - určování směru zvuku - rozlišování a určování hlasů zvířat - rozvíjení smyslu pro rytmus - rozlišování a určování krátkých a dlouhých slabik - experimentování s rytmickými nástroji - určování jednotlivých chuťových vlastností – sladké, slané, kyselé, hořké - poznávání a rozlišování vůní a pachů spojených se životem v přírodě, ve třídě, ve městě - trénování čichové paměti - poznávání a určování materiálů – papír, látka, dřevo, plast, sklo, kov (železo) - hledání jmenovaných známých předmětů hmatem - poznávání vlastností materiálů a předmětů – měkké, tvrdé, tupé, ostré... - poznávání plošných geometrických tvarů pouze hmatem - poznávání povrchové úpravy materiálů a předmětů – jemné, drsné, hladké, hrubé - cvičení dotekové stimulace - trénování hmatové paměti - nácvik plnění jednoduchých pokynů – podej, odnes, přines, sestav, rozříd, nakreslí....
--	---

<p>- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat</p> <p>- chápat základní časové souvislosti</p> <p>- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit</p> <p>ROZVOJ SEBEPOJETÍ, CITŮ A VŮLE</p> <p>- uvědomovat si své možnosti a limity (své silné a slabé stránky)</p> <p>- těšit se z hezkých a příjemných zážitků z přírodních i kulturních krás</p> <p>- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním</p> <p>- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně)</p>	<p>- nácvik vyřízení jednoduchého vzkazu</p> <p>- nácvik pojmů – všechno, nic, hodně, málo, prázdný, plný, stejně, menší, větší</p> <p>- praktické využívání např. při rozdělování odměn, pastelek, korálků, kostek....</p> <p>- trénování orientace v čase – roční období, přiřazování obrázků typických znaků k tematickým a dějovým obrázkům ročních dob</p> <p>- vypravování o počasí typickém pro dané roční období</p> <p>- trénování říkanek, písniček – předříkávání, zpívání dětem a s dětmi</p> <p>- nácvik reprodukce a předvedení říkanek a písniček před publikem – spolužáky na požádání</p> <p>- trénování rozpoznávání svých schopností, důsledné ujišťování dětí, co je v jejich silách a co není, každý má jiné schopnosti</p> <p>- trénování rozpoznávání a uvědomování si, co je příjemné a co není, co je hezké a co není</p> <p>- trénování rozpoznávání a uvědomování si hodnocení, trénování přijímání i negativního hodnocení</p> <p>- nacvičování vypravování svých zážitků, sdělení hodnocení nacvičování zachycování svých zážitků kresbou</p>
--	--

- poznat některá čísllice a písmena případně slova

- chápat slovní vtip a humor

ROZVOJ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ, MYŠLENKOVÝCH
OPERACÍ, PŘEDSTAVIVOSTI A FANTAZIE

- vědomě využívat všech smyslů, zrakové vnímání

- vědomě využívat všech smyslů, sluchové vnímání

- vědomě využívat všech smyslů, čichové, chuťové a hmatové vnímání

- poznávání číslic do 5, přiřazování stejných číslic

- poznávání psané podoby svého jména

- přiřazování psané podoby svého jména k fotografii

- skládání svého jména z písmen podle předlohy

- číslicové i písmenové loto

-obrázkové loto

- používání slovních hříček a nácvik porozumění jim

- skládání celku ze dvou a více částí

- orientace v tematickém a dějovém obrázku

- skládání jednoduchých staveb a obrazů z geometrických tvarů podle předlohy i pouze do obrysů

- párování dvojic podle logických souvislostí

- cvičení vizuomotorické koordinace – jemná motorika, grafomotorická cvičení

- rozvíjení smyslu pro rytmus

- určování zvuků a hlasů – stejný, jiný

- určování směru zvuku

- poslech hudby

- určování krátkých a dlouhých slabik

- poznávání kvalitních a zkažených potravin

- rozlišování vůní a pachů spojených se životem ve třídě, ve městě a v přírodě

- určování vůní a chutí – stejné, jiné

- třídění plošných geometrických tvarů pouze hmatem

- určování vlastností materiálů podle hmatu

- hra s pískem a s kamínky

-hra s vodou

- trénování hmatové paměti

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

ROZVOJ SEBEPOJETÍ, CITŮ A VŮLE

- pochopit a snažit se zorganizovat hru za pomoci dospělého

- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky

- motivace a podpora samostatného a tvořivého projevu

- nacvičování jednoduchých společenských i pohybových her s pravidly ve dvojici, trojici, ve skupině

- navozování příjemných situací

- nácvik vyrovnávání se s nepříjemnými situacemi

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE PRO OBLAST SOCIÁLNÍ, SOCIOKULTURNÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ

Veškeré činnosti z oblasti sociální, sociokulturní a environmentální jsou natolik specifické a stále se opakující a proto prolínají celým výchovně vzdělávacím procesem.

Plán činností pro období září – červen pro oblast sociální, sociokulturní a environmentální:

<u>Oblast sociální</u> - navazovat kontakty s dospělými ve škole, překonat stud	- rozlišovat mezi rodiči a učiteli (chování) - adaptace na školní prostředí - seznámení s prostředím třídy - seznámení s pedagogy, spolužáky – seznamovací hry např. Na jména...
- komunikovat s dospělými vhodným způsobem, respektovat pedagoga	- nácvik pozdravu – zdravíme dospělé, zdravíme kamarády - navázání pozitivního vztahu s vrstevníky, učitelem - oslovení dospělého, spolužáka – důsledné rozlišování při oslovování dospělého (odbourávání slov jako „Ahoj“, „hej“ apod.) - využití námětových a didaktických her
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství	- navozování příjemné přátelské atmosféry - využívání společenských, stolních her i her symbolických a didaktických - řízené komunikační hry a činnosti - přirozené hry a činnosti v kolektivu dětí – navazování přátelství a spolupráce mezi dětmi

<p>- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, ve škole i na veřejnosti</p>	<p>- seznámení se s danými pravidly (pravidla ve třídě, školní řád apod.) - dodržování daných pravidel - rozlišování mezi „domácím“ a „školním“ chováním (jiná pravidla můžeme mít ve třídě, jiná doma) - poslech pohádky (s tematikou dodržování pravidel)</p>
<p>- respektovat přání a potřeby jiného dítěte, dokázat se rozdělit (o úkol, pamlskek, hračky...), nabídnout pomoc, spolupracovat s ostatními</p>	<p>- společné hry a činnosti, didaktické hry vhodné pro seznámení, utužení přátelství apod. - vztahy mezi lidmi, mezi dětmi v jedné třídě... - modelové situace - budeme si pomáhat, poslech písniček (pohádek) s tematikou pomoci - kolektivní činnosti vyžadující spolupráci – hry ve třídě, na zahradě apod. - respektování jiného dítěte, půjčování hraček, poprosit když chci hračku půjčit...</p>
<p>- porozumět běžným projevům emocí a nálad</p>	<p>- poznávání znaků nelibosti, smutku, radosti, zlosti – pláč, smích, - rozlišování tónu hlasu – zlobím se/chválím</p>
<p>- chovat se obezřetně při setkání s neznámými lidmi, popř. požádat o pomoc - rozvíjet schopnosti a dovednosti důležité pro navazování a rozvíjení vztahů k jiným lidem, dětem</p>	<p>- rozlišování mezi známými a neznámými lidmi - rodina – členové rodiny (blízká i vzdálená rodina), fotografie rodiny, poznávání a pojmenování členů - využívání her a dramatizací – k nacvičení rezervovaného chování</p>
<p>- chovat se citlivě a ohleduplně, vnímat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože každý vypadá jinak</p>	<p>- rozdíly mezi lidmi – každý jsme jiný - tolerance k lidem – chováme se citlivě a ohleduplně - předcházení projevům rasismu, xenofobie - seznámení se s etnickými menšinami a jejich kulturou - posilování prosociálního chování ve vztahu k jinému - vztah k druhým lidem - pomáháme si navzájem - seznámení s pravidly slušného chování - využívání poslechu CD - písniček nebo pohádek např. CD – Slušné chování</p>
<p>- bránit se násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování...</p>	<p>- prevence šikany, předcházení projevům rasismu - jak pomoci spolužákovi, když je mu ubližované</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - vědět, koho mohu požádat o pomoc, když je mě (nebo někomu jinému) ubližované - budování důvěry v pedagoga - využívání modelových situací
<p>Dítě by mělo:</p> <p><u>Oblast sociokulturní</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatňovat návyky v základních formách společenského chování - rozvíjet základní kulturně společenské postoje, návyky a dovednosti dítěte 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik vstupu do místnosti, nácvik pozdravu při odchodu (rozlišování mezi dítětem/dospělým) - správné oslovování a pozdravení dospělého i kamaráda - nácvik požádání, poděkování a jejich využívání - nácvik vyčkání až domluví ten druhý – „neskákat do řeči“ - chování v různých sociálních situacích – seznámení pomocí hry
<ul style="list-style-type: none"> - začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - seznámení se s prostředím třídy, s pedagogy a s ostatními dětmi ve třídě - navazování kontaktů s ostatními dětmi ve třídě správným způsobem - vztahy mezi lidmi – koho mám rád, kdo má rád mne - rozdílnost lidí, jejich vlastností, schopností a dovedností - každý jsme jiný (všichni lidé mají stejnou hodnotu) - poslech písní nebo pohádek s tematikou odlišností povah lidí - chování k handicapovanému spolužákovi, spolužákovi z jiné etnické menšiny apod.
<ul style="list-style-type: none"> - porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých - rozlišovat v tónu hlasu (zlobím se/chválím) 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování projevů smutku a radosti - poznávání projevů strachu a zlosti - hry s dětmi – hry pro rozpoznání nálad druhých (podle grimas a mimiky poznáváme různé nálady – smích, pláč, hněv, apod.)

<ul style="list-style-type: none"> - adaptovat se na život ve škole, dodržovat pravidla chování ve skupině i pravidla her a činností (fair play), přizpůsobit se společnému programu a spolupracovat, přijímat autoritu 	<ul style="list-style-type: none"> - zvládnání požadavků plynoucí z prostředí a fungování školy - seznámení s pravidly společenského chování a jejich následné dodržování - seznámení s pravidly her a činností, sportovními pravidly a jejich následné dodržování - kolektivní činnosti – výtvarné, hudební, pohybové,.....- spolupráce a kooperace; pomoc spolužákům - respektování autority, využívání modelových situací
<ul style="list-style-type: none"> - zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby,... 	<ul style="list-style-type: none"> - ohleduplné používání věcí, knih, pomůcek, hraček,.... správným způsobem - zásady půjčování věcí, hraček ostatním (poprosit, vrátit, zacházet šetrně apod.)
<ul style="list-style-type: none"> - vnímat umělecké a kulturní podněty, poslouchat nebo sledovat literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky - rozvíjet kulturně estetické dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - návštěva divadelního představení, koncertu, výstavy,... - snaha o pozorné sledování a koncentraci - vyprávění dojmů z těchto akcí - snažit se převyprávět představení (s pomocí obrázků, nápovědou ...)
<ul style="list-style-type: none"> - vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální - rozvíjet hudební dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik správné výslovnosti textů písní i říkadel, rytmizace říkadel - zpěv jednoduchých písní, i s doprovodem hudebního nástroje - hra na jednoduché nástroje, hra na tělo - pohybové hry s říkadly, pohyb podle rytmických doprovodů - pohybové vyjádření písničky - poslech relaxační hudby i skladeb různého charakteru
<ul style="list-style-type: none"> - zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik - rozvíjet výtvarné dovednosti a techniky 	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoření základů estetického citění - návštěva různých výtvarných a rukodělných výstav - seznámení se s jednoduchými výtvarnými činnostmi (kreslení, malování, vybarvování, koláže apod.) - seznámení se s pomůckami pro výtvarné činnosti (štetce, barvy, netradiční pomůcky pro výtvarné činnosti) - příprava a úklid pracovního místa

	<ul style="list-style-type: none"> - využívání barev, tradičních i netradičních technik, různého materiálu a pomůcek k vytváření originálních prací, obrazů okolního světa a vlastních představ - snažit se hodnotit práce svoje i práce ostatních, unést hodnocení od jiných (pozitivní, negativní)
<p>Dítě by mělo:</p> <p><u>Oblast enviromentální</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí - vytvářet si vztah k místu a prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - seznámení se s prostředím třídy, školy - seznámení se s okolím školy - seznámení se s pravidly bezpečnosti – bezpečného pohybu po škole a v okolí školy, na ulici,...
<ul style="list-style-type: none"> - zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené, i jednoduché praktické situace, které se doma a ve škole opakují - chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - dodržování pravidel bezpečného pohybu - navozování modelových situací, při kterých dítě trénuje správné a bezpečné chování - využívání didaktických a symbolických her - nácvik běžných denních situací doma i ve škole (denní řád a rozvrh)
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit 	<ul style="list-style-type: none"> - navozování situací s potenciálním nebezpečím – nácvik vyhýbání se nebezpečí, trénování koho a jak oslovit o pomoc - využívání didaktických her a modelových situací
<ul style="list-style-type: none"> - osvojit si základní poznatky o okolním prostředí, všimnout si změn a dění v nejbližším okolí 	<ul style="list-style-type: none"> - roční období – změny ročních období, změny chování přírody v jednotlivých ročních dobách - pozorování určitého místa v přírodě, ve městě... a jeho změn - koutek živé přírody ve třídě (klíčení semen apod.) - vypravování o těchto změnách v souvislosti s roční dobou, počasím, částmi dne...
<ul style="list-style-type: none"> - osvojovat si jednoduché poznatky o okolním světě 	<ul style="list-style-type: none"> - všímání si změn v přírodě – jejich pozorování, popis - seznámení se s různými ekosystémy – les, louka, pole, voda apod. – způsobem života i živočichy a rostlinami v těchto ekosystémech - rozlišování a poznávání na obrázcích i ve skutečnosti: domácí i volně žijící zvířata; ovoce, zelenina; rostliny (stromy, keře, květiny) apod.

	<ul style="list-style-type: none"> - využívání počítačových programů
- osvojovat si jednoduché poznatky o dopravě	<ul style="list-style-type: none"> - doprava ve městě, v okolí školy - různé druhy dopravy - mapa – co je mapa, co je v ní vyznačeno - jak nám doprava pomáhá, jak nám škodí
- osvojovat si jednoduché poznatky o jednotlivých povoláních	<ul style="list-style-type: none"> - vztah člověka k práci - rozlišování práce, školy/ volného času, hry - různé druhy povolání - povolání související s přírodou
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod a upozornit na ně	<ul style="list-style-type: none"> - ochrana přírody – činnosti které přírodě pomáhají, šetrné chování v přírodě (netrhat rostliny, chránit živočichy...) - staráme se o přírodu - dokrmování lesní zvěře a ptactva v zimě - seznamování se s činnostmi, které přírodě škodí a neprovádět je - rozpoznávání činností a chování, které přírodu ochraňují od činností a chování, které je pro přírodu škodlivé a toto nečinit
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory...), mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka	<ul style="list-style-type: none"> - úklid po sobě, svého pracovního místa, ve třídě, v okolí školy... - třídění odpadu - vyhazování odpadků pouze do košů a ne na zem... - ohleduplné chování v přírodě - chování v souladu s ochranou přírody - provádět jednoduché činnosti v péči o okolí - péče o rostliny – zalévání, přesazování... - práce na školním pozemku - péče o živočichy – respektování jejich přirozeného prostředí a toto chránit, dokrmování zvěře a ptactva v zimním období...

<p>- mít povědomí o významu životního prostředí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - co je životní prostředí - co přírodě pomáhá, co jí škodí - vypravování, didaktické materiály (pomůcky, videoprojekce...)
<p>- porozumět, že svět má svůj řád, že změny jsou přirozené a přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - roční období - změny ročních dob (v přírodě) a s tím související počasí – změny v oblékání... - jaro, léto, podzim, zima – činnosti typické pro tato období, typické počasí a hry, typické rostliny a živočichové ... - navozování modelových situací a nácvik přizpůsobení se předvídatelným ale i náhlým změnám